PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SEI

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, TOREK, 5. JUNIJA 1973
LETO XV. ● ŠTEVILKA 151 ● CENA 1 DINAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK JAK KOPRIVC

IZMENJAVA MNENJ MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO Na Otočcu so včeraj najvišji predstavniki Hrvaške in Slovenije izmenjali mnenja o aktualnih družbeno-političnih vprašanjih in o političnem položaju v državi, posebej v obeh republikah. Hrvaško delegacijo so sestavljali: Milka Planinc, Jakov Blažević, dr. Ivo Perišin, Josip Vrhovec, Dušan Dragosavac, Milan Mišković in Petar Fleković, slovensko pa France Popit, Sergej Kraigher, Andrej Marinc, Mitja Ribičič, Franc Šetinc in Vlado Janžič. (Poročilo objavljamo na zadnji strani).

Foto: J. Zrnec

Kdo spet razsipa denar

Zvezni proračun presega možnosti - Prekoračena emisija

LJUBLJANA, 4. junija — V štirih letošnjih mesecih je inflacija naraščala najhitreje, odkar smo jo z reformo zajezili. Če pa skušamo izbrisati korenine tega zla, ki nam slabša življenjski standard, vidimo, da zvezni proračun spet posluje s primanjkljajem. Narodna banka Jugoslavije pa spet prekoračuje obseg emisijskih kreditov. Več o gospodarskih gibanjih na 2. strani.

Hudi spopadi v Kambodži

Napadom na Lon Nolova oporišča sledijo ameriška bombardiranja

PHNOM PENH, 4. jun. (UPI) — Kamboške osvobodilne sile so včeraj napadle središči dveh pokrajin, je sporočilo poveljstvo Nolovih sil. Kot so priznali v sporočilu, so imeli pri Svai Riengu, 130 km južno od Phnom Penha, 22 mrtvih, ameriška letala pa so na Nolovo zahtevo napadla položaje beguncev okoli tega mesta. Sihanukove enote so davi ob zori napadle Takeo, sedež pokrajine 77 km južno od Phnom Penha.

Najvišja cena zlata

V Londonu 121,50 dolarja za unčo — Dolar drsi na 2,50 DM?

LONDON, 4. jun. (UPI) — Zlato se je danes na londonski borzi spet podražilo in doseglo rekordno ceno: 121,50 dolarja za unčo. Pred tremi dnevi je stala unča na tej borzi še 117 dolarjev.

Dolar pa je še vedno ogrožen. Iz Frankfurta poročajo, da menjajo dolar po 2,6650 marke. Neki zahodnonemški bančnik je izjavil, da dolar najbrž drsi na 2,50 marke.

Pham Van Dong v Pekingu

Partijska in vladna delegacija DRV prispela na obisk v LR Kitajsko

PEKING, 4. jun. (Hsinhua) — Delegacija vietnamske partije dela in severnovietnamske vlade pod vodstvom prvega sekretarja partije Le Duana in premiera Pham Van Donga je danes prispela na uradni prijateljski obisk v LR Kitajsko, na povabilo CK KP Kitajske in pekinške vlade. Delegacijo je na pekinškem letališču sprejel premier Ču En Laj. Navzoč je bil tudi premier kraljevske vlade nacionalne enotnosti Kambodže Pen Nut.

Nevarnost združuje

Letos prvič slavimo svetovni dan človekovega okolja. Povod za to je lanski 5. junij, ko je v Stockholmu začela zasedati konferenca OZN o človekovem okolju. Vzrok pa je širši: zaščita človekovega okolja je postala v zadnjih letih akutna potreba vsega sveta, čeprav je vprašanje staro, kot je stara civilizacija; ne le eno vprašanje, ampak splet neločljivih vprašanj: o miru in o prehrani, o industrializaciji nerazvitega sveta, pa tudi o boleznih civilizacije in nakopičenih urbanih problemih, o vzgoji otrok in o bojevanju z naravnimi stihijami.

Čeprav stockholmska konferenca v diplomatskih analih ne bo veljala za popolnoma uspešno, saj so se tudi na njej uveljavile gospodarske in politične razlike ter nasprotja sodobnega sveta, bo v zgodovini ostala kot pomemben mejnik, kot kraj, kjer so ljudje prvič enotno sklenili, da je treba skupaj nastopiti proti ogroženosti njihovega planeta, njihove skupne občutljive vesoljske ladje, »ene same Zemlje«.

Eno leto kasneje so problemi iz Stockholma ostali isti:

Kako pred splošno nevarnostjo poenotiti nacionalne interese, združiti sile, ne glede na njihovo nacionalno in razredno pripadnost? Kako za reševanje zemlje zagotoviti svetovno znanstveno, gospodarsko in politično koordinacijo? Kajti resničen boj proti ekološki katastrofi, ki jo prerokujejo ne le zloslutni preroki, pač pa z močjo argumentov tudi znanstvene skupine, je boj za splošen napredek nerazvitih dežel. Je boj proti lakoti, družbenim neenakostim in nehumanostim vseh vrst. Zato zaščita človekovega okolja ni le tehnično in tehnološko vprašanje, ampak tudi vprašanje gospodarske in socialne ureditve družbe.

Načrtovalci našega razvoja so ta vprašanja dojeli že pred stockholmsko konferenco, zato so v 32. ustavnem dopolnilu odredili, naj federacija ureja varovanje človekovega okolja. Na podlagi tega dopolnila bo zvezna skupščina uzakonila predpise o zaščiti voda, zraka, favne in flore, o urbanističnem in prostorskem planiranju ter o varstvu v delovnem okolju. Po dobrih 25 letih dinamičnega razvoja spoznavamo, da smo zaradi nerazvitosti na široko odprli vrata stihijski industrializaciji, ki nam je čez dopustne meje onesnažila tla, zrak in tekoče vode. Danes se njive, ki so jih predniki stoletja kultivirali, ponekod spreminjajo v neplodna zemljišča. Ob 4 milijonih zaposlenih imamo 420.000 invalidskih upokojencev, katerih dobršen del je moral v pokoj zaradi neprimernega delovnega okolja. Naš ekološki program mora biti torej izrazito deloven in političe n.

Vse to je toliko bolj pomembno za nas, ki človeka pišemo z veliko začetnico.

ŽELJKO KOZINC

Zračna pot odprta

Libanonski zunanji minister zanika poročila o zračni zapori

BEJRUT, 4. jun. (AFP) — Libanonski zunanji minister Halil Abu Hamad je izjavil, da sirski zračni prostor ni zaprt za libanonska letala, kakor trdijo poročila iz Damaska.

Generalni sekretar arabske lige Mahmud Riad in kuvajtski zunanji minister Ahmed al Sabah si vsak s svoje strani prizadevata posredovati med sosednjima arabskima deželama oziroma pomagata izgladiti nastali konflikt. Kuvajt, ki je neposredno zainteresiran za odprtost meje, je poleg tega pod

MAHMUD RIAD: posrednik v sporu

pritiskom nekaterih krogov, ki se zavzemajo za palestinsko stvar, hoteč s tem prispevati k zboljšanju splošnega ozračja v Libanonu in pripomoči k obstanku palestinskega gibanja.

Mahmud Riad je pozval arabske voditelje, naj skličejo letni sestanek »na vrhu«, da bi se pogovorili o skupnih arabskih problemih.

Skrbi brez temelja

N. Stojanović: kljub pritiskom odločeni spoštovati dogovor o cenah

BEOGRAD, 4. jun. — Do zdaj ni vzroka za zaskrbljenost glede realizacije dogovora o izvajanju politike cen za letos, je izjavil Nikola Stojanović, zvezni sekretar za tržišče in cene. Kljub raznim pritiskom obstaja trdna odločenost republik, pokrajin in zveze, da dosledno spoštujejo dogovor o cenah, edini način, ki ga bomo uporabili pri spremembi cen, pa bo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. Več na 2. strani.

Natančen boj proti raku

Onkološki inštitut iz Ljubljane dobil sodobni napravi iz tujine

LJUBLJANA, 4. jun. — Kot prvi v državi je ljubljanski onkološki inštitut kupil in tudi že montiral dve novi dragoceni aparaturi — simulator za radioterapijo in transverzalni aksialni tomograf — s katerima radioterapevti in fiziki do milimetra natančno določijo smer obsevanja pri vsakem posameznem pacientu. Ta natančnost, ki jo omogočita aparaturi, zagotavlja večjo učinkovitost obsevanja rakastega tumorja in preprečuje, da bi obsevalno polje zajelo zdravo tkivo in ga morda poškodvalo. Več o tem poročamo na 2. strani.

Delovni obisk

Miloš Minić odpotoval na uradni prijateljski obisk v Zaire in Gvinejo — Postanek v Kairu — Utrjevanje vezi

KAIRO, 4. jun. (Tanjug). Zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić je danes popoldne, na poti na uradni obisk v Zaire in Gvinejo, prispel v Kairo. Postanek bo izkoristil za politične pogovore. Z Minićem potujejo njegov pomočnik Berislav Badurina, načelnik politične uprave Nusret Seferović in drugi.

MILOŠ MINIČ: priprave na vrh neuvrščenih

Minićev obisk v zahodni Afriki, kjer se bo mudil do 9. junija, je izrazito delovnega značaja. V zveznem sekretariatu za zunanje zadeve poudarjajo, da gre za nadaljnji razvoj sodelovanja in prijateljstva Jugoslavije z Gvinejo in Zairom, saj je to v skupnem političnem in gospodarskem interesu. Poleg tega vse tri države želijo aktivno sodelovati v pripravah na novo, 4. konferenco voditeljev neuvrščenih držav in vlad. Jugoslavija pričakuje, da bodo Minićeva srečanja in pogovori v Conakryju in Kinshasi poživili naše politične stike s tema zahodnoafriškima deželama. Z Gvinejo nas veže poleg političnega in gospodarskega sodelovanja, ki sta mu utrla pot predsednik Tito in Sekou Toure, tudi skupna pripadnost gibanju neuvrščanja, medtem ko Zaire prav tako stoji na strani gibanja za neodvisnost. To kaže, kako pomembno je medsebojno obveščanje in dogovarjanje v zvezi s pripravami na novi »vrh« neuvrščenih.

Pogovor Larsen - Dolanc

Delegacija Komunistične partije Norveške na obisku v Beogradu

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc in član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stevan Doronjski sta se danes pogovarjala s predsednikom KP Noveške Raidarom Larsenom, članom sekretariata CK KP Norveške Leifom Hamerstadom in članom CK KP Norveške Elivindom Rasmusenom. Pogovorov se je udeležil tudi načelnik oddelka za medarodne stike pri predsedstvu ZKJ Iganc Golob.

SO TO TUDI RAZBITINE NAČRTOV? — Kos krila sovjetskega nadzvočnega letala Tupoljev 144 leži na polju zraven pariškega predmestja Goussainville, ki ga je tako boleče prizadela katastrofa tega letala.

Telefoto: UPI

Glas „tretje sile“

»Veliki Minh« obtožil saigonski režim, da onemogoča mir

SAIGON, 4. jun. (AP) — Bivši predsednik Južnega Vietnama Duong Van Minh, imenovan »Veliki Minh«, ki se je menda že začel pripravljati na vrnitev na politično prizorišče, je obtožil saigonsko vlado, da »onemogoča obnovitev miru« s tem, da izvaja pritisk na »nekomunistične« nasprotnike režima predsednika Thieuja. Tudi če se bodo pogovori med Henryjem Kissingerjem in Le Duc Thojem, ki bodo v sredo v Parizu, uspešno končali, »je uresničitev pariškega sporazuma vendarle odvisna od dobre volje dveh nasprotnih strani v Južnem Vietnamu,« je rekel Minh.

Zakaj nesreča?

Skopa vest agencije TASS o nesreči — Tupoljev mlajši sodeluje v preiskavi — Nesreča sprožila vrsto vprašanj

MOSKVA, 4. jun. (TASS-AFP) — Sinoči je sovjetska agencija TASS objavila vest o nesreči sovjetskega nadzvočnega letala »Tupoljev 144« na pariškem letališču Bourget. Poročilo je bilo objavljeno nekaj ur po katastrofi in v njem je v treh skopih stavkih povedano, da je prišlo do nesreče in da je posadka letala izgubila življenje.

ALEKSEJ TUPOLJEV: kaj je povzročilo nesrečo?

Sinoči je AFP sporočila, da je sovjetsko veleposlaništvo v Parizu zahtevalo od francoske televizije film o nesreči, ki so ga popoldne nekajkrat predvajali za gledalce.

Sovjetski predstavniki v Parizu so povedali, da v preiskavi sodeluje Aleksej Tupoljev, sin konstruktorja letala Andreja Tupoljeva. Osnovni načrt konstrukcije letala »TU-144« je napravil Andrej Tupoljev, ki je konstruiral veliko sovjetskih najboljših vojaških in civilnih nadzvočnih letal.. Umrl je v lanskem decembru. »TU-144«, ki se je v nedeljo ob koncu demontrativnega poleta raztreščil, je bilo izpopolnjeno letalo, katerega prototip so pokazali na zadnji letalski razstavi leta 1971. Imelo je drugačno obliko kril in močnejše motorje. Ni še znano, ali je te spremembe napravil Aleksej Tupoljev.

Sovjetski funkcionarji so tudi povedali, da še ni sklenjeno, ali bo prišla iz Moskve posebna skupina, ki bo raziskovala vzrok nesreče, ali pa bodo sovjetski izvedenci, ki so bili na pariškem letalskem salonu, sodelovali v preiskavi s francoskimi.

Več pariških listov vprašuje, ali so takšne demonstracije gigantskih letal sploh primerne v bližini naselij.

Podrobnosti o nesreči berite na 5. strani, več o letalu »TU-144« pa na 7. in 9. strani.

BIENALE ODPRT — Med številnim občinstvom so se sinoči odpiranja velike svetovne grafične razstave v Moderni galeriji udeležili tudi številni predstavniki javnega življenja SR Slovenije Na sliki: generalni sekretar razstave Zoran Kržišnik med predsednikom izvršnega sveta SRS Andrejem Marincem in predsednikom kulturno-prosvetnega zbora SRS Milošem Poljanškom.

Foto: J. Zrnec

Svežina, širina

Otvoritev X. mednarodnega grafičnega bienala v ljubljanski Moderni galeriji — Želje za nadaljnji razvoj

LJUBLJANA, 4. jun. — Predsednik skupščine mesta Ljubljane inž. Miha Košak je nocoj v Moderni galeriji odprl X. jubilejni mednarodni grafični bienale, na katerem razstavljajo umetniki iz 49 dežel sveta. Pri tem je ponovil želje, ki jih je Ljubljana izražala tej prireditvi od vsega začetka dalje pred 20 leti. »Te naše želje so se uresničile. Zato danes bienalu znova želimo isto, da bi nas še nadalje presenečal s svojo svežino in širino, z najnovejšimi dosežki v grafični umetnosti vsega sveta.«

Slovesnega odpiranja bienala, ki ga je s pozdravom častnih gostov pričel generalni sekretar bienala, direktor Moderne galerije Zoran Kržišnik, so se udeležili številni predstavniki SR Slovenije, kot predsednik izvršnega sveta skupščine SRS inž. Andrej Marinc, podpredsednik skupščine SRS dr. Jože Brilej, podpredsednika izvršnega sveta skupščine SRS Rudi Čačinovič in dr. Aleksandra Kornhauser, predsednik kulturno-prosvetnega zbora SRS Miloš Poljanšek, predsednik SAZU Josip Vidmar, predstavniki kulturne skupnosti, sindikatov in drugih organizacij.

Predsednik mednarodne žirije Dietrich Mahlow je za tem sporočil sklepe žirije, razglasil nagrade in podal njihovo utemeljitev (poročilo o nagradah na 8. strani). Posebej je poudaril, da so s tremi častnimi nagradami hoteli dati priznanje ne samo nagrajenim umetnikom, ampak tudi vsemu ljubljenskemu bienalu za velik dosedanji prispevek pri razvoju svetovne grafike. Za tem je v zvezi z nadaljnjimi prireditvami ljubljanskega grafičnega bienala podal tri predloge za prihodnost: 1. nacionalne etikete razstavljalcev naj bi v prihodnje ukinili in namesto tega naj bi uvedli tematsko porazdelitev razstave; 2. še nadaljnje izboljšanje pri zbiranju gradiva, saj so v nekaterih deželah še boljši grafiki, kot le-ti, ki so razstavljeni; 3. morebitno vključitev lepaka v okvir ljubljanskega grafičnega bienala, seveda ne s komercialnimi, ampak s človečanskimi temami, kar bi konkretiziralo podružbljenje bienala.

BOGDAN POGAČNIK

ŽAREK SONCA IN SENCE

Zamenjava treh izraelskih pilotov, zaprtih v Siriji, za 46 sirskih in 10 libanonskih vojaških ujetnikov, zaprtih v Izraelu, predstavlja na eksplozivnem Bližnjem vzhodu prvi žarek sonca, ki morda napoveduje še nadaljnje popuščanje napetosti in sporazumevanje. Žal pa je ta sončni žarek delno zasenčil Dajanov komentar na trditev enega izmed treh pilotov, da so ga v Siriji mučili. Izraelski obrambni minister je ob tem namreč izjavil, da Sirci niso »bnei Adam«, človeška bitja. (Komentar na 7. strani).

KJE SE ZATIKA OB JEDRSKI

To, da bomo gradili jedrsko elektrarno, je dokončo. Začetek gradnje pa je odvisen od tega, kdaj bo zvezni izvršni svet ukinil sedanji obvezni polog (20-odstotno lastno udeležbo investitorja) na inozemske kredite. Sprememb bo teh predpisov menda že pripravljajo.

Kakor piše Marko Jakše na 7 strani, tudi ne bi smeli več zavlačevati z začetkom graditve rudnika urana v Žirovskem vrhu, saj je predvideno, da bo jedrska elektrarna Krško uporabljala uran odtod.

Pisma bralcev

Vse naleti na gluha ušesa

Vsako leto izda SJPTT za 25. maj serijo priložnostnih znamk. Tako je izšlo tudi letos 6 znamk s slikami cvetlic, zdravilnih rastlin: Flora X. Kljub dokaj ustrezni tematiki je izdajatelj — kakor že večkrat prav ob naših praznikih — zagrešil naodpustljivo napako: premajhna naklada!

Že vnaprej je bila določena za to izdajo najmanjša naklada med vsemi izdajami tega leta, t. j. 150.000 serij. Od tega je velik del odšel neznano kam, verjetno tudi k inozemskemu zastopniku — zasebniku v Melidi v Švici, ki za večmilijonsko letno provizijo uveljavlja svoje potrebe, očitno manjši del pa je prišel na domače tržišče.

Komaj so se 25. maja znamke pojavile v prometu, je nastalo negodovanje, kritiziranje in ogorčenje in dolge vrste čakajočih pred okenci. Saj so posamezna filatelistična društva ali pošte za svoje naročnike dobile komaj dobro četrtino predvidenih in potrebnih serij tako da dobi vsak filatelist s težavo po 1 serijo, mnogi se še do te ne bodo dokopali. Kdor pozna delo v filateliji, ve, da resni filatelist, posebno tisti, ki si gradi zbirke za zamenjavo, ne more ukreniti z eno serijo ničesar. Še težje je, če dobi pri vsaki izdaji drugačno količino! In kako naj si pomagajo zbiralci četverčkov, malih pol FDC, itd.? In kako naj pridejo do serije mladinci, ki imajo v svojih zbirkah najraje tematike kot floro, fauno, vesolje in sl., če bi že zmogli tudi dokaj visoko ceno din. 20.80? Že neštetokrat grajana emisijska politika »Biroja za poštne znamke« pri SJPTT je zopet pokazala svojo slabo stran. Tu ne pomagajo nobene pritožbe, ne intervencije, protesti, kritike, dokazovanja — kogarkoli ali kjerkoli — vse naleti na gluha ušesa.

A razen tega, da se tako zavira in onemogoča domača filatelija, se povzroča tudi lastnemu gospodarstvu velika škoda. Medtem ko se trudimo za večjo storilnost, ko ljudje plačujejo od svojih dohodkov prispevke in davke za stabilizacijo, SJPTT odvrača večje dohodke, ki se ji sami ponujajo. Če bi samo podvojila naklado na približno višino drugih izdaj, na 300.000 serij, ki bi jih gladko, brez dodatnih obremenitev, kot je bilo že ponovno dokazano, z lahkoto prodala takorekoč prvi dan, bi ji to dalo 3 milijone dinarjev več dohodka! Ali ni čudno, da SJPTT zahteva zvišanje tarif za svoje storitve, tu se pa odreka lahkim večjim dohodkom in to po večkrat že leto za letom. Čudno, da ptt-kolektivi sami ne obsodijo takega poslovanja, saj so tudi od tega gotovo odvisni njihovi osebni dohodki.

Izgovor »biroja«, da bi s povečanjem naklad dobili t. i. »inflacijske« izdaje brez prave vrednosti, je jalov. Zakaj pa ne postanejo to slične izdaje npr. male Avstrije ali Švice, ki jih izdajata v nakladah 2 do 3 milijonov serij, pa ima jo na svetovnem tržišču vendar visoko ceno in so močno iskane, medtem ko so naše nekje daleč v ozadju. Seveda, saj nekaterih naših izdaj sploh ni dobiti, ali pa le z veliko težavo, svetovna filatelija pa zahteva popolnost. Tudi tržitev, da je nižjih vrednotic priloženih znamk vedno dovolj na razpolago, je samo pesek v oči nepoučenim. Svojo vrednost imajo le kompletne serije, posamezne nižje vrednotice, brez konic, imajo le vrenost navadnih frankovih znamk, tako jih vsakdo tudi obravnava.

Priložnostna izdaja za 25. maj bi morala biti množična in vsakomur dostopna tako količinsko kot po ceni, da bi dosegla svoj smoter. Namesto tega pa je dodan temnim stranem naše emisijske politike nov črni list.

BOGORIR MILOST,
Sevnica, Savska 8

Ni počakal, da bi izstopili

V ponedeljek, 28. maja sem ob 10.10 stopila na trgu s svojo 13-letno hčerko (močno prizadeto) na štirico Žale—Moste, LJ 665—59. Voz je bil precej poln, slišati je bilo sprevodnikov glas: »Naprej, naprej!« Ko sem mu povedala, da z otrokom ne morem naprej, da ni stabilna v ongah in se mora zato držati ograje v zadnjem delu voza, so padle razne opazke. Ko smo zavili okoli hotela Slon, sem vljudno vprašala, če smem z otrokom izstopiti zadaj, se je začelo znova z nič kaj vljudnimi besedami. Lepo sem pojasnila, da ne zahtevam nobenih privilegijev, prosim samo, da počaka tako dolgo, da z deklico izstopim.

Ker je bilo precej ljudi, sva prišli do vrat pač zadnji. Ko deklica z eno nogo še ni dosegla tal, z drugo pa je bila še na stopnici in jaz za njo, je sprevodnik dal znak za odhod, tako je otroka precej pripri.

Na prostore potnikov je šofer vozilo ustavil, zahvaliti pa se moram prisebnim potnikom, ki so stali za menoj, da so me prijeli, da z otrokom nisva padli iz avtobusa.

Moj otrok je že tako vrikrajšan za najlepše (normalno gibanje), ob opisanem bi se mu pa lahko zgodilo še kaj hujšega.

M. B.,
Jesenice

Odgovori na vprašanja

Sposobnost za službo v rezervnem sestavu JLA

S. S., P. — Kot vojaški obveznik ste že odslužili vojaški rok. Lani ste si poškodovali hrbtenico, zato ste za vsako fizično delo nezmožni; menite, da ste tudi nesposobni za vojaško službo. Kako bi dosegli, da vam ne bi bilo treba služiti v rezervnem sestavu JLA (vojaške vaje in podobno)?

ODGOVOR: Ker menite, da je prišlo v vašem zdravstvenem stanju do spremembe, ki vpliva na sposobnost za vojaško službo, lahko zahtevate, da vas pošljejo na zdravniški pregled, da se ugotove vaše sposobnosti za služenje v rezervnem sestavu JLA. Ali ste še sposobni za služenje v rezervnem sestavu, bo torej ugotovila vojaška zdravniška komisija.

Družinska invalidnina

G. I., — Lj. — Ali in za koliko so se povečale družinske invalidnine?

ODGOVOR: Po odredbi o znesku osebne in družinske invalidnine ter ortopedskega dodatka v letu 1973 (Uradni list SFRJ, št. 17/1973) so se povečale od 1. 1. 1973 tudi družinske invalidnine. Tako je od navedenega dne družinska invalidnina za enega člana na leto 1.755 din, za vsakega nadaljnjega družinskega člana, ki je upravičenec do invalidnine, pa 877 din na leto.

KUPON za pravno posvetovalnico »Dela«

Stisniti pasove in poravnati dolgove

Skupščinski odbori o gospodarskih gibanjih — Izbor realnih ciljev, fronta proti inflaciji — Rast življenjskih stroškov resno ogroža stabilizacijo

LJUBLJANA, 4. junija — Čeprav nam temeljit pregled nad uspehi in pomanjkljivostmi stabilizacijske politike narekuje, da nemudoma obnovimo nekatere dolgoročne reformske cilje, moramo še pred počitnicami s primernimi kratkoročnimi ukrepi popraviti vsaj nekatere ekonomske slabosti. Politično in realno je vztrajati pri stabilizaciji, manj politično in manj realno pa je, če na vsak način vsiljujemo le administrativne predpise, pri tem pa se zavedamo, kako šibka je njihova moč.

Danes dopoldne je v republiški skupščini pet odborov republiškega, gospodarskega ter enotnega zbora pretresalo letošnja gospodarska gibanja. Obsežno razpravo so sklenili v mnenje, da moramo pravočasno pregnati utvaro, kako je mogoče naenkrat na široki fronti izboljšati stabilizacijske rezultate. Nekaj smo jih uresničili, doseganje drugih se je preveč zavleklo. Karkoli pa bi že ukrenili in bi se skladalo s planirano ekonomsko politiko, ne bi smelo puščati vtisa, da smo izgubili živce. Saj smo na primer pri osebnih dohodkih dosegli, kar smo želeli. Ker pa hkrati nismo zavrli inflacije, se je standard delovnih ljudi znižal. Rast življenjskih stroškov je razvrednotila uspešna akcija. Še večja škoda pa bi nastala, če bi zdaj nanaglo izsilili višje osebne dohodke, za kar v gospodarstvu in izven njega ni sredstev. Politično primeren izhod bi bil zadržati lanski nivo standarda, pri tem pa delovnim ljudem povedati, koliko časa bodo stiskali pasove, da bomo vsi skupaj poravnali stare dolgove.

Letošnja gospodarska politika zahteva obvladovanje tržnih razmer in brzdanje inflacije. Oboje lahko ustvari zdravo gospodarsko vzdušje, zadrži proizvodnjo na visoki ravni ter počasi razplete dohodke za negospodarske dejavnosti. Če bodo namreč gospodarski tokovi varnešji pred naraščanjem cen, se bo delovnim organizacijam vrnila volja za investiranje, združevanje dohodka za skupne naložbe ter sklepanje dogovorov znotraj gospodarstva.

Toda, so dejali poslanci, gospodarstvo bo voljnejše izpeljati te naloge, če bo vedelo, da zvezni proračun ne ustvarja primanjkljaja in bo emisijska politika podrejena stabilizaciji. Če bodo bližnji ukrepi disciplinirali ta dva vira inflacije, bo materialna krepitev gospodarstva realnejša, slovenska skupščina pa bo potem laže odbrala uresničljive cilje ter zanje zahtevala tudi odgovornost. Oboje so namreč terjali republiški poslanci, menč, da je preveč slabosti in premalo uspehov v letošnjih gospodarskih gibanjih.

ALENKA MIŠIČ

Jagode po tri dinarje

V Južni Srbiji jagode dobro obrodile, cena padla

NIŠ, 4. jun. (Tanjug) — Na jugovzhodu Srbije so pridelali dva tisoč ton jagod. Poldrug tisoč ton so odkupila podjetja družbenega sektorja. Proizvajalci in predelovalci so se dogovorili, da bodo letošnje jagode po tri oziroma štiri dinarje kilogram — odvisno od kakovosti. Jagode bo zvečine porabila predelovalna industrija, nekaj jih bodo spravili v hladilnike, precej pa prodali na trgu.

Samo v primerjavo: na ljubljanskem živilskem trgu so bile jagode minulo soboto po 16 oziroma 18 din za kilogram.

Manjšajo se plantaže vrb in topolov

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Plantaž topolov in vrb v družbenem sektorju vidno zmanjkuje: glede na leto 1971 so manjše že za 12 odst., v zaščitenih pasovih pa celo za petkrat. Razen v Srbiji, kjer so lani te plantaže povečali za 1 odstotek, pa v BiH, Črni gori, Makedoniji, na Hrvaškem in v Sloveniji zaradi slabega položaja gozdarstva skoraj ne opravljajo potrebnih del.

„Invazija" tujih gostov

V predsezoni 120.000 tujcev na naši obali, hoteli so že polni

ZAGREB, 4. jun. (Tanjug) — Turistična predsezona je že na višku, o čemer najbolj zgovorno priča podatek, da je ob naši jadranski obali kakih 120 tisoč tujih gostov. Zaradi sončnega vremena se je začela »invazija« gostov iz sosednjih držav, ZRN, Britanije in od drugod, bolj zgodaj kot sicer. Le ob istrski obali imajo od začetka junija kakih 35 tisoč gostov, v nekaterih hotelih pa za 80 % več kot v istem mesecu lani. Podobno je tudi ob opatijski rivieri, kjer je 11 tisoč turistov, ob dalmatinski obali pa 45 tisoč, za 20 % več kot v istem času lani. Ob makarski obali so hoteli oddali 90 % svojih zmogljivosti.

Ukrepi Romunov na meji

Ostri varnostni ukrepi proti virusnim živalskim boleznim

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Ambasada SR Romunije je sporočila, da so romunski varnostni organi na področju Romunije uvedli vrsto ukrepov proti virusnim živinskim boleznim. Med temi so suspendiranje maloobmejnih prehodov na meji proti ZSSR, SFRJ, Madžarski in proti Bolgariji. Na vseh mejnih prehodih (avtomobilskih in železniških) bodo organizirali obvezno dezinfekcijo prevoznih sredstev (vključno tudi ladje). Carinski in sanitarno-veterinarski organi bodo zaplenili in uničili vsa živila živalskega porekla, razen konzerv, pri vseh osebah, ki prihajajo v Romunijo.

Spomenik našim internirancem na Norveškem

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Tu je bila danes seja odbora zveznega odbora ZZB NOB Jugoslavije za gradnjo spomenika jugoslovanskim internirancem, ki so med drugo svetovno vojno padli na Norveškem. Spomenik bodo odkrili 17. julija v Gornjem Milanovcu. Od 4500 naših internirancev na Norveškem jih je umrlo več kot 3000. Pričakujejo tudi norveške goste.

Hudourniki razdejali magistralo

DONJI MILANOVAC, 4. junija (Tanjug) — Timoške občine, ki žele pospešiti turistični razvoj, si belijo glavo, kaj bo z djerdapsko magistralo, zgrajeno pred nekaj leti, ki je že v tako slabem stanju, da je skoraj neuporabna. Hudourniki so ponekod odnesli tudi po več metrov cestišča, vzdolž 70 km pa sploh ni nobenih prometnih znakov ali opozoril.

Nepristopni Lepenski Vir bo restavriran

DONJI MILANOVAC, 4. jun. (Tanjug) — Strokovnjaki beograjskega zavoda za zaščito spomenikov so opravili priprave za konzerviranje Lepenskega vira, najstarejšega arheološkega najdbišča v državi. Že letos bo ponovno zgrajen na eni izmed teras na obali Djerdapskega jezera. Za zdaj je Lepenski vir pristopen le po uri hoda po kozjih stezah: nihče se ne spomni, da bi organiziral dostop po sicer lahki vodni poti.

TVORNICA PREČISTAČA ROGATICA
ČISTILCI GORIVA OLJA in ZRAKA HLADILNIKI OLJA
4654

Cene: vajeti in bič

Nikola Stojanović, zvezni sekretar za cene: »Spoštovati sprejeto politiko in sistem cen ter zakon o nadzoru« — Družbeni dogovor ne trpi pritiskov

BEOGRAD, 4. jun. — Od vseh podpisnikov družbenega dogovora o politiki cen v letu 1973 pričakujemo, da bodo storili vse, kar morejo ter ta dogovor uresničevali in spoštovali, je na tiskovni konferenci dejal zvezni sekretar za trg in cene Nikola Stojanović Gre za nalogo, ki je gospodarska in politična dolžnost vseh podpisnikov dogovora.

Stojanović je poudaril, da se zaradi sklepov podpisnikov dogovora za zdaj še ni treba vznemirjati. Ravno narobe, tako federacija kot republike in pokrajini se v splošnem odločno zavzemajo, za to, da je treba dogovor, to je njegove okvire in merila, spoštovati. Resda obstojijo pritiski in zahteve, da naj bi proces usklajevanja cen na temelju družbenega dogovora pospešili. Toda ZIS vztraja, da je treba spoštovati sprejeto politiko in sistem cen kako tudi zakon o nadzoru nad cenami.

Sicer pa cen ne moremo obravnavati ločeno od splošnih gospodarskih gibanj, je opozoril Stojanović. Cene so samo končni rezultat, vsota vsega, kar se dogaja v nacionalni ekonomiji. V našem primeru, na začetku leta 1973, se cene oblikujejo pod močnim vplivom cen v tujini. Izdelki, ki jih predvsem uvažamo (nafta, volna itd.), so se v tujini zelo podražili in njihove cene še naraščajo. Torej je razumljivo, da vse to nemalo vpliva na domači trg.

NIKOLA STOJANOVIĆ — spoštovati dogovor

Ob tem pa je treba povedati, da na naraščanje cen na jugoslovanskem trgu vplivajo tudi nekateri naši notranji odnosi. Predvsem gre za obremenjevanje gospodarstva prek družbene delitve, ki zmanjšuje manevrsko sposobnost delovnih organizacij.

Stojanović je poudaril, da je treba uskladiti delovanje vseh, ki oblikujejo cene. Z vsakim kršenjem dogovora razvrednotimo sprejeto politiko cen. Stojanović je dejal, da cen ni mogoče spreminjati, če spreminjanja ne pospremimo z ustreznimi dodatnimi sklepi. Tako bi na primer morali znižati prometni davek, povsod, kjer se zvišujejo cene, ker bomo drugače gospodarstvu še več jemali, saj je masa, ki je obremenjena s prometnim davkom, večja.

Zvezni sekretariat za trg in cene pripravlja več ukrepov, ki naj prinesejo red na trg.

VIKTOR ŠIREC
TANJUG

Smer — tumor

Onkološki inštitut v Ljubljani dobil dvoje dragih naprav za določitev natančnega in zares uspešnega obsevanja

LJUBLJANA, 4. jun. — Onkološki inštitut v Ljubljani je kot prvi v naši državi kupil in tudi že dobil ter začel uporabljati dve novi specialni aparaturi, s katerima bodo lahko znatno izboljšali zdravljenje z obsevanjem. Računajo, da bodo s tem dosegli bolj uspešno zdravljenje raka.

Prva zelo kompliciran aparatura se imenuje simulator za radioterapijo in je inštalirana v posebni, dokaj veliki sobi na oddelku bivše interne klinike. Je popolen posnetek obsevalne naprave, ki pa ima tam, kjer je sicer izvir žarčenja, vgrajeno dignostično rentgensko cev s slikovnim ojačevalnikom, ki posreduje na televizijski zaslon sliko področja, kjer naj bi bolnika obsevali. S to aparaturo bodo poslej lahko do milimetra natančno določili smer žarčenja in velikost obsevalnega polja, tako da bodo žarki usmerjeni natančno na bolno mesto, ne bodo pa segli na področje zdravega tkiva. Doslej so morali to fazo priprave na obsevanje izvesti z veliko zamudo časa in manjši preciznosti direktno na obsevalnem aparatu, poslej pa bo moč s tem tehničnim dopolnilom določiti način obsevanja in planirati obsevalno zdravljenje, pri čemer bo lahko zdravnik tudi kontroliral spremembe med samim zdravljenjem.

Simulator so nabavili v Angliji, kjer so izdelali tudi prve prototipe, stane pa kar poldrugi milijon din. Zaradi ročne izdelave in predhodne kontrole natančnosti so dobavni roki zelo dolgi. Zaradi tega imajo za sedaj, dobra štiri leta po izumu, le maloštevilni onkološki centri ta važni pripomoček, s katerim bodo lahko povečali učinkovitost zdravljenja tumorjev z obsevanjem.

Druga aparatura se imenuje transverzalni aksialni tomograf, izdelek japonske firme, z njo pa se dobi sliko prečnega prereza bolnika. Ta slika da radioterapevtu in fiziku, ki planirata obsevanje, podatke o legi notranjih organov in o legi tumorjev v preseku. Tudi to tehnično pomagalo je namenjeno istemu cilju, da žarki čimbolj natančno zadenejo bolno mesto, hkrati pa se izognejo možnosti poškodb drugih organov. kar je izredno važno denimo pri obsevanju tumorjev blizu očesa, hrbtenice itd.

MARIJA NAMORŠ

Že prej deljeno imetje

TOZD Gradnje in TOZD Mehanizacije pri ljubljanski Agroobnovi

LJUBLJANA, 4. junija — »Kjer je bil red že prej, tudi zdaj ni velikih težav«, pravijo v Agroobnovi v Ljubljani. Že prej so imeli namreč »premoženje« razdeljeno na dve enoti zdaj pa, ko so ustanovili TOZD Gradnje in TOZD Mehanizacije, je bilo treba posvetiti vso pozornost le novi vsebini in manj organizacijskim oblikam.

Agroobnova je podjetje, ki posluje tudi s kmeti, predvsem z vinogradniki. Doslej so sklepali pogodbe za delo preko zadrug, poslej pa se bodo kmetje organizirali tudi v samostojnih združenjih.

PETER BOŽIČ

Skrb gostincev

Še nezaloženost z mesom na obali — Dogovori gostincev in mesne industrije — Zahteva: sprostitev cen mesa

KOPER, 4. jun. — Že dobra dva meseca opozarjamo, da je nujno treba uskladiti prodajne cene mesa, da ne bo težav med turistično sezono, to pa še do zdaj, ko smo tik pred glavno sezono, ni rodilo sadu, pravijo v koprski Agrarii, ki oskrbuje večino gostinskih podjetij obalnega območja z mesom in mesnimi izdelki.

»Navzlic za okoli 5 odstotkov višjim prodajnim cenam mesa na obmejnem območju, je založenost vse prej kot zadovoljiva,« pravi Bruno Eller, direktor koprske »Jestvine«. Teletine in svinine skorajda ni, na voljo je le meso mlade govedi. Povečala se je poraba perutnine, tudi s to pa krijemo le okoli 80 odstotkov povpraševanja, ker zdaj pa zdaj tudi te vrste mesa zmanjka. Izhod iz te zagate je, da pristojni odobrijo proste cene mesa v prodaji.«

»Pri vseh vrstah mesa, razen pri stegnu, imamo od 1,50 do 2,50 dinarja izgube pri kilogramu,« pravijo pri koprski Agrarii. »Prve tri mesece smo imeli zavoljo tega okoli 600 tisoč dinarjev izgube. Računamo, da zdaj pokrijemo približno polovico potreb in povpraševanja na trgu.«

Predstavniki gostinskih organizacij obalnega območja so se dogovarjali, da bi plačevali dražje meso, kajti sicer jim grozi, da bodo ostali sredi sezone brez njega, ali pa z zelo omejeno izbiro. Zdaj tečejo dogovori s predstavniki republiških organov, da bi za oskrbo gostinstva organizirali posebna središča, kjer bi veljale nekoliko višje prodajne cene

Prihodnje dni se bodo sestali predstavniki gostinstva in mesne industrije obalnega območja in se dokončno dogovorili, kako premostiti »mesno krizo«. Seveda pa to še ne bo pomenilo tudi zboljšanja preskrbe z mesom na sploh. Turistični kraji ob slovenski obali brškone poletne mesece ne bodo imeli kaj prida bolje založenih mesnic.

GUSTAV GUZEJ

Dokazi za avto

Ožja Srbija: dokazovanje premoženja tudi za avtomobile? — Usklajevanje zakonov z drugimi republikami

BEOGRAD, 4. jun. — Občani ožje Srbije bodo morda morali dokazovati izvor premoženja ne le za vikende, ampak tudi za avtomobile. Tako načrtuje prvi osnutek zakona, ki ga je podprl republiški izvršni svet Srbije in o katerem v današnji številki piše Politika Ekspres.

Pomembnejše določbe osnutka zakona so: kolikor ugotovijo, da je občan na nezakonit način zgradil hišo, mu jo bodo odvzeli in postala bo last občine, na katere ozemlju hiša stoji. Drag avto, za katerega lastnik ne bo mogel dokazati, kako je prišel do njega, pa bo, kot sedaj predlagajo, postal last občine, v kateri občan živi. Spreminjanje zasebnega v družbeno premoženje načrtuje osnutek zakona o prijavi izvora premoženja na nezakonit način, torej to velja za nepremičnine in premičnine »večje vrednosti«. Zakon sicer ne določa natančneje, kaj je »večje vrednosti« in bo to naknadno določil izvršni svet Srbije. Če je premoženje večji del pridobljeno na nezakonit način, ga bodo lastniku odvzeli, »zakoniti del« pa izplačali po pravičnem nadomestilu. V nasprotnem primeru predvidevajo tudi, da občan »izplača« nezakonito pridobljeno premoženje. Občan se ne more pritožiti na odločitev občinske komisije za ugotavljanje izvora premoženja, dokler komisija ne izreče svoje sodbe in o tem ne obvesti javnega tožilca. Ker je ostalo več nerešenih vprašanj, ne vedo natančno, kdaj bodo ta omenjeni zakon sprejeli. Eno takšnih nerešenih vprašanj je, kaj se bo zgodilo s premoženjem, ki ga ima občan v drugi republiki. V Srbiji menijo, da to zahteva medrepubliško usklajevanje zakonov, Politika Ekspres pa piše, da, kot kaže, v drugih republikah niso pretirano zainteresirani za sprejem posebnega zakona o ugotavljanju izvora lastnine.

Komisije: osamele, obtičale

Maribor: občani in KS ne sodelujejo pri ugotavljanju premoženja

MARIBOR, 4. jun. — Dosedanje delo občinskih komisij za ugotavljanje izvora premoženja v Sloveniji ni bilo zadovoljivo ter ga bo treba ob večji podpori družbenopolitičnih organizacij in sodelovanju občanov izboljšati. To so ugotovili na posvetu predsednikov komisij za ugotavljanje izvora premoženja in organov ki sodelujejo pri postopku in delu teh komisij.

Udeleženci posveta — sklical ga je medobčinski svet ZK Maribor so ugotovili, da komisije sprejemajo prijave za svoje delo le od UJV, tožilstva in davčne službe, medtem ko občani, krajevne skupnosti in samoupravni organi v delovnih organizacijah ne prijavljajo zadev, ki sodijo v pristojnost komisij. Tudi sestav teh komisij ne ustreza, saj je med člani malo neposrednih proizvajalcev, mladih in žena.

MARJAN KOS

Zgodilo se je

5. junija

Danes je torek, 5. junija, 156. dan v letu 1973. Do konca leta je še 209 dni. Na današnji dan so se zgodili tudi tile pomembnejši dogodki:

1943 — Z napadom prek planine Tavornice so poskušali Nemci priti do Tjentišta in zapreti pot, po kateri so se naše enote prebijale iz obroča med peto sovražno ofenzivo. Druga Dalmatinska brigada je prekrižala Nemcem načrte in po Titovih besedah »odigrala odločilno vlogo pri umiku naše glavnine prek Sutjeske«.

1942 — Začasni pokrajinski komite KPJ za Makedonijo je poslal pismo okrožnim in krajevnim partijskim komitejem in jih obvestil, da so zaradi neaktivnosti in napak pri delu zamenjali dotedanji pokrajinski komite, ki ga je vodil Barne Andreev.

— Ustanovili so tretjo proletarsko brigado (sandžaško), v kateri so bili prvi zlatarski, drugi in peti pljevalski, tretji bjelopoljsko-mileševski in četrti bjelopoljski bataljon.

1941 — V vasi Korita pri Gacku so ustaši pobili 180 kmetov in trupla zmetali v Golobjo jamo.

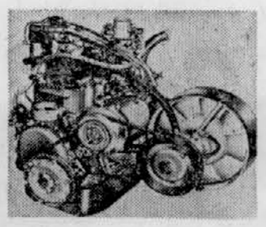
1867 — V Zagrebu je začela delovati jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti. Ustanovil jo je djakovski škof Josip Juraj Strossamyer.

1826 — Umrl je nemški skladatelj Karl Maria von Weber, predstavnik nemške zgodnje romantike. Znani sta zlasti njegovi operi »Čarobni strelec« in »Oberon«.

1727 — Rodil se je škotski ekonomist Adam Smith, eden od najbolj znanih predstavnikov klasične politične ekonomije v Britaniji. Trdil je, da bogastvo države ni v denarju, temveč v proizvodnem delu, ki ustvarja prometne vrednosti.

DELO
Mitja Gorjup (glavni urednik), Jak Koprivc (odgovorni urednik), Ante Mahkota (pomočnik glavnega urednika), Vlado Jarc (notranja politika in gospodarstvo), Janez Stanič (zunanja politika), Tit Vidmar (kultura), Miro Zakrajšek (dopisništvo, lokalna kronika), Evgen Bergant (šport), Vojko Černelč (centralna redakcija), Jaka Štular (nedeljska izdaja »Dela«), France Vrečar (sobotna priloga), Bogo Sajovic, Olga Ratej, Ivan Kranjc (kronika, reportaža), Aco Pasternjak (poslovna stran)

VOZNIKI ■ VOZNIKI ■ VOZNIKI ■ VOZNIKI
LASTNIKI POPULARNIH VOZIL
ZASTAVE 750 — »FIATA«
ZASTAVE 1300

TOVARNA MOTORJEV »21. MAJ« BEOGRAD — RAKOVICA opravlja generalni remont motorjev na industrijski način.
V zamenjavo za vaš izrabljen motor dobite takoj, z doplačilom, motor, za katerega vam nudi ugledna tovarna motorjev »21. maj« jamstvo 12 mesecev.

POGOJI ZAMENJAVE MOTORJEV

Vozilo	Cena IR motorja brez davka	Cena IR motorja z davkom
Zastava 750 »FIAT«	2.940,00	3.219,50
ZASTAVA 1300 1300 TF	4.910,00	5.318,50
615 B in 620 B	6.000,00	6.602,00

NADROBNA POJASNILA:
»SLOVENIJA AVTO« LJUBLJANA, Celovška 150
tel. 57351 interno 26

Velikan odplul iz Pulja

225.000-tonsko ladjo so izročili naročniku - norveškemu ladjarju

PULJ, 4. jun. (Tanjug) — V »Uljaniku« so danes izročili naročniku Bergesenu iz Osla motorno ladjo »Berge Brioni«, ki ima nosilnost 225.000 ton. To je tretja ladja iz serije štirih, ki jih puljska ladjedelnica gradi za svojega norveškega naročnika.

Velikan je dolg 314 m, širok 50 m, visok pa kar 26 m. Ladjo poganjata velika motorja, ki imata vsak po 17.500 KM in sta izdelek »Uljanikove« tovarne ladijskih dieselskih motorjev.

Na ladji »Berge Brioni« so najprej spustili našo zastavo, nato pa dvignili norveško in ladja je zapustila svoje rojstno — puljsko pristanišče.

V Pulju nameravajo letos zgraditi še pet ladij s skupno nosilnostjo 530.000 ton.

Varnost za delavce in solidarnost TOZD

Enakopraven položaj vseh TOZD v tovarni zdravil »Krka« — Samostojen nastop na tržišču, ob tem pa skupne naložbe, razvoj in poslovna politika

NOVO MESTO, 4. jun. — Spremenjen družbeno ekonomski položaj delavca, obenem pa tudi dovolj trdno zagotovljena socialna varnost, sta značilnosti oblikovanja TOZD v tovarni zdravil Krka.

Vse štiri TOZD nosijo zadaj še delovne naslove, in sicer TOZD Zdravila, TOZD Zdravilišča, TOZD Kozmetika in TOZD Isis. Njim samim je prepuščeno, katero ime si bodo izbrale v prihodnje, le za celotno delovno organizacijo je ostalo prvotno ime Krka.

Opravljen pa je šele začetek, kajti prav v tem času pripravljajo posamezne TOZD in celotna delovna organizacija pravilnike in statute za podpis medsebojnih samoupravnih sporazumov.

Strokovna skupina, ki je bila ustanovljena že pred enim letom in je pripravila ustanavljanje TOZD, meni, da je temeljni pogoj za vsebinsko uresničitev delavskih dopolnil enakopravni položaj vseh TOZD. Vsaka ima svoje pravice in svoje dolžnosti. Njena pravica je, da samostojno nastopa na trgu, dolžnost pa vse, kar lahko podjetje združuje, npr. skupne naložbe, skupni razvoj, skupne raziskave trga in skupni nastop na njem, predvsem pa medsebojna pomoč v težavah.

TOZD, ki bi zašla v težave, bodo pomagale vse tiste, ki jim bo šlo takrat dobro. Začasno naj bi najprej prevzele vsa njena bremena, odobrile posojila itd. V predvidenih načrtih strokovne skupine gre ta pomoč celo tako daleč, da je predviden tudi primer, ko tega denarja, seveda izjemoma, ne bo treba vrniti. Če vse to »obolelí« TOZD ne bi pomagalo, so ob njeni ukinitvi druge TOZD dolžne pod prejšnjimi pogoji zaposliti njene delavce, poskrbeti za njihovo prekvalifikacijo ali izobrazbo in jim tako omogočiti nadaljnje delo in zaslužek.

V času pretresov, ki v sedanjem razgibanem gospodarstvu niso nikakršna izjema, je treba tako nuditi delavcu socialno varnost, saj je prav delavec tisti, ki je pri tem zmeraj najbolj ogrožen. To je eno od temeljnih določil, ki jih je pripravila ta strokovna skupina, druga določila že tako izhajajo iz ustavnih dopolnil. Podrobno in točneje bo treba le še opredeliti obseg skupin delavcev, ki bodo na skupnih zborih odločali o vseh materialnih razmerjih, razvojnih in delovnih programih, ustvarjanju in delitvi dohodka in drugem.

O stvareh, ki bodo zadevale delovno organizacijo Krko v celoti, bodo odločali na skupnih referendumih vseh delavcev v Krki. Vse druge primere pa bodo urejali delegati v izredno razvejanem delegatskem sistemu.

Prav tako bodo v Krki imele družbenopolitične organizacije močnejši vpliv, kot doslej. Noberia samoupravna odločitev, bodisi v TOZD ali pa na ravni celega podjetja, ne bo uresničena dotlej, dokler ne bodo organizacije sindikata, zveze mladine, predvsem pa zveze komunistov v podjetju povedale svojega.

To je le nekaj bistvenih sestavin prihodnjega samoupravnega sporazuma, kakor ga imajo začrtanega v Krki.

PETER BOŽIČ

Sejem opreme za mesta

Zagreb: več manifestacij in razstav v okviru »Urbanixa«

ZAGREB, 4. junija — V delu sejmišča na desnem bregu Save so dopoldne odprli drugi mednarodni sejem opreme za mesta »Urbanix«, na katerem sodeluje 80 razstavljalcev iz 10 držav in vsebuje vse od urbanističnega načrtovanja in ureditve prostora do predstavitve strokovne in znanstvene literature.

V okviru »Urbanixa« so odprli razstavo »Prostor, mesta in ostala naselja v Jugoslaviji v preteklih 25 letih«. Danes so obravnavali problematiko zaščite in humanizacije človekovega okolja. Na tej manifestaciji, katere se je udeležilo okrog 600 domačih in tujih strokovnjakov, je po uvodnem referatu dr. Aleša Beblerja med drugimi govoril tudi republiški sekretar za urbanizem SRS inž. Boris Mikoš.

MARJAN KUNEJ

Srbija: manjše povpraševanje

V gospodarstvu Srbije letos zlasti manj povpraševanja, preveč nezaposlenih in premajhna rast produktivnosti

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 4. jun. — Počasnejša rast industrijske proizvodnje je ena glavnih značilnosti srbskega gospodarstva v prvem četrtletju. Vzrok je v zmanjšani rasti povpraševanja na domačem trgu, v nezadostni izkoriščenosti zmogljivosti in še vedno visoki stopnji nelikvidnosti.

Zaposlenost se je povečala za 3,6 odstotka, kar je nad predvidevanji, toda hkrati se je tudi brezposelnost hudo zaostrila, posebno kvalificiranih delavcev in strokovnjakov. Prav tako neugodno preseneča dejstvo, da večje število zaposenih posebno v industriji ni kaj prida dvignilo produktivnosti. Izvoz in uvoz sta precej poskočila, slednji več, kot je bilo predvideno.

Gibanje investicij v Srbiji opozarja na porast vlaganj v osnovna sredstva, in če bo šlo še dolgo tako, lahko to ogrozi nadaljnjo modernizacijo in gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti. Svetlejša točka so bolj usklajeni odnosi med ponudbo in povpraševanjem, ki so prvi korak k ustalitvi tržišča in cen.

Visoka stopnja gospodarske neustaljenosti se odraža tudi v upadanju življenjskega standarda, posebno delavcev z nizkimi plačami. Aprilski življenjski stroški so bili že za 6,3 odstotka večji kot lani decembra. Obveznosti republike, občin in ostalega negospodarstva so gospodarstvu poravnane že 98,5 — odstotno. Terjatve poravnavajo polovico hitreje kot lani, likvidna sredstva so za več kot polovico večja, kot so bila decembra.

Kljub povečani likvidnosti pa je nelikvidnost še zmerom visoka; posebno so narasle izgube, na srečo pa aprilska gibanja v gospodarstvu pričajo o bolj umirjenem naraščanju denarja za splošno in skupno porabo. Nadaljnji ukrepi v gospodarstvu zahtevajo doslednejše uveljavljanje načel iz ustavnih sprememb, kajti stabilizacije ne gre jemati kot reševanja težav zgolj v proizvodnji in na tržišču. Teh nekaj dejstev je med drugim navedel podpredsednik srbske vlade Branislav Ikonić, ko je pred poslanci republiškega in gospodarskega zbora orisal gospodarski položaj v republiki.

ANDREJ ARKO

Grešnikov — 12

Predsedstvo kulturne skupnosti SRS meni, da so v predlogu družbenega dogovora nekatere pomanjkljivosti

LJUBLJANA, 4. jun. — Predsedstvo slovenske kulturne skupnosti je danes sklenilo, da bo o podpisu družbenega dogovora (ponudnik je IS SRS) »o višini dohodkov, ki jih lahko podpisniki pridobijo iz izvirnega priliva ali na osnovi samoupravnih sporazumov za kritje dogovorjenega obsega dejavnosti v letu 1973 na področju splošne porabe ter o omejitvi njihove porabe v letošnjem letu«, dokončno odločila začasna skupščina kulturne skupnosti SRS.

Člani predsedstva so na seji izrekli več ostrejših pripomb na račun metodologije izvajanja družbenega dogovora ter tudi posamičnih določil, zapisanih v predlog dogovora. Tako so na primer grajali formulacijo, da občine letos ne smejo prekoračiti limitiranih 12,5 odstotka nad ravnijo doseženih lanskih dohodkov povečanih sredstev za kulturo, namesto da bi v formulaciji tudi eksplicitno pisalo, da je dolžnost občin zagotoviti za kulturo 12,5 odstotka več denarja. Naslednja pripomba je opozarjala, da po sedanji metodologiji za izvajanje družbenega dogovora ni mogoče všteti v osnovo za leto 1973 (torej osnovo, na katero je mogoče postaviti povečanje za 12,5 odstotka) neporavnanih obveznosti občin in republike do temeljnih kulturnih skupnosti in so zategadelj te skupnosti dvakrat prizadete. Prvič, niso dobile deleža, ki jim gre, drugič pa je zato tudi njihovih 12 odstotkov v resnici manjših.

Te in druge pripombe bo predsedstvo naslovilo na IS SRS. Obenem pa bo z imenni opozorilo na tiste slovenske občine, ki niso izpolnile lanskih dogovorjenih obveznosti do temeljnih kulturnih skupnosti. Teh občin je 12.

Predsedstvo je danes z manjšimi pripombami tudi sprejelo predloge odborov kulturne skupnosti o sofinanciranju kulturnih akcij, govorilo o natečaju za urejanje prostorov za kulturne potrebe ki ga je razpisalo, in ki bo trajal do 31. julija, ter evidentiralo tri kandidate za predsednika začasne skupščine kulturne skupnosti Slovenije: Miloša Mikelna, Cirila Zlobca in Marjana Javornika.

PRIMOŽ ZAGAR

V Skopju bo julija srečnih 317 družin

SKOPJE, 4. jun. — Akcija za gradnjo »delavskih stanovanj« je pokazala prve rezultate. 25. julija 1973 se bo vselilo v Skopju v nova stanovanja 317 družin.

V Skopju, kjer je stanovanjski problem najbolj pereč, so naredili največ. V drugih mestih Makedonije pa je akcija šele na začetku. V Ohridu je v gradnji 170 stanovanj, v Kavadarcih so zbrali sredstva za gradnjo 380 stanovanj, v Bitoli, Prilepu, Štipu in drugod so doslej podpisali samo družbene dogovore.

Varčevalna akcija je že pokazala prve sadove. Preveliki stroški za reklamo, potovanja, reprezentanco, škart in drugo so že manjši. Vendar varčevalna politika ni sprejeta v vseh delovnih sredinah enako. ZK mora vztrajati, da postane varčevalna akcija trajna naloga, ne pa vplivati na standard delavcev.

B. POPOVSKA

Obtoženi netenja razdora

Osijek: sojenje 4 bivšim družbenopolitičnim voditeljem iz Našic

OSIJEK, 4. jun. (Tanjug) — Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem se je začel sodni proces proti štirim bivšim družbeno-političnim voditeljem iz občine Našice: sekretarju občinskega komiteja ZK Jovu Bukši, podpredsedniku Dragu Trošelju, predsedniku občinske konference SZDL Šimunu Šaliću in predsedniku odbora Hrvaške matice v Našicah Stjepanu Jukiću. Obtoženi so sovražne propagande in netenja razdora in nezaupanja med narodi SFRJ. Izrabljali so svoje funkcije in trdili, da je bila Hrvaška »oropana«, Hrvaško matico pa so hoteli spremeniti v politično organizacijo. Bukša je zanikal, da bi bil nacionalist, in dejal, da je hotel čez mejo »v neprištevnem stanju«. Sojenje bo trajalo 10 dni.

Sprejemi in obiski

Poslovni obisk v Sloveniji

LJUBLJANA, 4. jun. — Podpredsednik izvršnega sveta SR Slovenije Rudi Čačinovič je sprejel direktorja proizvodno—razvojnega oddelka Michaela Ebertina in podpredsednika za marketing »Rockwell International California«, ki sta na poslovnem obisku v Sloveniji.

Družbeni standard in dejavnost sindikatov

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Študijska delegacija sveta ZSJ na čelu s sekretarjem sveta sindikatov SR Srbije Radoslavom Mančićem je danes odpotovala v Varšavo. Po programu sodelovanja s poljskimi sindikati se bo tam seznanila z razvojem družbenega standarda in z dejavnostjo sindikatov na tem področju.

JAT JUGOSLOVANSKI AEROTRANSPORT

- Dopust z JAT - dopust na daljni sončni obali!
- Dopust z JAT - dopust daljši za dva dni!
- Dopust z JAT - dopust, ki je res dopust!

HERCEGNOVI - letovišče v botaničnem vrtu

Ko se je JAT odločal, kateri dopustniški kraj na Črnogorskem primorju naj izbere in ga ponudi ter približa slovenskim dopustnikom, ni imel prevelikih težav. Opazovanja in izkušnje zadnjih let so pokazale, da se Slovenci, če že potujejo na dopust v skoraj daljno Črno goro, navadno ogrejejo in navdušijo ravno za Hercegnovi.

Zakaj jim je ta kraj tako všeč? Hercegnovi si je pridobil svoje oboževalce s svojo lego, s svojim podnebjem in s svojim zelenjem. Seveda je tudi mesto samo zanimivo in lepo, tudi hoteli so sodobni in restavracije so prav take kakor drugje ob morju; toda prav malo je krajev ob naši obali, ki bi imeli tako lego, tako podnebje in toliko zelenja.

Vreme in zelenje

Hercegnovi leži nedaleč od vhoda v najbolj čudovit zaliv vsega Sredozemlja — Boko Kotorsko. Nad mestecem se dviga strmo skalnato osteneje gore Dobrostice (1570 m). Zasluga te mogočne gore je, da ima Hercegnovi nadvse prijetno podnebje; pozimi varuje gora naselje pred severnimi vetrovi, poleti pa mu pošilja zvečer svežih sapic in od časa do časa kako nevihto, ki ohladi razgreto ozračje. Venomer pa pihljajo proti Hercegovem tudi blagodejne sape z morja.

Tretja odlika in prednost Hercegnovega pa je zelenje, njegovo subtropsko rastlinje. Hotel lahko zgradiš v enem letu ali še prej, rastlinja pa ne vzgojiš niti v desetih letih. Zato je zelenje, poleg plaž, največje bogastvo tega letovišča. Vse to kar tu raste, cvete in dela senco, so zasadili že pred petdesetimi in več leti. Po svojem zelenem »plašču« se lahko Hercegnovi primerja z Opatijo, če jo celo ne prekaša. Ob obali in na pobočjih okrog mesta je vse polno palm, agav, kaktej, rožičev, oranž, citron, figovih dreves in trte. V Hercegnovem je tudi obiska vreden botanični vrt v katerem se bohoti okrog 200 redkih rastlin.

Kopanje...

Kar zadeva plažo, lahko povemo, da je v Hercegnovem, predvsem pa v Igalu in Topli, več peščenih plaž kakor pa skalnatih. Pred Igalom, kjer je plaža dolga poldrug kilometer, je prostrana plitvina po kateri je moč iti v morje »peš« kar 50 metrov daleč.

Slavno mesto

Kaj pa mesto? Kakšno je? Hercegnovi ima dva med seboj precej različna dela: stari in novi. Staro mestno jedro je polno ozkih srednjeveških ulic in uličic, majcenih trgov in mostovžev; tudi del nekdanjega mestnega obzidja je ohranjen, pa ostanki stolpov, ki so nekoč varovali mesto še stojijo. Novi del mesta je predvsem letoviščarski; ob cesti in visoko v hrib so nanizane vile in počitniški domovi, pa tudi hoteli, trgovine in vse kar mora imeti tako pomembno letovišče.

Zdravilišče

Igalo je kraj, ki je s Hercegnovim in vmesno Toplo zrasel v eno samo »tromestje«. Igalo je znan domala po vsem svetu zaradi svojih zelo zdravilnih vrelcev. Središče Igala je oddaljeno od središča Hercegnovega komaj dva kilometra; v sezoni vozi med obema tudi avtobus. Najbolj zdravilni učinek ima igalsko blato, ki ga je najti nedaleč od obale. V naplavinah izvirajo topli vrelci v katerih sta jod in žveplo. V posebne namene pa v zdravilišču blato segrejejo na 40 stopinj Celzija. Tudi morska voda je pred plažo v Igalu zdravilna, ker tudi vanjo tečejo zdravilne vode toplih vrelcev. Posebno je to morje koristno za slabotne otroke in revmatične bolnike.

Hoteli

Hotela »Tamaris« in »Igalo«, v katerih je JAT rezerviral sobe za dopustnike iz Slovenije, stojita prav v Igalu, nedaleč od plaže in zdravilišča. Hotel »Igalo« je starejši, v njem je 390 postelj v 219 sobah (precej je enoposteljnih sob); sobe imajo lastne kopalnice ali prhe. Hotel »Tamaris« je novejši, ima 280 postelj v 148 sobah; prav vse sobe imajo lastne kopalnice.

Ogledi

Hercegnovi je prepoln znamenitosti. Obiska je vsekakor vreden krajevni muzej (Zavičajni muzej), ki ima več oddelkov (naravoslovni, arheološki, kulturno zgodovinski in narodopisni ter oddelek s spomini iz narodnoosvobodilne vojne). Zanimiva je tudi trdnjava »Spanjola«, ki so jo zgradili Turki v 16. stoletju na temeljih španske trdnjave. Med številnimi cerkvami sta v samem mestu najbolj zanimivi cerkev sv. Jerolima, ki je bila nekoč mošeja (zgradili so jo leta 1856, v njej je zanimiva slika starega Hercegnovega); druga je cerkev sv. Arhangela Mihaela iz leta 1900 (slednja ima bogato starinsko knjižnico z okrog 30 tisoč zvezki).

Potovanje

Toda kako priti v ta lepi, a daljni Hercegnovi? Nekoč so izletniki — še po zadnji vojni — potovali tja samo z ladjami in z vlaki. Vožnja z ladjo je trajala (z Reke) celih 24 ur, pa raje še malo več. Vožnja z vlakom (v glavnem po ozkotirni železnici) pa je trajala še precej dlje. Če hočemo danes v Hercegnovi moramo z vlakom do Ploč in potem z avtobusom naprej; ali pa z ladjo do Dubrovnika in spet z avtobusom dalje. V vsakem primeru izgubimo na potovanju več kakor cel dan, pa tudi presedati in čakati moramo, da o negotovosti, če bomo dobili zvezo in prostor sploh ne govorimo. Če gremo z lastnim avtom na pot, nam tudi ne bo lahko, saj je Hercegnovi oddaljen od Ljubljane celih 783 (skozi Reko) ali celo 860 kilometrov (skozi Bosno). JAT pa vam prihrani vse težave in neprijetnosti in — dva dneva. Letala odletijo z Brnika na dubrovniško letališče pri Čilipih vsak petek in torek. Kosite lahko še doma. Okrog treh se dvignete v zrak in v 65 ali 70 minutah ste že v Čilipih. Letališče je od hotelov oddaljeno le 25 kilometrov. Za potovanje boste porabili tako malo časa, da se boste istega dne še pred večerjo lahko že prvič namočili v morju . . .

Sezona in cena

Da ne pozabimo! Hercegnovi ni kraj, kjer je za dopust prijetno samo v glavni sezoni. Najlepše je pravzaprav že junija in šele septembra. Srečni tisti, ki gre lahko v teh dveh mesecih na dopust! In pozimi . . . Nikoli ni premraz, vedno kakor nalašč . . .

Po čem je Hercegnovi? Sedemdnevni »paket« (prevoz in penzion) stane 917, desetdnevni 1139, enajstdnevni 1213 in štirinajstdnevni 1435 dinarjev. V »visoki sezoni« (1. 7.—26.8) pa malce več; vsak dan pribitek — 20 din.

PRIHODNJIČ: »Hercegnovi — biser Boke Kotorske« (vse o soseščini ter o sprehodih in izletih v bližnjo in bolj oddaljeno okolico).

Bolj naložene ladje

V koprski luki maja večja promet izvoznega blaga in tranzit

KOPER, 4. jun. — V koprski luki so maja pretovorili 131.909 ton blaga, kar je za 21 % več kot v enakem obdobju lani. Še zlasti se je povečal promet izvoznega blaga in sicer od 7.205 ton na kar 22.300 ton. Občutno je porasel tudi promet tranzitnega blaga. Lani maja je šlo skozi koprsko luko 47.813 ton blaga v tranzitu, letos pa že 61.100 ton. V tem obdobju se je zmanjšal promet blaga, namenjenega za uvoz, tega so v letošnjem maju v koprski luki pretovorili 42.400 ton, lani pa 46.731 ton.

V koprski luki so maja pretovorili tudi 11.760 ton nafte.

JOŽE KLANJŠČEK

Dolga pot do „streh“

Predsedstvo stalne konference mest o stanovanjski graditvi

OD NAŠEGA ZAGREBŠKEGA DOPISNIKA

ZAGREB, 4. junija — V zadnjem četrt stoletja smo v vsej državi zgradili ali rekonstruirali nad 90 odstotkov stanovanjskega prostora — je bilo rečeno na seji predsedstva stalne konference mest Jugoslavije, kjer so govorili o pripravah na posvet o solidarnostni stanovanjski graditvi.

Prvo gradivo, pripravljeno za ta posvet opozarja, da je prišlo do razlik v standardu stanovanja in številu nerešenih stanovanjskih vprašanj zato, ker so v preteklem obdobju morali imeti prednost strokovni kadri.

Ni dvoma, da se obseg izgradnje stanovanj v prihodnje ne bo mogel tako hitro povečevati, da bi bilo mogoče v najkrajšem času rešiti stanovanjski problem v mestih. Očitno je, da bo moral v prihodnje vsakdo prispevati k reševanju stanovanjskega vprašanja. Namensko izdvajanje sredstev za stanovanjsko izgradnjo bo še dolgo bistveni pogoj za uresničitev solidarnosti oziroma temelj sistema družbene pomoči v stanovanjski graditvi. Resno bo treba proučiti strukturo in standard gradnje stanovanj ter bolj učinkovito zagotoviti pogoje za velike serije ter tehnično bolj racionalen sistem gradnje. Strokovnjaki nadalje menijo, da bo treba v prihodnje graditi več manjših stanovanj. Med zahtevami so tudi, da je potrebno določiti ustrezne standarde stanovanja, poskrbeti za družbeni nadzor nad cenami gradnje, rešiti vprašanje priprav in ureditve zemljišča za gradnjo in drugo.

MARJAN KUNEJ

Vino in grozdje hrana?

V Srbiji sprejeli predlog za izboljšanje stanja v vinogradništvu

KRUŠEVAC, 4. junija — Gospodarska zbornica Srbije je sprejela predlog vinogradnikov iz 24 občin, da je treba priznati vinu status prehranjevalnega izdelka, pišejo Večernje novosti.

Ugotovili so, da je položaj vinogradništva iz leta v leto slabši. Zapuščenih vinogradov je vedno več in s tem ukrepom bi bili vinogradniki osvobojeni raznih dajatev, kot je na primer davek na kleti. S tem denarjem bi ustanovili sklad za razvoj vinogradov. Slab položaj vinogradništva mislijo izboljšati tudi z omejitvijo občinskega davka na vino in grozdje.

V Dalmaciji je deževalo

SPLIT, 4. junija (Tanjug) — Po 42 dnevih brez kapljice dežja je ponoči v Dalmaciji vendarle nekaj časa deževalo. Padlo je 10 litrov vode na kvadratni meter, kar je sicer premalo, da bi nadomestilo primanjkljaj vode v zadnjih treh mesecih, vendar pa je vsaj malo ublažilo katastrofalne posledice dolgotrajne suše.

oglašujte v dnevniku DELO

V 6 urah iz Zagreba v Šibenik

ŠIBENIK, 4. jun. (Tanjug) — Včeraj je začel voziti med Zagrebom in Šibenikom »Kornat-ekspres«. Opremljen je s klimatičnimi napravami in z vsem drugim, kar omogoča prijetno in udobno vožnjo. Iz Zagreba v Šibenik bo vozil manj kot šest ur.

Med Šibenikom in Zagrebom bo prav tako začel voziti »Lika-ekspres«.

12. štart Slovenske popevke

Že v festivalskih dneh (7.—9. junij) v prodaji plošča in kaseta

LJUBLJANA, 4. jun. — Na letošnji 12. »Slovenski popevki«, ki bo v ljubljanski dvorani Tivoli od 7. do 9. junija v organizaciji RTV Ljubljana, bo nastopilo 22 domačih in tujih pevcev. RTV Ljubljana bo prenašala po radiu in TV vse tri festivalske večere, seveda le prvi, tekmovalni del.

Kot so povedali na današnjem informativnem sestanku, so v produkciji RTV Ljubljana že posneli festivalsko ploščo in kaseto, ki bosta v prodaji (po 50 oz. 65 dinarjev) že v festivalskih dneh.

D. BOŠNJAK

Prevelik apetit

Med samoupravnim sporazumom in monopolom je precejšnja razlika - ZIS priporočil trgovini uvoz paradižnikov

BEOGRAD, 4. jun. — Cene zelenjavi se ne bodo znižale, še posebej ne paradižniku, ki stane trenutno 19 dinarjev kilogram. To je sklep dogovora proizvajalcev zelenjave, ki so se pred nekaj dnevi za tako ceno tudi dogovorili, saj trdijo, da ga bodo grosistom prodajali po 10 do 12 din za kilogram. Zvezni izvršni svet je na to ukrepal po svoje in priporočil trgovini, naj iz Romunije in Bolgarije uvozi okoli 1.500 ton paradižnika, ki bo na trgu za štiri dinarje cenejši od domačega.

Oba sklepa imata svoje ozadje. Proizvajalci zelenjave so izkoristili možnost, ki jim jo daje ustava, namreč, da se združijo in se dogovorijo za ceno na trgu. Pri tem »sporazumu« niso upoštevali razlike v stroških, ki nastanejo na primer takrat, ko nekateri gojijo paradižnike v toplih gredah, drugi pa na vrtovih in poljih. Razlika nastaja na primer pri odplačevanju anuitet za kredite, ki so jih najemali »zelenjadarji«, za opremo, nakup šip itd. Tako je zaradi tega »sporazuma« že znotraj same panoge nastala neenakopravnost, da ne govorimo o tem, da si je ta panoga s tem »sporazumom« ustvarila monopolen položaj in lahko na ta način diktira cene. ZIS je z uvozom paradižnika iz Bolgarije in Romunije ta monopolni položaj temeljito ogrozil, saj je cena, ki je 4 dinarje manjša pri paradižniku, zares nizka. Upoštevati moramo namreč, da mora trgovina pri uvozu vsakega kilograma paradižnika vplačati dva dinarja v zvezno blagajno, da o stroških prevoza sploh ne govorimo. Proizvajalci zelenjave so si s tem »sporazumom« hoteli napolniti blagajne, ker je prav v teh dneh povpraševanje po paradižniku precejšnje.

Vprašanje pa, ki se nam zastavlja prav ob tem primeru, je, kaj je samoupravni sporazum in kaj monopol in ali ima moonpolizem sploh kakšno vsebinsko zvezo s samoupravnimi napori družbe, pišejo v članku Večernje novosti.

Ni receptov in šablon

Informacije o uresničevanju ustavnih dopolnil na plenarnih sestankih gospodarstva po panogah kažejo, da je večina odprtih vprašanj glede oblikovanja TOZD in njihovem združevanju razjasnjena, tako da je proces ustanavljanja TOZD oziroma priprav za njihovo ustanovitev pospešeno stekel, zlasti še po sprejemu zveznih izvršilnih zakonov, ki urejajo vprašanja ustanovitve in registracije organizacij združenega dela. Razprave na plenarnih sestankih pa so hkrati tudi opozorile, da je pri praktičnem snovanju TOZD in pri oblikovanju samoupravnih sporazumov o njih združitvi še marsikaj nedognanega in nerazčiščenega, zlasti v nekaterih panogah (kmetijstvo, gozdarstvo, obrt, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo, trgovina), kar terja pospešeno in poglobljeno razčiščevanje dilem ter tvorno iskanje lastnih praktičnih rešitev.

To velja zlasti glede dilem o konkretni razmejitvi TOZD, o razporeditvi njihovega premoženja, o načinu obračunavanja med TOZD, o načinu oblikovanja skupnih skladov zlasti v primerih večjih razlik v akumulativnosti posameznih TOZD, o medsebojnem povezovanju TOZD v okviru zasnovanih širših, panoških in medpanoških integracij in podobno. Razprave o teh vprašanjih so opozorile na nesprejemljivost ne tako redkih pobud in mnenj, naj bi zlasti kolektivom, ki imajo šibke strokovne službe, ponudili glede posameznih rešitev več variantnih »receptov«, izmed katerih bi nato lahko izbrali najustreznejšega. Še bolj nesprejemljivi pa so predlogi, naj bi »za to kvalificirane strokovne službe« strokovnih združenj, zbornice ali različnih zavodov pripravile tipske osnutke — torej šablone — statutov in drugih normativnih aktov glede sestave in notranjega funkcioniranja samoupravnega mehanizma v bodočih temeljnih celicah gospodarstva, da bi tako prišli do enotnejših, usklajenih statutarnih rešitev.

»Vsaka delovna organizacija je samosvoj organizem, ki ga ni mogoče stlačiti in utesniti v kalup Zato za snovanje in združevanje TOZD ni in ne more biti receptov in šablon,« so poudarili na plenarnih sestankih gospodarstva po panogah. »Pripomoček in pomoč pri tem delu so lahko ožji ali širši pogovori med predstavniki kolektivov, na katerih skupno razčiščujejo še odprta vprašanja, izmenjujejo informacije in izkušnje o že izoblikovanih rešitvah, usklajujejo svoja stališča o predvidenih rešitvah in tako tvorno pospešujejo oblikovanje najustreznejših praktičnih rešitev. Pomoč za hitrejše nadoknadenje zamujenega so lahko tudi različni posveti in seminarji, ki jih organizirajo strokovna združenja, zbornica, društva pravnikov, ekonomistov, delavske univerze in drugi.«

S pripravami in delom za praktično uresničenje ustavnih dopolnil je treba pohiteti, zlasti v tistih delovnih organizacijah, ki so pri tem doslej zaostajale, so poudarili na plenarnih sestankih. Časa ni več na pretek, saj mora biti vse delo opravljeno do konca leta. Prav zato je treba pospešeno razčiščevati vsa še odprta vprašanja in ustvarjalno iskati zanje lastne praktične rešitve — brez kakršnihkoli receptov in šablon od zunaj.

ZDRAVKO STEFANČIČ

Ne samo številke

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo v Jugoslaviji ob koncu marca letošnjega leta 400.000 nezaposlenih. To pomeni, da imamo ob 4.263.000, kolikor je vseh zaposlenih pri nas, okrog 10 odst. nezaposlenega aktivnega prebivalstva in to brez tistih, ki so si našli delo v tujini. Same številke vsekakor vzbujajo skrb, ne povedo pa skoraj nič o vzrokih te nezaposlenosti. Se zlasti ne, če so vsa razpoložljiva delovna mesta dovolj smotrno izkoriščena.

Med 400.000 nezaposlenimi je bilo takih, ki iščejo prvo zaposlitev, 208.000. Takih, ki so že bili zaposleni, pa je 192.000. Toda iskalce prve zaposlitve ne moremo uvrščati med klasično nezaposlenost. Vsak, ki konča neko šolo, oziroma se želi zaposliti, se namreč prijavi na ustrezni zavod za zaposlovanje, ki mu išče delo. Obenem pa tudi sam skuša najti zaposlitev. Mnogo jih službo tudi dobi. Res pa je, da jih precej, zlasti takih z deficitarnimi poklici, dolgo čaka na svojo prvo zaposlitev.

Od tistih, ki so že bili zaposleni, pa so sedaj brez dela, ima večina take poklice, ki so že prenasičeni, ali pa so sploh nekvalificirani. Vsekakor bi veljalo razmisliti, če ni ceneje in bolj smotrno, ljudi teh poklicev prešolati, kot pa prav za njih odpirati nova delovna mesta. Upoštevati je treba tudi to, da je zlasti med nekvalificiranimi dosti takih, ki zaradi kmečkih del doma občasno prekinejo delovno razmerje, medtem ko jih statistika vodi kot nezaposlene.

Žensk je bilo med nezaposlenimi skoraj polovica. Toda v večini primerov je drugi član družine zaposlen in gre predvsem za povečanje družinskih dohodkov.

Paradoks je, da ob tolikšnem številu nezaposlenih več kot 64.000 delovnih mest ni zasedenih. Čeprav se pri nas veliko ljudi zaposluje zunaj kraja svojega bivanja, pa jih je še mnogo, ki tega ne žele ali pa ne morejo (npr. poročene ženske).

Pa še o nečem velja razmisliti. V razvitih industrijskih državah delajo tovarne običajno v več izmenah. Pri nas pa smo od take racionalne uporabe proizvodnih kapacitet še zelo daleč Pametneje, predvsem pa veliko bolj gospodarno je, če v tovarne uvedemo več izmen, kot pa da rešujemo problem nezaposlenosti samo z odpiranjem novih delovnih mest. Vsako delovno mesto, ki ga odpremo, in ni polno izkoriščeno, je le delna rešitev.

Če bi ukrepali le v zvezi s samim številom nezaposlenih, ne da bi videli problem v vseh dimenzijah, bi lahko prišli samo do ekstremnih — stranpoti.

TONI ZAPLETAL

Koteks Tobus

IMPORT-EXPORT

LJUBLJANA, Miklošičeva 5

razpisuje prosta delovna mesta in vabi k sodelovanju:

1. DIREKTORJA sektorja za posle z DDR (ni reelekcija).

Pogoji:
— visoka šolska izobrazba ekonomske smeri, 10-letna praksa v zunanji trgovini in znanje nemškega jezika,
— poznavanje poslovanja z vzhodno-evropskimi državami, poznavanje usnjarske ali usnjarsko-predelovalne stroke na jugoslovanskem trgu, obvladanje plasmaja izdelkov na našem trgu.

2. PRAVNEGA REFERENTA za delo v upravi podjetja

Pogoji:
— diploma II. stopnje pravne fakultete, 2-letna praksa na področju gospodarstva ali uprave.

3. STENODAKTILOGRAFA

Pogoji:
— obvladanje stenografije in strojepisja.

4. NABAVNEGA REFERENTA za delo v trgovini

Pogoji:
— srednješolska izobrazba, poznavanje poslovanja, delno tudi v zunanji trgovini, vsaj pasivno znanje tujega jezika, smisel za modne novosti
— lastno prevozno sredstvo

5. OBRATOVODJO za vodenje proizvodnega obrata v Zalogu

Pogoj:
— srednja šola strojne smeri, praksa v stroki,
— vodstvene in organizacijske sposobnosti.

Za vsa navedena delovna mesta velja poskusno delo do 90 dni. Razpisni rok traja 10 dni od objave v dnevnem časopisju.
Ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja.

5066

PERO:

— Prosim vas, barba, obvestite javnost, da je moj poskus letovanja z manj kot 50 dinarji dnevno, popolnoma uspel! (Vjesnik)

Vsaka zdrava družba omejuje alkoholizem

Predlog akcijskega programa nakazuje smernice za vsestranski, učinkovitejši spopad z zlom, ki ga predstavlja tudi v Sloveniji alkoholizem

Že kar nestrpno pričakovani predlog akcijskega programa boja proti alkoholizmu v Sloveniji, ki ga je pripravil republiški sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo, je pred nami. Ni prvič, ko se skušamo postaviti po robu zlu, ki ga predstavlja alkohol.

Iz izkušenj tudi vemo, da ni čarobne palice, ki bi čez noč odpravila večino problemov v zvezi z alkoholiki in alkoholizmom, temveč da bo treba veliko naporov, ker se bo treba spopasti z miselnostjo, češ, da le ni tako hudo, zlasti ker ima gospodarstvo od alkohola tudi dohodke. Torej tehtanje med koristjo, ki pa se v končni posledici, če smo preveč strpni spremeni v svoje nasprotje spričo vsega, kar prinaša posamezniku in družbi alkoholizem.

Seveda smo daleč od tega, da bi bili črnogledi, kajti program konkretno, z navedbo rokov in nosilcev posameznih akcij in nalog nakazuje pot, da bi se na vseh ravneh učinkovito uprli širjenju alkoholizma, ki spričo svojih razsežnosti povzroča vse večje socialne, zdravstvene, gospodarske in splošnodružbene probleme.

Le ustrezni ukrepi poroštvo uspeha

Predlog akcijskega programa ugotavlja, da ne bo uspehov, vsaj večjih ne, brez potrebnih materialnih, kadrovskih, organizacijskih in drugih ukrepov. Potrebna bodo večja sredstva za vzgojo in propagando, za neobhodne gospodarske in druge posege, še posebej pa za zagotovitev kadrovskih in materialnih pogojev za delovanje strokovnih in družbenih institucij. Skratka, nujni so gospodarski in finančni ukrepi in vse, s čimer je mogoče v vsaki zdravi družbi preprečiti nadaljnji razmah alkoholizma.

Ti ukrepi pa se seveda ne nanašajo zgolj na proizvodnjo, temveč tudi na distribucijo in na način porabe alkoholnih pijač. Potreben je program za modernizacijo sadjarske in vinogradniške proizvodnje ter program ustreznega odkupa in prodaje ter potrošnje v skladu z načeli sodobne ekonomske, zdravstvene in socialne politike. Gre za pospeševanje pridelovanja in večje uživanje jedilnih vrst sadja ter grozdja, sokov in ne nazadnje za zaščito kvalitete naravnih vin ob dosledni prepovedi pridobivanja in prodaje umetnih vin in žganih pijač; prav tako je treba omejiti uvoz žganih pijač, prepovedati uporabo špirita itd.

Tudi dobro premišljena davčna politika lahko močno zajezi pot alkoholu med ljudi; med drugim naj bi z povečanega republiškega prometnega davka na promet z alkoholnimi pijačami ustanovili republiški sklad, iz katerega bi financirali splošne ukrepe za preprečevanje in omejevanje alkoholizma. Seveda je nujno poostriti tudi nadzor nad izvajanjem predpisov s področja proizvodnje in prometa z alkoholnimi pijačami, proučiti možnosti za časovne omejitve točenja alkoholnih pijač.

Veliko upov polaga program na vzgojo

Predlog akcijskega programa polaga veliko upov na vzgojo in izobraževanje, na prizadevanja, da bi vključili vse vzgojne činitelje, da bi zlasti mladino podrobno poučili o škodljivosti alkoholizma; da bi posebno skrb posvetili otrokom alkoholikov; da bi za te otroke vsekakor našli prostor v vzgojnovarstvenih zavodih in v oddelkih za podaljšano bivanje. Treba je bolje organizirati povezavo med starši in socialnozdravstveno službo in da bi zares vsi šolarji redno dobivali šolsko malico zlasti v vinorodnih in manj razvitih območjih.

Pa najsi pri nas obravnavamo alkoholizem kakorkoli že, včasih tudi pretiravamo glede njegovih razsežnosti, alkoholike še premalo obravnavamo kot bolnike. To je med drugim posledica premajhnih zmogljivosti že za splošno psihiatrično službo v naši republiki. Bolj je treba upoštevati, da vse, kar izvira iz alkoholizacije ljudi in alkoholizma kot bolezni, ni mogoče preprosto vključiti v kalup klasičnih psihiatričnih prijemov, v obstoječo organizacijo zdravstvenih dejavnosti. Pred zdravstvom je torej imperativ, da izpopolni službo in posveča večjo skrb vzgoji in usposabljanju vseh kadrov, ki so nujni za sodobno zdravljenje in rehabilitacijo alkoholikov.

Več oddelkov za zdravljenje alkoholikov

Med nujne ukrepe šteje akcijski program boljše materialne in druge pogoje za delovanje bolnišnic in dispanzerske psihiatrične službe za zdravljenje alkoholikov. Torej velja izboljšati pogoje za delo oddelka za zdravljenje alkoholikov klinične bolnišnice za psihiatrijo v Ljubljani ter pospešiti ustanovitev centra za zdravljenje in rehabilitacijo alkoholikov. In končno zares začeti s pripravljalnimi deli za že tolikokrat zahtevani delovni zaščitni dom za varstvo hudih alkoholikov. V tem delovnem zaščitnem domu, ki bi deloval v republiškem merilu, bi našlo varstvo od 100 do 120 hudih alkoholikov, finančne stroške pa bi nosile občinske skupščine, ki bi v ta dom pošiljale alkoholike. Manjše oddelke za zdravljenje alkoholikov naj bi imela sleherna psihiatrična bolnišnica in nevropsihiatrični oddelki skupaj 520 postelj.

Invalidsko upokojevanje zaradi alkoholizma nas drago stane, zato naj ne bi bil upokojen noben alkoholik, dokler ni bil intenzivno zdravljen po metodah kompleksne socialnopsihiatrične obravnave.

Ta akcijski program boja proti alkoholizmu, ki zajema vrsto ukrepov in nalog, je v bistvu družbeni dogovor za organiziran in celovit spopad z alkoholizmom. Obenem pa je podlaga za akcije v občinah, delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, kajti za preprečevanje in zatiranje alkoholizma je potrebna celovita koncepcija in na njej temelječa družbena politika. Iz le-te pa naj bi izhajal sistem med seboj povezanih in usklajenih ukrepov vseh zainteresiranih strokovnih služb in organizacij, in sicer na področju splošne politike, gospodarstva, vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva in zdravstva ter notranje in kazenske politike. Represivni ukrepi so sicer potrebni, nikakor pa ne morejo biti poglavitni ali celo edini, ker ne morejo dati trajnejših rezultatov.

MARIJA ROBEK

Naglica je škodljiva

Zakaj so v Leku v zamudi z uresničevanjem ustavnih dopolnil - Samoupravljanje ovira tudi slaba obveščenost - TOZD bodo ustanovili do konca leta

V ljubljanski tovarni zdravil Lek pristopajo k uresničenju ustavnih dopolnil razmeroma počasi. Zato je več vzrokov: eden od njih je, da menijo, da teh stvari v takem podjetju — kot je Lek — ni mogoče delati na pamet, razen tega pa morajo biti spremembe predvsem vsebinske, ne samo na papirju, in bi bila vsaka naglica škodljiva. Lotili so se dela načrtno, in sami ter z zunanjo strokovno pomočjo izdelali tri raziskave.

Prva raziskava je obsegala vprašalnik, ki naj bi ugotovil stvarno stanje samoupravnega odločanja delavcev v podjetju. Na ta vprašalnik je odgovarjalo 870 delavcev in že ti odgovori so ustvarili dokaj enotno oceno. Iz tega vprašalnika je postalo namreč razvidno, da je obveščenost delavcev v podjetju silno majhna. V Leku izdajajo tovarniški časopis »KOLEKTIV«, ki pa po tej raziskavi ni zadovoljil potrebe delovnih ljudi po obveščenosti, kajti le 24 odst. ljudi je odgovorilo, da so z obveščenostjo o tem, kaj se v podjetju dogaja, zadovoljni.

V Leku menijo, da je samoupravljanje slabo spričo tako majhne stopnje obveščenosti.

Pogoj: osemletka

V nasprotju s to bistveno pomanjkljivostjo pa je izobrazbena raven v neposredni proizvodnji na razmeroma visoki stopnji, saj to zahteva že zapletena tehnologija dela samega v tej tovarni. Vendar pa zaradi tega ni skrb »referata za izobrazbo« prav nič manjša. Na delovna mesta sprejemajo v zadnjih šestih letih le ljudi s končano osemletko, stalno uvajanje novih delovnih postopkov pa zahteva tudi neprenehno skrb za dopolnilno strokovno izobraževanje. Prav zaradi tega pa se podjetje nemalokrat znajde pred težavami, ko dosegajo delavci v proizvodnji višjo izobrazbo zunaj podjetja — kot so to razni administrativni tečaji in podobno — in ga zapuščajo zaradi tega, ker jih ni mogoče, vsaj večinoma ne, zaposliti glede na izobrazbo na ustreznih mestih.

Okoli 40 ljudi obiskuje srednjo šolo, predvsem tehniško, kar pomeni, da imajo delavci v tem podjetju možnosti izboljšati si socialni položaj.

V podjetju razmišljajo, kako bi sčasoma prešli na programirano izobraževanje delavcev, ki bi bilo v celoti usklađeno z zahtevami njihovega delovnega mesta.

Druga raziskava pa naj bi poiskala tiste možnosti in pogoje, po katerih bi bilo mogoče — glede na gospodarjenje in poslovnost v posameznih delovnih enotah — ustanoviti TOZD. In tretja bi pokazala, kakšne so tehnološke možnosti, da ne bi prišlo do neljubih posledic, kot je na primer kosanje enotnega tehnološkega postopka.

TOZD do konca leta

Po vseh teh raziskavah se nagibajo k mnenju, da je treba ustanoviti po vseh obratih samostojne TOZD, razen za skupne službe. Skupne službe pa naj bi obdržale značaj delovne enote. To mnenje se je izoblikovalo iz spoznanja, da bi namreč ustanovitev TOZD skupnih služb povzročila oblikovanje nekakšnih »mikro« podjetij, ki bi ves dosedanji delovni kolektiv in proizvodnjo obremenil z dodatno administracijo, ne da bi karkoli prispeval k vsebinsko bogatejšemu uveljavljanju samoupravnega odločanja.

Za razpravo delovnim zborom pa bo komisija izoblikovala dva predloga: drugi bi naj obsegal ustanovitev le ene TOZD in več delovnih enot. Dokončno odločitev o teh dveh predlogih bodo izrekli delavci na svojih zborih v naslednjem mesecu.

Že lansko leto so imeli v podjetju precej razprav in predavanj, kjer so delavcem pojasnjevali pomen in cilj teh ustavnih dopolnil: ko se bodo ti zbori dokončno odločili za enega od teh dveh predlogov, bodo v Leku predvidoma do konca leta ustanovljene TOZD.

Menijo, da se bodo člani teh delovnih zborov odločili za boljši predlog, to je ustanovitev več TOZD, saj ta predlog izpolnjuje vse vsebinske prvine, zaradi katerih smo se odločili za to družbeno vsebinsko preosnovo.

PETER BOŽIČ

„Izključena kritika“

Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stevan Doronjski je na razširjenem sestanku občinskega komiteja ZK v Indiji med drugim dejal, da je dobro, da se kritika in samokritika vračata ter ponovno postajata oblika stalnega preizkušanja dela komunistov, politične prakse in njihovega opredeljevanja.

Poudaril je, da samokritike nikoli ne smemo spremeniti v nekakšno »versko spovednico« ter od komunistov zahtevati, da s samokritiko izrečejo tudi lastno obsodbo. Kritika in samokritika morata biti odgovornost do lastnega dela, prakse in obnašanja, torej višja stopnja javne orgovornosti komunistov. Če bi kdo hotel kritiko in samokritiko spremeniti v obračunavanje, potem se v ZK ne bi razvili. Boriti se moramo proti temu, je opozoril, da bi kdorkoli razvrednotil ljudi, ki so kritizirali ali so izrekli samokritiko.

Nujen je boj proti intrigam, obrekovanju in blatenju ljudi. Morala komunistov zahteva, da ne gremo mimo, če kaj ni v redu, če se gibije v napačni smeri, ali če opazimo nosilce pojavov, ki nasprotujejo začrtani smeri. Včasih se moramo zoperstaviti celo množičnim pritiskom. Jutri bo morda zahteva vasi, da se poveča zemljiški maksimum. Bomo mi kot komunisti molčali, ali pa bomo takoj povedali, da se s tem ne strinjamo. Če tega ne bo organizirano delala ZK, potem bo morala reševati stvari administracija, je na koncu dejal Doronjski.

Ideali in resničnost

Dr. Milenko Marković piše v Politiki:

»Stališče, da lahko ustvarimo humanistični socializem »zdaj in tukaj«, po mojem mnenju korigira stalinistično prestavljanje humanističnega socializma v daljno prhodnost. Zdi pa se mi, da so nekateri s tem stališčem zašli v drugo skrajnost. Prizadevali so si, da bi preskočili nekatera nujna obdobja v razvoju družbe ter ustvarili nekakšen »čist«, neponarejen, pristen, humanistični socializem »zdaj in tukaj«, ne glede na dejanske možnosti. To je moment, v katerem stališča idealov kritizirajo sedanjo resničnost, ne dovoljujejo pa, da bi te ideale kritizirali z dejstvi iz te resničnosti. Toda šele v tej vzajemni dialektični soodvisnosti med ideali in zgodovinsko resničnostjo je mogoča prava revolucionarna praksa. Kdor bi vztrajal zgolj pri enem ali samo pri drugem, bi se spuščal v skrajnosti, ki lahko revolucionarnemu gibanju le škodujejo.«

Odtrgani od baze

Sekretar sekretariata CK ZK Makedonije Boro Denkov je na četrti konferenci ZK Makedonije med drugim dejal, kot piše Borba:

»Zdi se, kakor da so nekateri komunisti izgubili posluh za probleme delavskega razreda in občanov. Nekateri komunisti so se odtrgali od svoje baze in postavljajo svoje intrese nad interese družbe, nad interese delovnih ljudi.

Tak položaj je nevzdržen. Komunisti morajo biti drugim za zgled, jih spodbujati v delu ter jih navdihovati s svojimi etičnimi in političnimi odlikami. Delavski razred, pred katerim se moramo stalno potrjevati kot pred revolucionarnim gibanjem, se ni pripravljen sprijazniti z nikakršno srednjo potjo, sporazumarstvom, popuščanjem, z moralnimi deformacijami kakršnekoli oblike. Nepopustljivi moramo biti do komunistov, ki so pozabili na temeljne moralne norme, na poštenost, skromnost, samokritičnost in samodisciplino, ki se niso pripravljeni ničemur odpovedati, ki ne vedo več, kaj sta humanizem in solidarnost. Samo z odločnim nastopom bomo lahko izboljšali moralne kriterije v vsej naši družbi.«

Večja akumulativnost

Akumulativna sposobnost gospodarstva, ki se je v zadnjih treh letih nenehno izboljševala, se je lani zmanjšala prav zaradi nizkih sredstev, namenjenih za poslovni sklad. To je bila posledica ukrepov proti nelikvidnosti, večjih obveznosti in slabših odnosov pri delitvi dohodka na osebne dohodke in sklade. Ker se akumulativnost ne izboljšuje le z delitvijo, temveč predvsem z boljšim gospodarjenjem, sta večja produktivnost dela in bolj gospodarno poslovanje vsekakor najpomembnejši nalogi gospodarskih organizacij v prihodnjem obdobju, je izjavil direktor službe družbenega knjigovodstva v Jugoslaviji Anton Polajnar.

Vsak dan milijon radenske

Lani so v Radencih napolnili 217 milij. steklenic mineralne vode

V zdravilišču »Radenska« v Radencih napolnijo z mineralno vodo vsak dan več kot milijon steklenic, včasih tudi več kot 1,300.000. Vse kaže, da bo letošnja realizacija potemtakem lahko krepko presegla lanskoletno.

Letos predvidevajo, da bodo poleg povečane količine slatine poslali na tržišče tudi več brezalkoholne pijače deit. To pijačo so začeli proizvajati marca 1971 in so je v prvem letu prodali nekaj manj kot 9, v lanskem letu pa 20,5 milijonov litrskih steklenic. V letošnjem letu nameravajo prodati okrog 40 milijonov litrov deita.

Vendar pri vseh svojih načrtih, med katere sodijo tudi misli o povečanju tako kopaliških kot preventivnozdravstvenih zmogljivosti in povečanje polnjenja ter prodaje mineralne vode, upoštevajo tudi, da trenutno poraba mineralne vode v Jugoslaviji stagnira. Kot poglavitni vzrok za to štejejo prometni davek na mineralne vode, zaradi katerega je trgovina manj zainteresirana za prodajo le-te, in to zaradi zamrznjene mreže.

JOŽE OLAJ

oglašujte v dnevniku

DELO

Mnenje in kritika

„Krokodilove solze“

Če želimo ustaviti odhajanje naših ljudi na delo v tujino, se moramo tega lotiti z dejanji, ne samo z besedami — Tudi zdomci nosijo del krivde

O zdomcih, izseljencih pišem kot o zelo perečem problemu, kar tudi v resnici je. Vendar naše pisanje v časopisih, vse naše razprave preveč poudarjajo samo enostransko gledanje oseb, ki so zapustile našo domovino. Poudarek je na sentimentalnosti, objokovanju, obžalovanju, o nuji glede tesne povezanosti z zdomci, o nujnosti stikov, pravnih, socialnih in raznovrstnih pomoči ljudem, ki so se začasno ali stalno naselili v tujih državah.

Precej je lažnih vabil, s katerimi jih hočemo pritegniti nazaj, o pravni varnosti za vložena sredstva in podobno. Skratka, toliko časa se že vleče to pisanje in govorništvo, da vsemu temu lahko s kratko besedo damo skupen imenovalec »krokodilove solze«. Kratko malo s krokodilovo pametjo pa tega problema ne moremo reševati, lažna solzavost tu samo škoduje. Zakaj ne bi namesto tega stvari raje postavili na realna tla in jih osvetlili s pravega zornega kota?

Problem izseljeništva in nerazvitih področij nam je znan, vzroki tudi. Za takšno množično izseljevanje ne bi smelo biti opravičil. Družba, iz katere tako zelo beže ljudje, tu ne bi smela filozofirati, temveč odločno ukrepati in omogočiti doma tisto kar ti ubežniki iščejo v tujini. Teh možnosti pa naša država ne nudi. Žal se jih nitj zaveda ne, kar je več kot žalostno, še naprej vsevprek mlati prazno slamo in dela po starem receptu »bo že kako«. Toliko v obtožbo družbene krivde.

Sedaj pa postavimo na realna tla tudi krivdo zdomcev. Naša zemlja je bogata, nadarjenih ljudi ne manjka, Jugoslavija lahko preživlja ne le 20 milijonov ljudi, temveč dvakrat toliko ali pa še več, če bi bilo potrebno. O tem ni dvoma. Manjka samo volje, hrabrosti, enotnosti, morale, časti, ponosa, notranjih vrlin in čustev, da se to doseže. Če je temu tako, potem moramo izseljence obravnavati tudi s te strani.

Stoletje se že vleče ta problem kot pravljica o jari kači. Pa si oglejmo tudi to plat iz neštetih izkušenj.

Ali je bilo moralno opravičeno, da so pri nas dokončali osemletko, srednjo šolo in vrsto poklicnih šol, gimnazije, univerze, dosegli razne kvalifikacije in specializacije ter potem odšli v tujino, neredko na slabša delovna mesta in imajo manjše možnosti za strokovno izpopolnjevanje kot doma. Ne, bi bilo moralno, temveč poniževalno.

Ali je upravičeno, da bežiš samo za enim ciljem: večjim osebnim dohodkom, za koristolovstvom, za avanturami in podobno. Ne in ne more biti nobenega moralnega izgovora ali opravičila.

Ali je moralno upravičeno, da bežiš zaradi političnih ambicij, kariere in podobnih idej v tujino? Ne, ni opravičil. Če se za nekaj odločiš, moraš tudi vztrajati v svoji domovini ali pa se odreči temu že doma, ker se z begom že itak odrečeš vsemu.

Opravičeno je samo tisto izseljevanje, kjer človek gre v drugo državo zato, da bi se tam strokovno izpopolnil, naučil nekaj novega z namenom, da bo to koristilo od prvega dne odhoda od doma do vrnitve izključno napredku in koristi domovine. S tem bo izseljenec koristil sebi, materi, očetu, bratu, sestram, otrokom, svoji družbi. Zakaj, če bo naša družba napredovala, postala trda in močna, potem bomo enakopravni drugim družbam. V nasprotnem primeru pa bomo, kot nas uči zgodovina, le predmet barantanja močnejših družb, žogica za namizni tenis.

Če temu ni tako, potem smo vsi, ki se tako radi čutimo ponosne na svojo domovino, ožjo rojstno skupnost, le točili krokodilove solze, dejansko pa zagovarjali tezo, da je upravičeno misliti: reši se kdor se more; hiša gori, briga me, kaj bo s sočlovekom; utaplja se, naj se utopi, briga me, samo da se jaz ne; napravil sem otroka, bo že ženska ali družba poskrbela zanj; siromak, umira, briga me, samo da jaz živim udobno; nekateri živijo v bednih razmerah, socialni neenakosti— briga me, samo da se jaz vozim z jahto, prebivam v vilah, hodim na izlete v tujino in živim v višjih krogih; govorim eno, delam pa drugo, sem za delavski razred, za delovne ljudi, živim pa raje kot businessman, zakaj ni ga lepšega za dobro počutje, kot je razkošje vsega.

Smo družba v razvoju, država, ki se šele razvija, čeprav smo v sredini ali na jugu Evrope, vendar si v tem razvoju ne moremo dopuščati razkošnih družbenih kast, pretiranega razsipavanja. Skromnost in delavnost, to so vrline napredka. Da bi ljudje lahko posnemali te vrline, naj jih pokažejo najprej tisti na vodilnih mestih, sita vrana lačni ne verjame in obratno.

Imamo okoli milijon zdomcev. Doma pa imamo v vsaki občini nešteto bank, zavodov, ustanov, oddelkov pisarn, neproduktivnih delovnih moči, ki gospodarstvu ne dovolijo dihati, kaj šele razvijati se. Od česa pa naj živimo, se razvijamo, če ne od ustvarjenega in produktivnega dela. Žal je sedaj obratno.

VALENTIN TRATNIK

„Zakrpana" kriza

Čeprav je pogajalec George Piercy iz naftne družbe Standard Oil še v petek popoldne zanikal novico (ki jo je sporočil naftni minister Saudske Arabije Ahmed Zaki Jamani), da so se predstavniki zahodnih naftnih družb že sporazumeli z državami izvoznicami nafte o novih cenah črnega zlata, je že naslednji dan prišla iz konferenčne dvorane v Ženevi novica, da je sporazum vendarle dosežen.

Kdo je moral popustiti, oziroma, kdo je koliko pridobil, je prvo vprašanje, ki si ga po napornih, ves teden trajajočih pogajanjih, sedaj že lahko zastavimo.

Države izvoznice so na četrto rundo pogajanj prišle z jasno zahtevo (11,1-odstotno zvišanje sedanjih cen surove nafte), ki so jo, morda tudi zaradi slabih izkušenj s prejšnjih pogajanj, obilno podkrepile z bojevitimi izjavami o možni delni zaplembi naprav zahodnih naftnih družb. Naftne družbe pa v Ženevi niso nameravale ponuditi več kot na predhodnih treh sestankih, namreč 8,1 odstotka. Sporazum je prinesel naslednji izid: cena surove nafte se bo takoj povečala za 6,1 odstotka, s tem, da se bo do konca letošnjega leta skupno podražila za 11,9 odstotka. Države izvoznice so zahtevano ceno presegle, popustile pa so le pri zahtevi, naj se nafta takoj podraži za 11,1 odstotka. V sporazumu pa sta za države OPEC še dve pomembni določili. Kalkulacije naftnih cen bodo odslej popravljali (v skladu s spremembami v svetovnem monetarnem sistemu) vsak mesec (prejšnje določilo se je nanašalo na tri mesece) in, kar se zdi najpomembneje, dosegle so dogovor, da se bodo cene surove nafte v primeru devalvacij in drugih denarnih sprememb avtomatsko spreminjale.

Če pod povedano potegnemo črto, je precej jasno, da so države izvoznice nafte pri pogovorih potegnile debelejši konec. Hkrati pa velja povedati tudi naslednje.

Če se bo dolar, katerega vrednost v zadnjem času izredno niha in ki velja kot plačilno sredstvo za nafto (ne glede na to, ali jo kupujejo Američani, zahodna Evropa ali Japonska), v bližnji prihodnosti umiril, potem lahko sporazumu prerokujemo daljšo življenjsko dobo. V kolikor pa se bodo takšna nihanja še nadaljevala, lahko močno dvomimo, ali bo sporazum dosegel svoj namen. V njem je sicer resda rečeno, da se bo cena nafte menjala v skladu z valutnimi spremembami (kar je za države izvoznice nafte ugodno), vendar dvomimo, da bodo naftne družbe, zaradi tega, ker bo, recimo vrednost dolarja padla, pripravljene plačevati vedno višjo ceno za surovo nafto. Takšen položaj bi najbrž privedel do novih pogajanj ter najbrž do nove naftne krize. Če pa vemo, da že sedanja kriza ni lahka (štiri največje ameriške naftne družbe, med njimi »Shell«, so zaradi pomanjkanja bencina v ZDA sklenile omejiti prodajo tega goriva, »Texaco« na 45 litrov po vozniku), bi bila prihodnja kriza najbrž veliko hujša.

In obratno, Stephen Wakefield, pomočnik ameriškega notranjega ministra za energijo in rudarstvo, je v svojem nedavnem govoru povedal, da povečevanje uvoza nafte predstavlja nevarnost za stabilnost ameriškega dolarja. Očitno je torej, da naftnih zdrah še ni konec. B. MAŠANOVIČ

HERBLOCK SVETLA STRAN

»Oglejmo si še svetlo stran te zadeve — morda pa odvrača pozornost ljudi od inflacije.«

»The International Herald Tribune«, Pariz

Zlomljeni lok tupoljeva

Nad pariškim letališčem Le Bourget je treščilo na tla letalo Tu-144, ponos sovjetskega letalstva - Po splošni sodbi je nesrečo zakrivil pilot - Nesreča ne bo onemogočila nadaljnjih letov

OD NAŠEGA PARISKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 4. jun. — Milijoni televizijskih gledalcev so sinoči pozno v noč strmeli v pošastni in hkrati fantastični prizor, ki se je znova in znova vračal na zaslon: elegantna silhueta letala drsi lahkotno in tiho skozi zrak, ob tem se njen lok nagloma prevesi navzdol. Trenutek negotovosti, na zaslonu je že videti hkrati nebo, letalo in zemljo. Zdaj se ptica za trenutek zravna, a skoraj v istem hipu začne zadnji del letala razpadati, najprej levi, potem desni, ne naglo in odsekano, ampak skoraj počasi, razločno, kot bi trup nevidna orjaška roka strla med prsti. Potem eksplozija, najprej se razleti zadnji del letala, ki se je odlomil, trenutek pozneje še prednji. Oba strmoglavita in s tal bruhneta v oblaku ogenj in dim.

To je vse. Prizor, ki ga je posnela ekipa francoske televizije, traja morda trideset sekund ali malo več. Laiku se zdi občutek pošastne tesnobe in nemoči v obvladovanju lastnega napredka, za strokovnjake pa je ta dokument, za katerega je takoj prosila tudi sovjetska ambasada v Parizu, neprecenljiva priča včerajšnje nesreče sovjetskega nadzvočnega potniškega letala TU—144.

Piloti in drugi poznavalci skoraj brez izjeme domnevajo, da je nesrečo zakrivila pilotova napaka, v katero ga je vpeljala prevelika trdnost. Letalski miting na Le Bourget ni samo parada za publiko, ampak predvsem priložnost za konstruktorje, da pokažejo, kaj zmorejo njihova letala. Ob takih priložnostih navadno piloti napno moči svojih strojev do skrajnosti. Domnevajo, da je tudi pilot orjaškega tupoljeva hotel pokazati, kako okretno je njegovo letalo, a pri tem je napravil tako oster manever, da ga letalo ni preneslo in se je uprlo. Skratka, »pilot se je spravil v položaj, iz katerega se ni mogel več izvleči«, kot je rekel glavni poskusni pilot concorde André Turcat, ki je videl nesrečo na lastne oči, tako kot sicer 350.000 gledalcev.

Vse drugo je bilo stvar neizprosne logike. Letalo je v preostrem vzponu izgubilo hitrost in začelo padati. Piloti navadno v takem primeru puste letalo nekaj časa strmoglavo padati, potem pa ga počasi, v velikem loku vzravnajo. Toda TU—144 je bil že tako blizu tal, da to ni bilo mogoče. Pilot ga je vzravnal tako sunkovito, da trup ni vzdržal pritiska in se je preprosto zlomil. Šele potem je sledila eksplozija, ki je razmetala kose letala po Goussainvillu, kot bi jih nekdo pusul, med hiše, na poti, vrtove in njive.

Zdaj je znana tudi uradna bilanca te katastrofe: 14 mrtvih in 28 ranjenih. Med tistimi 14 tudi veh članov posadke. Vendar med njimi ni bilo Alekseja Tupoljeva, sina slavnega konstruktorja letala, kot se je sprva govorilo. Tupoljev je bil na letališču in je takoj po nesreči odhitel v Goussainville.

To malo naselje blizu severne avtomobilske ceste, ki leži v podaljšku vzletne steze, a kakih 10 kilometrov daleč, je bilo po nesreči videti tako, kot bi ga opustošil uragan. Tam, kjer je letalo treščilo na tla, je 15 metrov široka in poldrug meter globoka brazda. Nekaj hiš je popolnoma porušenih. Povsod leže razmetani deli letala. En del je padel na otroški vrtec, v katerem na srečo ni bilo nikogar. Velik del krila, ki je počasi priplaval na tla, je obležal na travniku. Na telefonskih žicah binglja rumen in rdeč sedež. Pod razbitinami in med njimi mrtvi in ranjeni, med njimi tudi otroci. Enajstletno Martino je kos motorja presekal na dvoje, da je bila na mestu mrtva. Trupel pilotov pa praktično ni več.

Žalost, silna žalost, a tudi ogorčenje. To ni prva letalska nesreča na letalskih mitingih na letališču Le Bourget. Pred 12 leti se je zrušil ameriški bombnik B1 58, ki je bil pred tem z dvakratno hitrostjo zvoka preletel Atlantik. Štiri leta pozneje še en tak bombnik. Leta 1963 britanski hawker hustler z navpičnim vzletom, leta 1967 francoski akrobatski fuga magister, dve leti pozneje njegov italijanski sorodnik G 91.

Prebivalci Goussainvilla so že večkrat protestirali, vendar zaman. Toda prireditelji, letalci, piloti in strokovnjaki trdijo, da so letalski mitingi nujno potrebni, da lahko letala pokažejo svoje sposobnosti. Nesreče ne morejo zaustaviti napredka. »Pilotska morala veleva, da se zaradi nesreč poleti ne smejo ustaviti«, je izjavil eden od prirediteljev in pojasnil, da je bil to eden izmed razlogov, da se je miting kljub nesreči nadaljeval. Drugi razlog pa je bil praktične narave. Če bi se miting takoj končal, bi se vsulo na cesto proti Parizu 10.000 avtomobilov, ki bi popolnoma blokirali vsa reševalna prevozna sredstva. Tako pa so bili gasilci čez dve minuti na kraju nesreče. »Mislim, da ta nesreča ne bo zavrla sovjetskega programa«, je izjavil glavni poskusni pilot concorde André Turcat. »Mislim, da so dovolj močni, da bodo to prenesli. Tako kot bi tudi mi, če bi se kaj takega zgodilo »concordu«. Podobno misli tudi vodja sovjetske delegacije Sergej Andrijahov. TU—144 bo gotovo prišel tudi na prihodnji pariški salon (ta bo 1975), a takrat bo priletel že s potniki.

Vsi ne mislijo tako. Slišati je mnenja, da bodo morali Sovjeti zelo natančno preučiti vzroke nesreče in preveriti, ali ni bila morda nesreče le kriva napaka v letalu. To pa, tako domnevajo nekateri, utegne toliko zavleči njihov program, da bo celo concorde poletel pred tupoljevom. Concorde naj bi prvič poletel na rednih progah sredi leta 1975, medtem ko so Rusi računali, da bodo lahko začeli komercialne polete že nekaj mesecev prej. Velikansko srečo v nesreči je imela prav tista televizijska ekipa, ki je že več dni snemala reportažo o sovjetskem nadzvočnem letalu in kronati jo je nameravala s posnetki iz zraka. Sklenjeno je bilo, da bodo televizijci poleteli v nedeljo, torej včeraj. Toda včeraj dopoldne so Sovjeti nenadoma sporočili, da je polet preložen. Reportaža se je vseeno končala z mojstrovino, žal čisto drugačno, kot je bilo predvideno.

ANDREJ NOVAK

„Prvi iz serije"

»Tu-144« so ravno začeli serijsko izdelovati — Konstruktorjev sin meni, da še ni pripravljen za redne proge

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

MOSKVA, 4. junija — Katastrofa sovjetskega potniškega letala »TU-144« v Parizu vsekakor sodi med hujše nesreče, ki so zadele sovjetsko letalstvo. Po tukajšnji navadi spominjajo na nesrečo v današnjih časopisih le trije stavki na zadnji strani »Pravde«. Seveda ni v njih zasledi niti enega podatka ali imena mrtvih članov posadke. Omenjeno je le, da »vzroke nesreče še raziskujejo«.

»TU—144« ni bilo navadno letalo. Gre za sovjetski model potniškega letala, hitrejšega od zvoka, za katerega je kazalo, da je že davno premagal francoski »concorde«. »TU—144« so pravkar začeli serijsko izdelovati in čez kaki dve leti naj bi ga dali na sovjetskih notranjih progah v reden potniški promet.

»TU—144« se je drugič pojavil v Parizu. Pred dvema letoma je bil šele preizkusni model, tokrat pa je bil prvi iz serije, namenjene »Aeroflotu«. Pa vendar »TU—144« ni bil še povsem izdelano letalo. Aleksej Andrejevič Tupoljev, sin slavnega letalskega konstruktorja Andreja Tupoljeva je novinarjem izjavil, preden je »TU—144« poletel proti Parizu:

»Ne, »TU—144« še ni pripravljen sprejeti potnike na rednih progah. Motorji prve serije še niso opravili preizkusa.«

Sovjetsko nadzvočno potniško letalo doseže 2300 do 2500 km na uro in lahko sprejme 140 potnikov ter napravi brez vmesnega postanka 6500 km. Zato je bilo namenjeno za proge na sovjetski Daljni vzhod.

Aleksej Tupoljev je v zvezi s tem prvim serijskim modelom še menil, da se obeta letalom tega tipa velika prihodnost. Na vprašanje, kako si pojasnjuje, da so se nekatere letalske družbe odrekle francosko-britanskega »concorda«, pa je odgovoril, da lahko vsakdo pač kupi tisto, kar mu je všeč. »Tržišče za taka velika letala je velikansko. Seveda pa je uspeh odvisen od izdelanosti modela.«

Nesreča sovjetskega letala, za katerega pravijo, da je bilo v njem združeno vse najboljše, kar je doseglo domače letalstvo, bo vsekakor vplivala na uporabo tega tipa letal na rednih progah. Začenjajo se meseci raziskav o vzrokih zadnje katastrofe.

ALEKSANDER NOVAČIČ

Urugvaj: politiki izrinjeni

Predsednik Bordaberry bo vodstvo javnih služb zaupal oficirjem

BUENOS AIRES, 4. jun. (Tanjug) — Urugvajski predsednik Bordaberry se je odločil, da bo ključne javne službe — državne banke, carino, pošte, pristanišča itd. — zaupal častnikom, tako da bi preprečil novo krizo v državi.

Bordaberry je ta sklep sporočil v obliki posebnega odloka v skladu s pooblastili, ki jih ima, odkar je bilo razglašeno izredno stanje. Šef države se je v Urugvaju doslej pred takimi akcijami moral posvetovati s parlamentom, Bordaberry pa je ukrepal na svojo roko, ker v kongresu nima več potrebne večine.

Tako se je vloga vojaških poveljnikov v življenju urugvajskega naroda izrazito povečala. Proces se je začel že pred meseci, tako da so vojaški šefi zdaj že prevzeli ključno vlogo ne samo v načrtovanju razvojnega programa Urugvaja, temveč tudi v uresničevanju drugih temeljnih, za ves Urugvaj pomembnih odločitev.

Politiki so se zaradi zadnjega Bordaberryjevega sklepa morali umakniti z odločilnih položajev v državni upravi, čeprav so prej imeli vse poglavitne resore v svojih rokah. Edina, vendar dokaj močna trdnjava njihovega vpliva, je ostal kongres.

Rifai tajno v Damasku

Jordanija poskuša ponovno navezati diplomatske stike s Sirijo?

BEJRUT, 4. jun. (AFP) — Jordanski premier Zeid Rifai se je prejšnji torek nekaj ur tajno mudil v Damasku. Za ta obisk, ki ga v Damasku in Amanu niso uradno potrdili, se je zvedelo včeraj iz več dobro obveščenih bejrutskih virov. Rifaja, ki so ga imenovali za prvega ministra jordanske vlade pred nekaj dnevi, je sprejel tudi sirski predsednik general Hafez el Asad. To je prvo jordansko-sirsko srečanje na tako visoki ravni v zadnjih dveh letih.

Opazovalci ocenjujejo, da ta obisk kaže na pripravljenost Jordanije, da obnovi sodelovanje z arabskimi državami in naredi konec izoliranosti, v kateri se je znašla po krizi, ki so jo izzvali spopadi s Palestinci leta 1970 in 1971. Sirija je ostro obsojala Aman zaradi napada na fedajine in zato je pred dvema letoma pretrgala diplomatske stike z Jordanijo. Pogovori med predsednikom Asadom in premierom Rifajem pa obetajo, da bo morda prišlo tudi do navezave diplomatskih stikov med državama.

Dunaj: načelno soglasje

Končuje se 4-mesečni posvet o konferenci za zmanjšanje čet v Evropi

DUNAJ, 4. jun. (Tanjug) — Posvetovanja delegacij držav članic severnoatlantskega pakta in varšavskega sporazuma o pripravah na konferenco za zmanjšanje števila čet v Evropi — posvetovanja so se začela 31. januarja na Dunaju — gredo h koncu.

Kot se je zvedelo, delegacije pripravljajo zaključni komunike o posvetovanjih in vsaj načeloma so uskladili mnenja o dnevnem redu, datumu in kraju konference.

K ugodnemu ozračju zaključnih posvetovanj so pripomogle tudi uspešno končane priprave na evropsko konferenco o varnosti.

Sodelovanje z Gano

AKRA, 4. jun. (Tanjug) — Tu so se danes začela pogajanja vladnih delegacij o gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in Gano. Našo delegacijo vodi na pogajanjih pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino Novak Poleksić, gansko pa namestnik predsednika odbora za gospodarske stike s socialističnimi državami Kvesi Amoako Ata.

Naša delegacija je že imela pogovore v ministrstvu za zunanje zadev, industrijo, trgovino in turizem, finance in gospodarsko načrtovanje.

Kosigin v ČSSR

MOSKVA, 4. jun. (TASS) — Sovjetski premier Kosigin je danes odpotoval v ČSSR. Vodil bo sovjetsko delegacijo na 27. zasedanju sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, ki se bo začelo jutri v Pragi.

Poldrugo stoletje Grčije

1453—1821: Grčija je del otomanskega cesarstva. V 19. stoletju se začne prebujati nacionalizem in leta 1821 se upor Grkov proti turški nadvladi posreči.

1832: Po dogovoru na londonski konferenci postane Grčija neodvisna kraljevina, varuštvo nad njo pa prevzamejo Velika Britanija, Francija in Rusija. Prestol ponudijo Ludviku I. Bavarskemu, ta pa ga odstopi svojemu 17-letnemu sinu Ottu.

1833: Otto zasede prestol. Na pritisk veteranov iz bojev za neodvisnost mora odobriti ustavo. Med krimsko vojno se pridruži Rusiji, da bi dobil več ozemlja od Turčije, vendar so ga Britanci in Francozi prisilili v nevtralnost. V deželi nastanejo nemiri in uporna vojska odstavi kralja — obdrži pa monarhijo.

1863: Varuhinje Grčije najdejo novega kralja v 17-letnem danskem princu Viljemu, ki sede na grški prestol kot George I. Nastane »nova monarhija«. V tem času dobi Grčija več dobrih državnikov, izmed katerih izstopa Venizelos, po eni strani zagovornik grške ekspanzije, po drugi strani pa spreten politični administrator in organizator državnega življenja.

1913: Umorjen kralj George I. Pred tem si je Grčija v balkanskih vojnah pridobila jugovzhodno Makedonijo. Na prestol pride kralj Konstantin I. Dolga leta se upira, da bi Grčija stopila v vojno na strani antante.

1917: Venizelos prisili Konstantina k odstopu. Nasledi ga drugi sin Aleksander. Grčija stopi v vojno na strani antante in dobi za to »privoljenje«, da se pozneje spopade s Turčijo.

1920: Aleksander umre, Konstantin se vrne v Atene.

1921—1922: Grško-turška vojna je katastrofa za Grčijo. General Plastiras stopi na čelo antirojalistične revolucije, prisili Konstantina k odstopu. Na prestol sede njegov prvi sin George II. Zaradi notranjih nemirov revolucionarni komite generala Plastira v decembru 1923 zahteva, naj kralj zapusti deželo, dokler ne bo odločeno o usodi monarhije: 25. marca 1924 razglasijo republiko.

1924—1935: Republika. — Rojena v težavah, sprta z vsemi sosedi. Državni udari se kar vrstijo. Venizelos ima zunaj velike uspehe, normalizira odnose s sosedi, vendar zabrede v hude gospodarske težave. Vrstijo se vmesne vlade, naposled pa novembra 1935 s plebiscitom obnovijo monarhijo. Kralj George II. se vrne v Atene. General Metaksas z njegovim privoljenjem uvede diktaturo. Ko Mussolinijeva vojska čez Albanijo udari v Grčijo, se Metaksas uspešno brani, naposled pa se mora vdati, ko Hitler pride na pomoč Italijanom.

Med drugo svetovno vojno nastane v Grčiji močna komunistična gverila (EAM — ELAS). Komunisti po vojni nočejo razpustiti svojih čet. Zahodne sile podprejo neokomunistična gibanja v Grčiji, leta 1946 s plebiscitom pokličejo kralja v deželo. Leta 1947 umre George II. nasledi ga brat Pavel.

Komunisti ne sodelujejo na volitvah, zato zmagajo rojalisti. Izbruhne državljanska vojna, v kateri partizani (vodi jih Markos Vafiades) zasedejo velik del dežele in ustanovijo začasno vlado.

1947: S »Trumanovo doktrino« ZDA prevzamejo od Britancev »skrb« za Grčijo ter z veliko materialno in finančno pomočjo zlomijo odpor komunistov.

1955: Oblast prevzame Nacionalna radikalna unija Konstantina Karamanlisa, ki vodi državo do leta 1963. Karamanlisova vladavina se bolj kot s političnim delom proslavi s fašističnimi metodami policijskega pritiska.

1964: Umre kralj Pavel. Na prestol sede njegov 24-letni sin Konstantin. Nekaj mesecev prej na volitvah zmaga Unija centra G. Papandrea Konstantin mu nenehno meče polena pod noge ter ga naposled odstavi Osemnajst mesecev ima Grčija manjšinske vlade, ki ne morejo delati zaradi nasprotovanja večinske Unije centra. Nazadnje Konstantin zaupa mandat vodji manjšinske Nacionalne radikalne unije Kanelopulu, ki razpusti parlament in razpiše volitve za 28. maj 1967. Vnaprej je jasno, da bo spet zmagala Unija centra.

21. aprila 1967: Vojska s polkovnikom Papadopulom na čelu izvede državni udar. Kralj se pridruži puču, ker meni, da bo skupaj z vojsko uvedel »močan« režim. Polkovniki mu pokažejo hrbet.

Decembra 1967: Konstantin poskusi nasprotni udar s pomočjo nekaj generalov. Udar spodleti in Konstantin zbeži v Rim.

1. junija 1973: Po izjalovljenem poskusu prevrata v mornarici in uporu na križarki »Velos«, ki je priplula v Italijo, polkovniki dobijo pravi izgovor za spopad s kraljem. Razglasijo republiko.

Industrijski kombinat
SVIT KAMNIK

razpisuje

prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

POGOJI:

visoka ali višja strokovna izobrazba ene naslednjih smeri: pravne, ekonomske, komercialne, kemijske ali strojne, s petletno prakso na vodilnih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah ter aktivnim znanjem enega svetovnega jezika.

Poleg splošnih pogojev se od kandidata zahtevajo tudi moralno politične kvalitete.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovni izobrazbi sprejema razpisna komisija do 20. junija 1973. 5075

UNIVERZA V LJUBLJANI
INSTITUT »JOŽEF STEFAN«
LJUBLJANA, Jamova 39

objavlja prosta delovna mesta:

1. VEČ ELEKTROTEHNIKOV — šibki tok,
ki želijo razširiti in poglobiti svoje znanje na področju reaktorske tehnike, analogne tehnike in servomehanizmov;

2. VK ali KV RADIOMEHANIKA
za delo v oddelku za elektroniko
Praksa ni pogoj, zaželeno pa je nadaljnje izobraževanje, katerega omogočamo vsem našim sodelavcem.

3. VEČ NK DELAVCEV

4. VEČ SNAŽILK
za delo v odseku za gradnje in vzdrževanje;

5. SODELAVCA ali SODELAVKO
v razmnoževalnici

s končano poklicno šolo grafične stroke ali vsaj z opravljenim internim izpitom iz te stroke.

Za vsa delovna mesta pod 1. in 2. traja poskusno delo 6 mesecev, za ostala delovna mesta traja poskusno delo 3 mesece.

Za pripravnike traja pripravniška doba eno leto.

Prijave sprejema sekretariat instituta 15 dni po objavi oglasa. 5076

Nova ‚papadokracija'

Atenski polkovniki so bili pretrd oreh za neizkušenega kralja Konstantina — Kakšna je vojska, ki si je zdaj omislila drugo grško republiko?

V svoji sodobni zgodovini je Grčija zdaj že drugič republika. Čudni zapleti zgodovine so hoteli, da je dežela, ki velja za zibelko demokracije, sprejela tujce za kralje in jih celo s plebisciti vabila nazaj, kadar so jih domači politiki pregnali. Tudi po koncu druge svetovne vojne, po tistem, ko je Grčijo trgala državljanska vojna in ko so zahodne velesile storile vse, samo da ne bi na jugu Balkana zmagala »komunistična nevarnost«, so Atene sprejele kralja, ki je bil med vojno v izgnanstvu. Potem je vse do leta 1964 vodila državo desnica. Monarhiji je bilo to všeč, da pa se ne bi zgodilo kaj presenetljivega, se je še temeljito oprla na vojsko.

Grška vojska je nastala iz tiste armade, ki se je ob podpori Velike Britanije in predvsem ZDA bojevala s partizani in naposled tudi zmagala. Te oborožene sile so organizirane po ameriškem zgledu, leta 1952 so se z vstopom Grčije v NATO popolnoma integrirale z vojaško infrastrukturo te organizacije. Grški vojaški načrti so del načrtov NATO, vojska je organizirana, oborožena in izurjena po ameriških vzorih, oficirski kader se šola v ameriških in atlantskih vojaških šolah. Zato je Grčija leta in leta dobivala velikansko denarno pomoč od ZDA: več kot dve milijardi dolarjev, od katerih je šlo za vojsko 1,3 milijarde.

Glede na geografski položaj Grčije je njena vojska od vsega začetka zelo pomemben del v NATO. Obenem je tudi armada, ki je nastala iz krvavega obračuna z narodnoosvobodilno vojsko, zato je bila ves čas podpora režimom s kraljem vred, torej tudi ves čas močno prisotna v političnem življenju države.

Taka vojska je morala biti zmerom pripravljena na spopad z »zunanjim« in »notranjim« sovražnikom. Tako so že leta 1950 pod vodstvom NATO izdelali načrt »Prometej«, po katerem naj bi v kritičnem trenutku vojska prevzela oblast. Načrt so le izpopolnjevali in izvedli so ga 21. aprila 1967 — ko je kazalo, da bo na parlamentarnih volitvah znova zmagala Unija centra, ki je bila od leta 1964 na oblasti ter obenem trn v peti kraljevski hiši in vojski. Zadnjič so načrt »Prometej« dokončno izpilili leta 1965. Zato ni čudno, če je 21. aprila 1967 delovalo tako brezhibno.

Grški vojaški udar torej ni bil udar latinskoameriškega ali afriškega tipa, ko je že čez nekaj ur mogoče presenečenje oziroma nasprotni udar. Se pravi, da so Papadopulovi kolegi dobro vedeli, kaj hočejo in kako bodo to izvedli. V tem so se razlikovali od rojalističnih oficirjev stare šole (britanske ali francoske), ki so spletkarili okoli kralja, ga hujskali proti naprednim politikom in nazadnje tudi pripravljali udar.

Rojalistični oficirji s kraljem vred so bili zato 21. aprila 1967 zelo presenečeni. Mladi in politično neizkušeni kralj, ki ga je oče venomer opozarjal, naj računa z vojsko, se je pridružil pučistom, ker mu je to trenutno prav prišlo. Danes lahko rečemo, da bi bilo zaman, če bi po 21. aprilu 1967 skušal pozvati vojsko k lojalnosti, saj bi lahko računal le na »dvorne

GIORGIOS PAPADOPULOS: Prvi predsednik druge republike

generale«, ki nimajo pravega stika z vojsko.

Konstantin je imel po ustavi velika pooblastila, saj je kot kralj npr. poveljeval oboroženim silam in razpuščal parlament, zato je po udaru računal, da ga bodo pučisti »vzeli za svojega«. Kmalu je spoznal, da se je uštel, vendar ga je še tako zaneslo, da je poskusil izvesti nasprotni udar. Decembra 1967 je z nekaj generali izvedel »puč in ukazal prvim pučistom, naj se vdajo. Toda polkovniki so bili močnejši: kralj je v naglici z družino sedel v letalo in odletel v Rim. Že to dokazuje, za kako močnega so ga imeli ljudje okoli Papadopula: mirno so ga pustili iz Grčije, saj so vedeli, da ne more biti nevaren.

Polkovniški režim je sprva pustil kralja pri miru, ker je imel dovolj drugih problemov doma. Po korenitem obračunu z najnevarnejšimi političnimi nasprotniki se je lotil gospodarskega utrjevanja države in pri tem dosegel lepe uspehe. Pri tem je zanemaril vse politično življenje oziroma ga sploh ni dopustil. Resnične vrnitve v demokracijo v današnji Grčiji še ni pričakovati in prav zato je nerazumljiva igra kralja ter nekaterih nekdanjih politikov, ki so računali z vrnitvijo na staro. Namesto da bi se povezali s pravo, čeprav komaj nastajajočo opozicijo med študenti in delavci, so začeli govoriti o tem, da je kralj »simbol zakonitosti«, kakor da bi samo s tem, da bi se Konstantin vrnil, v Grčiji zavladala demokracija . . .

Polkovniki so očitno komaj čakali na to, da se kralj začne »ukvarjati s politiko«: ko je Konstantin začel zbirati okoli sebe razne upokojene generale in nekdanje ministre in ko je uporna križarka »Velos« priplula v Fiumicino, je bilo polkovnikom dovolj kralja. Našli so lep izgovor in se ga znebili. S tem so vsaj za nekaj časa odvrnili pozornost Grkov od resničnih problemov in se še bolj utrdili na svojem položaju.

STANE IVANC

Aktualen komentar

Zlato ob reformi monetarnega sistema

PISE: FRANCE SEUNIG

Kako usodne posledice ima za ves zahodni in ostali svet razpad mednarodnega monetarnega sistema, ustanovljenega pred 28 leti v Bretton—Woodsu, to smo prav te dni spoznali ob petdnevnem neuspelem zasedanju odbora »dvajseterice« ministrov oziroma njihovih namestnikov, ki naj po nalogu skupščine mednarodnega monetarnega sklada pripravijo predlog za reformo mednarodnega monetarnega sistema, in to še pred jesenskim zasedanjem skupščine tega sklada v Nairobiju. Petdnevna pogajanja na posvetovanju dvajseserice so še enkrat pokazala nepremostljive razlike, zlasti med gledanji in stališči zahodnih kapitalističnih držav ter držav iz tabora nerazvitih.

Monetarni pogovor Nixon—Pompidou v Reykjaviku

Sestanek med obema predsednikoma Nixonom in Pompidoujem konec maja v Reykjaviku, se je sicer tikal prvenstveno odnosov med ZDA in zahodnoevropskimi zavezniki, vendar so imela v pogovorih zelo važno mesto vprašanja monetarnega sistema. Neuspeh teh monetarnih pogajanj je imel po končanih pogovorih v Reykjaviku za posledico ponovna padanja dolarja, ki je pretekli petek dosegel doslej najnižje tečaje, hkrati pa je cena zlata na mednarodnem prostem trgu dosegla nov rekord blizu 120 dolarjev za unčo zlata.

Po mnenju opazovalcev je v pogovorih Nixon-Pompidou zavzela posebio važno mesto zahteva, da se zagotovi prosta pot ameriškemu blagu na tržišču v Evropi, kar naj omogoči zboljšanje zdaj visoko pasivne plačilne bilance ZDA in s tem tudi slabosti samega dolarja. Francija pri tem zastopa stališče, naj ZDA najprej stabilizirajo dolar, Washington pa zahteva trgovinske koncesije za zboljšanje svoje trgovinske bilance, kar je pogoj za stabilizacijo dolarja. ZDA zahtevajo ugodnosti zlasti za izvoz agrarnih presežkov. Francija pa je odločna »z zobmi in krempljia« braniti evropski agrarni trg, na katerem je najbolj zainteresirana med državami EGS.

Kam s presežki dolarjev

V odboru »dvajseterice« je kljub neuspehu petdnevnega zasedanja še vedno upanje, da bo na prihodnjem zasedanju, ki bo 11. julija, doseženo vsaj tolikšno soglasje, da bo mogoče predložiti skupščini mednarodnega monetarnega sklada osnutek reformskih predlogov, vsebujoč najvažnejše alternativne predloge za rešitev glavnih točk reforme. Predsednik odbora »dvajseterice« Jeremy Morse meni, da so temeljna stališča zdaj znana in so poslej potrebna zgolj pogajnaja. Vendar pa sodijo strokovnjaki, da so ostali sporni problemi nespremenjeni, tako glede konvertibilnosti in izravnave plačilno-bilančnih primanjkljajev, kakor tudi glede avtomatizma za prilagajanje paritet spremenjenim razmeram. Skoraj popolno soglasje — z izjemo Francije in Južne Afrike — pa je doseženo glede demonetarizacije zlata, ki naj se izloči iz bodočega monetarnega sistema, razen papirnatega zlata.

Skupno in enotno stališče pa so zahodnoevropske države zavzele glede milijardnih dolarskih presežkov in njihove konsolidacije. O tem so izdelali pismene predloge v evropskem odboru za monetarna vprašanja. Upoštevani sta dve možnosti. Prvi predlog vidi nadomestitev presežnih dolarjev z emisijo posebnih pravic črpanja (papirnatega zlata, enot SDR) na posebnem računu mednarodnega monetarnega sklada. Po drugem predlogu je predvidena bilateralna konsolidacija teh dolarjev med ZDA in upmškimi državami, kar pa bi zahtevalo, da imajo ZDA stalno aktivnost v svoji plačilni bilanci.

Po mnenju ZDA bi moralo biti za papirnato zlato določeno obrestovanje, Washington pa daje prednost sedanji praksi, po kateri spreminjajo tuje centralne banke del svojih odvečnih dolarskih rezerv v dolgoroč. ne obrestonosne državne vrednostne papirje ZDA. Ta ameriški protipredlog pa ima svoj glavni vzrok v tem, ker bi pri substituciji presežka dolarjev postal mednarodni sklad glavni upnik Amerike, kar bi krepilo njegov politični položaj in njegovo moč.

Iz petdnevnega zasedanja »dvajseterice« se da seveda le v grobih potezah oceniti, o čem so potekali pogovori in kakšna so posamezna stališča, pri katerih prevladuje stara zahteva po stabilizaciji dolarja in konsolidaciji presežnih dolarjev, ki predstavljajo stalno nevarnost na mednarodnem področju, zlasti, ker ni sprejeto skupno stališče o tem, kako preprečiti nove poplave dolarjev na mednarodnih deviznih tržiščih in nove monetarne pretrese, kar le deloma omejuje sedanji sistem nihajočih tečajev nasproti dolarju v Zahodni Evropi.

V času zasedanja odbora »dvajseterice« se je sestala tudi »skupina 24«, ki zastopa gospodarske in monetarne interese držav v razvoju. V njihovem imenu je skupina znova poudarila svoje stališče glede emisije enot SDR (papirnatega zlata). Z novim monetarnim sistemom naj se državam v razvoju zagotovi dodelitev večje količine enot SDR kakor tudi neodvisno od tega povečanje splošnih kvot pri mednarodnem monetarnem skladu. S prvim ukrepom naj se spremeni ključ za dodelitve papirnatega zlata kot pomoč državam v razvoju. Dodelitve papirnatega zlata po zvišanih članskih kvotah pa bi tem državam prav tako omogočile, da prejmejo več papirnatega zlata.

Več papirnatega zlata državam v razvoju

Zdaj dodeljujejo državam članicam papirnato zlato (SDR) po takem ključu, po katerem dobe ZDA, Velika Britanija, ZR Nemčija, Japonska in druge industrijske države zaradi večjih kvot in vlog tri četrtine vseh dodelitev, druge države z državami v razvoju pa skupaj eno četrtino. Zato je razumljivo, da se države v razvoju zavzemajo za prerazdelitev teh sredstev, ki služijo za denarne transakcije med državami in centralnimi bankami. Enota SDR pa ima vrednost 1,20 dolarja. Za preučevanje teh predlogov je odbor »dvajseterice« oblikoval posebno delovno skupino.

Američani sprva niso prav razumeli, v čem je bistvo izredne podražitve zlata, ki jo beležimo zadnje leto, češ »za nas Američane je podražitev marsikaterega drugega blaga važnejša«. To bi držalo, če ne bi bila podražitev zlata predvsem posledica nezaupanja v dolar. Pravijo, da Američani ne kupujejo in ne prodajajo zlata na prostem trgu, ker po zakonu ne smejo imeti zasebnega zlata. To pa daje povod več, da Američani sami razmišljajo, zakaj cena zlata v dolarjih na mednarodnem prostem trgu tako popušča. V ameriškem notranjem prometu res ni čutiti nezaupanja v dolar, saj so dnevne cene kolikor toliko stabilne, sami pa ne občutijo, da se hočejo tuji imetniki znebiti dolarjev in kupujejo po pretirani ceni zlato, kar vidijo v njem edino poroštvo proti razvrednotenju.

Cena 120 dolarjev nasproti pariteti 42 dolarjev za unčo

Ker v bližnji prihodnosti ni pričakovati nove ureditve monetarnega sistema, ki bi urejal na kakršen koli način ceno zlata, je težko presojati, kako se bo gibala mednarodna cena zlata v prihodnjih mesecih. Po končanem zasedanju odbora »dvajseterice« in po sestanku Nixon—Pompidou se je preteklí petek cena zlata na prostem trgu približala 120 dolarjem za unčo nasproti paritetni ceni 42,22 dolarja. Na samo ugibanje pa smo navezani, če bi hoteli ugotoviti razmerje med tistimi na svetovnem trgu, ki ponujajo zlato pri določeni ceni in tistimi, ki ga kupujejo. Na milijarde je dolarjev, ki bi se jih lastniki hoteli znebiti. Nova svetovna proizvodnja zlata pa je majhna v primerjavi s temi milijardami dolarjev. Južna Afrika omejuje prodajo zlata iz nove proizvodnje, prav tako Sovjetska zveza. To nesorazmerje pa ne more ostati trajno. Sedanja visoka cena močno stimulira novo proizvodnjo tudi v manj rentabilnih rudnikih z lastnimi stroški največ 60 din za unčo. Računali je z znatnim povečanjem svetovne proizvodnje, kar traja lahko nekaj let. Zato je težko presojati, kdaj bo večja proizvodnja prinesla preobrat. Vse dotlej pa bo razmerje dolar zlato neugodno.

Umetni material

S sprostitvijo uvoza bo v glavnem rešen tudi problem nabave umetnih materialov za obutveno industrijo SFRJ

Po dveletni izrazito visoki konjunkturi na tržišču obutve, ko so jugoslovanski proizvajalci doživeli svoj drugi razcvet (do leta 1965 je bil njihov razvoj prav tako zelo uspešen), pa na začetku tega leta vse več čevljev konča svojo pot v skladiščih. V minulih štirih mesecih so se zaloge povečale za 25 odstotkov v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, izvoz na zahodno tržišče pa se je zmanjšal za 16 do 18 odstotkov, medtem ko je prodaja v vzhodnih državah na lanski ravni.

INDUSTRIJA

Močan pritisk tuje konkurence: v letu 1970 je bilo uvoženih 4 milijone parov čevljev

Zmanjšana prodaja obutve ni rezultat slabe kakovosti ali izdelovanja nemoderne obutve, pravi sekretar sekretariata za usnjarsko predelovalno industrijo Dragan Tomić. Narobe, v zadnjih letih so pod pritiskom tuje konkurence (leta 1970 je bilo v Jugoslavijo uvoženih 4 milijone parov čevljev) in z usmeritvijo na izvoz, naše tovarne znatno izboljšale kakovost obutve, obliko čevljev pa v glavnem prilagodile modnim gibanjem v svetu. Dejstvo, da je proizvodnja čevljev v zadnjih dveh letih naraščala za 10 do 11 odstotkov, da smo lani izvozili približno 38 odstotkov skupne proizvodnje, ki je znašala približno 40 milijonov parov čevljev in da je bila prodaja na domačem tržišču v tem letu večja za 1 do 2 milijona parov, govori tudi o izboljšanju kakovosti in vsem drugem, kar kupce napeljuje k temu, da kupujejo čevlje. Priznati je treba, da nekatere tovarne, ki bijejo boj za izvoz, zanemarjajo domače tržišče in domače kupce, kar se jim zdaj že maščuje.

Manjši promet je po Tomićevih besedah posledica stabilizacijskih ukrepov, zmanjšanja kupne moči, sezonskih pogojev (izredno mila zima) pa tudi visokih cen obutve. Ta zadnji faktor, ki je med drugim pogojen z izredno visokimi cenami surovega usnja, bi lahko omilili tako, da bi zamenjali usnje z umetnim materialom, kar so drugod po svetu že storili. Pri nas pa takšnega materiala ni dovolj, niti kakovosten ni, zato je pričakovati, da bo s sprostitvijo uvoza tega materiala tudi ta problem v glavnem rešen. Če se ne bo tako zgodilo, verjetno letošnji načrt, da bi povečali proizvodnjo čevljev za 7 do 8 odstotkov, ne bo uresničen.

Rekonstrukcija v Livnu

Livanjska tekstilna tovarna »Hasan Brkić« je končala rekonstrukcijo in modernizacijo tekstilnih kapacitet, potem ko je imela dolga leta izgubo predvsem zaradi zastarele tehnologije. Po sanaciji se je tovarna »Hasan Brkić« integrirala z največjim tekstilnim podjetjem v BiH, sarajevskim »Alhosom«, in začela rekonstrukcijo vseh kapacitet s sodelovanjem bank, občine »Alhosa« in tujih partnerjev. Livanjska tovarna bo zdaj proizvajala 1,200.000 metrov kamgarna letno.

Sodelovanje »Impexmetal« — »Adria«

Predstavniki poljskega zunanjetrgovinskega podjetja »Impexmetal« in beograjske »Adrie« so proslavili dvajsetletnico ustanovitve »Impexmetala« in večletnega poslovnega sodelovanja. »Impexmetal« je v letu 1971 izvozil na jugoslovansko tržišče za 5,85 milijonov dolarjev blaga, v letu 1972 pa že 8,684 milijonov dolarjev.

Izboljšave

»Elektrokovina«: Tehnične izboljšave pri izdelavi navitja za elektromotorje

Tehnik Janez Kovačec, vodja oddelka navijalnice elektromotorjev v Elektrokovini, in inž. Marjan Bezjak sta z dolgotrajnim in zahtevnim delom poskrbela za izboljšave pri izdelavi navitja električnih motorjev v mariborski Elektrokovini.

Navitje elektromotorja sta naredila ćenejše. kar pomeni, da sta ga konstrukcijsko in tehnološko poenostavila. Zato so se zmanjšali časi navitja in materialni stroški. Kakovost navitja je ostala enaka, pri nekaterih vrstah elektromotorjev pa se je celo izboljšala. Bistvo tehnične izboljšave je prehod z dvoplastnega navitja na posebno vrsto enoplastnega navitja.

Delo je bilo posebno težavno zato. ker je izdelava navitja pretežno ročno delo in je bilo treba v okviru celotne naloge priučiti za ta nov način dela. ki je večinoma drugačen kot pri dvoplastnem navitju, 150 delavk. Celotni izračunan nesporni prihranek pri času in materialu je bil v zadnjih treh letih 1,682.493 dinarjev, medtem ko je bil dejanski prihranek vsaj dvakrat večji.

Ob razvijanju novega navitja sta namreč mnogokrat prihranila tudi tisto, kar bi lahko prihranili že na starem navitju, predvsem pri bakreni žici. Tega prihranka pa komisija in delavski svet nista upoštevala, saj se je štelo za službeno dolžnost po znanih metodah zmanjšati material, kjer je to možno. Inž. Marjan Bezjak in Janez Kovačec sta prejela za to tehnično izboljšavo bruto nadomestilo v višini 198.366,20 dinarjev.

MARJAN KOS

Avtobusi v dveh verzijah

Poljska tovarna avtobusov iz Sanoka bo izdelala 5000 avtobusov letno

Poljska tovarna avtobusov iz mesta Sanoka je začela izdelovati nove avtobuse »Autosan-9«. Doslej so v tej tovarni izdelovali avtobus »San«, ki je imel trdno konstrukcijo in dobre lastnosti. Novi avtobus ima podobne lastnosti, vendar je boljše opremljen in estetsko izpopolnjen.

V njem bo vgrajen poljski dieselski motor s 150 konjskimi močmi. Avtobus bodo izdelovali v dveh verzijah: za mestne vožnje in medkrajevne. Mestni bodo lahko prepeljali 70 potnikov, medkrajevni pa 47 potnikov.

Tovarna iz Sanoka izdela na leto 3500 srednje velikih avtobusov. Po sedanji rekonstrukciji pa bodo v njej izdelali 5000 avtobusov na leto.

Posebna vozila „TAM"

»TAM« proizvaja tudi posebna vozila za prevoz sadja, živil in žit

Beograjski poljoprivredni kombinat sodi med največje in najstarejše kupce vozil tovarne avtomobilov in motorjev, če izključimo nekatera transportna podjetja.

Prva vozila proizvodnje »TAM« je kupil leta 1953, in sicer šest vozil »Pionir«, zdaj pa ima v svojem voznem parku od 550 vozil kar 500 kamionov različnih izvedb proizvodnje »TAM«.

Med vozili so tudi razna specialna vozila za prevoz sadja, kruha, mleka, mesa, pšenice in koruze. Letos bo kupil skupaj okoli 60 vozil »TAM 2001«, »TAM 5000« in »TAM 5500«.

A. ŽUNEC

Šest letal „piper"

Osiješka »Privredna avijacija« bo uvozila 6 letal »piper pawne«

Podjetje za letalske storitve »Privredna aviacija« iz Osijeka bo uvozilo šest letal vrste »piper pawne« srednje nosilnosti, ki bodo namenjena kmetijstvu.

To osiješko podjetje že ima v svoji »zračni flotii« 14 letal vrste »An« z nosilnostjo 1500 kilogramov. Za posebne pogoje pa potrebujejo manjša letala.

»Privredna aviacija« v Osijeku je specializirana za storitve z letali in helikopterji v kmetijstvu, vinogradništvu, sadjarstvu, hmeljarstvu in gozdarstvu.

Uvoz šestih letal vrste »piper pawne« bo močno povečal delokrog »Privredne aviacije«.

Barve in TV

Konjunkturni ciklus za barvne televizorje: SP v nogometu prihodnje leto

Sodeč po položaju na zahodnonemškem tržišču bodo barvni televizorji ne v tako daljni prihodnosti povsem izrinili televizorje za sprejemanje črno-belega programa. Lani so zahodnonemške tovarne izdelale poldrugi milijon barvastih televizorjev in tako povečale proizvodnjo v primerjavi z letom poprej za polnih 50 odstotkov.

Ta fenomen so pojasnjevali z olimpijskimi igrami, ki so jih vsi želeli videti v »pravi podobi«. Prve napovedi za to leto kažejo, da bo proizvodnja barvnih televizorjev večja za več ko 20 odstotkov, čeprav ni prireditev, ki bi bile povod za povečano zanimanje. Drugo leto bo spet drugače, saj bo v Zahodni Nemčiji svetovno nogometno prvenstvo. Ni nobenega dvoma, da bo konjunktura že konec tega leta presegla vsa pričakovanja. Analize tržišča so pokazale, da v Zahodni Nemčiji že 18,5 odstotka gospodinjstev, ki imajo televizor, razmišlja o tem, da bi kmalu kupila barvni televizor. Proizvodnja črno-belih televizorjev v glavnem stagnira. Na leto jih izdelajo nekaj več ko 2 milijona.

KONJUNKTURA

ZR Nemčija: 18,5 odstotkov gospodinjstev bo kmalu kupilo barvni televizor

oglašujte v dnevniku DELO

POSLOVNE VESTI

Maribor: Nove pogodbe tovarne stikalnih naprav

Tovarna stikalnih naprav je sklenila pogodbo z »Elektrodistribucijo Beograd« o dobavi prvega kontingenta stikalnih naprav za 20 transformatorskih postaj v vrednosti okoli 1 milijona dinarjev. Podobne pogodbe so sklenili tudi za »Elektro Zagreb« o dobavi 19 transformatorskih postaj.

Vse stikalne naprave so opremljene s stikalnimi aparati in elementi proizvodnje tesnin in so najmodernejša oprema za takšne transformatorske postaje in podobna stikališča. Te stikalne naprave bo tovarna stikalnih naprav Maribor izdelala do konca julija.

Zagreb: Kontejnerski terminal na Žitnjaku

Carinsko-skladiščni kompleks s kontejnerskim terminalom, zgrajen v industrijskem predmestju Zagreba — Žitnjaku, je eden izmed najsodobnejših objektov te vrste v Hrvatski in Jugoslaviji. Kontejnerski terminal bo zagotovil poslovanje z najmodernejšimi oblikami transporta, cenejšimi od klasičnega za 40 do 75 odstotkov.

Terminal lahko že zdaj sprejme dnevno 500 tovornjakov in 50 do 60 vagonov blaga. Za sodobno poslovanje na 8.000 kvadratnih metrih zaprtega in 2000 kvadratnih metrih odprtega skladiščnega prostora so nabavili posebno avto-dvigalo s kapaciteto 40 ton.

Poslovni partnerji iz Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške in drugih evropskih držav so že pokazali veliko zanimanje, da bi na relaciji Mediteran—Podonavje uporabljali tudi kontejnerski promet čez našo državo.

Zagreb: Dva tankerja — velikana z 270.000 tonami nosilnosti

Združeno podjetje »Jadranbrod« je v prvih petih mesecih sklenilo s svojimi tujimi partnerji 17 pogodb za gradnjo 18 velikih ladij s skupno tonažo preko milijon ton. Pogodbena tonaža je dvakrat večja od tiste, ki je bila sklenjena v letu 1972 v dvanajstih mesecih.

Od omenjenih 17 pogodb bo sedem ladij dobavljeno Indiji, osem Sovjetski zvezi in dve ZR Nemčiji. — Ladjedelnica »Uljanik« iz Pule bo dobavila Indiji dva tankerja z 270.000 tonami nosilnosti z rokom dobave v letu 1975 in 1976.

Skopje: Sto avtobusov za Libijo

Tovarna avtobusov »11. oktomvri« v Skopju in libijsko avtotransportno podjetje sta podpisala v Skopju pogodbo o dobavi 100 avtobusov tipa »Sanos 14« za potrebe mestnega prometa v libijskih mestih.

Po sporočilu skopske tovarne je vrednost tega posla 2,300.000 dolarjev, medtem ko bodo avtobusi dobavljeni Libiji najpozneje do marca leta 1974. V to afriško deželo je »11. oktomvri« doslej že izvozil 66 avtobusov.

Te dni je skopska tovarna dobavila Poljski prvi avtobus iz serije 1400 avtobusov, ki jih bo v naslednjih dveh letih dobavila poljskemu podjetju »Pimot«. V tem poslu sodelujejo »FAP-Famos«, »11. oktomvri« in »Avtokaroserija« (Beograd). Celotna vrednost dobavljenih avtobusov bo 36.5 milijona dolarjev.

Ženeva: Sporazum med OPEC in zahodnimi petrolejskimi družbami

Vodilni svetovni proizvajalci nafte, ki so združeni v OPEC, in zahodne petrolejske družbe, ki poslujejo na njihovem področju, so podpisali sporazum o povečanju obračunskih cen surove nafte za 11.9 odstotka. To odstotno povečanje se obračunava v odnosu na cene surove nafte, sklenjene 1. januarja 1973.

Sporazum, ki so ga podpisali po zapletenih petdnevnih pogajanjih v Ženevi, se nanaša na cene surove nafte v Libiji, Nigeriji, Iranu, Iraku, Abu Dabiju, Katarju, Kuvajtu in Saudski Arabiji. Povečanje cen, ki naj bi kompenziralo devalvacijo ameriškega dolarja pred tremi meseci, se ne nanaša na preostale tri članice OPEC (Alžirija, Venezuela in Indonezija). Sporazum bo veljal za naslednji dve in pol leti, torej do konca leta 1975, ko bo obnovljen.

Ta pogodba se nanaša na izvoz surove nafte iz 8 držav-podpisnic, katerih letna vrednost izvoza nafte je približno 25 milijard dolarjev. Vodilni libanonski ekonomist je v Bejrutu izjavil, da se bo dohodek arabskih držav občutno povečal, kot rezultat novega sporazuma o cenah surove nafte. Po njegovih besedah se bo posebno občutno povečal dohodek Saudske Arabije (za 220 milijonov dolarjev) in Kuvajta (za 88 milijonov dolarjev). Skupni dohodek Saudske Arabije od nafte se bo v letu 1973 torej povečal na 3 milijarde dolarjev, letošnji dohodek Kuvajta pa na 1.72 milijarde dolarjev.

Japonske rafinerije so z ogorčenjem sprejele vesti o »ženevskem sporazumu« o višjih cenah nafte, ker bo pogodba z OPEC močno povečala uvozne cene surove nafte na Japonskem, kajti ta država pokriva svoje potrebe po nafti kar z 99 odstotki iz uvoza.

Bonn: Omejitve količine denarja

Zahodnonemška centralna banka je znova obvestila združenje bank v zvezni republiki, da bo njena politika tudi v drugi polovici tega leta temeljila na nadaljnjem omejevanju količine denarja v obtoku in prizadevanju, da bi denar na trgu postal čim dražji.

Centralna banka je zahtevala podporo za svojo politiko in poudarila, da morajo biti bančna prizadevanja v tem letu usmerjena k utrditvi finančnega stanja klientov in ne k težnji, da bi njihovi računi znova dosegli rekordne višine.

Cilj te politike je zavreti in odpraviti inflacijo, ki je dobila zaskrbljujoč obseg. Poleg tega želijo zmanjšati privatne investicije in proračunske izdatke. Zahodnonemška centralna banka je že uvedla povečanje diskontnih in lombardnih stopenj, da bi posojila postala še dražja. Kjub vsem stabilizacijskim ukrepom pa je količina odobrenih posojil v prešnjem mesecu nenavadno poskočila, količina denarja v obtoku pa se je povečala v primerjavi z enakim mesecem lani za 13,6 odstotkov.

Kamping IMV ob jadranski obali

V tovarni IMV pripravljajo načrte o kampingu za vse uporabnike Adria prikolic nekje ob jadranski obali

Industrija motornih vozil Novo mesto je edino jugoslovansko industrijsko podjetje, ki ima svojo lastno firmo na Danskem. Ustanovljena je bila leta 1970 pod imenom »Adria Caravan A/S«, v njej pa so zaposleni izključno samo Danci, ker se v tovarni IMV zavedajo, da lahko uspešno prodaja le domačin. Kapital je v celoti last IMV, tako da neovirano izvajajo svojo poslovno politiko.

Prodaja je organizirana po najsodobnejših principih. Celotno področje Danske so razdelili na 17 prodajnih področij. V 16 imajo svoje koncesionarje, v sedemnajstem pa so pred nekaj dnevi odprli lastno prodajalno, razstavni salon, skladišče delov in servisno delavnico. Skupna pokrita površina znaša 650 m². Ta točka, ki se nahaja v Ringstedtu leži centralno glede na transportne možnosti in služi tudi kot odpremno skladišče za ostala prodajna področja.

Izdelali so lične prospekte v danščini, določili enotne maloprodajne cene in redno oglašujejo v strokovnih revijah. Prodajni argument IMV ni nizka cena, kot je to slučaj pri večini jugoslovanskega blaga, temveč ustrezna kvaliteta in dober prodajni in tehnični servis. Zato se Adria prikolice nahajajo v srednjem censkem razredu.

SLOVENSKA PODJETJA NA TUJEM

»Adria Caravan« namerava v bližnji bodočnosti organizirati tudi izposojevalno službo.

Danska revija Motor, ki je lani kritizirala površinsko obdelavo podvozja, se je letos pohvalno izrazila o prikolicah Adria. Opremljene so z vsem, kar dansko tržišče zahteva: ogrevalne naprave, hladilniki itd.

Adria Caravan A/S namerava v bližnji bodočnosti organizirati tudi izposojevalno službo. V tovarni IMV pa se ukvarjajo z načrtom, da bi na jadranski obali organizirali camping, ki bi služil vsem uporabnikom Adria prikolic v Evropi. Upamo, da bodo obmorske občine imele razumevanje za ta načrt.

IMV izvaža na Dansko prikolice z dobičkom. Letošnjo lijonov danskih kron. S tem prodajo ocenjujejo na 7 mise bo njihova udeležba na trgu povečala na 20 % in to ob ostri mednarodni konkurenci. Uspeh IMV na danskem trgu dokazuje kako nujno je, da neposredni proizvajalci sami nadzorujejo in upravljajo celoten potek od začetka proizvodnje do končne prodaje, vključno s servisom po prodaji.

Pot od končane proizvodnje do končne prodaje predstavlja namreč eno polovico do dveh tretjin vrednosti izdelka na trgu.

OLEG VRTAČNIK

»IMV« NA DANSKEM — Prodajni center »Adria Caravan« v Köbenhavnu.

SVETOVNO TRŽIŠČE

Cene na svetovnem tržišču v Londonu (v funtih-šterlingih za tono): baker – 631,00, kositer — 1729,00, svinec — 156,75, cink — 224,50, sladkor — 102,00, kakao — 542,00. Cene na svetovnem tržišču v Chicagu (v centih za bušel): pšenica — 283,75, koruza – 241,25.

Borze: vpliv zlata

Višja cena zlata in nadaljnje padanje vrednosti dolarja močno vplivali na ceno bakra na svetovnem tržišču — London: sladkor spet cenejši

V minulih sedmih dneh je podražitev zlata vplivala na podražitev barvastih kovin. Volna in bombaž sta se pocenila, kakao je v Braziliji še zmeraj visoko cenjen, žetev pšenice v Ameriki je v polnem razmahu in prav zato je naraščanje cen zaustavljeno.

Baker se je v Londonu znova podražil, in sicer s 626.00 na 631.00 funtov. Na ceno bakra v Londonu kot tudi v New Yorku je v glavnem vplivala višja cena zlata. Na londonskem trgu so se podražili tudi kositer, svinec in cink. Kositer se je podražil na 1729 funtov, medtem ko je bila teden dni prej tona te kovine cenejša za 24 funtov. Tona svinca se je podražila s 156,25 na 156,75 funtov, cinka pa z 216,25 na 224,50 funtov.

Od začetka leta na borzi v Singapuru kavčuk še niso prodajali dražje kot konec prejšnjega tedna. Njegova cena se je povzpela s 140,00 malezijskih centov na 161 centov za kilogram.

V Londonu se je kakao znova podražil in sicer s 537,00 na 542,00 funtov pri toni.

Tona sladkorja v Londonu se je pocenila, in sicer s 103 funte na 102 funta pri toni. Tudi v New Yorku se je sladkor pocenil s 10,95 na 10,50 centov za funt.

Poglejmo, kakšne so cene najpomembnejših artiklov na svetovnem tržišču:

ARTIKL	BORZA	ENOTA MERE	CENA
baker	London	funt/tona	631,00
kositer	London	funt/tona	1729,00
svinec	London	funt/tona	156,75
cink	London	funt/tona	224,50
pšenica	Chicago	cent/bušel	283,75
koruza	Chicago	cent/bušel	241,25
kava »Santos«	New York	cent/funt	65,75
sladkor	London	funt/tona	102,00
volna	London	peni/kg	265,00
bombaž	New York	cent/bušel	51,30
kakao	London	funt/tona	542,00

MATIJA DERMASTIA:

Žrtve za napredek

»Ne pripovedujte mi! Zavedam se tragičnega trenutka svojega življenja. Napredek terja svoje žrtve!«

Besede sivolasega moža, ki jih je izrekel najbližjim prijateljem svojega v letalski nesreči preminulega sina.

Beseda moža.

Mož se je zavedel, kaj je tehnika, kaj je napredek. V svoji bolečini pa je vendarle hotel ostati sam.

Napredek. Nesluten!

Takrat so namreč letala, najhitrejša, letela komaj nekaj kilometrov hitreje od zvoka.

Danes je drugače. Concorde in v doslej še nepojasnjenih okoliščinah zrušeni Tu-144, letita dvakrat hitreje od zvoka. Potniški letali sta. Motorji poganjajo sinje ptice tako silovito, da lahko preletijo prostranstvo oceana v dobrih treh urah.

Letalo je v ognju zgrmelo ob tla. Večtisočglava množica je gledala tragedijo. Letalo se je zrušilo na mestece ob drugem največjem pariškem letališču Le Bourget, kjer se je prav tiste trenutke zaključevalo tradicionalno pariško slavje dosežkov človekovega uma na področju aero in astronavtike.

Nasprotniki napredka imajo nove adute v rokah. Močne. Podkrepljene z žrtvami. Mirni meščani Goussainvilla so bili med tremi in pol milijardami ljudi prvi, ki so bili med žrtvami tega epohalnega napredka v »krojenju« in proizvodnji tako mogočnih letal, kot sta sovjetski Tu-144 in francosko-britanski concorde.

Pet let in dobrih pet mesecev je preteklo od tistega trenutka, ko sta prvi prototip v Parizu zrušenega Tu-144 dvignila z moskovskega letališča v zrak preiskuševalna pilota biroja za konstrukcijo in izdelavo velikih letal A. N. Tupoljev, E. Jeljan in v Parizu tragično preminuli M. Kozlov. Bilo je to na zadnji dan leta 1968.

Pet let in pet mesecev.

Nič v primerjavi s še danes za povprečne ljudi nedoumljivim napredkom tehnike. Tu-144 in concorde, pa čeprav imata zaradi svojega značilnega grmenja toliko nasprotnikov po vsem svetu, sta v teh borih petih letih naredila tolikšen napredek, da ga povprečneži komaj zaznavamo.

Morda Tu-144 in concorde ne bosta doživela tistega razvoja, kot jih je v preteklosti že toliko letal. Morda bosta — temu lahko botruje tudi pariška nesreča — doživela usodo številnih predhodnikov in bodo doslej zgrajena letala te konstrukcije ostala zgolj arhivski dokument trenutnih zmogljivosti človekovega uma.

Zagotovo je pa nekaj. Letala bodo hitrejša in razsežnejša. Napredek je jasno začrtan in ga ne bo mogla zaustaviti nobena tragedija in noben ukaz.

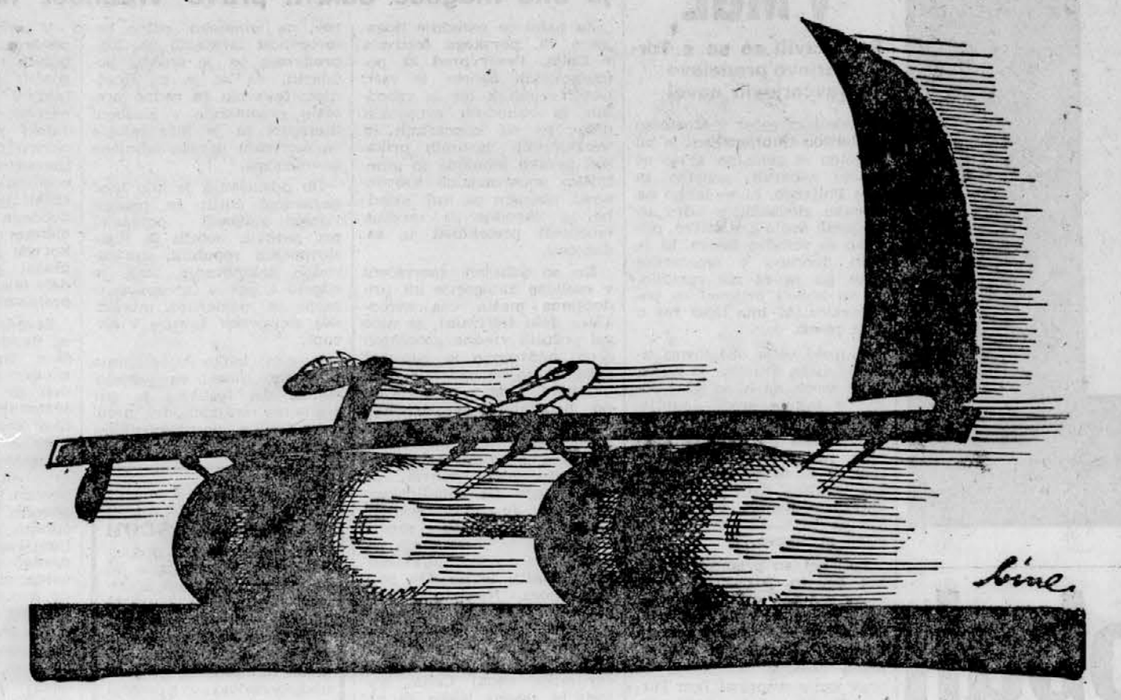
Možje, ki so umrli v ponesrečenem letalu, ljudje, ki so umrli pod razbitinami v mestecu Goussainvillu, bodo med razumniki za vedno ostali zapisani kot žrtve, brez katerih ni bilo in ne bo napredka.

Na risalnih deskah po vsem industrijsko razvitem svetu konstruktorji prav ta hip snujejo nove in nove načrte zasnovane na zadnjih dosežkih znanosti in elektronike.

Prav zavoljo tega mora vse človeštvo današnjega dne še toliko bolj spoštljivo skloniti glave in počastiti spomin preminulih v letalu in pod njegovimi ruševinami.

Sivolasi mož je imel prav: napredek terja svoje žrtve! One so le intermezzo v neslutenem razvoju človekovega razmišljanja...

BINE ROGELJ: NA CESTI NISI SAM

TIT DOBERŠEK:

Kdo so „bnei Adam“?

Človek preprosto ne more storiti drugega, kot da zavzdihne od olajšanja in po otroško zaupljivo pričakuje velik korak naprej, ko izve, da so nepomirljivi nasprotniki na eksplozivnem in z bolestnim dogajanjem prenatlačenem Bližnjem vzhodu naposled dosegli svoj prvi pomembni sporazum.

Po enoletnih trdih pogajanjih pod okriljem mednarodnega rdečega križa so se Izraelci, Sirci in Libanonci dogovorili za izmenjavo vojaških ujetnikov. Ondan so se po treh letih jetništva v Siriji vrnili domov trije izraelski piloti, obenem pa je izraelske ječe, po enajstih mesecih in pol, zapustilo 46 sirskih in deset libanonskih vojaških ujetnikov.

Tako zdaj v izraelskih ječah ni več nobenega sirskega ali libanonskega vojaškega ujetnika. Ostalo pa je še 55 egiptovskih vojaških ujetnikov, za katere je obrambni minister Dajan že ponudil zamenjavo: Egipt naj bi iz svojih ječ izpustil deset izraelskih vojaških ujetnikov.

Nedvomno gre za velike reči, za popuščanje na najbolj občutljivi bližnjevzhodni fronti, ki se imenuje medčloveško sodelovanje. Ravno tu je bilo v preteklosti najteže premoščati medsebojne prepade, ki so jih poglabljali in širili različni načini življenja, različna zgodovina, pa tisoči nedolžnih žrtev in politična nestrpnost.

S tem ko so se odprla vrata ječ na obeh straneh, so se nekako simbolično — ljudje imamo pač radi simbole — odprla vrata za naslednje korake medčloveškega zbliževanja, pa morda tudi političnega: v varnostnem svetu združenih narodov se natanko šest let po junijski vojni 1967 začenja nova razprava o Bližnjem vzhodu, od katere veliko pričakujejo, v kratkem pa se sestaneta v Washingtonu »prva človeka« ZDA in SZ, Brežnjev in Nixon, ki tudi nameravata govoriti o tem nevarnem kriznem žarišču. Na obeh sprtih straneh je opaziti večjo pripravljenost na sporazumevanje kot kdajkoli prej.

Prav možno je, da je zamenjava vojaških ujetnikov v kakšni zvezi s tem novim političnim vetrom, ki začenja prezračevati bližnjevzhodne zadahe. Kljub temu pa ga lahko označimo za globoko človeški dogodek in tako ga je komentirala tudi izraelska predsednica vlade Golda Meir: »Delim srečo družin v Siriji in Libanonu, ki so se danes znova združile s svojimi sinovi in očeti.«

Je pač tako, da ima vsak že tako svetal simbol svojo senco in zanjo je tokrat poskrbel izraelski obrambni minister Dajan. Ko je namreč eden izmed treh osvobojenih izraelskih pilotov rekel, da so z njim v sirskih zaporih slabo ravnali, je obrambni minister Dajan izjavil, da sicer ni maral reči, da Sirci niso »bnei Adam« (kar je hebrejski izraz za človeška bitja), da pa to kljub temu drži: Sirci niso »bnei Adam«, človeška bitja.

(Nobenega pomena ni, da bi zdaj ugotavljali, ali so Sirci res mučili tri pilote ali ne. Naposled so enemu izmed njih omogočili, to priznavajo sami Izraelci, da je zadnjih 15 mesecev v ječi študiral strojništvo, s knjigami, ki jih je dobil prek RK. Sicer pa: vojna je vojna in Sirija ter Izrael sta v vojni. Po navadi Izraelci nimajo kdove kako rahločutnega odnosa do človeških — tudi nedolžnih — življenj, kadar opravljajo svoje drzne akcije v sosednih arabskih državah).

Dajanova izjava ima svojo težo predvsem zato, ker prihaja iz ust človeka, ki je zadolžen za zasedena arabska ozemlja in za dober milijon arabskih prebivalcev na njih; iz ust človeka, ki se hvali, da je s svojo politiko odprtih mostov na reki Jordan sprožil proces zbliževanja z arabskimi sosedi; iz ust človeka, ki rad poudarja, kako zelo je izraelska okupacija izboljšala življenjski standard arabskih prebivalcev na zasedenih ozemljih, pripomogla k strpnemu sožitju med Židi in Arabci, ustvarila pogoje za prihodnje skupno življenje.

(Mislim, da bi lahko pustili ob strani dejstvo, da ima Dajan pri tem svoje načrte. V bistvu si namreč prizadeva razširiti naseljevanje Židov po vsem zasedenem ozemlju. Ta Dajanova politika, ki jo nekateri izraelski politiki označujejo za »prosvetljeni kolonializem«, na ta način ustvarja dve kategoriji prebivalcev: v prvi kategoriji so Židje, ki bi se smeli naseljevati povsod, češ da imajo za to vso zgodovinsko pravico, v drugi pa so Arabci, ki bi smeli z zasedenega ozemlja v Izrael prihajati le na delo, ne bi pa se v njem smeli naseljevati.)

Dajanova izjava je eden izmed tistih nevarnih strupov, ki lahko usodno zastrupijo temeljno človečnost neke javnosti: spoznanje namreč, da smo si ljudje enaki, krvavi pod kožo in kosmati po njej, a vendarle tudi slabi ali dobri — skratka, vredni življenja.

Za izraelsko javnost je takšna izjava toliko bolj nevarna zato, ker se je v njej nekaj takšnega strupa že zagrizlo. Anketa, ki sta jo pred dvema letoma izvedla »Time« in »Izraelski inštitut za raziskovanje javnega mnenja«, je pokazala, kako gledajo Izraelci na svoje arabske sosede. Že 25. odst. jih je priznalo, da imajo do Arabcev predsodke, 23 odst. bi se jih slabo počutilo, ko bi Arabec sedel poleg njih v restavraciji, 26 odst., ko bi skupaj z njim delali, 49 odst., ki bi imeli v sosečini arabsko družino, 74. odst., ko bi se njihovi otroci spoprijateljili z arabskimi, in kar 84 odst. bi čutilo odpor do tega, da se kak njihov prijatelj ali sorodnik poroči z Arabko (oziroma prijateljica z Arabcem).

Ta anketa je še pokazala, da 53 odstotkov Izraelcev misli, da so Arabci bolj leni kot Izraelci, 74 odst., da so manj inteligentni, 75 odst., da so bolj kruti, 80 odstotkov, da so manj pogumni, 66 odst., da so bolj nepošteni, in 67 odst., da so manj vredni od Izraelcev.

V srečanjih z arabskimi prebivalci na zasedenih ozemljih je zlahka opaziti, kako se ves čas moreče zavedajo tistega občutka večvrednosti, ki ga imajo do njih — zavestno ali nezavestno — Židje.

V političnem razglabljanju o takšni ali drugačni razporeditvi interesov na tem vročem področju, pa o takšnih ali drugačnih načrtih za prihodnost, se zdi vse to kot drobna, nepomembna malenkost. Pa ni malenkost.

Resda obstajajo razlage. Med drugim tudi ta, ki ji moramo pritrditi, da je židovski narod v preteklosti doživljal težke preizkušnje, da ga tudi zdaj ves čas tlači mora negotove prihodnosti, da je njegov značaj ustvarjal tudi odnos drugih do njega.

Toda to, da bi v njem prevladalo prepričanje, da je prišel na ta vzhodnosredozemski del sveta s kulturnim, civilizacijskim ali vzgojnim poslanstvom, bi bilo za celoten bližnjevzhodni politični razvoj lahko usodno. Medčloveški odnosi se na ta način ne ustvarjajo. Tako se ustvarjajo — in širijo — med njimi samo prepadi.

V iskanju politične rešitve za Bližnji vzhod bi morali takšne »malenkosti« upoštevati. Politika namreč nima nobenega pomena, če ne zna ustvariti sožitja med ljudmi.

MARKO JAKŠE:

Se bo pri atomski zataknilo?

Prav v kratkem nameravajo naši strokovnjaki sporočiti svojo odločitev, katera inozemska firma daje najugodnejšo ponudbo za dobavo opreme za jedrsko elektrarno Krško. To, da bomo jedrsko elektrarno imeli, je namreč dokončno. Začetek zidave pa je odvisen od tega, kdaj bo ZIS spremenil predpise, od katerih so odvisni pogoji za začetek graditve vseh elektroenergetskih objektov v Jugoslaviji, vezanih na uvozno opremo. Ali drugače povedano, kdaj bo ZIS ukinil sedanji obvezni polog na inozemske kredite. Kakor je znano, mora sedaj investitor pred začetkom investicijskih del položiti 20 odstotkov predračunske vrednosti (lastna udeležba), kar bi pomenilo pri jedrski elektrarni najmanj 700 milijonov dinarjev, ki pa jih elektrogospodarstvo Slovenije nima, ker že daje razpoložljiva sredstva za financiranje programov graditve drugih elektroenergetskih objektov.

Prek skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva (JUGEL) so bili že lani naslovljeni na ZIS ustrezni predlogi, letos pa sta republiška sekretariata za gospodarstvo Hrvaške in Slovenije neposredno zahtevala, da se to uredi.

Odgovora še ni, res pa je slišati, da ZIS pripravlja te spremembe. To, da še ni odločitve, pa neposredno vpliva, da ima začetek graditve energetskih objektov zamudo. In vsak mesec zamude na začetku pomeni vsaj mesec prepozen začetek obratovanja. Tako zamujanje pomeni tudi že neposredno podražitev investicij, v danem primeru jedrske elektrarne, ker veljajo ponudbe za opremo po cenah iz aprila, zakasnitev pa pomeni dodatno eskalacijo cen po drsnih skalah, ki jih dandanes vsi ponudniki opreme zahtevajo v svojih pogodbah. Podražitev znaša vsaj nekaj sto tisoč dolarjev na mesec, to pa niti tistim, ki so bogatejši od nas, najbrže ne bi bilo vseeno.

Zapoznelo sprejemanje odločitve o dobaviteljih opreme nas tepe vsaj dvakrat: leta 1978 ne bomo imeli potrebne energije iz Krškega, pa še elektrarna bo dražja. Torej, očitno je, da je nujno čimprej skleniti pogodbe z dobavitelji. Da pa bi jih lahko sklenili, morajo zvezni organi sprejeti omenjene predpise. Eden od razlogov, da tega nujnega koraka zvezni organi še niso napravili, je najbrž nezainteresiranost posameznih republik. Nekatere med njimi imajo svoje energetske potrebe pač vsaj kolikor toliko pokrite in zato niso prisiljene reševati te problematike. Za omenjeno spremembo predpisov pa mora biti seveda doseženo soglasje republik. V tolažbo so nam lahko novice, da bo zadeva najbrž kljub vsemu kmalu urejena. Do takrat bo slovensko-hrvaška investitorska skupina, ki je pridobila širok krog izvedencev z obeh univerz, ustreznih jugoslovanskih inštitutov in projektantskih organizacij, pripravila vse potrebno za nemoten začetek graditve jedrske elektrarne.

V zvezi z vsem tem je pomembno še nekaj. Ne glede na izbiro dobavitelja opreme je predvideno, da bo jedrska elektrarna uporabljala uran iz Žirovskega vrha. Zato so se v ljubljanskem geološkem zavodu in Savskih elektrarnah odločili za skupno graditev rudnika urana v Žirovskem vrhu in predelovalnega obrata rude. Odtod seveda še ne bo prišel uran v taki obliki, da bi ga lahko uporabljali za gorivo, ampak šele uranov koncentrat, ki ga je moč transportirati v specializirane tovarne za nadaljnji postopek oziroma za izdelavo jedrskega goriva. Take tovarne imajo zasedaj samo v ZDA in Sovjetski zvezi.

Kaj se dogaja v Žirovskem vrhu? Tam so opravljali doslej raziskovalna rudarsko-geološka dela, katerih namen je bil ugotoviti, ali je zadosti rude, da bi se splačalo odpreti rudnik. Pokazalo se je, da zaloge zadostujejo za 15-letno obratovanje rudnika z zmogljivostjo 300 ton uranovega oksida na leto. Raziskave se še nadaljujejo, saj je območje, kjer je pričakovati rudo, dolgo 15 km, natančno raziskanega ozemlja pa je šele 2 km.

Ker naj bi, kot rečeno, začela jedrska elektrarna proizvajati električno energijo konec leta 1978, ne bi smeli odlašati tudi z graditvijo rudnika, ki bo sicer trajala le blizu tri leta, a je treba skleniti pogodbe o inozemski dobavi opreme in začetku naše dobave uranovega koncentrata omenjenim specializiranim tujim tovarnam hkrati kot za opremo elektrarne. Gre namreč za isti »paket«, nastopajo pa tudi drugi skupni momenti, ki vplivajo na vrednost investicije ter na dobavne in kreditne pogoje. Omenjene težko pričakovane spremembe zveznih predpisov se torej nanašajo tudi na začetek graditve rudnika urana v Žirovskem vrhu.

Tako pri jedrski elektrarni kot v Žirovskem vrhu je vse pripravljeno za začetek del. Izvršni svet je že lani junija odobril denar za pripravo dokumentacije in graditve tako v Krškem kot v Žirovskem vrhu. Denar za jedrsko elektrarno se zbira po zakonih za financiranje energetike, in kaže, da je zagotovljen. Treba je samo pospešiti proceduro za koriščenje teh sredstev, da jih bo investitor lahko čimprej uporabil. Torej, čakamo samo še na prepise, ki bodo odprli pot do denarja, ki se že steka v banko. To pa je tista najhujša cokla, na katero se velja spomniti, sicer leta 1978 ne bo električne energije iz Krškega.

MARIJA ROBEK:

Zakaj ostajamo starokopitni

Kadar zvonec na vratih tako vztrajno zvoni, da bi mrtve zbudil, je zagotovo pred vrati inkasant, bodisi za elektriko, stanarino, telefon, sicer pa približno vemo, kaj vse mora gospodinjstvo vsak mesec plačati oziroma bi moralo plačati.

Tudi če odpišemo, da je treba odšteti denar, že samo nasilno zvonjenje povzroči kratek stik med inkasantom in stranko. Zlasti, če si jo je inkasant zapomnil, da je nikoli ni doma, ker sumi, da se zanalašč izmika. Pa čeprav se ne. Razumeti moramo, da so tudi inkasanti zgolj ljudje, ki lahko izgubijo živce, če morajo le prevelikokrat, neredko po strmih stopnicah, po tistih nekaj tisočakov ali celo stotakov, starih seveda, in ko namesto na korektnost, naletijo na neprijazen obraz in če ne še na kaj hujšega.

Včasih so bili ljudje vsaj ob sobotah doma. Sedaj so vse manj. Takrat, ko se ljudje še niso tolikanj selili konec tedna, je bilo tudi za inkasante laže. Posamezni, posebno prizadevni, so si skušali zaokrožiti blagajno tudi ob nedeljah, to je do konca opraviti svoje delo.

Na dlani je torej, da pri pobiranju raznih pristojbin nekaj škripje. Nekaj je, kar zbuja precej nezadovoljstva ne le med tistimi, ki denar pobirajo, temveč tudi med plačniki. Zlasti ker so številna komunalna podjetja obljubljala, da bodo pobiranje raznih pristojbin poenostavila. Toda precej vode je preteklo od takrat, ko so bili »tik« pred izpeljavo predlogi o taki ureditvi v Ljubljani, da bi vsako gospodinjstvo vse mesečne dajatve, za vodo, elektriko, plin itd. nakazovalo s čekom po pošti. Hkrati vse, potem bi bil za en mesec mir. S tem pa bi odpadla tudi množica inkasantov in nemalo stroškov. Predvideno je na primer, bilo, da bi na podlagi enoletne porabe električne energije elektro podjetje izračunalo pavšal, ki bi ga porabniki plačevali vsak mesec. Števce pa bi odčitali enkrat ali dvakrat letno in izravnali bilanco. Obljubljali so tudi, da bo s prehodom na računalništvo veliko laže.

Vse je kazalo, da smo tik pred zdajci. Ostalo pa je pri besedah in boj med inkasanti in strankami nevidno tli naprej. Tudi zaradi kronično slabih plačnikov; velikokrat pa zato, ker inkasant stranke ne dobi doma. In ko pride, sliši stranka namesto pozdrava: »V dveh dneh sem vas trikrat iskal . . .«

Zgodi pa se, da pride inkasant tudi četrtič zaman. Potem pa — ne bev ne mev — kar opomin, če ne celo grožnja, da bodo izklopili elektriko, vodo . . .

Opomin pa ima vselej slab priokus, je povod za slabo voljo. Če pa se prejemnik opomina zglasi, denimo na elektropodjetju v Ljubljani, dobi lakoničen odgovor: »Ne, ne moremo tako obračunavati, da bi plačali za vse leto.«

Nemalo ljudi, zlasti tistih, ki jih čez dan skorajda ni doma, benti, ker ne morejo plačati vode in elektrike za daljši čas skupaj. Mnogi se pritožujejo, da je preveliko skupnih števcev za vodo, da ni odštevalcev in tako plačujejo stroške za vodo, ki je ne porabijo.

Ob vseh teh zgodah in nezgodah pa je vendarle prišlo občini Ljubljana-Center mogoče plačati prispevek za uporabo mestnega zemljišča enkrat za vse tekoče leto in tudi Snagi lahko nakažemo za vse leto. Zakaj so drugod tako togi, ali res samo zaradi težav pri obračunavanju?

Res so obljubljali, da bodo moderno poslovali, kar pomeni, da bodo šli porabnikom na roko, saj se tudi njihov življenjski ritem spreminja. Toda eno je, kaže, obljubiti, drugo pa . . . Le zakaj ostajamo starokopitni?

DRAGO HRIBAR:

(Ne)red in (ne)disciplina

Ob iskanju vedno novih ukrepov za ozdravitev našega gospodarstva se vsiljuje vtis, da pozabljamo oziroma sploh nič ne upoštevamo enega najpomembnejših dejavnikov, ki bi mu preprosto rekli delovni red in disciplina. Tega resda ni mogoče državno administrativno predpisovati, ker gre v nekem smislu pač za pravila vedenja, ki jih oblikuje tudi tradicija, mentaliteta, navada in seveda vrsta drugih v industrijski psihologiji dognanih okoliščin, a hotena ali nehotena brezbrižnost, kakor da problema tu sploh ne bi bilo, še ni nikakršen dokaz, da ga tudi v resnici ni.

Čeprav bi se zdelo, da sta delovni red in disciplina samo po sebi umljivi pogoj za vsakršno solidno delo ali početje (o tem ni da bi govorili), smo v naših razmerah vendarle zelo daleč od tega, tako rekoč dozoreli vsaj za kak eminenten simpozij, ki bi nam morda odprl oči. Če bi se sklicevali zgolj na to, kar nam dnevno ponujajo ulice, ceste, gostinski lokali, trgovine in celo tržnice, bi se z nekoliko pretiravanja in zlobe lahko vprašali: kdo pa pri nas pravzaprav sploh še dela?

Podoba je, da red in disciplina nikakor ne veljata za vse enako. Vsekaor neprimerno bolj za delavce v proizvodnji, ki ne morejo in ne smejo zapuščati strojev in jih lahko že zamujena minuta ob prihodu na delo veliko stane, kakor za upravno administrativno osebje, ki mu je med delovnim časom dovoljeno piti vsaj dobro kavico Mercator ali zares zlato Merx kavo, imeti bolj ali manj koristne pogovore, zamujati na delo, se sprehajati in predčasno zapuščati delovno mesto. Pojav je množičen, da ne rečemo, splošen, pri čemer ni znano, ali so ga analize, ki ugotavljajo porazno nizko izkoriščenost delovnega časa pri nas, sploh upoštevale.

Ni naključje, da se je, na primer, neka celjska tovarna svojčas odločila za nagrajevanje delovne vestnosti in točnosti, pa so delavci, ki so bili ves mesec vestni in točni, prejeli na koncu 50 din dodatka. To je seveda dosti huje (ker je tudi drago je), kot če bi člane kolektiva pismeno prosili, naj bodo vednarle pridni in naj upoštevajo temeljno pravilo delovne morale, ker je pač to njihova temeljna dolžnost.

Toda stvar navsezadnje niti ni v tem, da človek, ki je živo bitje, ne more biti prikovan za mizo, za katero dela, ves čas, ko dela ali ne dela, pa se tako ali drugače odlepi od nje, se razgiba v takšnih ali drugačnih opravkih ali opravilih itd. Problem je preprosto v tem, da bi mu morali ta čas odšteti od tistega, ki se imenuje delovni in za katerega je plačan. V nekaterih industrijsko visoko razvitih državah imajo preizkušen sistem, ki sicer dopušča delovno abstinenco, toda delavec, ki si jo privošči, mora delo v predpisanem dnevnem obsegu vendarle opraviti. Če pa mi že nismo visoko razviti, ampak smo samo v razvoju, to vendarle toliko manj pomeni, da bi nam smela vladati nered in nedisciplina.

MITJA GORJUP:

Propaganda in antipropaganda

Propaganda je močno orožje. Vsi so se je v zgodovini pridno posluževali. V dobrem in zlem. Bila je sredstvo za zavajanje, za zlorabe, za ustvarjanje masovne histerije različnih barv. Bila je pomembno sredstvo boja za resnico, za poštenost, za napredek. Vedno, ali skoraj vedno, odvisno od tega, kdo jo je uporabljal.

Marsikaj se je do današnjih dni spremenilo. Znanstvena in tehnološka revolucija sta odprli propagandi neslutene možnosti. Meje izgubljajo svojo klasično vsebino. Komunikacijski sateliti bodo kmalu razbili vsakršno informacijsko zaprtost. Tudi zato postaja propaganda in vse okoli nje čedalje pomembnejše, v mednarodnih in domačih razsežnostih.

Vendar napredujemo tudi ljudje. Vsak dan več vemo, vsak dan več znamo. Vedno težje je karkoli skriti, težje je zavajati, težje je poceni indoktrinirati. Toda kljub temu pozna svet še zlorabe komunikacij, pozna laži, pozna ustvarjanje vsakršnih javnih psihoz. Predvsem pa prav nič ne podcenjuje moči propagande in propagandnih sredstev.

Tudi mi pogosto razpravljamo o propagandi in o njeni moči; o tem, kako ne more in ne sme biti dekla nikogar posebej, toda nesporno vedno v službi resnice, humanosti, samoupravljanja in socializma.

Toda redko, preredko razpravljamo o tem, kako se propaganda lahko sprevrže v antipropagando. Kako, prepričani, da služimo interesom socializma in delovnih ljudi, delamo prav tem interesom škodo zaradi poenostavljanj, verbalnosti in patetike, v katero tako radi padamo prav takrat, ko hočemo ljudi prepričati o našem prav, o pomembnosti in veličini stvari, za katero nam gre. In čeprav res pogosto gre za velike stvari, pušča ves naš zanos ljudi često hladne, celo odbija.

Pred dnevi so v Ljubljani vrteli poseben oddajo »Filmskih novosti« o 4. konferenci Zveze komunistov Jugoslavije. Nobenega dvoma ni, da je za življenje partije in dežele to pomemben dogodek. Potrdil je odločenost ZKJ, da pelje naprej bitko za samoupravljanje, z vso vnemo in zagonom revolucionarne delavske sile.

Toda filma je bila za razliko od konference sama patetika. Ves čas smo gledali polno dvorano, montaža je nizala govornika za govornikom. Vmes pa aplavzi in spet aplavzi. Glasba je bila vznesena, povzdignjena, v udarnem ritmu je stopnjevala aplavze, ki so v finalu sploh definitivno prevladali.

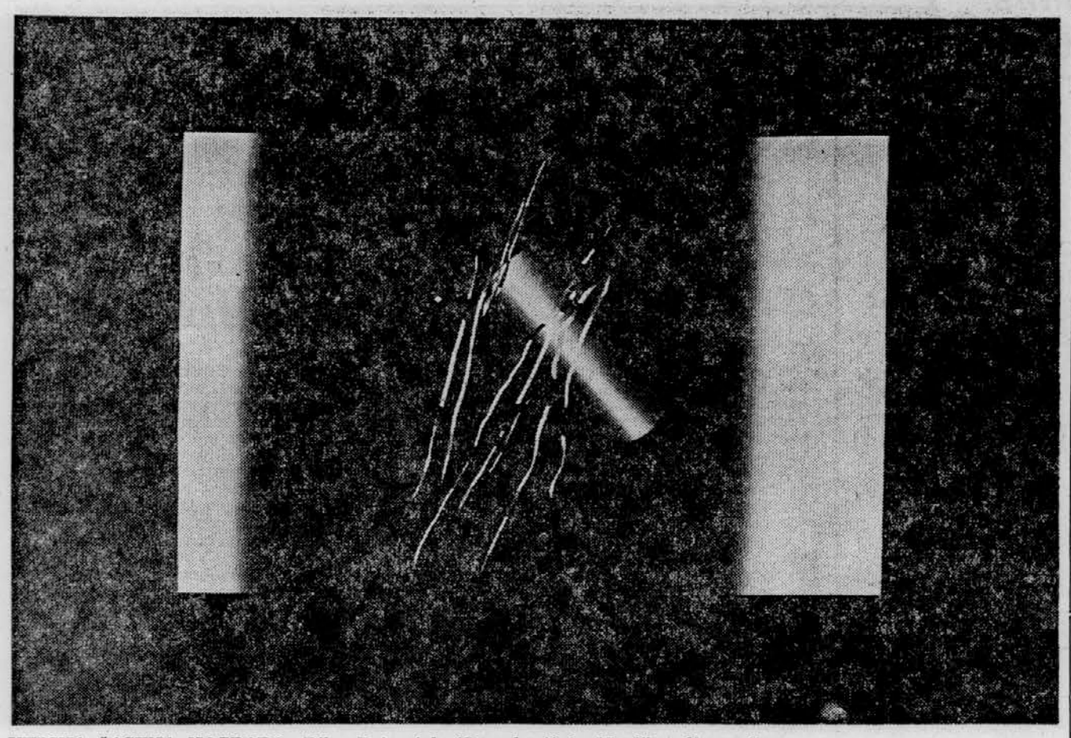
Publika? Publika, ki ji je bilo to name njeno, je začetek sprejela ravnodušno. Od konference, o kateri smo vsi tako ali tako ogromno poročali, je med drugim minilo že več kot štirinajst dni. Vsevprek so se ljudje med seboj pogovarjali. Potem so prisluhnili. Posamezniki so se smejali, nekateri so začeli govornikom ploskati. Na koncu je skupaj z ljudmi na filmu že ploskala vsa dvorana.

Zakaj? Kdo so ti ljudje? Sovražniki? Opozicija? Domišljavi malomeščani, ki se izživljajo v ljubljanskih kinematografih?

Ne verjamem v sovražnike vse vprek. Ne verjamem v opozicijo, ki naj bi se zbirala v Komuni ali Unionu ob pomladnih večerih. Res ne vem, kdo so bili ti ljudje. Zanesljivo pa vem, kako se dela antipropaganda, ne glede na še tako dober namen.

Zrela družba smo. Naše probleme ustvarja realno življenje. Naš odgovor nanje mora biti vsaj toliko neposreden in realen. Ne hladen, ne apriori brez čustev in brez zanosa, če je ta potreben. Toda življenje in generacije teh dni težko prenesejo fraze in prazne besede. Iščejo žive odgovore, hočejo jasne rešitve.

Predvsem pa ni veliko in pomembno samo tisto, kar je opremljeno z aplavzi in povzdignjeno z glasbo. Kolikokrat je zgodovina to že dokazala.

VELIKA ČASTNA NAGRADA: Riko Debenjak (Jugoslavija) »Magične dimenzije«

Svet v 1200 podobah

Odprt je jubilejni mednarodni grafični bienale v ljubljanski Moderni galeriji — Uresničene so naloge te prireditve — Nagrade in delež Jugoslovanov

»Prepričani smo, da ob letošnji jubilejni razstavi lahko rečemo, da so naši grafiki priložnost v polni meri izkoristili in da naš prispevek v umetnosti grafike na svetu ni bil zgolj organizacijski, temveč tudi ustvarjalen«, je med drugim pribil v katalogu za pravkar odprti X. mednarodni grafični bienale v Moderni galeriji predsednik skupščine mesta Ljubljane inž. Miha Košak. Generalni sekretar organizacijskega odbora razstave Zoran Kržišnik pa je na straneh istega razkošnega jubilejnega kataloga poudaril, da ta letošnji bienale v vsej skromnosti s spoštljivo bolečino posvečamo nedavno umrlemu mojstru Pablu Picassu.

Kot je Zoran Kržišnik na včerajšnji tiskovni konferenci še ugotovil, je tudi letošnji bienale nadaljeval s svojo že vpeljano veliko nalogo odkrivanja vsega novega v svetu grafike in obenem priznavanja tistih vrednot, ki jih morda drugi še niso počastili v tisti meri, kot ti dosežki zaslužijo. Odziv iz mednarodnega sveta je bil tudi letos nenavadno velik, kar dokazuje, da si je ljubljanski bienale utrdil svetovni sloves. Glede udeležbe jugoslovanskih avtorjev pa so se letos prvič poslužili predhodnega izbora žirije glede na to, da je jugoslovanska grafika visoko kvalitetna, se pravi, da prenese selekcijo in glede na to, da je splošnemu pregledu jugoslovanske grafike namenjen še posebej zagrebški bienale. Skupno je na letošnjem bienalu razstavljenih 1200 grafičnih listov okrog 400 avtorjev iz 49 dežel sveta. Posebej razveseljivo je, da so se letos z veliko kvaliteto, pa tudi številčno opazno predstavili tisi predeli sveta, ki doslej še niso bili tako reprezentančno zastopani, zlasti Avstralija in Južna Amerika. Med novimi državami, ki so se prvič pojavile, pa sta Sudan in Portoriko.

Posebna mednarodna žirija, v kateri so bili Božo Bek, Riva Castleman, Zoran Kržišnik, Sven Sandröm in Ryszad Stanislawski, je pod predsedstvom znanega zahodnonemškega umetnostnega zgodovinarja iz Nürnberga Dietricha Mahlowa sklenila, da glede na bogati pregled razvoja grafike zadnjih dvajsetih let v okviru ljubljanskega bienala podeli letos z ozirom na veliki prispevek posameznih umetnikov kar tri velike častne nagrade, namesto ene, kot je bilo prvotno določeno. Te nagrade so podelili Riku Debenjaku iz Ljubljane, ameriškemu grafiku Robertu Rauschenbergu in Victorju Vasarelyju iz Pariza. Razen tega so dodelili Veliko premijo Miroslavu Šuteju (Jugoslavija) za njegovo nadaljnje odpiranje grafične izraznosti ter premiji Andrzeju Lachowiczu (Poljska) in Janezu Berniku (Jugoslavija). Nagrado mesta Ljubljane je dobil Robert Ryman (ZDA), častno priznanje mednarodne žirije pa so prejeli Bengt Böckman (Švedska), Luis Camitzer (Urugvaj) in Alena Kučerova (ČSSR). Odkupne nagrade so dobili za posamezne grafike še Victor Vasarely (Francija), Shin Kamya (Japonska) Manfred Mohr (ZRN), Getulio Alviani (Italija), Leonhard Lapin (SSSR) William Tyller (V. Britanija), Borislav Aleksić (Jug), Gerd Winner (ZRN), Vladimir Veličković (Jugoslavija), Ante Kudez (Jugoslavija), Janez Bernik (Jugoslavija), Alberto Biasi (Italija) in Julije Knifer (Jugoslavija).

V okviru letošnjega jubilejnega grafičnega bienala se je v Ljubljani sestala na svojo drugo sejo — po prvi v Zagrebu — tudi generalna skupščina mednarodnega združenja likovnih kritikov (AICA). Vzporedno z ogledom bienala so poslušali predavanje italijanskega umetnostnega kritika Giancarla Argana oziroma koreferat Marjana Tršarja iz Ljubljane na temo »Grafika in družba«.

Sinoči, po otvoritvi razstave, so se udeleženci skupščine ter častni gostje bienala udeležili sprejema, ki ga je priredil predsednik izvršnega sveta skupščine SRS inž. Andrej Marinc.

BOGDAN POGAČNIK

Poljanci vžigali v MGL

Predstavili so se s Torkarjevo predelavo Tavčarjevih novel

Nedeljski večer v Mestnem gledališču ljubljanskem je bil prijeten za gledalce, ki so se veselo zabavali, prijeten za vrle Poljance, ki so lahko na pravem gledališkem odru izpričevali svoje glumaštvo, prijeten za vodstvo teatra, ki je dalo dvorano v amaterske roke pa se ni nič spridilo, in na koncu prijeten za poročevalca, ki ima tako res o čem pisati.

Najprej velja obžalovati tiste igralske družine, ki nimajo te sreče, da bi se kdaj pokazale takole sredi Ljubljane, pa bi bile tega tudi vredne, hkrati pa toliko prisrčneje pozdraviti nastop Poljancev, ki so kar mimogrede kot igralska družina, po nekaterih odličnih posameznikih pa še zlasti osvojili številno občinstvo.

Poljanci so prispeli takšni, kot so, in paradirali predvsem s svojo govorico. Seveda jim je bilo to mogoče, ker so igrali domačo, to je poljansko zgodbo o ravbarskem cesarju, kakor jo je prav zanje pripravil Igor Torkar. Ta jih je tudi naučil odrskega gibanja in z njimi na neštetih vajah pilil prizor za prizorom. Ne spuščajmo se zdaj v to, koliko in kako se je posrečila kompilacija več Tavčarjevih novel v enotno besedilo, mnogo pomembnejše je, da se je pravcata truma ljudi organizirala v tako igralsko družino, kot si jo je le mogoče želeti. Vžigali so sem pa tja tak teatrski ogenj, da so iskre dobro osmodile občinstvo.

Izmed vseh nastopajočih so v takih prizorih prevladovali predvsem Žnidarjeva Juša (osebe so na originalni gledališki list vpisali z domačimi imeni), Varbanovčev Tone pa beraška trojka, v kateri se je Žnidarjev Frenk kot Luka z Vouče predstavil kot sijajen burkač, ki je podžigal ne samo občinstvo, marveč tudi svoje soigralce. Posebna pohvala velja tudi pevcem in muzikantom.

Če je Ivan Tavčar postal v zadnjem času nekam pogost hranitelj umetniških prizadevanj, gre Torkarju za njegov poskus priznanje predvsem zato, ker je poljanskega pripovednika izročil Poljancem samim, ki so vedeli z njim kaj storiti. Kot bi s svojo govorico hoteli nekaj dokazati in celo popraviti. »Cvetje v jeseni« je tudi zraslo v Poljanski dolini.

J. Z.

Naš zaostanek

Na mednarodnem mladinskem pevskem festivalu v Celju je bilo mogoče odkriti pravo vrednost naših zborov

Za nami je osrednje dogajanje 10. pevskega festivala v Celju. Pevci pred in pomutacijskih zborov iz vseh naših republik ter iz vzhodnih in zahodnih evropskih držav so na koncertnih in tekmovalnih nastopih prikazali pevsko tehnične in umetniško poustvarjalne sposobnosti, obenem pa tudi skladbe iz narodne in umetne tvornosti preteklosti in sedanjosti.

Ko so odhajali, razvrščeni v različne kategorije ali pridobljena mesta (na evropskem delu festivala), se niso vsi počutili vredne doseženih ocen; nedvomno je bilo več onih, ki so se nadejali višje uvrstitve, toda v tem verjetno nenatančno izmerjenem uspehu ali neuspehu je prisotna vsaj ena, neopazna kvaliteta, s katero se sleherni pevec lahko pohvali: že sodelovanje na mladinskem pevskem festivalu pomeni priznanje pevskemu zboru, saj sta se iz posameznih republik (razen Slovenije) mogla udeležiti le po dva pevska zbora. Naslednja, tudi nesporna kvaliteta, s katero si celjski pevski festival pridobiva ugled v mednarodnem obsegu, je možnost koncertiranja zunaj Celja. Našteli bi seveda lahko še vrsto drobnih spremljevalk skoraj enotedenskega pevskega dogajanja, ki oblikujejo fiziognomijo festivala.

Opozoriti moramo tudi še na morebitne nezdelanosti programskega koncepta, na urejevanje oziroma selekcijo programov udeleženih zborov, na tematsko, stilno heterogenost izvajanih del itd., predvsem pa je vredno poudariti, da se je na letošnjem festivalu še vedno premalo premaknilo v glasbeni literaturi in je bilo težišče na merjenju pevsko tehnične dovršenosti.

Ob poslušanju je bilo moč naravnost čutiti še neizkoriščeni glasbeni potencial pri pevskih zborih iz jugoslovanskih republik; mednarodno tekmovanje nam je odprlo pot v spoznavanje ravni in usmeritev mladinske zborovske kulture v Evropi.

S čim lahko utemeljimo navedeno misel; za jugoslovanski del festivala že kar z analizo izvajanih del, predvsem pa s poustvarjalnimi dosežki.

V programih slovenskih in pevskih zborov iz drugih republik se na festivalu nismo soočili s sodobnimi ustvarjalnimi napori in smermi; narobe, tudi tokratni festivalski program je ostal v okviru folklornih obdelav in literature od renesanse do romantike; izjemoma smo slišali le nekaj poizkusov sodobnega kompozicijsko tehničnega ustvarjanja. Skratka, kot vsi dosedanji se tudi tokratni glasbeno programski del festivala ni povzpel iz preteklosti v sodobnost.

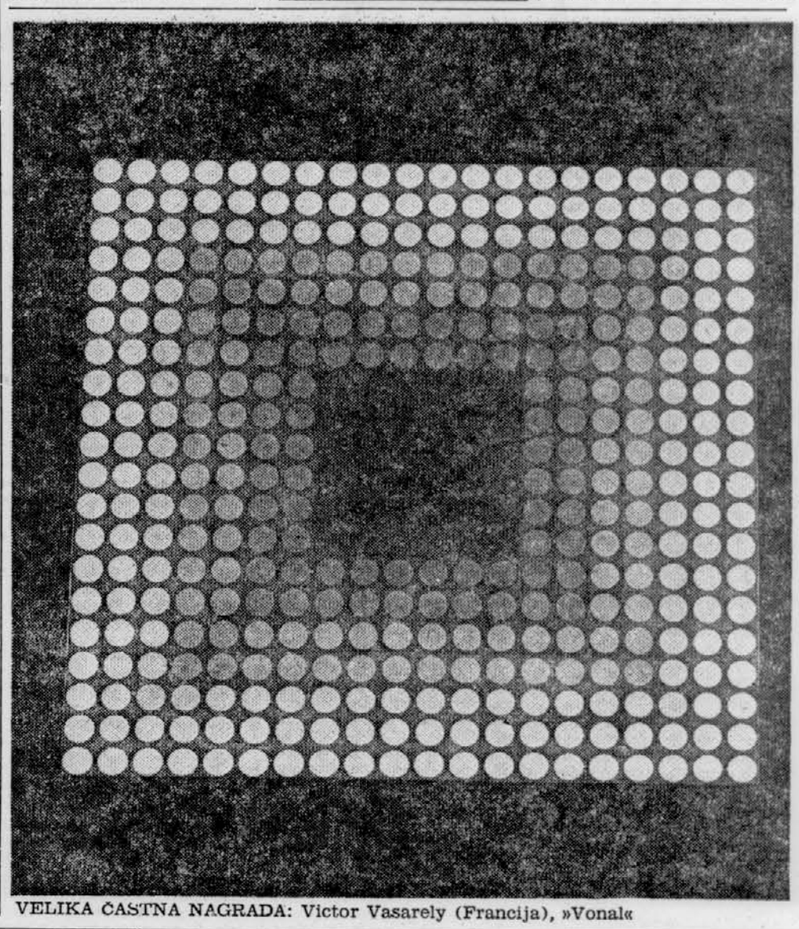
Seveda se ob izbiranju del za tekmovanje pojavijo težave. Naši zborovodje pravzaprav ne bodo našli med deli, ki so nastala po drugi svetovni vojni, posebno veliko kvalitetne literature in tudi ne literature, ki bi bila po kompozicijsko tehnični in vsebinski smeri sodobna, obenem pa primerna mladim pevcem. Škoda, ki je ne občutimo kot na področju življenjskega materialnega standarda, se bo na področju ustvarjalnosti za mlade pevce komaj pokazala, čeprav glasbeni delavci nanjo že dolgo opozarjajo.

Dokler namreč ne bomo spoznali, da petje pomeni nekaj in pravzaprav veliko več kakor nepotrebno nadlego v predmetniku ali potrebno kuliso na šolskih in drugih proslavah, vse dotlej se naša splošna kulturna in družbena misel ne bo mogla pohvaliti s širino in resnično usmeritvijo k idealom medčloveškega kulturnega komuniciranja.

M. GABRIJELČIČ

Montalo v makedonščini

Pri založniškem podjetju »Nova Makedonija« bo sredi avgusta, pred začetkom letošnjega festivala poezije v Strugi, objavljen izbor iz poezije sodobnega italijanskega pesnika Eugenia Montala, ki ga je v makedonščino prevedel pesnik Ante Popovski. Izbor bo prinesel tudi doslej neobjavljene Montalove tekste. Svet struških večerov je namreč za letošnjega dobitnika zlatega venca struških večerov poezije razglasil Eugenia Montala.

VELIKA ČASTNA NAGRADA: Victor Vasarely (Francija), »Vonal«

Nagrade mladim pevcem

Zmagovalec v mednarodni konkurenci je češkoslovaški zbor

Mladinski pevski festival, ki so ga sofinancirali republiška kulturna in izobraževalna skupnost ter celjska kulturna skupnost, je v nedeljo popoldne in zlasti zvečer izzvenel v frenetični aplavz, s katerim je do kraja zasedena dvorana Narodnega doma nagrajevala najboljše evropske mladinske zbore. Tako je bil zadnji dan izpolnjen z izjemnim doživetjem, ki bo poslušalcem in udeležencem gotovo ostal v živem spominu.

V okviru prvega mednarodnega tekmovanja je popoldne nastopilo osem zborov, od tega dekliški zbor gimnazije iz Szegeda (Madžarska) in Kraški slavček iz Devina — Nabrežine (Italija) zunaj konkurence. Mednarodna žirija, ki sta jo sestavljala skladatelja Peter Eben (Praga) in Borivoje Popović (Beograd) ter dirigenta Slavko Zlatić (Pulj) in Egon Kunej (Celje), namesto dr. Fritza Piersiga iz Bremma pa dirigent Marko Munih (Ljubljana), je imela izredno težavno nalogo, ki jo je sicer opravila po veljavnih merilih, vendar je treba reči, da zadovoljstvo vseh udeležencev je ni bilo popolno.

Ob tem, ko so prvo mesto in zlato plaketo ter denarno nagrado prisodili češkemu mladinskemu zboru Severáček iz Liberca pod vodstvom Irine in Milana Kherkova, srebrno plaketo in denarno nagrado dekliškemu zboru bukareštanske RTV (dirigenta Jon Vanica in Elena Vicica) in bronasto plaketo in denarno nagrado mladinskemu zboru Maribor pod vodstvom Branka Rajšterja, so se po razglasitvi rezultatov dirigenti treh zborov pritožili in terjali pojasnilo žirije. Prizadete so se čutili dirigenti lyonskega zbora Christian Wagner, bolgarskega zbora Petja Dimitrova Pavlović, ki sta se poleg nizozemskega Matrozenkoora morala zadovoljiti z diplomami, pa tudi dirigenta Jon Vanica in Elena Vicica.

Zaplet, ki na festivalih ni povsem običajen, ni mogel pokvariti zaključnega nastopa treh najboljših tujih in celjskega gimnazijskega zbora na večernem koncertu, ko je občinstvo izsililo največ ponovitev od bukareštanskega zbora in ko so v zadnjem dejanju podelili odličja in nagrade, koprskemu gimnazijskemu zboru pa posebno nagrado Glasbene mladine Slovenije.

Mladinski pevski festival, ki so ga prireditelji pripravili z izrednim trudom in napori, ne da bi bili zato poželi tudi polno in zasluženo pozornost javnosti, je zdaj končan. Minil je v najbolj ubranih pevskih akordih, ki jih po mnenju strokovnjakov ta čas premoreta naša država in Evropa, niso pa izostali tudi spodrsljaji, o katerih bi morali resno razmisliti že zdaj, da se 1975. leta ne bi ponovili.

DRAGO HRIBAR

Navdušeni

Nekaj izjav zagrebških gledalcev ob gostovanju ljubljanske Drame v HNK

Drama Slovenskega narodnega gledališča je minulo sobooto na odru Hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu z velikim uspehom uprizorila dve Molièrovi komediji — »Improvizacije v Versaillesu« in »Scapinove zvijače«. Pred polno dvorano so ljubljanski gledališki umetniki resnično navdušili zagrebško občinstvo, saj jim je ploskalo na odprtih scenah, aplavza na koncu pa kar ni hotelo biti konec. Zanimalo nas je, kaj menijo posamezni gledalci, zato smo med odmorom nekatere povprašali o njihovih vtisih o predstavi.

CHARLOTTE PUHOVSKI, slikarka: »Deli sta izredno dobro zrežirani, igra je dinamična, polna ritma, hitrih akcij, izredno dobro izbranih in odigranih igralskih zasedb. Slovenščino toliko razumem, da sem lahko sledila igri. Pa tudi delo samo poznam, saj sem ga gledala že v Parizu. Moram pa reči, da so me ljubljanski gledališki umetniki bolj navdušili.«

MLADEN PASEDSKI, študent: »Rad zahajam v gledališče. Vse, kar se v njem dogaja, me privlači. Res, da slovenščine ne razumem dobro, a toliko že, da sledim dogodkom na odru. Nad igro sem navdušen, posebno nad razgibanostjo skoraj vseh igralcev na odru.«

SONJA GOJKOV, študentka: »Vse je izvrstno. Dobra režija, dobra scena in zares izvrstna igra, dinamična... Res sem navdušena. Slovenska gledališča so pri nas v Zagrebu poznana po tem, da prinesejo kaj novega in svežega. In iz te uprizoritve dihajo svežina, ritem in temperament.«

LIDIJA KANOTI, tajnica ekonomske fakultete v Zagrebu: »Igro poznam že od prej, veste, tudi sama sem bila nekoč igralka. Izredno dobro sta ti dve Molièrovi komediji zrežirani. Igralsko najbolj dovršeno igro pa so po mojem pokazali Lojze Rozman, Aleksander Valič in Kristijan Muck.«

VESNA GUDLIN, dijakinja srednje šole: »Zelo mi je všeč igra ljubljanskih igralcev. Najbolj mi je všeč igralec, ki igra Scapina.« (Boris Cavazza).

DARKO ANDROVIĆ, maturant: »To je fantastična pred. stava, mislim tudi, da je všeč vsem, ki so v dvorani. Dramo sem kar dobro razumel, le tistega, kar so hitro govorili, nisem razumel.«

VEHAB SHITA, strojni inženir: »Scapin je več kakor izvrsten.«

DINO RADOJEVIĆ, režiser: »Predstavo sem videl že drugič, to pomeni, da mi je že prvič zelo ugajala. Videl sem jo v Ljubljani in zdaj sem si jo v Zagrebu še enkrat ogledal. Prvič in drugič me je navdušila s svojim izrednim ritmom in nepričakovanim modernim pristopom k Molièru. Pohvalil bi vse igralce, ker je predstava skupinsko delo. Takšno predstavo, kot je ta, človek redko vidi v naših gledališčih. Občinstvo je izredno navdušila.«

NEVA ŽELEZNIK

Nagrade Vladimira Nazorja

Predsednik odbora sklada Vladimira Nazorja dr. Slavko Komar je v hrvaškem saboru sporočil imena dobitnikov te najvišje republiške nagrade, ki jo že trinajst let podeljujejo za izjemne stvaritve.

Nagrado Vladimira Nazorja za življenjsko delo v znesku po 35.000 dinarjev so dobili dramska umetnica Bela Krleža, arhitekt Drago Galić, operna umetnica Marjana Radev, akad. slikar Frano Šimunović in književnik Šime Vučetić.

Hkrati bodo podeljene tudi nagrade sklada Vladimira Nazorja po 15.000 dinarjev, in sicer Milu Cipri za peti godalni kvartet, Nikoli Miličeviću za antologijo prepesnitev »Zlata knjiga španske poezije«, Svetozaru Petroviću za knjigo »Narava kritike«, Branku Ružiću za retrospektivno razstavo kiparstva v Moderni galeriji Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, Vahidu Hodžiću za ureditev notranjosti bančnih ekspozitur na Reki, v Crikvenici, Novem Vinodolu in v Delnicah, Grozdanu Kneževiću za poslovni objekt na Savski cesti v Zagrebu, Georgiju Paru za režijo Krleževega »Areteja« na lanskih dubrovniških igrah in Nedjelku Dragiću za risanko »Tup-tup«.

Nagrade bodo slovesno izročili v saboru 19. junija, na dan obletnice smrti Vladimira Nazorja.

Akademska folklorna skupina
»France Marolt«
Trg revolucije 1
LJUBLJANA

prosi

vse nekdanje člane, da pismeno sporoče svoj naslov in čas sodelovanja pri skupini.

Te podatke potrebujemo za ureditev nepopolne kartoteke, pred slovesnostjo ob 25-letnici. 5077

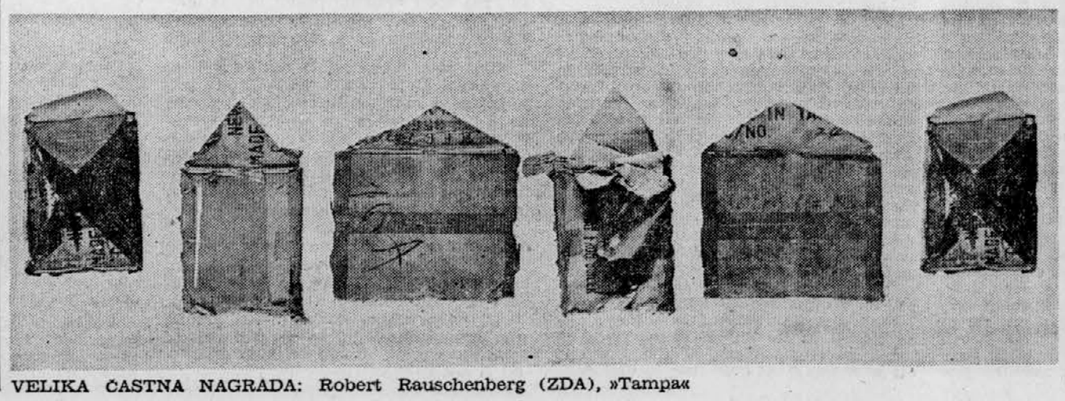
Spontani postopki

Živa Kraus razstavlja risbe s kredo v Koncertnem ateljeju — Mlada avtorica je prikazala dela iz zadnjih dveh let

Torkov koncert (29. 5. 1973) Slovenskega tria, ki je bil zadnja glasbena prireditev te sezone v koncertnem ateljeju Društva slovenskih skladateljev, je likovno opremila s svojimi risbami akademska slikarka Živa Kraus. Razstavljalka sodi v mlajši rod slovenskih likovnih umetnikov in ubira poti, ki so še najbliže področju abstraktnega slikarstva.

Dober ducat risb s kredo, ki jim je dala skupen naslov »Pretvorbe« — nastale so v obdobju 1972/1973 — priča, da se je Živa Kraus vsaj za trenutek zatekla na področje, katero spričo minimalnih tematskih omejitev omogoča dokaj spontane likovne postopke. Osnova in hkrati pobudnik je prazna bela ploskev, ki izziva dejavnost likovnega delavca in terja dopolnitev. Mlada slikarka je tudi v risbi dokazala, da gleda predvsem slikarsko in da tako občuti. Na vseh njenih listih, nastajajočih po postopku spontanega sproščanja napetosti in sprotnega iskanja ravnotežja statičnih in dinamičnih, risarskih in slikarskih prvin, zasledimo predvsem slikarski prijem. Ta se kaže v kalibriranju črt, v neostrih prehodih med prvinami, v tonskem modeliranju tudi tistih sestavin, ki so po naravi risarske in ploske. Čeprav ji očitno ni do iluzije prostora, ga v posameznih partijah le sugerirajo razlike med geometričnimi in fantazijsko sproščenimi oblikami. Še več, s pomočjo različnega pojmovanja prvin začutimo tudi zametke morda nehotenega razpoloženja, ki navsezadnje tem izrazito osebnim, eksperimentalnim in s težnjo po spontanosti nastajanja risanim celotam brez komunikativnega sporočila ustvarjajo njihovo lastno atmosfero, v kateri najdejo končno tudi svojo upravičenost.

JANEZ MESESNEL

VELIKA ČASTNA NAGRADA: Robert Rauschenberg (ZDA), »Tampa«

VETERINARSKA POSTAJA KRANJ

razpisuje
delovno mesto

VETERINARJA

Pogoj: veterinarska fakulteta — zaželena nekajletna praksa.

Razpis velja 15 dni po objavi v časopisu.
Stanovanja ni! 5067

dobra knjiga
najboljši prijatelj

ZA OBLOGO TAL IN STEN PA SVETUJEMO
KERAMIČNE PLOŠČICE
IZ UVOZA
KVALITETA – VELIKA IZBIRA
lesnina
LJUBLJANA
VILHARJEVA 25a

Novice

Večer klasičnih sonat

LJUBLJANA — Violinistka Magdalena Maier-Popova, namestnica koncertnega mojstra v Slovenski filharmoniji, bo imela v sredo zvečer v mali filharmonični dvorani s pianistko Božo Ivančič samostojen recital, kar je za prakso naših orkestralnih glasbenikov gotovo samo po sebi hvalevreden primer. Spored bo lep in zahteven, saj gre v resnici za večer Beethovnovih, Bachovih, Schumannovih in Franckovih violinskih sonat. Magdalena Maier-Popova je študirala v Ljubljani in v Rimu, kjer je bila deležna zelo laskavih ocen in kjer je tudi javno nastopala.

Nagrade likovnikom

BEOGRAD — Na letošnjem, že petem »majskem salonu« združenja likovnih umetnikov uporabne umetnosti Srbije so nagradili šest avtorjev: Matejo Rodiči za tapiserijo, Aleksandra Djokića in Slobodana Ilića za arhitekturo, Dragana Drobnjaka za oblikovanje stekla, Marka Lovrića za fotografijo in Bogoljuba Teofanovića za urbani design. Na salonu sodeluje 70 likovnikov z 80 deli.

Koncert mladih

LJUBLJANA — Drevi ob 20.15 uri se bodo v dvorani v Vegovi 7 predstavili na javnem večeru učenci srednje glasbene šole Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje. Nastopili bodo učenci iz oddelkov za klavir, godala in pihala.

Trije Američani

GORIČANE — V nedeljo so v muzeju v gradu Goričane pri Medvodah odprli razstavo plastik, grafik in olj treh sodobnih ameriških umetnikov, učencev washingtonske koloristične šole. Na razstavi, ki sta jo pripravila in omogočila slovenski etnografski muzej in ameriški informativni center, se s svojimi deli predstavljajo John Safer, Carroll Sockwell in James Twitty.

LJUBLJANA — V Mali drami ljubljanske Drame bo drevi 50. ponovitev zabavne francoske komedije Rolanda Dubillarda »Naivne lastovke«. Delo je zrežiral Jurij Souček, ki v tej komediji igra Fernanda. Vlogo gospe Severinove igra Duša Počkajeva, v vlogi Germaine pa nastopata v alternaciji Meta Vraničeva in Nadja Strajnarjeva. Bertranda igra Dare Valič.

Gledališča Koncerti Razstave

Gledališče

DRAMA SNG

Torek, 5. junija, ob 20. uri: Molière: IMPROVIZACIJA V VERSAILLESU — SKAPINOVE ZVIJAČE (komedija). Za delovne kolektive in izven (nepreklicno zadnjikrat). Vstopnice tudi v prodaji od 10.30 do 12. ure in od 18. ure dalje (tel.: 20-171, 20-172).

Četrtek, 7. junija, ob 20. uri: Shaw: PYGMALION (komedija). Za delovne kolektive in izven (nepreklicno zadnjikrat). Vstopnice tudi v prodaji vsak dan od 10.30 do 12. ure in od 18. ure dalje (tel.: 20-171, 20-172).

»V teh neveselih gledaliških časih«, tako je pred dnevi zapisal domači gledališki kritik, vabimo v Drami vzradoščeni že k dvainšestdeseti oz. sedemdeseti ponovitvi veselih predstav Molièrovih SKAPINOVIH ZVIJAČ in Shawovega »PYGMALIONA«, ki ju bomo drevi in v četrtek zvečer uprizorili nepreklicno zadnjikrat v sezoni. Ne zamudite!

MALA DRAMA SNG (vhod iz Igriške ulice)

Torek, 5. junija, ob 20. uri: Roland Dubillard: NAIVNE LASTOVKE (komedija). Izven abonmaja (nepreklicno zadnjikrat). Igrajo: Počkajeva, Strajnarjeva, Souček in Dare Valič. Vstopnice pri blagajni Drame od 10.30 do 12. ure in od 18. ure dalje (tel.: 20-171, 20-172). K predstavi vabimo tudi redne abonente, ki so odpovedali ogled »Treh sester«. Za študente z indeksom pol ure pred začetkom morebitne preostale vstopnice po polovični ceni. Mali jubilej — petdeseta ponovitev!

OPERA IN BALET SNG

Sreda, 6. junija, ob 20. uri: Dane Škerl: OPOJNO POLETJE. Balet. Abonma K in izven. Zadnjič v sezoni. V solističnih vlogah nastopijo: Mojmir Lasan, Lane Stranič, Metod Jeras, Maruša Vidmar, Mijo Basajlović, Danila Švara, Rado Krulanović, Štefan Suhi in Stane Polik. Dirigira Vladimir Kobler. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 7. junija, ob 20. uri: J. Massenet: DON KIHOT. Abonma G in izven. V naslovni vlogi gostuje Miroslav Čangalović, prvak beograjske Opere. Dulsineja — Nada Ševšek, Sančo — Ladko Korošec. Dirigira Rado Simoniti. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Torek, 5. junija, ob 20. uri: D. Storey: OBLETNICA POROKE (socialna drama). Abonma RED A.

Sreda, 6. junija, ob 20. uri: A. Ayckbourn: LJUBEZEN DRUGE POLOVICE (komedija). Abonma KOLEKTIVI S.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Torek, 5. junija, ob 17. in 20. uri: Jurčič-Pogorelc: SOSEDOV SIN. Gostovanje v Grosupljem.

GLEDALIŠČE PEKARNA

Torek, 5. junija, ob 23. uri: Peter Božič: KAKO SREČEN DAN.

Sreda, 6. junija, ob 23. uri: Peter Božič: KAKO SREČEN DAN.

Četrtek, 7. junija, ob 23. uri: Peter Božič: KAKO SREČEN DAN.

Sobota, 9. junija, ob 23. uri: Peter Božič: KAKO SREČEN DAN.

Gledališče PEKARNA, Tržaška 15, nasproti Tobačne tovarne (dvorišče). Prodaja vstopnic pol ure pred predstavo. Predprodaja in rezervacija pri KOMPASU, Titova 12, telefon 21-456. Študentje po polovični ceni.

POSEBNO OPOZORILO: predstave Petra Božiča: KAKO SREČEN DAN so ob 23. uri!

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
MARIONETE, Levstikov trg 2

Sreda, 6. junija, ob 9. uri: Niko Kuret: OBUTI MAČEK — zaključena predstava za VVZ ANE ZIHERL LJUBLJANA.

Četrtek, 7. junija, ob 9. uri: Niko Kuret: OBUTI MAČEK — zaključena predstava za VVZ ANE ZIHERL LJUBLJANA.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Torek, 5. junija, ob 15. uri: BALETNI ČEVELJČKI PRIPOVEDUJEJO — za red Popoldanski 1.

Ob 20 uri: Detela: UČENJAKA — za red Zeleni.

V petek, 8. 6. 1973 ob 20. uri bo v SNG v Mariboru gostovala Drama SNG iz Ljubljane z Barnesovim VLADAJOČIM RAZREDOM. Predprodaja vstopnic od srede 6. junija dalje pri dnevni blagajni od 11. do 12.30 in od 18.30 do 20. ure, rezervacije po telefonu 21-215 ali 21-476 interna 10.

Koncerti

SLOVENSKA POPEVKA 73 — 7., 8. in 9. junija ob 20.30 v dvorani Tivoli. Vstopnice v predprodaji pri VIATORJU. 4992-K

V petek, 8. t. m. ob 20.15 koncert SLOVENSKE FILHARMONIJE za abonente 1. CIKLUSA v STOLNICI. Od jutri dalje so pri dnevni blagajni SF abonentom na voljo ustrezne vstopnice za sedeže v stolnici proti predložitvi abonmajske izkaznice. -K

Akademija za glasbo v Ljubljani priredi danes, 5. junija 1973 ob 20.15 v STOLNICI javni nastop slušateljca TOMAŽA NAGODETA, org l e, I letnik iz razreda doc. HUBERTA BERGANTA.

Na sporedu: J. PACHELBEL, J. S. BACH, F. MENDELSSOHN BARTHOLDY, C. FRANCK, O. MESSIAEN, J. LANGLAIS in S. VREMSAK.

Vljudno vabljeni! 4978-K

JUTRI ob 20.15 bo v Mali dvorani Slovenske filharmonije sonatni večer violinistke MAGDALENE MAIER-POPOVE in pianistke BOŽENE IVANCIČEVE. Na sporedu Beethovnova, Bachova, Schumannova in Francková sonata. Vljudno vabljeni! Spored velja kot vstopnica. -K

Razstave

NARODNI MUZEJ LJUBLJANA

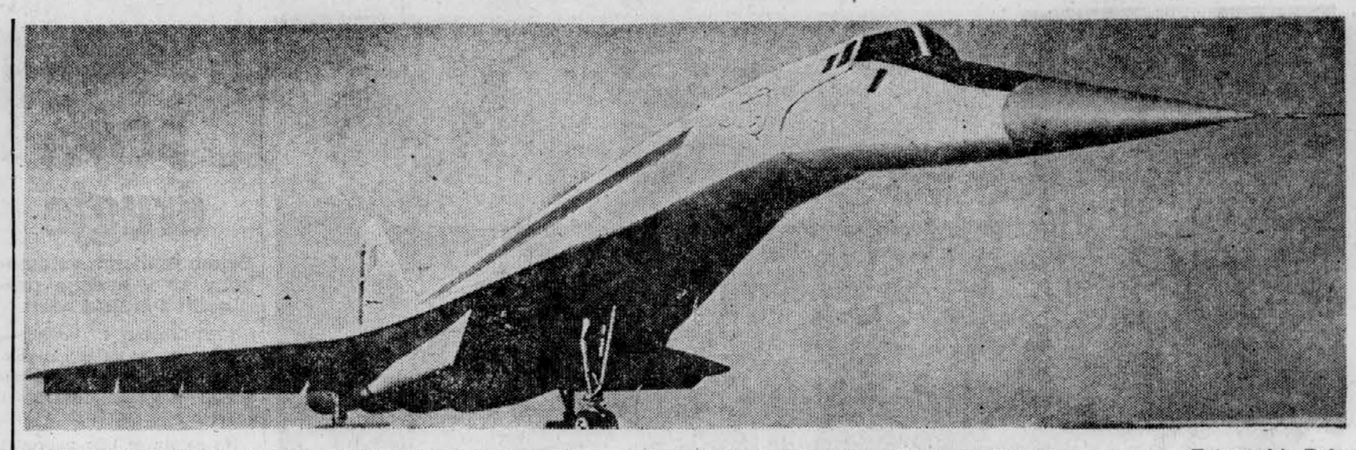
V razstavišču ARKADE, trg revolucije 18, je do konca junija odprta razstava KMEČKI PUNT NA SLOVENSKEM. Prirejata jo Narodni muzej in Arhiv Slovenije. Razstava vsebuje slikovni zgodovinski prikaz kmečkega gibanja in originalne dokumente petih velikih kmečkih uporov na Slovenskem.

Odprto je vsak dan od 10.—19. ure, v nedeljo pa od 10.—13. ure. Prijave za strokovno vodstvo skupin vsaj en dan poprej po telefonu 24-453. -O

Nasvet

Pesnica Desanka Maksimović svetuje pesnikom začetnikom:

—Mnogi izmed njih mislijo, da so postali pesniki, ko so napisali nekaj pesmi. Eden izmed njih mi je svojo pesem tudi poslal s prošnjo, da jo nekje objavim, pri čemer ni pozabil povprašati za honorar. Sporočam vsem mladim pesnikom, da je dovolj časa za vse. Zanje je v začetni fazi morda važnejše prebrana knjiga kot pa deset napisanih pesmi.

TU (TUPOLJEV) 144 — Ponos sovjetske letalske tehnike in predvideni vrhunec letalskega salona pri Parizu. Foto: arhiv Dela

Tu—144

Strmoglavilo je letalo...

Katastrofa sovjetskega nadzvočnega letala na svetovni razstavi v Parizu ne more zavreti napredka letalstva — Vsak napredek terja žrtve, zato ne sme prevladati malodušnost ob nesreči

Tu-144 Supersonic. V našem jeziku letalo, ki zmore večje hitrosti, kot je hitrost zvoka. Umrlo je ali ranjenih je bilo skoraj toliko ljudi, kot jih je dovolj za dojemanje javnosti, vsakdanjih smrti vajene in privajene, da presegajo njeno pozornost, oziroma samo dovolj za časnikarska poročila na prvih straneh.

Na letalski demonstraciji, na tradicionalni — svetovni razstavi letalstva, na enem od pariških letališč, se je pripetila največja nesreča doslej. Zgrmelo je potniško letalo TU-144 in pod seboj v mestecu Goussainville je pokopalo nič hudega sluteče meščane, ki so se greli na nedeljskem soncu.

Katastrofa, ki ji ni primera na podobnih letalskih prireditvah.

Pred leti, točneje 14. januarja 64, sem začel pisati v Delu feljton o velikem — danes že pokojnem mojstru med sovjetskimi načrtovalci letal prihodnosti — Andreju Nikolajeviču Tupoljevu. Takrat sem feljtonu o letalih dal naslov »Tupoljev pred concorde«.

Imel sem prav! Mojstrovina starega, več kot osemdeset leta starega moža, je bila tista, ki je nadaljevala vizionarsko in na njegovih matematičnih izračunih začrtovano pot velikih letal. Skupina tega moža — njegovo delo zdaj nadaljuje sin Aleksej — je ustvarila letalo, ki je vsaj na prvi pogled povsem podobno francosko-britanskemu concorde.

Jeklena ptica

Elektronika — to čudežno dete današnjega časa — je rodila nekaj, kar ni moč primerjati z ničemer v preteklosti. Veličastno jekleno ptico, čeprav nič kaj lepo na prvi pogled.

Znanstveniki, ki vržejo v navidez nerazumljive elektronske stroje gore podatkov, vedno in povsod dobijo malodane enake odgovore. Toda ne gre samo za podatke. Pri tekmi, kdo bo prvi, so sovjetski konstruktorji imeli srečo. Za svoje nadzvočno letalo TU-144 so dobili več denarja kot njihovi tekmeci v Franciji in Veliki Britaniji. Pred zahodnjaki sta lahko preizkuševalca E. Jeljan in M. Kozlov (v Parizu je zadnji vodil letalo TU-144 na levem, kapetanskem sedežu) poletela s svojim TU-144 skoraj leto dni poprej kot concordi.

A. N. Tupoljev

Kdo je bil ta sivolasi mož? Vzlic 80. letom je bil še pred meseci prožnega koraka in bistrega uma. Smrt ga je sicer bliskovito izbrisala iz seznama živečih genijev, a le toliko, da bi mu postavila neminljiv spomenik. Njegova narava mu je darežljivo navrgla mnoga ustvarjalna leta življenja, da je lahko opazoval bliskoviti razvoj letalske tehnike — in načrtoval svoja velika letala. V ta razvoj je veroval in velika letala je snoval že od svojih mladih let. Z jeklenimi mojstrovinami njegovega uma in fantazije so leteli že pred drugo svetovno vojno Valerij Čkalov in tovariši — pač najbolj reklamirani piloti Sovjetske zveze takratnega časa — čez Severni tečaj v ZDA, drugi so pa postavljali za krmili »starega« Tupoljeva svetovne rekorde enega za drugim. Tupoljeva — oče in sin — sta že pred drugo svetovno vojno pa tudi po njej gradila veleletala, kot je bilo denimo potniško letalo »Maksim Gorki«. Ko pa je bilo ravnotežje med svetovnimi velesilami vzpostavljeno, sta Andrej in Aleksej, oče in sin, oba akademika SZ (to pa marsikaj pomeni v svetovni umski eliti) začela spet načrtovati in graditi le potniška letala. Prilagodili sta se času!

Andreja Nikolajeviča Tupoljeva — zvedbo je nadaljevala skupina inženirjev, njegovega sina Alekseja — je bil prav supersonik: nadzvočno potniško letalo TU—144.

In prav to letalo je v nedeljo strmoglavilo na eni največjih letalskih prireditev na svetu — svetovni razstavi letalstva v Parizu.

Pred dvema letoma je kolega Bogdan Pogačnik — takrat dopisnik Dela v Parizu vzkliknil:

»Kako preprost! Povsem navaden človek je ta Kozlov!«

Beseda je bila o preskuševalnem pilotu letala TU—144, katerega glas je v slušalkah kontrolorjev poletov za vedno zamrl prav pred dnevi v Parizu. Junak je umrl junaške smrti.

Za konec: TU—144 pa concorde (gradijo ga s skupnimi finančnimi in umskimi močmi Francozi in Britanci) in ameriški SST — America so znanilci prihodnosti.

Ni meja za znanost

Kaj nam prinaša prihodnost? Hrup, onesnaženje ozračja (tako trdijo čuvarji narave), katastrofe. Nikakor! Prepričan sem v dobronamerno snovanje ljudi, kot so bili pokojni A. N. Tupoljev pa njegov sin Aleksej, preizkusni piloti Turcat iz Francije, Jeljanov in pokojni Kozlov iz Sovjetske zveze. Vsi šami snovalci, za današnji umski razvoj človeštva morda samo snovalci, za prihodnost pa ustvarjalci. Prepričan sem v uresničljivost njihove vizije. Spričo človečnosti, v katero ne dvomim, bodo nadaljevalci storili vse, da bo človeštvo v prihodnosti deležno še večjega, pravičnega razvoja.

Tragedije še niso nikoli doslej, pa tudi v prihodnosti ne bodo in ne smejo zavreti neustavljivega snovanja človeškega uma in njegovih poštenih videnj.

MATIJA DERMASTIA

MOČ RAZDEJANJA — Naselje Goussainville s porušenimi hišami, žrtvami in preživelimi, ki jih je prizadela katastrofa orjaka Tu 144. Foto: UPI

Civilizacija

Ubijalski hrup

Pet ur vožnje s tovornjakom ali vlakom utrudi človeka ravno toliko kot osem ur službe — Posledica nesreče

BEOGRAD, junija — Hrup je največji sovražnik človeštva. Napada nas od rojstva do smrti, doma, na delovnem mestu in zunaj. V svetu so doslej sprejeli okoli 4600 zakonov in predpisov o omejevanju hrupa, ki so kaj različni, a skupno jim je to, da so neučinkoviti, je dejal novinarju Politike ekspres Hranislavu Radivojeviću dr. Čedomir Brašanac, udeleženec VI. svetovnega kongresa o hrupu, ki je bil maja v Dubrovniku.

Na kongresu je sodelovalo 200 znanstvenikov iz 30 držav, prebranih pa je bilo 90 referatov.

Ljudje bodo kmalu morali nositi skafandre, če se bodo hoteli obvarovati pred hrupom, je dejal dekan medicinske fakultete iz Toulouse prof. dr. Jean Calvet. »Po ocenah vseh udeležencev kongresa,« je dejal dr. Bračanac, »bi bilo treba iz mesta pregnati avtomobile, industrijska podjetja in vse povzročitelje hrupa. Štiri ali pet ur vožnje s tovornjakom ali vlakom utrudi človeka toliko kot sedem ali osem ur službe. In kaj utrudi voznika, ki sedi, če ne hrup? Zaradi tega prihaja tudi do mnogih nesreč, ker vozniki izgubljajo koncentracijo.«

Naglušna prihodnost

Neznosen hrup povzročajo tudi motociklisti. To ne škodi samo sluhu, temveč povzroča še nervozo, glavobole, vrtoglavico, nelagodnost itd., je »pozoril direktor inštituta za izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev dr. Ljubiša Sabljić. V ZDA je okrog 1,700.000 ljudi delno oglušelo zaradi hrupa in vsak deseti med njimi bi lahko upravičeno zahteval, naj mu priznajo invalidnino. V Franciji vložijo državljani letno okrog 10.000 tožb proti povzročiteljem hrupa in zahtevajo odškodnino. Pri nas so vse pogostnejše okvare sluha med delavci v kovinski industriji, ladjedelništvu, rudarstvu, gradbeništvu itd.

Beg v naravo, kjer si je človek še pred kratkim lahko zares odpočil, je zdaj čedalje težavnejši, kajti avtomobilisti in motociklisti prodirajo med njive, na gozdne jase in drugam, velikokrat s transistorskimi aparati. Zakon o zaščiti človekovega okolja bo zelo koristen treba pa bi bilo sprejeti tudi predpise, s katerimi bi omejili povzročanje hrupa. Hrup je samo na prvi pogled neškodljiv, v resnici pa je nevarnejši od marsikaterega strupa, ker smo mu skoraj neprestano izpostavljeni. Proti njemu morajo v boj že le zdravniki, temveč tudi projektanti, urbanisti, psihologi, sociologi, pravniki, ekonomisti, javni in družbeni delavci itd.

Pred dvajsetimi leti

Zastava prvič na M. Everestu

Minilo je okroglo dvajset let, kar je človeška noga prvikrat stopila na najvišji vrh sveta — Junaka volje in moči

Zgodovina najvišjega vrha sveta je sorazmerno kratka. Šele leta 1849 so Peak XV izmerili dovolj natančno, da so ga tri leta kasneje lahko proglasili za najvišjega. V splošni zmešnjavi pa so napravili geodeti Indijske družbe neodpustljivo napako, saj so ga krstili preprosto kar po svojem nekdanjem direktorju Siru Georgeu Everestu, namesto da bi poizvedeli, kako mu pravijo domačini. Čomolungma — Boginja mati sveta je zato ime, ki ga ljudje vse manj poznajo.

Že leta 1893 je tedaj najboljši poznavalec Himalaje Angleš Bruce pripravil načrt za vzpon na Everest. Toda ne Nepal in ne Tibet nista dovolila prehoda in počakati so morali do leta 1921, da so se mu lahko približali. Odprava se je začela že sredi maja, a šele septembra so prek Tibeta dosegli Severno sedlo (6985 m). Leto za tem so bili že hitrejši in dosegli so tudi precej večjo višino — 8325 m. Tako kot prvi dve odpravi so tudi naslednjih pet organizirali Angleži, toda nad 8600 m se niso nikoli povzpeli.

Ponesrečeni naskoki

Vrh pa je zelo kmalu zamikal tudi osamljene pustolovce. Prvi je poskusil leta 1934 Anglež Wilson in dosegel 8400 m. Po vojni je dvakrat (skrivaj) poskušal prek Tibeta Kanadčan Denman, leta 1951 pa še Danec Larsen. Potem pa so le vsi uvideli, da samohodec na tako visoki gori nima kaj iskati, če ga seveda ne podpira dobro opremljena odprava.

Sicer pa se je po zadnji vojni vse precej spremenilo. Tibet je zaprl vrata in Nepal je dovolil prvi poskus z juga — po povsem nepoznanem terenu — šele 1950. Prvima dvema odpravama, angleško-ameriški (1950) in angleški (1951) pa je uspelo le dobro raziskati pot proti Južnemu sedlu. Leta 1952 so prišli Švicarji in pod vodstvom Wyss-Dunanda dosegli 8500 m. Jeseni, ko so poskusili še enkrat, pa niso prišli niti tako visoko. Skoraj obenem z njimi pa so se iz Tibeta vzpenjali tudi sovjetski alpinisti, katerih poskus pa se je tragično končal. Del odprave, ki je postavil menda že tabor VII (8220 m) je izginil brez sledu.

Naposled je prišel dan zmagoslavja. 29. maja ob 11.30 sta na vrhu »tretjega zemeljskega pola« Novozelandec Edmund Hillary in šerpa Tenzing Norgay zasadila angleško zastavo. Petnajst minut sopenja na vrhu je poplačalo nečloveške napore njiju in njunih tovarišev ter številnih predhodnikov.

Dan zmagoslavja

Toda s tem boja za prestiž na najvišjem vrhu sveta še ni bilo konec. Že tri leta kasneje sta ga takorekoč »mimogrede« osvojili dve navezi Švicarjev, katerih cilj je bil pravzaprav sosedni Lhotse (8501 m). Čez dve leti so znova poskusili Sovjeti, ki so se jim pridružili tudi Kitajci. Toda vzpon so morali končati že na Severnem sedlu. Nekoliko več sreče so imeli Indijci leta 1960, ki so že ob prvem poskusu prišli na 8625 m. Čez dve leti pa so svoj rekord pomaknili še za slabih sto metrov višje. Leta 1960 so s severa poskusili tudi Kitajci in če lahko verjamemo nekaterim virom (mnoge o tem ni mogoče preveriti, so 25. maja — kot prvi s severa — Vang Fu-čoa, Ču-Jin-hua in Konbu tudi uspeli. Čudi le, zakaj so šest let kasneje poskusili še enkrat in tedaj dosegli le Severno sedlo.

Maja 1963 je prišlo do novega mejnika. Pod vodstvom Normana Dyhrenfurtha je AMEE s pravo ameriško širokopoteznostjo (27 ton prtljage, 909 nosačev, stroški pa več kot 400.000 dolarjev) dvakrat ponovila normalni pristop, Hornbein in Unsoeld pa sta opravila še prvo prečenje Everesta z zahoda.

Leta 1965 so uspeli tudi Indijci. Kar devet se jih je zvrstilo na vrhu, Šerpa Navang Gombu pa je nanj stopil že drugič (prvič z Američani). In potem se je pričela invazija, katere konca še ni videti. Jeseni 1969 so prišli z izvidnico Japonci, a tudi uspehi niso izostali. Na vrh sta po normalni poti prišli dve navezi, alpinistka Vatanabe je postavila ženski višinski rekord, Miura pa je opravil spektakularen smuk z Južnega sedla.

Pretrd oreh

Odtlej je v središču pozornosti predvsem jugozahodna stena. Že Japonci so se (dvakrat) poskusili z njo, spomladi 1971 je prišla velika mednarodna odprava pod vodstvom Dyhrenfurtha, leto za njo še »evropska« pod neustavljivim organizatorjem Herrligkofferjem in lansko jesen še angleška, ki ji je načelovaj Bonington. Toda vršni del stene je bil doslej še za vse pretrd oreh.

Da bo pregled popoln, pa moramo omeniti še dve odpravi. Neuspešno argentinsko, ki se je po normalni poti prek Južnega sedla vzpenjala jeseni 1971 in v kateri je sodeloval tudi naš rojak Jure Skvarča ter letošnjo italijansko, ki se je je upravičeno oprijel vzdevek »mamutska«. Za 63-člansko odpravo, ki ji je pomagalo 70 Šerp in 1600 nižinskih nosačev (50 ton prtljage), štirje helikopterji, dve letali... pa je vzpon dvojice alpinistov (Minuzzo in Carel) ter dveh Šerp prav gotovo zelo pičel uspeh.

FRANCI SAVENC

Samomori

Žrtve obupa in bolehanj

Vsak dan tisoč samomorov po svetu — Svet se malo meni za nevroze

ŽENEVA, junija (Tanjug) — Vsak dan si po svetu tisoč ljudi vzame življenje, po svoji volji in zaradi mnogoterih razlogov. V Evropi so samomori na četrtem mestu vzrokov smrti, takoj za srčnimi boleznimi, prometnimi nesrečami in rakom.

Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije je v Evropi največ samomorov na Madžarskem: 33,1 na 100.000 prebivalcev. Odstotek v najbolj industrializirani državi — ZDA — znaša le 10,7 na 100.000 ljudi. Tudi Francija je na tem žalostnem seznamu dokaj visoko: 15,8 samomorov na 100.000 prebivalcev.

Število samomorov po svetu nenehno narašča. Statistike dokazujejo, da največ ljudi seže po lastnem življenju v zrelejših letih in več moških kot žensk. Zadnja leta pa je, najbrž zaradi naglega življenjskega ritma v industrializiranem in urbaniziranem svetu, samomor vse pogostejši pojav tudi med mladimi. Mladi vendarle še kolebajo med poskusom in odločenostjo. Tako je pri mladini razmerje med poskusi samomorov in samomori 10:1. Kot navajajo svetovni zdravstveni strokovnjaki, je tako razmerje vseeno spodbudno, saj je pri starejših številka žal zasukana. Mladi se torej le oklepajo življenja.

Kako pomagati?

Ljudje se najpogosteje odločijo za smrt v duševni stiski, zaradi občutka osamljenosti, kroničnih psihičnih obolenj, nevroze, alkoholizma in toksikomanije. Kako jim pomagati? Svetovna zdravstvena organizacija za to še nima učinkovitega zdravila. Še vedno se zateka k preventivi — odpravljanju vzrokov, ki vodijo v samomor. Izhod pa išče tudi v družbeni akciji, ki naj bi omogočila, da bi osamljena bitja poskusili vrniti družbi. Razosebljenje človeka kot posledico vladavine tehnike in psihozo nemoči naj bi zdravili v družbi, v okolju, v katerem ti ljudje žive.

Svetovna zdravstvena organizacija je poskušala opozoriti na ta resen problem današnje civilizacije z zdravstvene plati. Po ocenah se dandanes po naši zemlji svobodno sprehaja ali pa se začasno oziroma trajno zdravi kakih 80 milijonov duševno bolnih ljudi, približno 35 milijonov epileptikov in 100 milijonov takih, ki jih tarejo najrazličnejše psihične tegobe. Prva pomoč, za katero lahko poskrbi svetovna zdravstvena organizacija, je priporočilo, da bi vsem tem milijonom potencialnih samomorilcev zagotovili obvezno zdravljenje.

Ištvan je našel prijatelja

Objavljeno pismo ni ostalo brez odziva - Naslov že v rokah prosilca

Dopisovalcu Ištvanu Pajinu iz Beograda, ki je iskal izgubljenega tovariša Slovenca, s katerim sta bila skupaj služila vojaški rok, smo že poslali naslov: Vili Ravnikar si že dve leti služi kruh v Nemčiji. Sorodniku in kar številnim znancem, ki so prijazno pohiteli z informacijo, se tako najlepše zahvaljujemo.

UREDNIŠTVO

Odbor za kadrovska vprašanja
HOTELA »LEV«
V LJUBLJANI
razpisuje
delovno mesto
POMOČNIKA DIREKTORJA
(ni reelekcija)

Kandidat za razpisano delovno mesto mora izpolnjevati naslednje splošne in posebne pogoje:
— da ima visoko šolsko izobrazbo ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj
— ali višjo šolsko izobrazbo ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj
— da aktivno obvlada 2 svetovna jezika
— imeti mora moralno-politične kvalitete.

Prijave s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju pogojev razpisa in podatke o dosedanjem delu sprejema 15 dni po objavi razpisa Odbor za kadrovska vprašanja Hotela »Lev« Ljubljana, Vošnjakova 1. 5012

Beg v podjetja

Če bi na kratko strnili ocene, ki so jih podali sekretarji komitejev občinskih konferenc ZKS na nedavni seji medobčinskega sveta ZKS Ljubljane v Višnji gori, bi lahko bili z gospodarskim položajem v skoraj vseh občinah širše ljubljanske regije v glavnem zadovoljni. Kot so povedali sekretarji, je v večini delovnih organizacij gospodarska situacija še kar zadovoljiva, le malo je še kolektivov, ki gospodarijo z izgubo. Razveseljivo je bilo slišati, da se nelikvidnost zmanjšuje, nekatere delovne organizacije so se že lotile modernizacije proizvodnje, rekonstrukcij in investicij, ki vodijo v sodobnejšo proizvodnjo. Pravzaprav je najhujši problem, ki tišči zlasti lesno-predelovalno in deloma tudi tekstilno industrijo, pomanjkanje repromateriala ali surovin.

Morda so te ocene še premalo poglobljene in so letošnji pozitivni rezultati nekoliko varljivi, saj večkrat slišimo, da premagujemo nelikvidnost le navidezno, s kratkoročnimi posojili na tri, štiri ali šest mesecev. Toda ne glede na takšne ali drugačne ocene smo lahko s tem, kar smo slišali v Višnji gori o gospodarskem položaju, še kar zadovoljni.

Če je bila ocena letošnjih gospodarskih gibanj zadovoljiva, pa ne bi smeli ostati brezbrižni ob nekaterih pojavih, ki jih je vse bolj čutiti v tako imenovani negospodarski sferi. Skoraj vsi sekretarji so izrekli resno opozorilo glede nizkih osebnih dohodkov v prosveti, sodstvu, zdravstvu in sploh v upravnih službah. Osebni dohodki so že skoraj pol leta zamrznjeni, medtem pa cene vztrajno lezejo navzgor.

Zaskrbeti nas morajo pojavi, da sposobni strokovnjaki vedno bolj odhajajo iz prosvete, sodstva, iz LM in javne uprave, saj dobe v gospodarstvu takoj mnogo boljše osebne dohodke. Slišali smo, da se je v nekaterih občinskih sodiščih nakopičilo že toliko nerešenih vlog, da bo sodišče lahko začelo postopek šele čez dve ali celo čez tri leta, ob tem pa je sodnikov vedno manj. In kaj naj rečemo k podatku, da ima na občini mlad referent z višjo izobrazbo le 1800 ali komaj 1600 dinarjev osebnih dohodkov na mesec? Če k temu dodamo še težnje, da se delavci z višjimi dohodki odrekajo povišicam v prid delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, kar vodi v uravnilovko, potem je nedvomno, da je nagrajevanje zaposlenih v negospodarski sferi resnično pereče, pot do rešitve pa ne lahka.

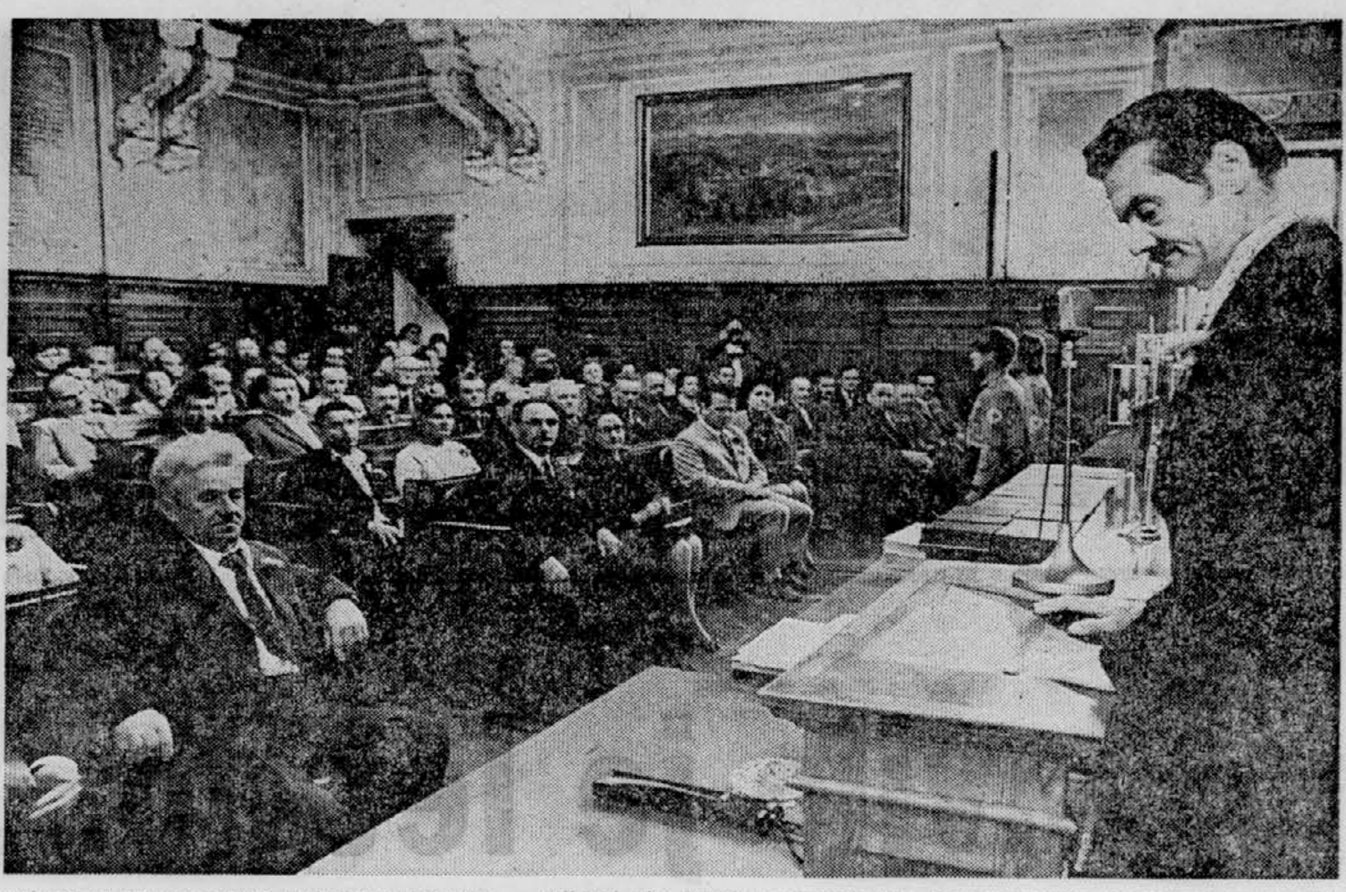
IGOR PREŠERN

Nič več samo globa

Ljubljanski gasilci bodo odvažali nepravilno parkirana vozila

LJUBLJANA, 4. junija — Sedaj si v Ljubljani še lahko privoščimo napačno parkiranje za 50 dinarjev. Toliko plačamo, če nas miličnik zaloti. Kmalu pa bo postala ta malomarnost, ki, tudi to moramo priznati, pogosto nastane zaradi pomanjkanja parkirnih mest, predvsem v središču mesta, znatno dražja. Poklicna gasilska brigada bo dobila do avgusta letos posebno dvigalo, s katerim bodo gasilci odstranjevali narobe parkirana vozila, ki bodo ogrožala varnost prometa ali pešcev. Vozila bodo najverjetneje vozili na prostor novega avtosejma ob Litijski cesti, lastnik pa bo moral poleg kazni zaradi napačnega parkiranja plačati še prevozne stroške, ki pa za sedaj še niso določeni.

B. P.

PODELITEV PLAKET KRVODAJALCEM — Včeraj sta Mestna organizacija Rdečega križa Ljubljana in Mestni svet zveze sindikatov ob dvajsetletnici prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji in ob dnevu krvodajalca na sprejemu v veliki sejni dvorani Magistrata podelila spominske plakete 120 najpožrtvovalnejšim krvodajalcem in organizatorjem krvodajalstva ter 100 delovnim organizacijam, ki so največ prispevale k razvoju krvodajalstva v Ljubljani. Na sliki: Predsednik republiškega odbora Rdečega križa Slovenije Ivo Majdič med nagovorom. Foto: Janez Zrnec

Sejem prvič drugje

Sejem rabljenih avtomobilov so v nedeljo preselili k Litijski cesti

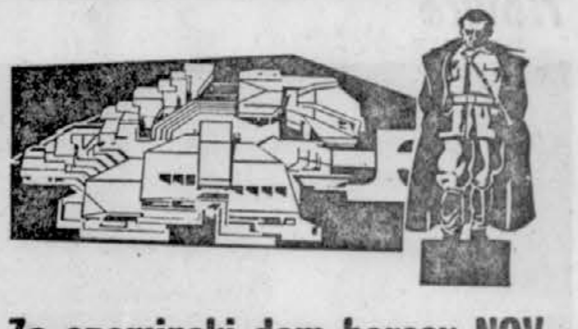
LJUBLJANA, 4. junija — To nedeljo je bil sejem rabljenih avtomobilov prvič na novem prostoru ob Litijski cesti.

Na sejmu je bilo naprodaj kakih 700 vozil. Prodanih je bilo 15 tovornjakov, prav toliko motornih koles in 40 osebnih avtomobilov.

Sejem bo odprt vsako nedeljo od 8. do 13. ure. Komunalne takse so za sedaj še nespremenjene, vendar jih bodo v kratkem podražili.

Ljubljansko podjetje Viator je ob času sejma pomnožilo število avtobusov na progi Ljubljana—Sostro, tako da se brez težav lahko pripeljejo tudi tisti kupci, ki nimajo lastnega prevoznega sredstva.

R. R.

Za spominski dom borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu so prispevali:

KO ZRVS Stara cerkev — Ljubljana 354 din; Prevoz — Brežice 5.500; aktiv ZMS Krka — Grosuplje 1.162 din, aktiv ZMS osnovne šole Louisa Adamča — Grosuplje 943,20 din; Jožica Cop, Šentvid pri Stični 100; občinski odbo. ZZB NOV Izola 1.430 din; KO SZDL Šalovci 2.250 din, KIK pomurski obrat Agromerour — Murska Sobota (kolektiv) 2.175,55 din; osnovna šola Vitomarci 150 din; KO ZRVS Rakek 760 din KO ZRVS Loška dolina 820 din; osnovna šola Kranjska gora 1.225 din; OOS GP Granit Slov. Bistrica 1.155 din; konfekcija Lisca — Senovo 2.020 din; Delavska knjižnica — Ljubljana 140 din, OSS Narodna univerzitetna knjižnica — Ljubljana — 130 din, Poklicna grad. šola I. Kavčiča — Ljubljana 3.265 din; OOS Mestni vodovod Ljubljana 1.245 din; KO ZZB NOV Gornja Tribuša 1000 din; OOS pri komiteju MK ZKS Ljubljana — 720 din; ZZB NOV občine Ljubljana Moste-Polje 100 din; proračun občine Ormož 500 din; KO SZDL Grad 3.045 din; Dom JLA Novo mesto 158,25 din; Atmos Hoče 4.000 din; Bolnišnica za ginek. in poroc. Kranj OOS — 500 din; carinarnica Maribor 2.700 din; obč. kom ZMS Grosuplje 500 din; KO ZZB NOV Tezno — Maribor 850 din; OOS VVZ »Ane Ziberl« Ljubljana 200 din; OOS Univerzal Ljubljana 1.000 din; Vino — Kranj OOS 1.000 din; uprava javne varnosti Nova Gorica 5.745 din; Ivan Reč Pragersko 50 din; Franc Sukovec, Slov. Bistrica 50 din; Slavica Tubar, Zg. Polskava 100 din; OOS UJV Novo mesto 1.600 din; pionirski odred OŠ Vavta vas 413 din; KO SZDL Bakovci — Murska Sobota 1.000 din; mladinski aktiv Lipovci — Beltinci 100. din; SZDL Lipovci 100 din; KO SZDL Cankova 1896 din; KO SZDL Čepinci — Šalovci 2.491 din; KO SZDL Šalovci 386,10 din, Rudolf Fajtar - Celje 65 din; KO SZDL Ženovlje — Murska Sobota 1.824 din; Jožef Rudolf, Strmec — Črni Vrh 50 din, KO ZZB NOV — Struževo — Kranj 370 din; občinski odbor ZZB NOV Ljutomer 1.230 din; KO ZZB NOV Bitnje — Kranj 500 din: krajevna skupnost Lendava 2.843 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor — Tezno 13.152,20 din; KO ZZB NOV Rotovž — Talci — Maribor 4.000 din; obč. odbor ZZB NOV Izola 1.200 din; osnovna šola Trnovska vas 1550 din, OOS Nadzorništvo prog — Zalog 340 din. Stanko Bračič — Slov. Bistrica 50 din; KO ZZB NOV Štrekljevec — Črnomelj 867,90 din; knjižnica J. Mazovca — Ljubljana — 90 din OOS osnovne šole Škofljica 230 din; (člani delovne skupnosti 190, otroci 40), OOS Mercator PE Rožnik — Ljubljana 690 din, glasbena šola Franc Sturm Ljubljana 560 din; izvršni svet skupščine SRS - Ljubljana 3.223,30 din; Združenje VVI Lokavec 2.107 din: tovarna pohištva LIPA — Ajdovščina 3.267,10 din; Just Ivan — Slov. Bistrica 50 din; Stanov. podj. Trbovlje 300 din otroški vrtec — Golnik 500 din; klinične bolnice za TBC — Golnik 5.000 din osnovna šola Predoslje 500 din; osnovna šola Vavta vas 441.40 din; SAP Ljubljana PE Avto — spedicija Gramex 10.000 din; krajevna skupnost Vnanje Gorice 500 din; Anton Karničnik — Kamnik 100 din; Marica Škobar — Trst 145 din; ONPZ ONIX — Ljubljana 300 din OKPD Maribor — Rogoza 500 din; Mariborske pekarne 1.500 din; KO ZRVS »Ivan Cankar« — Maribor 500 din; pionirski odred osnovne šole bratov Ribarjev — Brežice 624 din, KO ZZB NOV Stadion Ljubljana 240 din: osnovna organizacija IMKO — kolektiv — Ljubljana 730 din, OOS tajništva skupnosti mesta Ljubljana 445 din; OOS Vesna film Ljubljana 500 din; OOS Motel Petrol — Čatež 891 din; ZZB NOV Predoslje — Kranj 290 din; LIO Mušenik Črna na Koroškem 470 din; ZZB NOV Vel. Lašče 120 din; obč. odbor ZZB NOV Laško 420 din, krajevna skupnost Lendava 1.705 din; kmetijski šolski center M. Sobota 330 din; kmetijski šolski center Murska Sobota (kolektiv) 600 din; osnovna šola Ivana Spolenjaka — Ptuj 1.343,50 din; OOS — cestnih delavcev Murska Sobota 560 din; KO ZZB NOV Podlipa — Vrhnika 345 din; KO ZZB NOV Dragatuš 2.198 din; Center strokovnih šol — Ljubljana 7.775 din ZZB NOV Podgorica — Šentjakob 425 din; OOS Mavrica — Ljubljana 1.400 din; TIS — Novo mesto (kolektiv) 52,15 din; IGM Zagorje 5.000 din; Parna pekarna Črnomelj 100 din; splošno mizarstvo Grosuplje 1.000 din; OOS Iskra Kranj — elektromehanika 500 din; Delavska univerza Maribor 500; Projekt Maribor 1.110 din; ESS Maribor 200 din; Komunalni zavod Maribor 2.000 din; šola Slavko Šlander — Maribor 1.000 din; avtobusni promet Maribor 3.000 din, gostinsko podjetje Moste — Ljubljana 1.000 din; ljubljanski živilski trg 500 din; OOS — energetika Ljubljana 1.180 din; Zdravstveni dom Ljubljana PE Medvode (kolektiv) 285 din; Alojz Vezjak — Poljčane 50 din; slušatelji seminarja KOOS Slov. Bistrica 330 din; OOS Železniška postaja Slov. Bistrica 220 din; Olga Zorman — Slov. Bistrica 50 din, OOS Zavod SRS za varstvo pri delu 1.295 din; ZZB NOV občine Ormož 13.914,30 din; KO SZDL Petrovci — Prekmurje 3.443 din; kolektiv osnovne šole Kapela 520 din; SZDL Gančani (M. Sobota) 1.190 din; obč. odbor ZZB NOV — Lendava 1.643 din; Angela Firšar — Pragersko 50 din; osnovna šola Dob pri Domžalah 250 din, OOS Tehnocommerce — Ljubljana 160 din, OOS — SDK podružnica Ljubljana 501 (kolektiv) 2200 din; Združenje VVI Ajdovščina 1.203 din; ZZB NOV Ajdovščina 1.113 din; ZZB NOV Kranj — Center 175 din; Vida Saferalter, Slov. Bistrica — 50 din; Jožica Slezinger Gor. Polskava 50 din; ITAS — Kočevje 5.001,25 din; osnovna šola Šmarje — Sap 219 din. Avto-revoz — Ivančna gorica 850 din; OOS TIP—TOP — Krka 300 din; profesorji in dijaki gimnazije Ajdovščina 96. din; obč. konf. ZM — aktiv SIP — Žalec 500 din; obč. sodišče Žalec 500 din; Univerzal — Lendava 4.130 din; Zveza slepih Novo mesto 10,25 din; Gimnazija Novo mesto 798 din; VVZ Ivana Glinška — Maribor 210 din, gimnazija pedagoške smeri Maribor 1.000 din; Kočna — Kamnik 7.500 din; osnovna šola Prežihov Voranc — Ravne na Koroškem 820 din; INTES — pekarna »Vinko Reš« — Ptuj 2.000 din, obč. odbor ZZB NOV Murska Sobota 1.000 din; steklarna »Boris Kidrič« Slov. Bistrica 5.000 din, Adela Fidler Slov. Bistrica 50 din; KK SZDL »Malči B.« — Vič 1.000 din; učne delavnice Ljubljana 2.500 din; TIP—TOP Ljubljana 10.800 din; mizarska zadruga Ljubljana - Vič 1.000 din; OOS Avtoobnova Ljubljana 3.000 din, Kovinska industrija IG — Ljubljana 10.000 din; OOS zavod SRS — za statistiko — Ljubljana 2.460 din; krajevna skupnost Lendava 140 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor 9.766 din; (za krajevno organ. »Joco Zagernik«) OSS Ljudska potrošnja Brežice 1.400 din; Franc Bautner, Bistrica ob Sotli 300 din; zdravstveni dom — Celje DE Brežice 265 din; ZZB NOV Šmarje 766 din; Gozdni obrat Črmošnjice — Semič 865 din, KO ZZB NOV Prežihov Voranc — Maribor 3.018 din OO ZK OŠ Črnuče — Ljubljana 60 din; Osnovna šola Davorina Jenka, Cerklje na Gorenjskem 1.043,30 din Skupno zbranih prispevkov do 30. 5. 1973 je 2.213.171,05 din. Odbor za gradnjo spominskega doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu se zahvaljuje za prispevke in prosi darovalce, da prostovoljne prispevke nakažejo na tekoči račun štev. 50100-678-46402 Odbor za gradnjo doma v Kumrovcu pri RO ZZB NOV Slovenije. PRISPEVAJTE K GRADITVI SPOMINSKEGA DOMA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE V KUMROVCU — DOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN NARODNOSTI.

Trdna osnova

Komite mestne konference ZKS Ljubljana: priprave na pomembno sejo — V četrtek dokončna potrditev sklepov

LJUBLJANA, 4. jun. Današnja seja komiteja mestne konference ZKS Ljubljana je potekala v znamenju priprav na četrtkovo sejo mestne konference, kjer bo osrednja točka poročilo in pregled dela ljubljanskih komunistov od marca lani do letošnjega junija.

Prav zaradi obsežnosti in vsestranosti poročila in razprave, ki jo pričakujejo, so sklenili, da mestna konferenca ne bi sprejemala posebnih sklepov, pač pa naj bi ljubljanski komunisti za svoje delo v bodoče upoštevali svoje doslej sprejete sklepe ter sklepe zadnjih sej ZKS in ZKJ. Menili so namreč, da so že sprejeti sklepi dovolj trdna osnova za nadaljnje delo. Seveda pa dogovor komiteja vključuje tudi predlog, da bodo imenovali komisije za sklepe, ki bo izoblikovala na seji dane predloge.

Člani komiteja so danes tudi pretresli predlog sklepov minule, četrte seje mestne konference ZKS Ljubljana. Predlogu, ki jih je sestavila posebna komisija za sklepe, so dodali še nekaj pripomb, tako da bo ta do četrtkove seje lahko pripravila dokončno formulacijo sklepov.

Komite bo v četrtek na seji mestne konference predlagal listo članov treh novih komisij pri mestni konferenci. Prvo, kadrovsko komisijo, ki je bila doslej pri komiteju naj bi od sedanjih 8 povečali na 15 članov, s tem da bi vključili tudi predsednike občinskih kadrovskih komisij. Prav tako po 15 članov pa naj bi po predlogu komiteja imeli tudi novi komisiji: komisija za mednarodna vprašanja in komisija za socialno politiko.

Komite mestne konference ZKS Ljubljana pa je danes ustanovil petčlansko delovno skupino pri komisiji za idejnološko izobraževanje, ki naj bi se posebej ukvarjala z verskimi vprašanji.

V. SMOLE

Tečaji za vodnike

LJUBLJANA, 4. junija — V Ljubljani turistična vodniška služba ni zadovoljivo urejena. Da bi napravili konec zmedi in da bi res dobili organizirano turistično vodniško službo, je mestna skupščina Ljubljane sprejela o tem odlok.

S prirejanjem posebnih tečajev in preverjanjem znanja naj bi nekatere prebivalce mesta usposobili za turistične vodnike. Vodniško službo bo organizirala Ljubljanska turistična zveza v sodelovanju s svetom za turizem mestne skupščine.

Tečaje za turistične vodnike naj bi obiskovali tudi kandidati za vodnike avtotaksijev.

V. S.

Šiška: dom za ostarele

V domu, ki bo veljal 36,658.000 dinarjev, bo 226 ležišč

LJUBLJANA, 4. junija — V Šiški bodo pričeli še letos graditi dom za ostarele. Dom bodo gradili v soseski ŠS/7, na katero gravitira okrog 20 tisoč prebivalcev. V domu naj bi bilo 226 ležišč, veljal pa bo 36,658.000 dinarjev. Denar bodo prispevali sklad upokojencev, poslovni odbor interesne skupnosti »program 80« in šišenska občinska skupščina.

B. P.

Zvedeli smo

Rečani na obisku

MEDVODE — V okviru obiska občanov prijateljskega mesta Reka bodo v soboto gostje Medvodčanov člani delegacije krajevne skupnosti Klana. Po sprejemu si bodo gostje ogledali nekatere industrijske obrate, popoldne pa bodo gostitelji priredili piknik s kulturnim programom.

F. R.

Praznovanje

MAVČIČE — Občani prijetne vasice Mavčiče ob reki Savi so v soboto praznovali. Pred 100 leti je v tem kraju bila ustanovljena osnovna šola.

F. R.

Prijetno ob Sori

V nedeljo je bilo ob reki Sori veliko število izletnikov. Ker je voda še hladna, kopalci niso prišli na svoj račun, toda čas, prebit ob družabnih igrah, je minil v veselem razpoloženju.

Ker do prave kopalne sezone ni več daleč, ne bi bila odveč ureditev kopališča.

F. R.

Ugodna prodaja

MEDVODE — Podjetje »Slovenijapromet« iz Ljubljane je na avtobusni postaji Medvode postavilo stojnico za prodajo sadja.

F. R.

Washington Art Today

GORIČANE — V gradu Goričane so v nedeljo odprli občasno razstavo »Umetnost v današnjem Washingtonu«. Razstavo je odprl ameriški kulturni ataše iz Zagreba John Daly. O razstavi treh ameriških umetnikov je spregovoril ravnatelj SEM dr. Boris Kuhar. Razstava bo odprta do 24. junija.

F. R.

RAZGLEDNICA Z GRUBARJEVEGA PREKOPA — Na Splošni vodni skupnosti Ljubljanica-Sava so se zelo začudili, ko smo jim rekli, da se je za zapornico na Grubarjevem prekopu nabrala nekaj deset metrov dolga preproga umazanije. Prijazno so obljubili, da bodo zapornico odprli in spustili nesnago naprej po Grubarjevem prekopu, vendar morajo prej obvestiti elektrarno na Fužinah in papirnico Vevče, ki rabita vodo iz Ljubljanice in je zanju vsaka sprememba vodostaja pomembna. Dobro bi bilo, če bi uslužbenci Splošne vodne skupnosti včasih pregledovali vode, ki jih imajo na skrbi — namesto da čakajo na pritožbe občanov. Foto: L. Javornik

Nippon kmalu odprt

Hotel Turist ureja prvo japonsko restavracijo v Ljubljani

LJUBLJANA, 4. junija — Na Trubarjevi cesti, v prostorih bivše gostilne Dalmacija, ureja že od lanskega decembra hotel Turist japonsko restavracijo Nippon.

V restavraciji z intimno japonsko glasbo, ikebano in dekorativnimi predmeti bo poseben tatami prostor, v katerega bodo gostje vstopali le sezuti, stregli pa jim bosta gejši. Servirali bodo predvsem japonsko hrano, ki jo bodo pripravljali pred gosti. Največ bo morskih jedi. V restavraciji bo zaposlenih 8 gostincev. Od teh bodo trije Japonci, ki jih je priskrbel Takaši Tokuhisa, učitelj karateja v Ljubljani.

Nova specializirana restavracija, ki bo verjetno sprejela prve goste še ta teden, bo predvidoma odprta od 12. do 15. ure in od 19. do 24. ure. Ob nedeljah bo zaprta.

J. ODAR

Boljše zveze

GROSUPLJE, 4. junija — Prebivalci Suhe krajine se že dolgo pritožujejo zaradi slabih avtobusnih zvez z Grosupljem. Tu se ustavita samo dva avtobusa na progi iz Zagradca in Muljave. Tako, pravijo, prideš v Grosuplje najhitreje, če se odpelješ v Ljubljano in tam presedeš v avtobus za Grosuplje.

Na avtobusnih podjetjih so povedali, da bi lahko vozni red spremenili le, če bi spremenili režim avtobusnega prometa — kar je v pristojnosti občinske skupščine. Odelek za gospodarstvo in komunalne zadeve že pripravlja odlok, s katerim bodo sedanji linijski avtobusni promet spremenili v primestnega in tako omogočili pogostejše zveze.

L. J.

Za mlade poceni počitnice

Ljubljanski »Mladi turist« tudi letos organizira letovanja

LJUBLJANA, 4. junija — V okviru Počitniške zveze Slovenije deluje v Ljubljani center za mladinski turizem »Mladi turist«, ki ima poslovalnico na Celovški cesti in izposojevalnico turistične opreme na Cesti Moše Pijade.

V izposojevalnici opreme imajo na voljo 150 šotorov štirih velikosti in 10 spalnih vreč. Za najmanjši šotor je dnevna najemnina 6 dinarjev, za veliki sobni šotor, v katerem lahko prenoči 8 oseb, pa 25 dinarjev. Enodnevna najemnina za spalne vreče je 4 dinarje.

Letos lahko letuje mladina v organizaciji svoje turistične poslovalnice v osmih letoviščih. Najceneje je študentsko letovišče v Ankaranu, saj je celodnevni penzion le 37 pod šotori s posteljo v weekend hišici pa 43 dinarjev.

V domu Počitniške zveze na Bledu morajo člani plačati za penzion 59,50 din, drugi mladinci pa 62,50 din. V Pulju stane člane Počitniške zveze enodnevno bivanje v domu 52 din. Podobno je tudi v Bohinju, Premanturi, Makarski, Dubrovniku in drugod.

J. ODAR

Kotalkarski tečaji

LJUBLJANA, 4. junija — Drsalno kotalkarski klub Olimpija organizira začetne in nadaljevalne tečaje kotalkanja. Prvi tečaj, ki že teče na kotalkališču ob minigolfu v Tivoliju vsako sredo in petek od štirih do pol šestih, je v celoti zaseden. Trenerji priporočajo staršem, naj vpišejo otroke (od štirih let naprej) v naslednji tečaj, ki se bo začel 20. junija. Vpisovali bodo v ponedeljek, 18. junija, od treh do šestih popoldne v dvorani Tivoli. Cena tečaja (16 šolskih ur) je 70 dinarjev.

D. B.

Miha Potočnik 70-letnik

Pred kratkim je dopolnil 70 let Adalbert Potočnik — ime Miha je bolj v rabi — sodelavec Zemljepisnega muzeja v pokoju. Dobrih 20 let je učiteljeval po Sloveniji, najdlje v Zagorju. Rad je hodil v planine, a zgolj občudovanje lepot ga ni zadovoljilo. Želel je, da bi ta svet prikazal v malem, ga prenesel na karto. Le-teh, zlasti planinskih, je tedaj primanjkovalo in želja je zato še hitreje prešla v dejanje. Tako je kot prva nastala karta Zasavja in dolenjskega gričevja, ki je kmalu pošla. Sledile so karte Savinjske doline, Gornjega gradu z okolico, Mozirje in mnogih drugih.

Ob kartah se je budila misel še na tretjo razsežnost, na oblikovanje slovenske zemlje v reliefu. Prvi relief je zajel Zagorje z bližnjo okolico. Še so nastajale karte, toda reliefi so odslej prevladovali.

Po osvoboditvi je bil Miha Potočnik kartograf pri Planski komisiji, kmalu pa ga je pokojni prof. Melik pritegnil h Geografskemu inštitutu na univerzi in zatem k novo ustanovljenemu Zemljepisnemu muzeju, kjer je ostal do upokojitve. Sedaj je bil lahko ves dan pri svojem najljubšem delu; vrstile so se nove karte, predvsem pa reliefi, med temi Cerkniško polje, Savinjske Alpe in drugi. Leta 1962 je končal svoje največje delo, relief Slovenije in obrobnih pokrajin v merilu 1:100000, s 50-metrskimi ekvidistancami; v relief, ki je 2,65 m dolg in 2 m širok, je bilo vloženih pet let drobnega, vztrajnega dela. Mnogo je delal tudi za muzeje. Tu so reliefi za Muzej ljudske revolucije v Ljubljani, za muzeje v Slovenjem Gradcu, Dravogradu, Ptuju, Metliki, Škofji Loki, Idriji, za Vojni muzej v Beogradu in tako naprej. Sedaj je na vrsti relief Rožnika v merilu 1:10000, z 10-metrskimi ekvidistancami, hkrati pa restavriranje močno poškodovanega odlitka prvega reliefa, ki prikazuje slovensko zemljo, to je Lergetporerjeve Gorenjske iz l. 1887.

Neizpolnjen pa je ostal Potočnikov načrt za veliki relief Slovenije v merilu 1:10000, zamišljen v 25-metrskih ekvidistancah. Dolg bi bil nekako 26, širok 20 m. Materialni razlogi so preprečili uresničitev misel na relief pa v sedemdesetletniku še ni zamrla.

Prav je zato, da se spomnimo delavca, ki je s svojim delom, v katerem nima mnogo vrstnikov, dal lep prispevek s spoznavanju naše slovenske zemlje.

V. P.

Spet s čolnom po Blejskem jezeru

BLED, 4. jun. — Blejski čolnarji so zopet odvezali svoje čolne in spet začeli voziti goste. Številna delegacija čolnarjev je dobila danes zjutraj na radovljiški občini, ko je obiskala predsednika Stanka Kajdiža zagotovilo, da se bo zadeva uredila. Ne bodo sicer umaknili motorne čolne z jezera, pač pa zagotovili režim vožnji in cene in uredili še nekatere druge probleme. S tem je čolnarska stavka na Bledu končana.

B. BENEDIK

Frizersko tekmovanje

MARIBOR, 4. jun. — V kavarni Astoria so tekmovali moški in ženski frizerji za prvenstvo kolektiva brivsko frizerskega podjetja Maribor. Pri moških frizerjih je zmagala Jelka Klemenčič pri ženskih frizerjih pa Jožica Klipšteter.

M. K.

Pogrebi danes

LJUBLJANA: Na Žalah bodo danes popoldne svojci pospremili na zadnjo pot 82-letno upokojenko Ivanko Otolani (ob 15. uri); 40-letno uslužbenko Bronislavo Bratina (ob 17. uri); 20-letnega Branka Petka (ob 17.45) in 72-letnega upokojenca Antona Vergelja (ob 18.30).

VRHNIKA: Na Vrhniki je umrla 92-letna upokojenka Ivanka Brus. Pokojnico bodo danes ob 16. uri pokopali na viškem pokopališču v Ljubljani.

KAMNIK: Včeraj popoldne so v kamniški občini pokopali 80-letno upokojenko Antonijo Jagodic (ob 15.30 na Homcu); 92-letno gospodinjo Maro Begovič (ob 16.30 na Žalah v Kamniku) in 82-letno gospodinjo Ivano Vidmar (ob 17. uri v Podgorju).

R. D.

Dežurne službe — Kinematografi — Obvestila — Predavanja

Kinematografi

SORED ZA TOREK

LJUBLJANA

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: ob 16., 18. in 20. uri: franc.-ital film CASTA DIVA. Režija: Carmine Gallone Glav. vl.: Antonella Lualdi, Maurice Ronet, Nadia Gray, Fausto Tozzi. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

KINO UNION: »ANNIE GIRARDOT je, kot smo pričakovali, soočila z vlogo v tem filmu prenekatero žensko usodo . . « (Express, Paris) Franc. VV ljub. drama OGENJ LJUBEZNI. Filmski festival Cannes 1972. Režiser: Serge Korber. Igrajo še: Bernard Fresson, Claude Jade in drugi. Tednik št. 22. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

POLETNI KINO DOM JLA: amer. barv. CS krim. AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE. Režija: David Greene. Igrajo: Michael York, Jeremy Kemp, Nigel Davenport in dr. Tednik št. 21. Predstava ob 20.30. Samo danes!

KINO KOMUNA: ob 15. uri PODVIGI SLAVNEGA POPAJA, amer. risanke z dodatom (Tom in Jerry, Mister Magoo)

JACK LEMMON in BARBARA HARRIS v amer. komediji VOJNA MED MOŠKIMI IN ŽENSKAMI. Prod.: CCF, 1972 Režiser: Melville Shavelson. Brez tednika! Predstave ob 17., 19 in 21 uri.

Ob 10 uri MATINEJA amer. barv. CS vesterna KAVBOJI z Johnom Wayne-om in skupino otrok. Zvišane cene!

KINO SLOGA: amer. film NEPOZABNI KOMIKI, izbor najboljših kratkih filmov Charlie-ja Chaplina in Stanlija & Olija. Tednik št. 21 Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO VIČ: JERRY LEWIS vas vabi na večer smeha in zabave — v amer. barv. komediji ŠERIF NA DIVJEM ZAHODU Prod.: Paramount. Režiser: Norman Taurog Igrajo še: Dean Martin, Lori Nelson in drugi. Tednik št. 20. redstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO ŠIŠKA: PREMIERA amer.-ital. barvne CS krim. drame TRDOKOŽEC (Tough Guy). Film iz življenja boksarjev. Prod.: Cinegal, 1972 Glasba: Carlo Deo Fotografija Gabor Pogany. Scenarij: Arman do Crispino Režiser: Franco rosperi Glavne vloge: Robert Blake, Catherine Spaak, Ernest Borgnine, Tomas Milian in drugi. Tednik izredna številka: Brandt v Jugoslaviji. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO SAVA: amer.-ital. barv. CS pust. vestern MRTVEGA PROSI — 21 VEGA UBIJ Režija: Joseph Warren Igrajo: Klaus Kinski, Victoria Zinny, Paul Sulivan in dr. Kratki film! Predstavi ob 17. in 19. uri.

Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstav.

KINO KRIŽANKE: amer. CS barv. film KONJE STRELJAJO, MAR NE? Režija: Sidney Pollack. Igrajo: Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York, Gig Young, Red Buttons Pretresljiva podoba o težki gospodarski krizi, ki je v tridesetih letih zajela Ameriko in zajela v svoj dramatičen vrtinec množice ljudi. Priporočamo. Predstave samo ob 20 uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom

KINO TRIGLAV: ob 16. in 20. uri: amer. barv. pust. film o avstralskem »Robinu Hoodu« NED KELLY. Igrata Mick Jagger in Marianne Faithfull

Ob 18. uri: nem. barv. VV komedija CHARLEYEV STRIC. Igrajo: Karel Gott, Gila von Weitershasen in Heidy Bohlen. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO RADOMLJE: amer. barvni CS film UMAZANI HEROJI JUKE, ob 20. uri.

POTUJOČI KINO DOMŽALE: fran barvni CS film NOČ VLOMILCEV, gostovanje v MORAVCAH, ob 20. uri.

Mladinski center Zgornja Šiška

je odprt od 16 ure dalje. Na voljo sta šah in namizni tenis; odprta pa sta tudi MINI CASINO in BIFE

INFORMATIVNI URAD za mladino bo redno deloval od 17 do 20 ure. Pridete lahko osebno ali pa kličete po tel. na št.: 55-106.

HALA TIVOLI — ZAVOD ING. STANKA BLOUDKA LJUBLJANA CELOVŠKA CESTA 25

MINI CASINO z novimi športnimi avtomati in atraktivnimi najnovejšimi flipperji na 1 din vas vabi vsak dan od 9 do 21 ure v Halo Tivoli poleg letnega bifeja.

ZLATI KLUB vam nudi možnost, da pripravite vaše telo na prihajajoče poletno sezono. **Z uporabo vseh naprav v ZLATEM KLUBU boste postali vitki, zagoreli po telesu, vzdržljivi in gibki;** tako boste kopanje in sončenje poleti doživeli brez običajne zadrege. Danes vabimo ženske od 8. do 14. in 15. do 21. ure, jutri popoldne in v četrtek dopoldne pa moške. Vabljeni! Za pojasnila pa lahko pokličete ZLATI KLUB po tel.: 317-468 v času, ko je odprt.

stopoteka

POMLAD V STOPOTEKI še traja vsak torek, sredo in četrtek od 20. do pol enih. Vstopnina je 10 dinarjev, dekleta pa imajo kar 50 odstotkov popusta. Garderoba je brezplačna, mlajši od 18. leta pa nimajo vstopa!

Dežurni zdravnik

LJUBLJANA

Nočna dežurna zdravniška služba za nujne obiske na domu od 19. do 7. ure ob nedeljah in praznikih ves dan in to v naslednjih enotah Zdravstvenega doma Ljubljana:

Bežigrad: Kržičeva c. 10, telefon: 310-533.

Center: Miklošičeva c. 24, telefon: 313-063.

V[illegible]nik: Postojnska 24, tel 61-121.

M[illegible]-Polje: Prvomajska 5, tel 316 155

Šiška—Šentvid: Derčeva ulica 5 za občinsko stavbo, tel. 55-221

Medvode: Medvode tel. 71-215.

Grosuplje—Ivančna gorica: začasno v stavbi bivšega ZD Ivančna gorica, telefon 783-039, telefon LM, štev. 783-002.

Služba stalne pripravljenosti je na območju Črnuč, telefon štev. 314-317, Dobrova — Polhov gradec, Vnanje gorice, Horjul in Velike Lašče.

Nočna nedeljska in praznična dežurna zobna ambulanta je v zobni ambulanti v nebotičniku, Kidričeva 1/II, soba št. 5. Ambulanta nudi prvo pomoč v nujnih primerih in to vsak dan od 19. do 7. ure naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih — ves dan

LJUBLJANA

Lekarna Ajdovščina

Radio Študent

11.45 Glasba; 12.00 Poročila, obvestila; 12.10 Aktualnosti; 12.30 Glasba; 14.30 Poročila, obvestila; 14.35 Glasba

Posebno obvestilo pridelovalcem koruze!

Novo sporočilo o močnem pojavu švedske muhe na posevkih koruze smo prejeli iz Ljutomera

Kritičen čas za koruzo je od vznika pa do pojava šestega lista. V tem času je nalet prve generacije švedske mušice, ki od laga jajčeca iz katerih se izležejo ličinke, katere se hranijo z najnežnejšimi deli rastline koruze.

Znaki prisotnosti švedske muhe so zviti zlepljeni in deformirani listi pri mladih rastlinah. Listi so preluknjani, venejo in se sušijo. Če imajo rastline uničen rastni vrh — srčiko, so uničene ali jim propade glavno steblo poženejo pa stranska stebla in koruza raste grmičasto

Pridelovalcem koruze svetujemo da pregledajo svoje posevke in čim opazijo na rastlinah prve zgoraj opisane znake naj takoj poškropijo koruzo z enim naslednjih insekticidov: nuvacron 20 % EC v količini 1 liter na hektar; lebaycid E-50 % — 1,5 l/ha; dipterex SL-50 % — 1,5 kg/ha; ultracid E-40 % — 1 l/ha

Koruzi je potrebno dati čim ugodnejše rastne pogoje, da hitreje preživi kritičen čas. Posevki naj bodo čisti in dobro prehranjeni. Škropimo le koruzo do 5 oziroma 6 listov.

Kmetijski inštitut Slovenije

Opozorilo sadjarjem!

Suho in toplo vreme izredno ugodno vpliva na širjenje in razvoj jablanove plesni. Letos se je jablanova plesen močno pojavila v vseh intenzivnih nasadih, predvsem na sorti jonathan. Tako vreme pa je ugodno tudi za razvoj listnih uši.

Sadjarjem priporočamo, da poškropijo nasade proti jablanovi plesni z mešanico 0,06 % Benlate in 0,06 % Karathana v prahu ali z 0,07 % Enovit Metilom in 0,06 % Karathanom. Te mešanice zelo dobro učinkujejo tako proti jablanovi plesni kot tudi proti škrlupu.

Če nasadi niso močneje ogroženi po jablanovi plesni jih lahko poškropimo z 0,2 % Dithanom M-45 ali Antracolom ali Ortocidom ob dodatku 0,12 % Karathana ali 0,2 % Afugana ali Cosana.

Proti listnim ušem dodamo, kjer je to potrebno, še 0,2 % Gusathion ali Lebaycid ali 0,1 % Metasystox ali Ultracid.

V ribezovih nasadih opažamo prve pojave ribezove plesni. Proti ribezovi plesni priporočamo 0,12 % Karathan ali 0,2 % Afugan.

Kmetijski inštitut Slovenije

oglašujte v dnevniku DELO

Zmaga in poraz

Na 20. evropskem prvenstvu v boksu Jugoslovan Asanović (do 51 kg) izpadel, Jovanović (do 57 kg) v četrtfinalu

BEOGRAD, 4. jun. — Na 20. evropskem prvenstvu v boksu sta med Jugoslovani danes nastopila samo dva boksarja: v kategoriji do 51 kg je Asanović po pričakovanjih izgubil s sovjetskim reprezentantom Lodinom, in sicer že v 1. rundi s tehničnim k. o., medtem ko je v kategoriji do 57 kg Jovanović po točkah s 5:0 premagal Ondreja (ČSSR).

Njegov nasprotnik v četrtfinalu bo tekmovalec ZRN Weller, ki je v današnjem popoldanskem tekmovanju premagal Angleža Lyncha.

Adem Asanović je kmalu po začetku boja dobil več močnih udarcev 27-letnega Lodina. Eden izmed udarcev, v 1. 37. min. je bil tako hud, da je moral sodnik našemu boksarju šteti, takoj nato pa je bil Asanović še enkrat v knockdownu. Potlej je sodnik prekinil neenako borbo.

Zoran Jovanović je taktično dobro boksal, svojega tekmeca je večkrat zadel z desnimi direkti in zbiral točke. Tudi potem, ko se je mladenmu zastopniku ČSSR vilia kri iz nosa, je le-ta boksal odprto, kar je Jovanović spretno izkoristil.

Že sinoči je Beneš (do 63,5 kg) premagal Angleža Cola s t. k. o., ker je trener njegovega tekmeca med odmorom med 1. in 2. rundo predal borbo. Benešev nasprotnik v četrtfinalu bo Romun Dobrescu. Sinoči je med našimi zmagal še branilec naslova v kategoriji do 81 kg, olimpijski zmagovalec Mate Parlov, ki je premagal Škota Imrieja v 2. minuti prve runde s tehničnim k. o. Nasprotnik Parlova v četrtfinalu bo Anglež Knight, ki je sinoči premagal Avstrijca Prücklerja.

IVER DNEVA

Priznanje Žitniku

Partizan Srbije je slovesno podelil nagrade »25. maja« nekaterim organizacijam in posameznikom, ki imajo posebne zasluge za razvoj te telesnokulturne organizacije v Srbiji. Med drugimi je dobil zlato značko s priznanjem znani športni delavec iz Ljubljane Luce Žitnik.

KOŠARKA

Tesna zmaga Brazilcev

SAO PAOLO, 4. jun. — V nadaljevanju mednarodnega košarkarskega turnirja za »Pokal guvernerja« je Brazilija premagala Italijo s 76:72 (41:41). V drugi tekmi je mestna selekcija Sao Paola presenetljivo premagala ekipo ZDA z 90:85. Moreno je sam dosegel 41 točk.

NOVO NA TUJEM

LOS ANGELES — Brazilsko nogometno moštvo Santos je v ZDA premagalo mehiško enajsterico Guagalajara z 2:1 (2:0). Drugi zadetek za Brazilce je dosegel Pele.

FIRENCE — Angleško nogometno moštvo Newcastle je osvojilo angleško italijanski pokal. Angleži so v finalu premagali Fiorentino z 2:1 (1:0).

NOGOMET

Boškov določil igralce

BEOGRAD — Zvezni kapetan naše nogometne reprezentance V. Boškov je določil 15 igralcev za jutrišnjo tekmo za trening proti drugoligašu Zagrebu. Na seznamu so tile:

Marić, Mešković, Stepanović, Rajković, Bogičević, Kozić, Pavlović, Holzer, Petković, Bajević, Bjeković, Jerković, Oblak, Karasi, Šurjak.

Zaradi poškodb niso vzeti v poštev Krivokuća, Džajić, Ačimović, Vladić, Katalinski, zato bosta na preskušnji Kozić in Šurjak.

KOLESARSTVO

Gimondi v 16. etapi

FORTE DEI MARMI, 4. jun. — Italijan Felice Gimondi je zmagal v 16. etapi kolesarske dirke po Italiji. V etapi na kronometer (36 km) je dosegel čas 46:23 pred Dancem Ritterjem 46:46 in Merckxom 46:54.

V skupnem vrstnem redu ima Merckx že prednost sedmih minut in si je zagotovil s tem četrto zmago na tej dirki.

Hvasti prvi

MAJDANPEK, 4. jun. — V 3. etapi kolesarske dirke po Srbiji je zmagal Hvasti s časom 2:53,45, 2. Zakotnik 2:54,05, 3. Kunaver 2:54,30, 4. Kastelic 2:54,30.

V skupnem vrstnem redu vodi Bonan (It), 2. Frelih, 3. Kunaver, 4. Canljev (Bolg), 5. Hvasti.

Poraz Rukavine

V II. kolu medconskega šahovskega turnirja Gligorić — Uhlmann prek.

LENINGRAD, 4. jun. V II. kolu prvega medconskega šahovskega turnirja je Rukavina spet ostal praznih rok, Gligorić pa je prekinil partijo z Uhlmannom, ki je imel ves čas pobudo. Naš in vzhodnonemški velemojster sta partijo prekinila v nejasnem položaju.

Rukavina je skušal z menjavami izsiliti boljši položaj, toda Byrne, včerajšnji nasprotnik Gligorića, s katerim je remiziral, je v 33. potezi zagrozil z matom, nakar se je Rukavina vdal.

Rezultati II. kola: Byrne : Rukavina 1 : 0, Korčnoj : Cuellar 1 : 0, Larsen : Radulov 1 : 0, Quinteros : Smejkal 1 : 0, Tajmanov : Tukmakov remi, partije Gligorić : Uhlmann, Karpov : Hübner, Kuzmin : Estevez, Talj : Torre pa so bile prekinjene.

V jutrišnjem III. kolu se bodo srečali — Cuellar : Gligorić, Rukavina : Uhlmann, Radulov : Byrne, Estevez : Talj, Hübner : Kuzmin, Tukmakov : Karpov, Korčnoj : Tajmanov, Torre : Quinteros in Smejkal : Larsen.

Grosuplje prvak

RIBNICA — Končano je tekmovanje v Dolenjski rokometni ligi. Po pričakovanju je naslov prvaka osvojila ekipa Grosuplja, ki si je pridobila pravico nastopa na kvalifikacijah za vstop v LCRL.

Končni vrstni red: Grosuplje 12, Ribnica B 11, Gradišče 9, Sodražica 5, Itas 3 ter izven konkurence Šmarje-Sap 4 in Vidovo 0.

F. L.

V PETEK ŽREBANJE — Organizacijski odbor pohoda »Po poteh partizanske Ljubljane« je tudi letos pripravil loterijo s privlačnimi nagradami. Srečke lahko kupite še do petka, 8. t. m., ko bo ob 17. uri žrebanje. Na sliki: srečni dobitnik lanske prve premije.

I. liga v številkah

Strelci

24 — Santrač, 22 — Lazarević, 18 — Bajević, 16 — Nadoveza, 15 — Bukal, 14 — Halilhodžić, Karasi, 13 — Radović, 11 — Čerić, Vukotić, Ivezić, Musemić, 10 — Nikezić itd.

Strelci Olimpije: 7 — Popivoda, 4 — Rogić, 3 — Oblak, Srok, Šišić, Bečejac, Rožič, 2 — Ameršek, 1 — Glišić, Rašević (avtogol).

Enajstmetrovke

V 31. kolu ni bilo nobene enajstmetrovke. Doslej je bilo dosojenih 42 najstrožjih kazni, realiziranih pa 33.

Najvišji rezultat

V 31. kolu je bil najvišji rezultat Sarajevo : Železničar 2:4. Absolutno najvišji Sutjeska : Bor 5:3 (15. kolo).

Najučinkovitejše kolo

V 31. kolu je bilo doseženih 18 golov, največ sploh pa jih je bilo doseženih v 7. kolu, in sicer 31, kar je 3,44 golov na tekmo.

Domači : gostje

V 31. kolu so domači štirikrat zmagali, štirikrat remizirali in enkrat izgubili. Razlika v zadetkih 10:8 za domače. Doslej so domači 162-krat zmagali, 80-krat remizirali in 37-krat izgubili.

Največ gledalcev

V 31. kolu je bilo 61.000 gledalcev, doslej največ jih je bilo v 25. kolu, in sicer 118.000. Doslej si je tekmo ogledalo 2,109.000 gledalcev.

Etapa Oblaku

V 31. kolu napovedovanja prvoligaških rezultatov je Oblak premagal Popivoda z 11:10. Zdaj vodi Popivoda z 224:217.

Lestvici

	NA TUJEM						DOMA					
1.	C. zv.	16	6	7	3	21:10 19	1. Part.	16	14	2	0	32:12 30
2.	Velež	16	4	8	4	18:16 16	2. C. zv.	15	13	2	0	42:14 28
3.	Željez.	16	6	2	8	23:22 14	3. Bgd.	16	12	4	0	32:12 28
4.	Bgd.	15	3	7	5	17:15 13	4. Hajd.	15	12	2	1	37:12 26
5.	Part.	15	2	7	6	14:19 11	5. Vel.	15	12	2	1	27:9 26
6.	Sar.	15	2	5	8	11:23 9	6. Sar.	16	10	4	2	37:19 24
7.	Voj.	15	3	2	10	13:11 8	7. Vard.	16	9	6	1	22:9 24
8.	Slob.	15	0	8	7	10:21 8	8. Željez.	15	10	3	2	23:9 23
9.	Borac	16	2	4	10	5:14 8	9. Slob.	16	8	7	1	19:6 23
10.	Spart.	16	3	2	11	16:32 8	10. Rad.	16	8	7	1	16:6 23
11.	Vard.	15	1	5	9	13:29 7	11. Sutj.	16	8	5	3	21:16 21
12.	Din.	16	0	7	9	9:28 7	12. Voj.	16	7	6	3	24:13 20
13.	Rad.	15	2	2	11	6:24 6	13. Čelik	15	8	4	3	18:9 20
14.	Bor	16	1	4	11	11:34 6	14. Olim.	16	7	5	4	24:11 19
15.	Olim.	15	1	3	11	7:23 5	15. Bor	15	7	5	3	19:15 19
16.	Čelik	16	0	0	11	4:31 5	16. Din.	15	8	4	3	17:12 18
17.	Sutj.	15	0	2	13	8:32 2	17. Borac	15	6	5	4	16:9 17
18.	Hajd.	16	1	0	15	5:34 2	18. Spart.	15	3	7	5	13:15 13

Modri in rdeči trak Dela

Oblak in Popivoda

V ocenjevanju našega uredništva za rdeči in modri trak nogometašev Olimpije še naprej vodita Oblak in Popivoda.

Vrstni red za rdeči trak (največja povprečna ocena): Oblak 7,37, Šišić 7,13, Dogandžić 6,96, Popivoda 6,93, Rogić 6,66, Šoškić 6,65, Sarap 6,63, Ameršek 6,55, Rožič 6,00 itd.

Vrstni red za modri trak (seštevek ocen): Popivoda 215, Dogandžić 202, Šoškić 193, Ameršek 190, Rogić 180, Oblak 177, Rožič 162, Šišić 157, Sarap 146 itd.

Ne samo tujci

Na Hanžekovićevem memorialu v atletiki vrsta lepih bojev pa tudi dobrih rezultatov — Najboljši Poljakinji

ZAGREB — Hanžekovićev memorial v Zagrebu je v nedeljo postregel z vrsto lepih bojev in tudi dobrih rezultatov. Na srečo naše atletike le-te niso prispevali le tuji gostje, ampak tudi nekateri domači atletinje in atleti.

Če bi iskali trenutno najboljši dosežek zagrebškega tekmovanja, bi morali to lovoriko nedvomno prisoditi Ireni Szevinski (Poljska), ki je s 23.1 prispevala letos tretji rezultat na svetu in prvega v Evropi, bolje sta tekli le Boyle (Avstralija) 22.8 in van Straaten (Južna Afrika) 22.9. Takorekoč v isti vrsti je treba imenovati drugo poljsko veteranko, Terezo Nowak, ki je tekla 100 m z ovirami 13.3, kar je drugi letošnji rezultat na svetu za Američanko Johnson (13.2) in prvi v Evropi.

Naslednji pa bi bili že metalki kopja Urbančič in Jaworska. Natalja je kar dvakrat spet presegla 60 m, čeprav svojih rekordnih 62.12 m tokrat ni izboljšala. Svetovna peterica je sedaj naslednja: **63.36 Schmidt (ZDA), 62.12 Urbančič (Jugoslavija), 59,94 Jaworska (Poljska), 59.01 Rivers (Avstralija), 57.60 Fuchs (NDR).**

Med atleti je blestel Alberto Juantorena (Kuba) z državnim rekordom 45.6, kar je za zdaj 4. do 6. rezultat na svetu, boljši so bili le tekači ZDA Brown, Newhouse in Peoples.

Seveda bi ne bilo preveč, če bi od tujih tekmovalcev ne omenili tudi zmagovalca na 1500 m Romuna Ghipuja, zmagovalca memorialne panoge Leszeka Wodzinskega in morda še koga.

Še bolj pa nas zanima jugoslovanska bera. Razen že omenjene Urbančičeve, je zopet prepričala drobna sprinterka številka ena, Jelica Pavličić. Njenih 23.5 na 200 m ni le desetinko sekunde slabše od njenega državnega rekorda, ampak predstavlja tudi mednarodno vreden rezultat. Če smo že pri atletinjah, velja pohvala tudi Franzottijevi in Fočićevi za skoka več kot 6 m v daljavo in pri slednji tudi za 13.9 na ovirah, vse namreč govori v prid novemu rekordu v peteroboju Fočićeve in to z rezultatom, ki bo tudi mednarodno marsikaj veljal.

Ko govorimo o naših atletih, bi veljalo omeniti najboljše letošnje izide v Jugoslaviji na 400 m ovire (Stefanović 51.7), 300 m zapreke (Kotnik 8:43.6, kakor tudi v metu kladiva — Stiglić 67.80 m. Iz slovenskega zornega kota smo posebej veseli uspeha Milana Kotnika (rojen 1950) iz Maribora, ki je dosegel drugi najboljši slovenski rezultat v stiplu, medtem ko je jugoslovanska deseterica sedaj naslednja:

8:35.3	Špan (Ljubljana)	1964
8:40.2	Jukić (ASK)	1972
8:42.8	Tomić (Crv. zvezda)	1971
	Jokić (Partizan)	1972
8:43.0	Maksimović (C. zvezda)	1972
8:43.6	Kokić (Slavonija)	1965
	Kotnik (Maribor)	1973
8:45.6	Hafner (Ljubljana)	1961
	Mitić (Zelj. Niš)	1968
8:46.2	Vojvodić (Slavonija)	1970

Milan Kotnik ima še naslednje osebne rekorde: 800 m 1:51.0 (1972), 1500 m 3:50.9 (1973), 5000 m 14:44.0 (1972) in 10000 m 30:30.2 (1973). Nedvomno tekač, ki bo skupaj s Svetom zapolnil vrsel, ki je nastala na dolgih progah in stipl-čezu po odhodu Važića, Červana in Špana.

Nadalje se je izkazal Grošeta kot najboljši Jugoslovan tekmovanja v Zagrebu. Majhna primerjava — gladko je premagal Mladinovića iz Sarajeva, ki je teden dni prej tekel 10.4, tokrat pa 11.1. Jokić Alebić je dobro nadomestil Sušnja na 400 m in se je s 46.5 približal na desetinko sekunde svojemu osebnemu rekordu. Ne bi smeli prezreti tudi Matijo Koširja (Maribor) v skoku v daljavo, kjer je bil tretji z osebnim rekordom 7.37 m, kar je četrti slovenski skok vseh časov. Prijetno je presenetil tudi novi član kluba 60 m v kladivu, Vladimir Srdjanov iz Novega Sada, ki je z 61.84 dosegel šesti rezultat vseh časov v državi.

Seveda pa bi lahko govorili tudi o negativni listi, kjer smo bili še enkrat več razočarani nad Nikolićevo, kjer nismo zadovoljni s tekači na 5000 m, ki so se preveč štedili za finiš itd. Seznam ni tako kratek in če mu prištejemo še tiste, ki iz tega ali onega razloga sploh niso nastopili, je tudi negativna stran bilance dokaj obsežna. Za uspeh na kvalifikacijskih tekmovanjih evropskega pokala v Lisboni (moški) in Reki (ženske) bo treba formo mnogih reprezentantov še dobro piliti, ponekod pa pripeljati v izbrano moštvo Jugoslavije tudi svežo kri.

MARKO ROZMAN

Močna udeležba

Na Zorkovem memorialu v Mariboru kompletne ekipe, ki so tekmovale v nedeljo v Zagrebu - Začetek ob 16.30

MARIBOR, 4. jun. — Atletski štadion ŽAK Maribor je bil danes že poln gostujočih atletov in atletinj, ki bodo jutri, v torek, od 16.30 dalje tekmovali na 13. Zorkovem memorialu.

Pri ogrevanju na štadionu so bile kompletne ekipe, ki so nastopile v nedeljo v Zagrebu, in sicer s Kube, Poljske, ZR Nemčije in Madžarske ter nekateri naši reprezentanti, ki so se danes s posebnim avtobusom odpeljali iz Zagreba v Maribor.

Prvotno javljeni spored tekmovanja je bil na željo gostov razširjen še s tekom na 110 m ovire, kar so prireditelji sprejeli seveda z veseljem, saj bo med drugim štartal tudi zagrebški zmagovalec Wodzynski (Pol). Spored bo torej naslednji:

MOŠKI: 110 m ovire, 100, 200, 400, 1500 in 3000 m, troskok, palica, kladivo.

ŽENSKE: 100 m ovire, 100, 400 in 1500 m, višina, daljava, disk in kopje. Razen tega bo na sporedu še tek na 2000 m z ovirami za mladinke.

Čeprav bodo zaradi odlične mednarodne zasedbe zanimive prav vse discipline, bodo še posebej kvalitetni naslednji nastopi: pri moških tek na 100 metrov, kjer je favorit seveda bivši svetovni rekorder na tej progi Ramirez s Kube, tek na 400 m, kjer bo prisoten Kubanec Juantorena (v Zagrebu 45,6), tek na 3000 m, v katerem bo močna domača konkurenca, na čelu s Korico.

V ženski konkurenci bodo v središču pozornosti odlične poljske atletinje: bivša olimpijska prvakinja na 200 m Szewińska, finalistka iz Münchna na 100 m ovire Nowakova, evropska prvakinja iz Helsinkov v metu kopja Jaworska. Tekmovale bodo tudi odlične domače atletinje, med njimi Fočićeva, Franzotijeva in Baboškova.

Z. V.

Pilić v finalu

V polfinalu na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije je premagal Panatto s 6:4, 6:3, 6:2 - Čaka ga Nastase

PARIZ, 4. junija (po telefonu) — Z zmago nad Italijanom Adrianom Panatta s 6:4, 6:3, 6:2, se je Jugoslovan Nikola Pilić uvrstil v finale mednarodnega teniškega prvenstva Francije. Jutri popoldne bo Pilićev nasprotnik v finalu Romun Ilia Nastase.

Pilić je razmeroma lahko dobil prva dva niza, v tretjem pa je veliko mlajši, 22-letni Italijan pri stanju 3:2 izgubil živce in Pilić je gladko zmagal.

Igra ni bila kdo ve kako spektakularna, taktično pa izvrstna. Nasprotnika sta nosila veliko psihološko breme, ki pa ga je več kot deset let mlajši Panatta očitno teže prenašal. Levičar Pilić je imel izreden servis, po igrišču se je zelo dobro gibal in je ujel večino kratkih žog tik za mrežo.

Po velikem uspehu je Pilić izjavil: **»Vse tri niize sem igral briljantno. Panatta je bil težak nasprotnik, na sedmih turnirjih je igral v finalu. Zelo lepo je biti star 33 let in igrati v finalu na Roland Garossu.**

O taktiki, ki jo je izbral za današnji dvoboj, je Pilić dejal: **»Igra je bila zelo taktična. Vso noč sem premišljeval, kako naj igram. Odločil sem se za popolnoma drugačno taktiko kot v igri z Bertoluccijem. To mi je prineslo zmago. Ko sem v tretjem nizu vodil s 4:2, sem vedel, da lahko zmagam.«**

O Romunu Nastaseju, s katerim bo igral v finalu, meni Pilić: **»Z Nastasejem sem vedno igral tesno na pet nizov, pa najsi je zmagal eden ali drugi. Nastase je eden najbolj talentiranih igralcev na svetu, toda počutim se zelo dobro, zato mislim, da je izid finala povsem odprt.«**

V drugem polfinalnem dvoboju je Nastase premagal Američana Gormana s 6:3, 6:4, 6:1. Na tribunah je bilo več kot 10.000 gledalcev.

A. NOVAK

Veselje ob zlatu Mirjane

Našo teniško igralko čaka pot v Hamburg, kjer bosta dva turnirja

PARIZ, 4. jun. (po telefonu) — Del za tenis navdušene jugoslovanske pariške kolonije je sinoči proslavil prvo mesto jugoslovanske teniške prvakinje Mirjane Jaušovec v mladinski konkurenci mednarodnega prvenstva Francije — z večerjo, na kateri je šla zlata kolajna Mariborčanke od rok do rok. Jaušovčeva je bila spričo velikega uspeha zelo vesela, njen trener Vlado Krch pa je bil zadovoljen, ker je Mirjani tako letos že uspela prva velika zmaga.

Iz Pariza pelje Jaušovčevo pot v Hamburg, kjer bo igrala na dveh turnirjih. Prvi se začne v sredo in je mednarodno prvenstvo mesta, drugi turnir pa je mednarodno prvenstvo ZRN, eden največjih turnirjev na svetu in prvi turnir za Grand prix, na katerem bo Jaušovčeva nastopila v članski konkurenci. To je zanjo tudi veliko priznanje, saj so jo zahodnonemški organizatorji glede na njene dobre igre na letošnjem tekmovanju za pokal Federation v Bad Homburgu, uvrstili med udeležence brez kvalifikacijskih bojev.

A. NOVAK

Pionirski troboj obmejnih mest

NOVA GORICA — Letos je bilo na pobudo italijanske Gorice že drugo srečanje pionirskih atletskih reprezentanc Gorice, Celovca in Nove Gorice. Letošnje tekmovanje je bilo v Celovcu, v skupnem seštevku pa je bila prva Gorica s 93 točkami pred Celovcem 87 in Novo Gorico 80 točk. Novogoričani so s svojim nastopom vsekakor zadovoljili, reprezentanco pa so sestavljali pionirji in pionirke osnovnih šol iz Nove Gorice, Šempetra, Dobrovega, Solkana in Kanala. Odlične so bile zlasti novogoriške pionirke, ki so osvojile prvo mesto.

Najboljše uvrstitve članov ekipe Nove Gorice: **pionirji** — 100 m: 4. Eržen (NG) 12,1, 400 m: 5. Pelan (Š) 58,7, 1500 m: 4. Korošec (NG) 4:46,9, daljava: 2. Furlan (Š) 552, višina: 2. Lapajne (NG) 173, krogla: 3. Simčič (D) 10,89, ekipno: 1. Gorica 53, 2. Celovec 45, 3. Nova Gorica 35, **pionirke** — 60 m: 4. Savle (Š) 8,4, 800 m: 2. Morenčič (D) 2:36,6, 400 m: 1. Jurič (D) 65,4, daljava: 4 Jež (NG) 451, višina: 2. Benedetič (D) 148, krogla: 1. Nakrst (Š) 10,68, ekipno: 1. Nova Gorica 45, 2. Celovec 44, 3. Gorica 40 točk.

E. H.

ZAHODNA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Naposled spet dobro

PRIMORJE : ADRIA 5:2 (3:1)

AJDOVŠČINA — Igrišče Primorja, gledalcev 700, sodnik Laban (Lj).

STRELCI: 0:1 — Klanjšček (7), 1:1 — Brecelj II (14), 2:1 — Batagelj (23), 3:1 — Batagelj (42), 4:1 — Doljak (48), 4:2 — Klanjšček (70), 5:2 — Vidrih (73).

PRIMORJE: Marjanović, Medvedec, Mermolja, Blanuša, Brecelj I, Doljak, Kopatin, Plešinac (Vidrih), Batagelj, Jamšek, Brecelj II.

ADRIA: Leban, Marvin, Žarko, Bagi, Cotič, Benedetič (Simič), Peršolja, Saksida, Klanjšček, Beč, Uršič.

Po dalјši krizi je Primorje spet igralo res dobro in bi lahko z malo sreče doseglo še več zadetkov. Mirenci niso bili dorasel nasprotnik domačinom in niso pokazali niti borbenosti, ki je bila do sedaj njihovo poglavitno orožje.

B. KOTNIK

Odločeno do odmora

VOZILA : SAVA 2:1 (2:1)

NOVA GORICA — Igrišče, v športnem parku, gledalcev 200, sodnik Tololeski (Lj), vreme soparno.

STRELCI: 1:0 — Pini (2), 1:1 — Kert (7 iz 11 m), 2:1 — Marušič (44).

VOZILA: Vuk, Trpin, Linzender, Korpar, Bučan, Čubela, Komac (Zgubin), Pini, Golin, Marušič, Bensa.

SAVA: Golob, Potočnik, Džurić, Lanz, Ibrahimović, Kert, Kalan (Komavec), Šimnovec, Lutar, Rizovski, Janković.

V izredni pripeki so se domačini bolje znašli in zasluženo osvojili obe točki. Zanimivo je, da je bilo srečanje odločeno že v prvi polovici igre, saj so domačini dosegli prvi zadetek že v 2. min., končni rezultat pa minuto pred koncem polčasa.

A. FRANKO

Brez volje

PIRAN : SLOVAN 1:3 (0:1)

PIRAN — Igrišče Pirana, vreme sončno, gledalcev 150, sodnik Torkar (Kranj).

STRELCI: 0:1 — Novljan (40), 1:1 — Jelenič (62), 1:2 — Novljan (65), 1:3 — Andrijašič (89 — 11 m).

PIRAN: Kravanja, Rajčič, Mikulandra, Tomšič (Fuks), Kovačič, Vrčon, Kopat, Tončič, Štibilj, Jurjec, Jelenič.

SLOVAN: Žablek, Čečelic, Kokalj, Korošec, Žužek, Novljan, Andrijašič, Haclar, Titan, Sevšek, Simiko.

Pirančani so za slovo na svojem igrišču doživeli še en poraz, tokrat od vodečega Slovana. Domačini so se že pred tekmo pomirili s porazom, zato so bili dokaj neborbeni. Tudi gostje so bili daleč od svojega slovesa in če bi bili imeli domačini samo malo več volje, bi lahko, sodeč po priložnostih, dosegli dosti ugodnejši izid.

J. SENICA

Očitna premoč

LITIJA : TOLMIN 2:0 (1:0)

LITIJA — Igrišče Litije, gledalcev 500, sodnik Toršek (Sl. Bistrica).

STRELCA: 1:0 — Brinovec (15), 2:0 — Jovanović (79).

LITIJA: Kos, Pavlica, Ralič (Vidic), B. Nejedli, Južnik, Jovanović, Semc, Brinovec (Tekalec), Tišler, Kolman, Videmšek.

TOLMIN: Krajnik, Šauli, Lenarčič, L. Golob, S. Golob, Rutar, Žorč, Bajić, Leban, Kanalec, Podreka.

Zmaga domačinov je povsem zasužena, saj so napadali vseh 90 minut. Goste je vratar Krajnik rešil hujšega poraza.

Pri domačih sta se najbolj izkazala Semc in Jovanović, pri gostih pa Krajnik.

H. JELNIKAR

Še neoraženi

USNJAR : JADRAN 2:2 (1:2)

VRHNIKA — Igrišče Usnjarja, gledalcev 250, sodnik Jelič (Celje).

STRELCI: 0:1 — Prodan (20), 0:2 — Černigoj (42), 1:2 — Gladek (43), 2:2 — Gladek (54).

USNJAR: Merhar, Veladžić, Jovanović (Borec), Milnar, Bogataj, Vezjak, Sarač, Kostić, Gutnik, Gladek Ostere.

JADRAN: Piciga, Kadarin, Stepančič, B. Bertok, V. Furlanič, Primožič, Bojlič, Z. Furlanič, Prodan, Sergaš.

Usnjar je tudi v deseti tekmi ostal neporažen. Njegovi igralci so imeli pobudo na igrišču, v obrambi pa so napravili dve napaki. Izredno lep zadetek je dosegel Černigoj.

Z. DOLENC

Borbeni domačini

ZAGORJE : LTH 2:2 (0:1)

ZAGORJE — Igrišče Zagorja, sodnik Marković (Celje), gledalcev okrog sto.

STRELCI: 0:1 — Poljanec (40), 1:1 — Praznik (53), 2:1 — V. Povšnar (58), 2:2 — Ipavec (77), 3:2 — Bantan (80).

ZAGORJE: Brezovar, Ule, B. Povšnar, M. Forte, Hudomalj, B. Forte, Bantam, Praznik, Božjak, Tomac, V. Povšnar.

LTH: Cvetković, Sodnikar, Lonev, Prestor, Nikolić, Poljanec, Kosec, Dominić, Ipavec, Kranjc, Englan.

Pred odmorom je bila tekma nezanimiva, prevladovali pa so gostje. V nadaljevanju srečanja so bili dogodki živahnejši, precej po zaslugi borbenih domačinov. V zadnjih minutah je sodnik zaradi ugovarjanja izključil Božjaka.

Po prikazanem nogometu so Zagorjani dokazali, da si ne zaslužijo zadnjega mesta na lestvici.

F. ČESEK

Jalov napad

V nedeljskem srečanju se Trboveljčanom niso izpolnile želje in pričakovanja, saj so od načrtovanih dveh, osvojili le eno točko. Čeprav so imeli domačini v srečanju s Slobodo vrsto priložnosti za dosego vsaj enega zadetka, ki bi jim navrgel ves izkupiček.

Trboveljčani zaradi živčnosti niso zaigrali tako kot je bilo pričakovati. Medtem ko so igrali dokaj dobro na sredini terena, so povsem odpovedali v obrambi in napadu. Osnovna hiba je bila v tem, da zaradi preigravanj in podaj na zelo kratke pasove niso uspeli razbiti nasprotnikove vrste. Verjetno pa je takemu načinu igre botrovala tudi prevelika želja po zmagi.

Ožja obramba je naredila precej napak, ki jih je mogoče pripisati sicer borbenemu, toda nezanesljivemu Kompanu, ki je želel nasprotnika potegniti v offside, pri tem pa bi Rudar skoraj prejel zadetek. Sreča je tudi v tem, da je Repar imel tokrat dober dan in da je ubranil tudi nekaj nepričakovanih strelov. Domači napadalci so spet pokazali, da v zaključenih akcijah niso dovolj odločni. Če bi bili, bi dosegli vsaj en zadetek, saj je imel Drnovšek eno, vse preveč mehak Ojsteršek pa dve idealni priložnosti. Gostje so se uspešno upirali, bili pa so tudi nevarnejši v napadih, saj sta Dežnič in prekaljeni Blažević izdatno zaposlila domačo obrambo. Tudi prekaljeni Gorišek, ki je po poškodbi zamenjal Klemenca, ni mogel zagotoviti Trboveljčanom zmage, čeprav je zadetek svisele v zraku.

Ocene: Repar 7, Forte 7, Novak 6, Krasnik 6, Kompan 5, Cop 6 (Kravogel 6), Ojsteršek 5, Klemenc — (Gorišek 5), Drnovšek 6, Grešak 5, Ocvirk 6.

Rudar

Vičani „uspavani“

Po štirih zaporednih uspehih so Mercatorjevi nogometaši v gosteh doživeli poraz. Rudar iz Ljubljane je po slabi igri z enim samim zadetkom zasluženo premagal tokrat ne preveč razpoložene, lahko bi rekli »uspavane« Ljubljančane.

Vičani so zaigrali premalo borbeno, v obrambi raztrgano v napadu pa tudi ni bilo videti prave povezave. V obrambi je bil najboljši neumorni Bajec, v napadu pa prizadevni Mavrič.

Mercator

Tudi Rudarjevi igralci niso navdušili. Igrali so počasno, v napadu pa netočno. Edini zadetek so dosegli šele po odmoru; Vidović se je »sprehodil« med razredčeno ljubljansko obrambo in podal prostemu Damjanoviću, ki je z voleyskim udarcem premagal sicer solidnega Ahlina. Od redkih napadov so imeli beli priložnost za vodstvo v 31. minuti, ko je Cornov predložek zamudil Kitić. Nekaj minut pred koncem so domačini zadeli vratnico. V celoti je bila tekma na nizki kvalitetni ravni. Zmaga Rudarja je vseeno zasluženа, saj so domači napadalci več streljali proti Ahlinovim vratom.

OCENE: Ahlin 7, Mastnak 6 (Haclar —), Jakopič 6, Nikolić 7, Bajec 8, R. Zavrl 7, Lešnik 6, Mavrič 7, Kitić 7, J. Zavrl 6, Corn 6.

T. ŽIDAN

Kozara : Orijent 3:0 p. f.

ZAGREB — Tekmovalna komisija II. zvezne nogometne lige je prvenstveno tekmo Kozara : Orijent, ki je bila prekinjena pri rezultatu 2:1, registriralo s 3:0 za Kozaro. Incident so povzročili gostje.

Vse bliže cilju

Čeprav gre pri NK Maribor ta čas marsikaj navzkriž, enajsterica pridno nabira točke in se približuje zastavljenemu cilju — osvojitvi drugega mesta. Odločilna

Maribor

bo sicer tekma s Šibenikom prihodnjo nedeljo ob morju, v kateri bi morali Mariborčani iztržiti vsaj točko. Toda že sedaj lahko rečemo, da so se fantje v danih možnostih zares potrudili in s svojimi dosežki celo presegli pričakovanja najbolj optimističnih simpatizerjev.

Segesta je bila preslab tekmec, da bi lahko vijoličasti pokazali svojo trenutno vrednost. Mariborčani so že v 12. minuti vodili z 2:0 in razumljivo je, da se igralci ob izredno soparnem vremenu v nadaljevanju niso več tako trudili kot v začetku. Ko ne bi bilo nekaterih manjših spodrsljajev v obrambi in že ustaljene neučinkovitosti pred nasprotnikovimi vrati, bi bil lahko vtis o nedeljskem srečanju v Ljudskem vrtu še boljši. Prosen je bil znova najboljši igralec na igrišču, presenetljivo dobro pa je igral tudi Arnejčič.

Ocene: Vablč 7, Petrič 6, Grbavac 6, Bradvič 6, Bolfek 7, Djurišič 6, Rožič 7, Arnejčič 8, Horjak 6, Prosen 8, Binkovski — (Vučekovič 6).

P. KANCLER

Alžirija : Brazilija 0:2 (0:1)

ALŽIR, 4. jun. — Nogometna reprezentanca Brazilije je na gostovanju po Afriki in Evropi odigrala prvo tekmo z Alžirijo in jo premagala z 2:0 (1:0). Strelca sta bila Rivelinho in Cesar. Gledalcev je bilo okrog 25.000.

30 delov dobite zastonj!

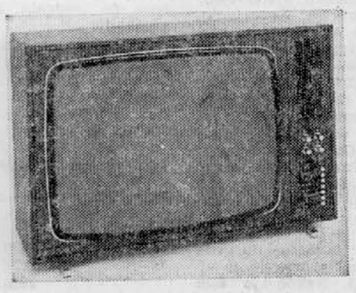
Črno-beli televizor PANORAMA ARIES ima 300 sestavnih delov — elektronk, tranzistorjev, diod uporov, kondenzatorjev itd. 30 delov dobite takorekoč zastonj, če izkoristite 10 odst. sezonskega popusta, ki ga daje Iskra za ta znani televizor. Enak popust velja tudi za Iskrin barvni televizor PANORAMA 73, ki ima 1200 sestavnih delov, torej 120 zastonj.

10% popusta do 10.000 din kredita

ISKRA

Panorama Aries

Iskrine televizorje PANORAMA dobite v vseh njenih prodajalnah in drugih trgovinah z elektrotehničnimi izdelki.

Črno-beli televizor PANORAMA ARIES — 10 elektronk, 7 tranzistorjev, 21 diod, 1 integrirano vezje, avtomatska sinhronizacija in stabilizacija slike.

Danes na RTV

TV ob 18.20:

Narodna glasba Srbije

Beograjska televizija je pred dvema letoma posnela barvno glasbeno oddajo z naslovom »Glasba na izvoru«. Oddaja je zanimiva predvsem zato, ker bomo slišali tudi številne narodne instrumente, ki jih Slovenci ne poznamo.

TV ob 19.00:

Prehrana v izjemnih pogojih

Skupina znanstvenikov in raziskovalcev z vojno medicinske akademije v Beogradu je odšla nekega poletnega dne pred dobrimi štirimi leti v gozdove, oddaljene kakih 20 kilometrov od bližnjega naselja. S seboj niso vzeli nobene hrane, razen 100 gramov prepečenca in 40 gramov olja na osebo na dan. Hoteli so proučiti, kakšne so možnosti za prehranjevanje s tem, kar vzameš naravi in kar ti sama ponudi. Bivali so v šotoru, v nenavadnih okoliščinah so vsak dan prišli do kakega novega odkritja.

TV ob 19.15:

S kamero po svetu: Sally in Joe

Film Sally in Joe v oddaji S kamero po svetu, ki ga je posnel beograjski televizijski reporter Aleksander Vitorović, prikazuje povprečno ameriško družino Pajprovih, ki vključena v ameriško življenje doživlja Ameriko tako, kakršna je. Vsa polna nasprotij in težav s standardnimi konjički in običaji. Ob vikendih jim za njihove razmere ni treba daleč, kajti domačija jim je tako ali tako v naravi. Predrago pa bi jim bilo hoditi na počitnice na Florido. V običajnem doživljanju vsega preprostega si je treba zaslužiti za vsakdanje življenje, ki je dokaj trdo.

V uvodu pove oddaja nekaj o zgodovini Amerike, njenih voditeljih in bogatih »Stricev Samov«, z Lincolni in Kennedyji vred ter z demonstracijami za in zoper vojno, ki praktično še danes traja v Vietnamu. V glavnem solidno in objektivno prikazana današnja Amerika.

TV ob 21.15:

Vojna in mir

Zgodba Tolstojevega znamenitega romana »Vojna in mir« je preobširna in preveličastna, da bi jo lahko imenovali samo kroniko nekega časa in podobo neke družbe. Toliko življenjskih resnic je v njem, toliko spoznanj in toliko portretov, da ga lahko v isti sapi imenujemo ljubezenski, vojni, zgodovinski ali filozofski roman. Ljudem najbližja pa je kljub vsemu nit ljubezenske zgodbe med Natašo in Andrejem, ki se prepleta skozi literarno delo, bolj seveda skozi televizijsko nadaljevanko, ki je bila posneta za najširši krog gledalcev in prilagojena okusu, kakršnega široke množice običajno kažejo. Nataša je nekako osrednja oseba »Vojne in miru«. Ni je bilo lahko ustvariti in najbrž tudi ne odigrati. Biti popolna Nataša, taka, kakršno si vsak bralec zamišlja ob prebiranju Vojne in miru, je za igralko skoraj nemogoče. Poleg tega, da mora biti Nataša mlado, in od življenja prekipevajoče dekle, mora tudi doživljati usodo svoje generacije in sprejemati spremembe, kakršne prinašata s seboj vojna in vrnitev miru. Tolstoj si je dal z Natašo mnogo opraviti. Sam je nekoč dejal, da je ustvarjal lik Nataše po podobi svoje žene, vendar so poznavalci prepričani, da se je bolj opiral na lik svoje svakinje Tanje. Tanja je bila v času, ko je nastajal roman »Vojna in mir«, krhko, ne preveč lepo, zato pa toliko bolj radoživo dekle. Poleg tega je Tolstoju tudi pripovedovala o svoji ljubezni do nekega Anatola Šostaka, ki je potem ostala ovekovečena v literaturi kot ljubezenska zmota, ki jo Nataša doživi z Anatolom Kuraginom.

Ker je Tolstoj iskal junake svojega romana med življenjem ljudmi in osebnostmi, ker je ostal zvest resničnosti in se ni izgubljal v fantaziji, kadar je lahko ostal na trdnih tleh, so ostali liki »Vojne in miru« živi in prisotni. Tako so blizu tudi sodobnemu človeku.

D. B.

Malomarnosti!

Na obravnavi proti krivcem za nesrečo v Grgarskih Ravnah prva zaslišana Zdravko Breščak in Miroslav Čikić

NOVA GORICA, 4. jun. — Tukajšnje okrožno sodišče je začelo danes z glavno obravnavo proti krivcem za nesrečo v Grgarskih Ravnah, kjer je ob eksploziji lani 6. decembra izgubilo življenja 13 vojakov, medtem ko je bilo pet civilnih in vojaških oseb hudo ranjenih. Obtožnica bremeni delovodjo komunalnega podjetja Zdravka Breščaka, varnostnega inženirja istega podjetja Ilijo Petrovića ter vojaške osebe Miroslava Čikića, Ivana Mikulčića in Nikolo Ninčevića, Romana Omerzuja in Rengala Zlatkova. Obravnava bo predvidoma trajala do srede junija, v njej pa bodo poleg obtožencev zaslišali še 23 prič in 12 oškodovancev.

Nesreča se je pripetila, ko je eksplodiralo razstrelivo, ki so ga uporabljali vojaki pri graditvi ceste med Grgarjem in Kanalom čez Banjško planoto. Razstrelivo je bilo shranjeno proti vsem predpisom o varnosti pri delu in drugim določilom o njegovem čuvanju v zgradbi, kjer so stanovali vojaki, ki so gradili cesto, ter družina Hvala.

Okrožni javni tožilec Silvester Vremec je danes nanizal na 20 straneh obtožnice vrsto nepravilnosti in pomanjkljivosti ter skrajne malomarnosti, ki so jih zagrešili posamezniki in ugotovil, da gre za hudo kaznivo dejanje zoper splošno varnost. Povedal je, da v zagovorih, ki so jih dali obtoženci med preiskavo, ni okoliščin, ki bi izključevale njihovo kazensko odgovornost.

Sodišče je danes zaslišalo prva dva obtženca: Zdravka Breščaka in Miroslava Čikića. Prvi je bil dolžan po pogodbi, ki je bila sklenjena med predstavniki JLA in občinsko skupščino v Novi Gorici, voditi dela in skrbeti za varnost vojaških in civilnih oseb. Obtoženec pa je izpovedal, da ni bil podrobno seznanjen z vsebino pogodbe in da pred graditvijo ceste preko Banjške planote ni delal na podobnih objektih.

V svoji delovni praksi pa sploh še ni imel opravka z eksplozivi. V podjetju »Komunala« mu je direktor naročil, naj prevzame delovodske naloge, ker je pač doma s planote in je bil navezan na svoj rojstni kraj. Pred sprejetjem nalog delovodje pri graditvi ceste je delal pri kalkulacijah v »Komunali«. Dejal je tudi, da je z zaskrbljenostjo gledal, ko so začeli shranjevati eksploziv v zgradbi, kjer so stanovali vojaki. Na njegovo vztrajno prigovarjanje, da je treba hraniti eksploziv drugje, sta ga varnostni inženir in odgovorna vojška oseba prepričala, da je to v skladu z vojaškimi predpisi. Elaborat o varnosti pri delu pa je dobil v roke šele 1. decembra, čeprav so začeli z deli že 6. novembra.

Miroslav Čikić, ki je bil kot starešina več dni pred eksplozijo med vojaki v šoli, pa je izpovedal, da ga ni nihče natančno poučil o njegovih nalogah. Smatral se je dolžnega skrbeti le za disciplino vojakov med delom in v prostem času. Poučen je bil o hranjenju detonatorjev v zgradbi, medtem ko je za eksploziv zvedel po naključju. Ker pa so mu povedali, da vedo za eksploziv tudi njegovi predpostavljeni starešine, se ni čutil dolžnega ukrepati. Med njegovim bivanjem v Grgarskih Ravnah tudi niso opravljali minerskih del na cesti.

L. K.

Srečanje v križišču

LJUBLJANA, 4. jun. — V križišču Slegenske in Ulice ob žici sta včeraj ob 12.10 trčila voznik osebnega avtomobila Bogoljub Jevremović (48 let) iz Ljubljane, in mopedistka Albina Miksa (23 let) iz Ljubljane. Pri trčenju se je voznica mopeda lažje poškodovala in se zdravi v ljubljanski bolnišnici. J. K.

V drog razsvetljave

LJUBLJANA, 4. jun. — Na Celovški cesti je včeraj ob 16.40 iz dosedaj še neznanega vzroka voznik osebnega avtomobila Franc Grmič (63 let) iz Ljubljane, zapeljal s ceste in trčil v drog cestne razsvetljave. Pri trčenju so se hudo poškodovali voznik Grmič, sopotnica Marija Majer (41 let) iz Vrhnike ter njen sin Robert, star 8 let, lažje pa se je poškodoval tudi Niko Majer (46 let) iz Vrhnike. Materialna škoda znaša 30.000 dinarjev. J. K.

Zaprl mu je pot

PTUJ, 4. jun. — Resid Okić iz Donjih Carevcev se je peljal sinoči iz Podlahnika proti Ptuju. V Tržiču je s stranske ceste na glavno pripeljal avtomobilist Herman Seka iz Ptuja in Okiću zaprl pot. Resid Okić je močno zavil v levo — avtomobil pa se je prevrnil v jarek. Hudo se je ranila sopotnica Fatima Okić, voznik pa je bil lažje ranjen. Škode je za 10 000 din. M. S.

Trčil v usek

ORMOŽ, 4. jun. — Marjana Klemenčiča iz Kardela je z avtom v Pušenčih pričelo zanašati; trčil je v cestni usek, od tam pa je avtomobil odbilo spet nazaj na cesto. Hudo sta bila poškodovana voznik in sopotnik Danilo Dajčbauer iz Ormoža. Škode je za 20 000 din. M. S.

LABIRINT SMRTI — Vse kar je ostalo od neprevidne škode Foto: S. Dokl

Leta niso ohladila noža

Zaradi starega sovraštva I. Zmazek zabodel do smrti J. Gaborja

LJUTOMER, 4. junija — Sinoči ob 19. uri sta sovaščana 61-letni Ivan Zmazek in 64-letni Jože Gabor iz Kuršinec skupaj šla iz gostilne v Radoslavcih proti Pretečincem. Med potjo je Jože Gabor sunil Zmazka v hrbet, ta pa je potegnil nož, s katerim je Gaborja zabodel najprej v desno stran prsi in nato še v levi bok. Rane so bile tako hude, da je Gabor, ki je že več let sprt z Zmazkom, na kraju nesreče izdihnil. Ivana Zmazka so pripri.

F. MATKO

Peta žrtev: Esad Alešević

Prepoznal ga je upravnik naselja SGP Sava na Jesenicah in prijatelji

LJUBLJANA, 4. junija — Upravnik naselja SGP Sava na Jesenicah je identificiral peto žrtev škofjeloških motornih dirk. Peti nesrečnež je delavec Esad Alešević, rojen 1. decembra 1952 v Varuški Rijeki pri Bosanski Krupi. Zdaj je bil zaposlen na Jesenicah, stanoval pa je na Cesti heroja Verdnika 38. Nesrečnega Esada, za katerega osem dni nihče ni vedel, kdo je, so prepoznali tudi njegovi prijatelji.

Dva mrtva v škodi

Nesreča pri Jezeru terjala tudi tri ranjene — Škoda v tovornjak

TREBNJE, 4. jun. — Dva mrtva mlada človeka in trije hudo ranjeni, to je posledica prometne nesreče, do katere je prišlo nekaj po 14. uri na cesti I. reda pri Jezeru.

Iz dosedaj še neugotovljenega vzroka je voznik škode 1000 MB, LJ-609-57, razen katerega so bili v avtu še štirje potniki, zapeljal z desne strani ceste na levo in strahovito trčil s tovornjakom VA 53-93, ki ga je iz Ljubljane proti Zagrebu vozil Cvejitin Lazić iz Valjeva. Pri trčenju je osebni avto razneslo na kose, tovornjak pa je zapeljal čez levi rob ceste na njivo. Iz osebnega avta so popadali potniki, od katerih sta bila dva na mestu mrtva, trije pa huje ranjeni in so jih nemudoma prepeljali v novomeško bolnišnico.

Omenjeno škodo je vozil 30-letni Muhred Ajdinović iz Male Čolnarske ulice v Ljubljani, ki je ostal pri življenju in je v novomeški bolnišnici, umrla pa sta Husein Tabaković iz Velike Kladuše in Smajdin Ajdinović (brzkone brat voznika) iz okolice Cazina. Razen njiju je v kritičnem stanju še eden od potnikov v »škodi«.

Komisija ima pri ugotavljanju vzroka nesreče in imen ponesrečencev težavno nalogo, ker gre za izredno zamotan primer. Tik za tovornjakom valjevške registracije, v katerega je trčil ljubljanski osebni avto, je namreč vozil še en tovornjak-hladilnik, ki je odpeljal dalje. Za hladilnikom je vozil drug tovornjak, katerega pa je prav na tem mestu že po trčenju prehitel osebni avto mercedes italijanske registracije, ki je vzlic temu, da se je vanj trčil od zadaj ta tovornjak odpeljal naprej in so ga ujeli šele na Čatežu. To drugo trčenje skoraj na istem kraju je zavleklo delo komisije.

Štirje ranjeni

TRBOVLJE, 4. junija — Voznik simca Božidar Povhe je huje poškodovan, sopotnik Ivan Rupnik in Rudi Kuder (vsi iz Trbovelj) ter Miran Lenarčič iz Zagorja pa lažje. To je posledica silovitega trčenja simca in mestnega avtobusa v križišču »Dimnika« v Zg. Trbovljah danes ob 13. uri. Do nesreče je prišlo, ko je voznik simca hotel zaobiti kombi, ki je stal pred gostilno »Dimnika«. V trenutku, ko se je osebni avto izogibal kombiju in neki ženski (kombi je zapri ploščnik), je simco začelo zanašati v levo in v mestni avtobus, ki je takrat pravilno zapeljal v križišče. V avtobusu, ki je vozil v smeri proti Zg. Trbovljam je bilo okoli 40 potnikov. K sreči ni bil nihče med njimi ranjen.

P. B.

Program

RADIO

4.30—8.00 DOBRO JUTRO! 8.00 Vremenska napoved in poročila; 8.10 Glasbena matineja; 9.00 Poročila; 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.35 Slovenske narodne; 10.00 Danes dopoldne; 10.20—12.00 Pri vas doma; 12.00 Poročila — Na današnji dan; 12.10 To in drugo iz domače glasbe; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Z domačimi ansambli; 13.00 Poročila; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam . 14.00 Poročila; 14.10 Glasbena tribuna mladih; 14.30 Z ansamblom Jožeta Privška; 14.40 »Na poti s kitaro«; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Od melodije do melodije; 16.00 »Vrtiljak«; 16.40 Naš podlistek; 17.00 Poročila; 17.10 Torkovo glasbeno popoldne; 18.00 Poročila — Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 V torek na svidenje! 18.45 Pota sodobne medicine; 19.10 Obvestila; 19.35 Radijski dnevnik; 20.00 Prodajalna melodij; 20.30 Radijska igra; 21.31 Lahka glasba slovenskih avtorjev; 22.00 Poročila, Našim rojakom po svetu; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Solistična in ansambelska glasba Karola Pahorja; 24.00 Poročila.

IZ DRUGEGA PROGRAMA

13.05 Panorama zvokov; 14.00 Radijska šola za višjo stopnjo; 14.35 Glasbeni variete; 16.00 »Horoskopa«, 16.05 Radi smo jih poslušali; 16.30 Vremenska napoved, novice — Nič nas ne sme presenetiti; 16.40 Melodije po pošti; 17.30 Zrcalo dneva; 17.40 Ljudje med seboj; 18.00 Parada orkestrov; 18.40 Jazz iz studia 14; 19.00 Pet minut humorja; 19.05—20.00 Zabavni zvoki za vse.

IZ TRETJEGA APROGRAMA

20.00 Danes za vas; 20.05 V korak s časom; 20.15 Slovenski zborovski skladatelji; 20.45 Minute z violinistom Rokom Klopčičem; 21.30 Dogodki dneva; 21.40 Berlinski koncertni večeri, 23.20 Maurice Ravel: Godalni kvartet v F-duru; 23.55 Iz slovenske poezije.

TELEVIZIJA

14.28 Napoved sporeda (Lj)
14.30 Evropsko prvenstvo v boksu, barvni prenos četrtfinalnih tekmovanj (do 17.30) (Beograd)
17.45 Tik—tak: Prišla je miška (Lj)
18.00 Risanka (Lj)
18.05 Obzornik (Lj)
18.20 Narodna glasba Srbije, bavrna oddaja TV Beograd (Lj)
19.00 Prehrana v izjemnih pogojih: Skrite kalorije (Lj)
19.15 S kamero po svetu: Sally in Joe (Lj)
19.45 Kalimero, barvna risanka (Lj)
20.00 TV dnevnik (Lj)
20.25 Propagandna oddaja in TV barometer (Lj)
20.35 Diagonale (Lj)
21.25 L. N. Tolstoj: Vojna in mir, barvna TV nadaljevanka (Lj)
22.10 Poročila (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec:

17.40 Poročila (Zg)
17.45 Mali svet (Zg)
18.15 Kronika (Zg)
18.30 Znanost (do 19.15) (Zg)
19.30 Evropsko prvenstvo v boksu, barvni prenos (Bg)

Ocena

TV na TV

Pravzaprav samo dejstvo, da je na televizijskem festivalu v Portorožu dobila najvišje priznanje beograjska oddaja »Lice ob licu«, veliko in skoraj vse pove. Nič nimamo proti Mileni Dravić in Draganu Nikoliću, prav nič nimamo proti humorju niti proti kabaretni zabavi. Všeč nam je bilo, da so se avtorji oddaje, ki smo jo potem videli v nedeljo zvečer na zaslonu, s kupletom o festivalih nekako sami »zavarovali« proti portoroški nagradi, in seveda nam je bilo všeč, da očitno tudi žirija ni »spregledala« tega vložka. Naravnost veseli nas, da se vsaj Beograjčani tako uspešno posvečajo tako deficitnemu žanru, kot je duhovita zabava, čeprav bi si seveda tudi v oddaji »Lice ob licu« želeli še kakšnih vzponov.

Toda na svetu so vendarle še važnejše in resnejše stvari, kot je televizijski kabaret. O vsebini portoroške prireditve vemo v resnici samo toliko, kolikor smo izvedeli iz časopisov. Ne vemo tudi, katera so bila glavna vodila pri ocenjevanju, čeprav nimamo razloga za dvom, da je žirija upoštevala predvsem kvaliteto in druga objektivna merila. Gotovo je imela pred očmi tudi politiko, ki izhaja iz prihodnjih programskih potreb jugoslovanskih televizijskih hiš, in je hotela spodbuditi prizadevanja v določenih smereh. Toda vse se je le končalo z »Licem ob licu«: silno prav je da znamo na stvari pogledati s smešne, z vesele plati, kardinalne naloge televizije pa so vendarle povsem nekje drugje. In v resnici jih, kakor vemo, še ne znamo najbolje mojstriti.

V portoroško dogajanje smo dobili neposreden, vizualen vpogled s prenosom sklepne prireditve: načelno je vsekakor zanimivo in poučno videti, kako televizija obravnava televizijo. Doživeli pa smo v bistvu spet kabaret, le da kabaret bolj dolgočasne vrste. Namen, da bi javni zaključni večer televizijskega festivala izzvenel kolikor mogoče sproščeno, je bil hvalevreden. Toda namesto sproščenosti smo videli tako imenovano domačnost in precejšnje število zadreg. Nekaj izjav, nekaj konferanse in popevke popevke . . . Televizija pa nedvomno sodi med tiste resnejše in važnejše stvari, ki smo jih že omenili. Zato bi sama sebe lahko brez sramežljive skromnosti obravnavala vse drugače in bolj mojstrsko.

TIT VIDMAR

Slovenec ropal v Italiji

V Italiji se je končala pot »mednarodnega« vlomilca F. Ajdovca

LJUBLJANA, 4. jun. — Vse kaže, da se tudi tistim nepridiravom, ki se takorekoč selijo s trebuhom za kruhom, v tujini ni z rožicami postlano. Vsaj tako lahko sodimo po obvestilu italijanske policije, ki je pred nedavnim aretirala 34-letnega Franca Ajdovca iz Ljubljane.

Ajdovec je namreč 29. maja vdrl v prostore banke v Bergamu in presenečenemu blagajniku pomolil pod nos nabito pištolo. V vrečko je romalo nič manj kot 452.000 lir in roparja že ni bilo. Toda Ajdovec je bil kljub svoji drznosti le nekoliko prepočasen, kajti le nekaj kilometrov izven mesta ga je dohitela policijska patrulja. Pri pregledu so pri Ajdovcu našli še eno pištolo, nato pa se je ropar preselil v zapor.

Ajdovec je bil že pred tem kaznovan v Franciji, kjer je odsedel tudi šest let, pred ropom v Bergamu pa so ga videli v Trstu. Tako se je »mednarodna« pot slovenskega roparja in vlomilca začasno končala v italijanskih zaporih.

J. K.

Trčil v kamen

KAMNIK, 4. jun. — Mopedist Ivan Pavlič (22 let) iz Podgorja, je včeraj ob 20.35 v Smartnem, na cesti Kamnik — Ločnica, zapeljal s ceste in trčil v obcestni kamen. Pri padcu se je hudo poškodoval in se zdravi v ljubljanski bolnišnici. J. K.

Tatvine, rop sodba

Milenko Marković (23) je znanca, ki mu je bil plačal pijačo, oropal

LJUBLJANA, 4. junija. — Na šest let in pol strogega zapora je okrožno sodišče danes obsodilo Milenka Markovića (23) iz Ljubljane.

Obtoženec je novembra lani iz pisarne podjetja za avtomatizacijo prometa v Ljubljani ukradel 26.000 dinarjev, še istega dne pa iz kleti istega podjetja 27 steklenic raznih žganih pijač v vrednosti 1800 dinarjev. Nekaj mesecev prej pa je nekemu znancu iz spalnice izmaknil 800 dinarjev.

Še hujše dejanje je zagrešil marca lani, ko je v bližini ljubljanske tovarne Utensilija z neugotovljenim trdim predmetom udaril Hasana Bečiragića, znanca, ki je tistega večera njemu in njegovim staršem plačal nekaj pijače, udaril po glavi tako močno, da mu je povzročil odprt zlom lobanje. Že nezavestnemu mu je nato ukradel 400 dinarjev.

Marković tatvine priznava, ropa pa ne in trdi, da je iz bifeja, kjer so pili skupaj s kasnejšo žrtvijo, odšel že pred Bečiragićem. Njegovi starši so te besede potrdili, sodišče pa je bolj verjelo oškodovancu, ki je miličniku, ki je prišel po napadu k njemu v bolnišnico, takoj povedal, da ga je bil napadel Marković.

J. L.

Zahrbten napad z nožem

Tri leta strogega zapora za Josifa Toleskega zaradi poskusa uboja

LJUBLJANA, 4. jun. — Zaradi poskusa uboja je ljubljansko okrožno sodišče danes obsodilo Josifa Toleskega, 23-letnega delavca iz Ljubljane, na tri leta strogega zapora. Obtoženec je 26. marca letos okoli 19.30 dvakrat zabodel v desno stran trebuha Janeza Klemenčiča, ga hudo ranil, potem pa zbežal.

Toleski je krivdo sprva zanikal, kljub temu, da so našli nož pri njem doma, vendar je kasneje, ko je prejel obtožbo, le priznal, da je zabodel Klemenčiča. Takrat je pred slaščičarno izbruhnil pretep, ki ga je izzval vinjeni Klemenčič, ki pa se s Toleskim sploh ni spopadel. Priče so povedale, da je obtoženec nenadoma stekel okoli kioska, prišel Klemenčiču, ki se je takrat tepel z nekom drugim, za hrbet in ga zabodel, ne da bi se napadeni sploh utegnil braniti. Ker je bil Toleski skoraj popolnoma trezen, nož pa dolg in oster, je obtožencu po mnenju sodišča gotovo vedel, da lahko Klemenčiča z udarcem v tako občutljiv del telesa, kot je trebuh, tudi ubije, zato ga je obsodilo zaradi poskusa uboja z eventualnim naklepom. V dobro mu je štelo, da je dejanje ostalo pri poskusu, da ga je delno priznal, da je še mlad in da je pretep izzval Klemenčič.

J. L.

Gozd hira

Vrhovno sodišče SRS potrdilo, da železarna Ravne uničuje okoliški gozd

MARIBOR, 4. junija — Vrhovno sodišče SRS je zavrnilo pritožbo železarne Ravne na Koroškem, v kateri se je ta pritožila zoper sodbo mariborskega okrožnega sodišča, ki je železarno obsodilo, da mora nekaterim lastnikom plačati škodo, ki zastruplja gozdove.

Tako mora plačati Mariji in Konradu Gorenšku iz Prešega vrha 4 16.813,30 din, Valentinu Merkaču in Roku Hudopisku iz Stražišča pri Prevaljah 14.633,40 din in Ivanu Dretniku s Tolstega vrha pri Ravnah 4.243.10 din. Od srede leta 1970 mora lastnikom plačati tudi 5-odstotne obresti pa tudi sodne stroške.

Gozdarski inštitut iz Ljubljane je ugotovil, da se škoda pojavlja od leta 1964 in ugotovil, da se je prirastek v gozdu zmanjšal od 20 do 60 odstotkov.

Nadalje so strokovnjaki ugotovili, da prihaja zaradi propadanja gozdov tudi do zamočvirjenja, izsuševanja in drsenja tal.

Po analizah so ugotovili, da povzroča železarna Ravne kar 70 odstotkov celotne škode na gozdovih, ostalih 30 odstotkov pa obrati družbene prehrane, avtomobili, rudnik svinca in drugi.

Sodba je vzbudila na Koroškem veliko zanimanje, saj vzbuja upanje, da si bo železarna vendarle preskrbela filtre.

J. JERMAN

Ubil ga je tovor

KRANJ, 4. jun. — V ljubljanski bolnišnici je v soboto za posledicami poškodb umrl Peter Remic (star 22 let) iz Vašc. Remic se je ponesrečil v petek, ko se je njegov tovornjak zaradi prevelikega tovora prevrnil po nasipu nedaleč od Čirč.

J. K.

Truplo v Ljubljanici

LJUBLJANA, 4. jun. — Včeraj popoldan, nekaj po 14. uri, so iz Ljubljanice v Fužinah potegnili truplo 39-letnega Franca Jesiha iz Ljubljane. Pri pregledu niso na telesu ugotovili nobenih znakov nasilja, zadnjikrat pa so Jesiha videli v soboto prav v bližini Fužin.

J. K.

Skok z mostu

MARIBOR, 4. junija — V soboto ob 9. uri je s starega mostu v Mariboru skočila v Dravo 37-letna Jožefa Slaček iz Andrejcev pri Lenartu. Zakaj se je odločila za samomor, ni znano. Tudi trupla še niso našli.

M. S.

oglašujte v dnevniku DELO

Richard Collier: **(50)**

Duce! Vzpon in propad Benita Mussolinija

Zahtevajo — je pojasnjevala Giuliana — samo eno uslugo v zamenjavo: ministra brez listnice v katerikoli na novo osnovani vladi. V dokaz svoje dobre volje bodo v dogovorjenem trenutku ustavili delo v slehernih tovarni v Italiji.

Toda Marchesi — je nadaljevala Giuliana — je dodal svoj pogoj, ob katerem ji je zledenela kri. »Štiristo tisoč glav,« je napovedal Marchesi, »se bo zakotalilo v Italijo.«

Nemirni Badoglio

Maršal Pietro Badoglio je nemirno kot zver v kletki stopal po pološčenem parketu v salonu svoje razkošne vile na Via Bruxelles v Rimu. Devet mesecev je že minilo od tistega skrivnega sestanka s princeso Marijo-José, a še vedno ni bilo nobenega poziva iz Kvirinala. Badoglio je bil ves iz sebe. Ni vedel, da ga je bila princesa poklicala na lastno pobudo. Še vedno ga je skelelo, da je moral odstopiti po polomu v Grčiji. Imel je občutek, da mu je kralj samo pomahal pred nosom z možnostjo, da bi se maščeval Benitu Mussoliniju, in da mu je nato muhasto odvzel to možnost.

Čeprav je Mussolini z omahovanjem odobril Badoglievo prošnjo po oprostitvi od davka na dohodek po etiopski vojni — uka. zal je finančnem ministru grofu Paolu Thaonu di Revelu, naj najprej davek izterja in mu ga potem vrne — je maršal sovražil Mussolinija še izza pohoda na Rim. Od vojne z Grčijo pa se je njegovo sovraštvo še bolj razvnemalo.

»Dajte mi znamenje,« je govoril svojim sinovom.»Postavil bom 150 ljudi pred zid in zadeva bo opravljena.« Toda sčasoma je postajal čedalje bolj nestrpen. »Če se kralj ne bo odločil, da bi izvedel državni udar,« je godrnjal, »ga bom jaz v sporazumu s prestolonaslednikom Umbertom.«

Nenadoma je maršal prenehal korakati po sobi. Služabnik je sporočil prihod dr. Ferdinanda Arene. Kraljevska hiša in Badoglio sta imela istega zdravnika in obisk je za Badoglia lahko pomenil samo to, da je prišel pričakovani poziv.

»Ali imate kako sporočilo?« je vprašal Badoglio z iskrečim pogledom, ko je naglo stopil naprej, da bi stisnil Areni roko. »Ali vas pošilja kralj?«

»Ne, maršal,« je moral priznati zbegani zdravnik. »Prišel sem, da bi vam izmeril krvni pritisk.«

»Ni vstopal«

Claretta Petacci se je zdrznila. Nepričakovano je njen taksi zavrl prav na pragu palače Venezia, pri stranskem vhodu na Via degli Astalli, skozi katerega je že sedem let prihajala vsako popoldne. Brez ovinkov je detektiv v civilu, ki je z dvignjeno roko zaustavil taksi, pomolil glavo skozi okno.

»Ne morete noter, signora,« ji je suho rekel.

Claretta je bila vsa osupla. »Ne morem noter?« je ponovila. »Zakaj ne? Kaj vse to pomeni?« Toda mož je samo leseno odgovoril: »Pojdite nazaj! Tako je ukazal Duce. Več vam ne morem povedati.«

Medtem ko so se ji podile po glavi zmedene misli, je Claretta naročila vozniku, naj jo odpelje do hiše Quinta Navarre, ki je bila v bližini pri cerkvi svetega Marka. Ducejev vratar, ki je že dolgo njen dobri prijatelj, bo gotovo vedel, kaj je narobe. Toda Nevarra, ki je bil zbegan in v strahu, ji ni mogel nič povedati. Čeprav je slišal za Mussolinijev ukaz, ni prav nič vedel, čemu je Mussolini to ukazal. Vsej potrti od žalosti in ponižanja Claretti ni preostalo drugega, kot da se vrne v vilo Camilluccia.

Zaman je dvajsetletna Myriam prigovarjala sestri: »Pusti ga in popolnoma pozabi nanj! Da mi ne boš več tekala za njim po vsem tistem, kar ti je storil! Tega si ni zaslužil!« Claretta ni mogla poslušati tega nasveta. Še isti večer je pisala Mussoliniju in ga prosila za pojasnilo, potem pa mu je naslednjega dne poslala še dve pismi. Ker ni prejela nobenega odgovora, je telefonirala. Toda čeprav je interna 51 v palači Venezia vztrajno molčala, Claretta ni popustila. Če si je Mussolini poiskal kako drugo žensko, naj ima toliko poguma, da ji to pove — vendar kaj se je pravzaprav dogajalo v Ducejevih nemirnih, izmučenih možganih?

To vprašanje si je v tistih soparnih majskih dneh leta 1943 zastavljal še marsikdo drug poleg Clarette. Večini se je zdelo, da je Mussolinijevo vedenje zdaj izgubilo sleherni logični videz, kot da je poskušal pospešiti neizogibni konec, ker je spoznal, da so njegovi veličastni načrti pripeljali Italijo na rob propada.

PALMIRO TOGLIATTI — voditelj italijanskih komunistov je do leta 1943 preživel že osemnajst let v izgnanstvu v Sovjetski zvezi, kjer je zastopal Italijo v kominterni. Nanj se je obrnil italijanski dvor, ko se je hotel znebiti Mussolinija. Čutil je, da brez komunistov ne bo mogel zrušiti Duceja in fašističnega režima. Komunisti v Italiji pa so izpričali svojo moč predvsem s stavkami, ki so hromile italijansko vojno industrijo. Togliatti je sporočil iz Moskve, da so komunisti pripravljeni sodelovati v slehernem udaru proti fašizmu.

Naposled je po petih dneh molka sam telefoniral Claretti. Z glasom, ki je zvenel trdo in odtujeno, ji je povedal samo to: »Sklenil sem, da te ne bom več videl. Imam svoje razloge.« Toda Claretta, ki je začutila, da odjenjuje, ga je rotila: »Celo človek, ki je obsojen na smrt, dobi pojasnilo.« Šele takrat, ko se je vrnila v palačo Venezia, je s tesnobo v srcu spoznala, da Mussolini nima nobenega razumnega pojasnila.

Ko je stopila v dvorano nebesnih znamenj, je rezko vzkliknila. Nenadoma je soba postala tuja — radio z gramofonom, knjige, vaza s cvetlicami — vse to je izginilo. »Ukazal sem, naj vse to odnesejo, ko sem sklenil, da te ne bom več videl,« ji je rekel Mussolini, kot da je zdaj vse jasno.

»In moja fotografija?«

»Raztrgal sem jo,« ji je povedal z istim glasom, »ko sem bil jezen.«

Duševna zmedenost

V resnici pa je Mussolini pod pritiskom neštevilnih težav ves obupan poskusil rešiti edino vprašanje, ki ga je bilo mogoče rešiti: svoj odnos do Clarette. V vseh rimskih salonih so običajno premlevali njene vsakdanje obiske v palači Venezia. Neverjetno, toda samo Rachele, ki se ni zganila iz svojega ozkega romagnolskega kroga, še ni zvedela za moževe odnose z njo. Duce je udrihal po strahovih in spričo vseh teh problemov ga je obšla želja, da bi zbežal in se skril. Ko so se trinajstega maja 1943 vse sile Osi v Severni Afriki vdale, se je takoj umaknil v Rocca delle Caminate, v svojo poletno rezidenco blizu Forlija, kjer je več dni izrezoval članke iz časopisov in podčrtoval stavke z rdečim in modrim svinčnikom.

Mussolinijeva okolica je po več znamenjih sklepala, da se ga polašča duševna zmedenost. Vratar Quinto Navarra jo je videl v njegovi zanikrnosti. Nekoč je bila njegova pisalna miza vzorno urejena, zdaj pa je bila prepolna vsega kot starinarjeva stojnica z odprtimi knjigami, fašističnimi značkami in kolajnami, snopi pšenice, povezanimi s tribarvnimi trakovi.

General Antonio Sorice, podsekretar v vojnem ministrstvu, je videl znamenje duševne zmedenosti v tem, da je usodno zavlačeval odločitve. Nekoč je bil Duce vzor človeka, ki ne prelaga odločitev na naslednji dan, zdaj pa je omahoval po dva tedna ali dlje — čeprav ni odlašanje nič pomagalo. Ko ga je nekoč Sorice priganjal, naj mu pove svojo odločitev o dveh spomenicah, mu je Mussolini že čez eno uro ustregel. Čeprav je vsaka spomenica vsebovala načrt, ki se je bistveno razlikoval od drugega, je Sorice ugotovil, da je Duce odobril obe spomenici.

Tragedija za Italijo je bila, da si Mussolini ni upal priznati poloma. Tisto poletje se je v palači Venezia zbrala na ekonomski konferenci skupina milanskih industrijcev. Ko so odhajali, je eden izmed njih dvignil roko v rimski pozdrav in zaupljivo vzkliknil: »Vinceremo!« (Zmagali bomo!).

Na njegovo začudenje je začel Mussolini divje kričati: »Nam ni treba zmagati! Mi smo že zmagali! Zmagali! Moralno smo zmagali!«

Toda po mnenju von Rintelena, nemškega vojaškega atašeja, je bil Mussolini popoln defetist. Več let pred drugo svetovno vojno je fašistična propaganda razglašala otok Pantellerio, ki leži jugozahodno od Italije, za nezavzetno trdnjavo — Mussolinijevo »anti-Malto«. Otok je bil prepražen s podzemskimi hangarji, v katerih so bile eskadrilje letal, in oborožen s štiridesetimi baterijami topov. Posadka je štela 12.000 mož. V začetku junija je poveljnik otoka admiral Gino Pavesi kljub nenehnim letalskim napadom dvakrat zavrnil zahtevo po vdaji.

Nadaljevanje prihodnjič

MEDVEDEK NEEWA

PO CURWOODU PRIREDIL TIT VIDMAR, NARISAL MIKI MUSTER

3.

Tako naglo kot je privihral, je ogenj tudi spet odhrumel dalje. Od gozda, ki je še malo prej zelenel, so ostala le črna in zoglenela debla. Živali, kar jih je bilo še živih, so počasi odplavale k bregu. Vendar se jih je iz velikanskega gozda rešila komaj peščica, vse ostale so našle strašno smrt v plamenih. Breg je bil še dolge ure tako razbeljen, da na njem ni bilo obstanka, in veter je vrtinčil oblake pepela.

329.

Končno je prišlo olajšanje. Po dolgi zadušljivi noči se je proti jutru ulil krepčilen dež in izpral sledove razdejanja. Ko je sonce predrlo oblake, je bil zrak kot prečiščen in le trupla poginulih živali so opominjala na prestano nesrečo. A gozda, ki je doslej dajal zavetje in hrano, ni bilo več in preživeli so se turobno odpravili v opustošeno divjino. Med njimi tudi Neewa in Miki.

330.

Spet je moral voditi Neewa. Miki se ni prav nič spoznal v ožgani pokrajini. In Neewa ju je po tednu dni napornega potovanja, ki je zlasti Mikija precej prizadelo, pripeljal v sončno zeleno deželo, ki je bila vsa prepredena z bistrimi potoki in rekami. To je bilo lovišče, kakor sta si ga le mogla želeti. Ostala sta tukaj mesec dni in v tem času sta si spet opomogla in se zredila; bila sta spet srečna.

Skylab: premalo energije

Danes bosta astronavta skušala razprostreti krilo sončnih celic

HOUSTON — Po tednu raznih nezgod so dobili trije vesoljci v »Skylabu« prost dan pred veliko nalogo. Dva astronavta naj bi zlezla iz kabine in odpravila okvaro na plošči s sončnimi baterijami. Ker je odpovedalo še nekaj baterij, se je morala posadka odločiti za skrajno varčevanje. Astronavta bosta danes skušala prežagati pločevino okoli »krila« z baterijami, ki se zaradi tega ne more razprostreti. Če bo poskus uspel, bo imel »Skylab« dovolj električne energije za vse naloge, drugače pa bo zgubljenih 2,6 milijarde dolarjev, vloženih v ta projekt.

Precej nesreč doma

Med vzroki so padci na prvem mestu, prizadeti starejši letniki

FRANKFURT — Pri nesrečah v gospodinjstvu je bilo v ZR Nemčiji v letu dni 10.819 smrtnih žrtev. Med vzroki nesreč so padci na prvem mestu (82 odstotkov), potem se vrstijo zadušitve, požari, eksplozije, zastrupitve s svetilnim plinom in opekline, žrtev elektrike pa je le 0,8 odstotka. Med smrtnimi žrtvami nesreč v gospodinjstvu je 57 odstotkov žensk in 25 odstotkov moških nad 60 let, z 10 odstotki pa je na tretjem mestu mladina do 20 let. V celoti je bilo v gospodinjstvih okoli dva milijona nesreč s poškodovanci.

Fantič je vozil kamion

Neukrotljiva sla dvanajstletnega gojenca po šoferskem poklicu

BREMEN — Dvanajstletnega gojenca mladinskega doma v Bremenu je spet premagala ljubezen do krmila. Že petič v osmih tednih je ušel iz zaprte stavbe. Z avtostopom je prišel v Hamburg, kjer je sedel za krmilo tovornjaka, ki ga je vozil v Osnabrück. Tam mu je zmanjkalo bencina, zato si je izbral drug tovornjak. Prometna policija je šele v Münstru prestregla malega voznika večtonskega vozila. Pred šestimi tedni je ta fant peljal ukraden 12-tonski tovornjak brez vsakršne nezgode od Bremna do Frankfurta.

VEČJA VARNOST V PILOTSKI KABINI — Na letalskem inštitutu v Braunschweigu so izdelali na digitalni obdelavi signalov zasnovano elektronsko napravo, ki nadzoruje sama sebe in opozarja na okvare. Pilot lahko ročno zamenja vsako enoto. Naprava je na preizkušnji.

Neznana daljna dežela

V očeh nekaterih Britancev sta gejša in kimono simbola Japonske

TOKIO — Skoraj polovica Britancev ne ve, ali je Japonska njihova zaveznica ali ne. Anketo je izvedlo japonsko zunanje ministrstvo, podatki se nanašajo na 2.000 Britancev, starejših kot 16 let. Odgovori na vprašanje, kaj se jim zdi najpomembnejše od vsega, kar so kdaj slišali o Japonski: 37 odstotkov anketirancev je omenilo »agresivni gospodarski vzpon«, 11 odstotkov 2. svetovno vojno, štirje odstotki anketirancev poznajo to deželo po eksploziji prvih atomskih bomb, v očeh treh odstotkov pa sta gejša in kimono simbola Japonske.

Posnetki starih umetnin

UNESCO je izdala zbirke diapozitivov o stvaritvah Srednje Amerike

PARIZ — Organizacija ZN za prosveto, znanost in kulturo (UNESCO) je izdala tri zbirke diapozitivov s posnetki stvaritev srednjeameriških kultur. Na 30 diapozitivih prve zbirke sta mehiški mesti Monte Albana in Mitle, ki sta cveteli zlasti v prvem stoletju pred našim štetjem. Druga zbirka prikazuje razvaline Copana, središča majevske civilizacije v Hondurasu. To mesto je zavzemalo 30 hektarov, razvijalo pa se je od tretjega do devetega stoletja. V tretji zbirki so slike mehiškega mesta Tepotzotlana, znanega zaradi jezuitskega bogoslovja iz 18. stoletja. Ta stavba je izreden primer španske kolonialne arhitekture in mehiške baročne tradicije.

Povsem enake živali?

Napovedi švicarskega strokovnjaka po poskusih z žabami

NEW YORK — Genetik Klein z ženevske univerze pravi, da bo čez 50 let mogoče »proizvajati« popolnoma enaka živa bitja. Od leta 1966 sodeluje z raziskovalci oxfordske univerze pri poskusih z žabami. Iz žabjega jajčeca odstrani jedro in ga nadomesti z drugim. Celica se dalje deli kot normalno oplojeno jajčece. Proces se konča z razvojem žabe, ki ima zaželene genetske značilnosti. Klein pravi, da utegne izpopolnjena metoda koristiti zlasti živinorejі, se pravi, da bi na primer govedo imelo samo zaželene lastnosti oziroma, da bi bile živali skoraj popolnoma enake.

Drevje in kisik

Zaradi primesi v ozračju se zvišuje temperatura, zato se utegne čez nekaj desetletij stajati led na tečajih

RIM — Pred tridesetimi leti smo vdihovali zrak, ki je vseboval 29 stotisočink ogljikovega monoksida, zdaj je v ozračju 33.5 stotisočinke tega plina. Strokovnjaki izjavljajo, da je to nevarno za pljuča in sploh za zdravje, zlasti če upoštevamo, da narašča tudi količina drugih škodljivih sestavin v zraku, na primer ogljikovega dvokisa, žveplovega anhidrida, cianovodikove kisline, klora in amoniaka.

Ogljikov monoksid prestreza pot sončnim infra rdečim žarkom po odboju od zemeljskega površja. Tako nastane efekt tople grede, neposredna posledica je sicer počasno, a nenehno segrevanje ozračja. Če se bo to nadaljevalo, pravi ameriški kemik Donald Carr, se bo čez nekaj desetletij stajal polarni led, voda pa bo poplavila New York, London, Rim in druga mesta blizu morskih obal. Še pred tem bo zaradi višje temperature izginilo precej živalskih vrst, posledice pa bo čutil tudi človek.

Nekaterim oblikam življenja pa je ogljikov monoksid hrana, na primer številnim bakterijam in drevju. Srednje veliko drevo odda v 24 urah toliko kisika, kolikor ga potrebujejo trije ljudje. Žal se ljudje ne zavedajo pomena zelenja za svoj obstoj. Z uničevanjem drevja posredno zastrupljajo ozračje, ker omejujejo proizvodnjo kisika.

Zemeljsko ozračje tehta pet milijonov milijard ton, kar je malo v primerjavi z velikostjo planeta. To ozračje človek nenehno zastruplja, zato bi bilo treba gozdove še posebej zaščititi, kajti gozd obnavlja kisik in odstranjuje iz ozračja prah, hkrati pa prestreza tudi zvočne valove. Prišel je čas, pravijo izvedenci, da z varstvom gozdov branimo tudi lastno življenje.

Žalosten rekord

BERLIN — Glede samomorov je zahodni Berlin še vedno rekorder v zahodnem svetu. Lani je bilo med dvema milijonoma prebivalcev 824 samomorov.

Ciprsko vino

NIKOZIJA — Na Cipru so lani pridelali rekordno količino 38 milijonov litrov vina. Izvozili so ga 90 odstotkov.

Knjiga o odpravi

MOSKVA — Knjiga zdravnika Jurija Senkeviča o plovbi papirusne barke čez Atlantik je letos med najbolj priljubljenimi v SZ. Uvod je napisal Thor Heyerdahl, vodja odprave, ki je dokazala možnost, da so Afričani davno pred Kolumbom pluli v Ameriko.

Dolgo skupno življenje

Poljska slavljenca imata skupno kar sedeminšestdeset potomcev

VARŠAVA — Zakonca Maria in Igniac Luczewski iz majhnega poljskega kraja Koczanowa sta proslavila 70-letnico skupnega življenja. Stara sta 93 let, imata devet sinov in hčera, 21 vnukov in 37 pravnukov, skupno 67 potomcev.

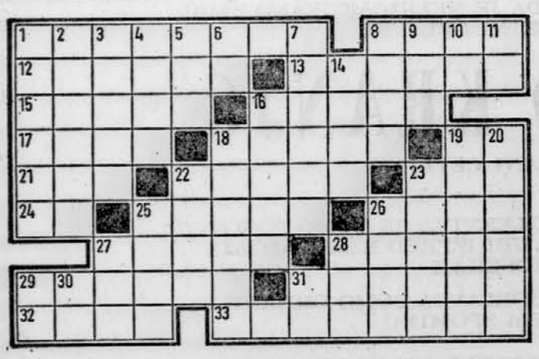
»Dober državljan«

HONGKONG — Hongkonške oblasti so ustanovile medaljo »dober državljan«. Hkrati z denarno nagrado jo bodo dobili ljudje, ki bodo pripomogli k odkrivanju kriminalcev.

Premalo riža

MANILA — Filipinska vlada je pozvala prebivalce, naj mladoporočencev ne posipajo z rižem, ker v vsej deželi primanjkuje tega živila.

Križanka

VODORAVNO: 1. angleški inženir, ki je izumil poseben postopek za pridobivanje jekla (Henry), 8. tanka kožica, 12. gorska vila v grški mitologiji, 13. temno rjava smolasta snov, zdravilo za kožne bolezni, 15. afriški veletok, 16. predsednik britanske vlade (Edward), 17. italijanski filmski režiser in igralec (Vittorio de), 18. argentinski šahovski velemojster (Oscar), 19. kemijski znak za gadolinij 21. kravica, 22. izloček solznih žlez 23. ime srbskega publicista Finclja, 24. kazalni zaimek, 25. italijanski filmski igralec in režiser (Pietro), 28. načrt, 27. otočje v Polineziji, 28 preprosta rastlina brez klorofila, 29. čik, ostanek cigarete, 31. znameniti starogrški kipar, 32. nekdanji bakren italijanski novec, 33. pribočnik, častnik, ki opravlja določene naloge v štabu.

NAVPIČNO: 1. rudnina za pridobivanje aluminija, 2. naziv III. Beethovenove simfonije, 3. obrit od svetlobe obsijanega predmeta, 4. narodna pripovedka z bajeslovno ali zgodovinsko vsebino v nordijski literaturi, 5. moško ime, 6. avtomobilska oznaka Makarske, 7. Wagnerjeva opera o »zadnjem rimskem tribunu«, 8. ime ameriškega filmskega režiserja Preminger ja 9 vetrc, sapica, 10. medmet prigovarjanja, 11. kemijski znak za aluminij, 14. ime tragično preminule češke umetnostne drsalke Maškove, 16. dami podobna, že v starem veku znana igra na deski, 18 sklenitev zakona, 19 človek z veliko glavo, 20. vladar, monarh, 22 zarodek novega življenja 23. izbrana družba, 25. spartma v južni Franciji z glavnim mestom Nimes, 26. stran, bok, 27. važna začimba, 28 vrsta afriške antilope, 29. središče vrtenja, 30. japonska igra s kamenčki, 31. vzklik.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. osama, 6. obraz, 11. Springfield, 13. stisk, 14. Randers, 16. Arso 17. ikre, 18. sat 19 IO, 20. voz, 22. Ila, 24. VR, 25. dve, 27. Srem, 29. tona, 31. ostanek, 33. Devin, 34. kalsitnec, 36. Itaka, 37. trasa.

ČGP DELO
TOZD — časopisi

LJUBLJANA

bo na Bledu kmalu odprla dva kioska za prodajo časopisov, razglednic in tobačnih izdelkov

Iščemo dve sposobni

PRODAJALKI s trgovsko kvalifikacijo

Nudimo dober zaslužek.

Pismene ponudbe sprejema ČGP DELO, Podružnica Kranj, Koroška 16, telefon: 21-280.

Komisija za volitve in imenovanja

SKUPŠČINE OBČINE KOPER

razpisuje
prosto delovno mesto

RAVNATELJA

vzgojno varstvenega zavoda Semedela

Poleg splošnih pogojev za sprejem na delo morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
— biti morajo vzgojitelji z opravljenimi strokovnimi izpiti, diplomirani pedagogi, psihologi ali socialni delavci, ki imajo vsaj 5 let prakse v vzgojno varstvenem ali vzgojno izobraževalnem delu;
— imeti morajo moralno politične kvalifikacije.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev z opisom dosedanjega dela in kratkim življenjepisom naj pošljejo kandidati v 15 dneh komisiji za volitve in imenovanja skupščine občine Koper. 5086

HARRISON JUDD

SENCA DVOMA

20 nadaljevanje

»Upam, da vam je Bobby kaj pomagal, čeprav ne vem dobro, kaj imate za bregom.«

»Stvar je zelo preprosta, gospa Mallon. Kitty je sedla v neki avtomobil, Bobby pa je to videl. Avtomobil, ki parkira pod ulično svetilko, je ravno takšen, kakršnega ima človek, ki ga bomo nocoj aretirali. Identifikacija je bila popolna. Bobby je čudovit za svoja leta. Ustrezajo vse podrobnosti, tudi tisto o plavutih, kot je rekel. Letos limuzina imperial nima novih zadnjih luči kot vsi drugi modeli iz tovarne.«

»No, upam, da ste res odkrili krivca.«

»O tem sem prepričan. Bobby nam je veliko pomagal.«

7. poglavje

Na zasebnem parkirnem prostoru pred Morrisonovo hišo je bilo vse polno razkošnih limuzin. Casey je pustil policijski avtomobil med dvema cestnima ladjama, izstopil in se nameril proti vratom. Pred njimi je stal japonski služabnik. Sprejemal je goste. Čudovit čas za slavnostno večerjo, je pomislil Casey, potem pa rekel:

»Rad bi govoril z gospodom Morrisonom.«

Služabnik ga je porogljivo pogledal in dejal:

»Danes sprejemamo le povabljence, gospod.«

»Kako pa veste, da nisem povabljen?«

Japonec se je nasmehnil. Ni mu bilo treba razlagati.

»Nocoj imam prednost pred gosti,« je rekel Casey. »Tole pa vam bo povedalo, zakaj je tako.«

Služabnik je pogledal policijsko značko in molče odšel. Casey je vstopil, vendar mu ni bilo dovoljeno dlje od garderobe.

Na dolgi mizi v jedilnici se je vse bleščalo od samega srebra. Casey je pomislil, da je za mizo prostora vsaj za trideset ljudi. Narednik je lahko pogledal v del dnevne sobe. Zagledal je nekaj moških v smokingih in z dragulji okrašenih žensk, ki so stali v skupinicah in se pogovarjali.

Morrison je naglo prišel za služabnikom na hodnik.

»O, vi ste, narednik Cole!« je nejevoljno vzkliknil. »Saj sami vidite, da imam preveč dela, da bi spet utegnil odgovarjati na vprašanja . . .«

»Ne gre za vprašanja, gospod Morrison.«

Bankir je nameraval ostro odgovoriti, vendar si je v zadnjem trenutku premislil. V njegovih očeh je bil strah.

»Kaj pa nameravate?« je vprašal.

»S seboj imam zaporno povelje.«

»Razumem. No . . . Ali stvari ni mogoče preložiti?«

»Saj sami veste za odgovor.«

»Da, mislim, da . . . Telefoniral bom Tomlinu.«

»Lahko ga pokličete tudi pozneje.«

Morrison je živčno pogledal služabnika.

»Veste kaj, narednik, vem, da morate izpolniti svojo dolžnost. Toda tako — pred vsemi gosti . . .«

»Recite služabniku, naj vam prinese zobno ščetko in kar še potrebujete . . . Potem bova odšla, ne da bi kdo kaj opazil.«

Vendar se nista mogla neopazno izmuzniti, dasi bi bilo to tudi Morrisonu najbolj všeč. Služabnik je bil obvestil Morrisonovo ženo. Veličastno, čeprav nekoliko prehitro, je prišla iz dnevne sobe.

»Kaj pa je, Ned!? je vprašala. Nagonsko je zaslutila nevarnost, kar je tako značilno za ženske.

»Aretiran sem,« je odgovoril Morrison. »Zelo mi je žal, draga. Stvar se bo hitro uredila, zato boš morala sama skrbeti za goste.«

Caseya je obšla nora želja, da bi pograbil Morrisona in ga odvlekel in hiše kot najbolj prostaškega morilca.

»Seveda, dragi!« je rekla gospa Morrison. »Sicer pa se tako kmalu vrneš. Nemudoma bom poklicala odvetnika Tomlina . . .«

»Žal mi je, gospa,« se je vmešal Casey. »Toda gre [illegible]ločin, ko kavcija ni dovoljena . . .«

»Kaj pa govorite?« je vprašala. Njen glas je bil tako zadirčen, da so ga gostje slišali. V dnevni sobi je zavladala tišina.

»Katerikoli zločin razen umora . . .« je nadaljevala gospa Morrison.

»Prosim te, nikar se ne razburjaj, draga,« je naglo rekel Morrison.

»Vedeti hočem, česa je obtožen moj mož!« je jezno dejala njegova žena.

Gostje so že tako ali tako prisluškovali. Uglajeno so se sicer vedli, prisluškovali pa so vendarle. Casey se je nenadoma vprašal, ali ni Morrison morda zaslutil, da se mu bliža aretacija, tako da je nalašč povabil goste, samo da bi ga aretirali tik pred večerjo. Tako bi se vsem zasmilil in vsi bi potem govorili o surovem ravnanju policije.

»Ali boste povedali gospe?« je vprašal Morrisona.

»Vse je preveč nesmiselno in preveč smešno.«

»Obtožba je takšna: umor prve stopnje,« je pojasnil narednik in vzel iz žepa lisice.

»Vklenjega že ne boste odpeljali!« je zavpila gospa Morrison. »Moj mož nikakor ne bi mogel narediti česa takšnega! Niti enega sovražnika na svetu nima!«

»Pojdiva,« je rekel narednik.

Vklenil je Morrisona. Iz skupine gostov je prišlo vznemirjeno mrmranje.

»Vaše vedenje je prezira vredno!« je zakričala gospa Morrison. »To je že prava norost! Umor . . . Moj mož naj bi bil morilec! Policija je prav gotovo ponorela.«

GERALD DURRELL

SORODNICA ROZI

21. nadaljevanje

»Sicer pa . . . Pri besedi lov, sem se nečesa domislila, je rekla lady Fenneltree soprogu. »Si slišal, Rupert, kaj se je nedavno tega dogodilo v Monkpeppru? Nekakšen možak — očitno norec — je z velikim divjim slonom napadel lovce.«

Adrianu je zdrknila palica iz rok. Krepko ga je treščila po nogi.

»Oh . . . Kaj res?« je rekel lord in se trudil ostati resen. »Kako grozno!«

»In najhuje pri vsem skupaj je to,« je rekla lady Fenneltree in tako silovito vsekala po krogli, da je zletela skozi troje vrat, »da je bil možak čisto nag.«

»Kaj ne poveš!« je odvrnil lord Fenneltree očitno povsem presenečen. S pogledom je ošinil Adriana; tega dela zgodbe mu ni bil zaupal.

»Grozno,« je rekla lady Fenneltree.

»Zares . . . Čisto nag?« je vprašal lord. Ta del novice ga je očitno prevzel. »Le zakaj je bil čisto nag in poleg tega še s slonom?«

»Ljudje nižjega stanu si izmislijo vse mogoče,« ga je poučila soproga, »posebno še pod vplivom alkohola.«

Jonquil je stala ves čas zraven in strmela v prazno. Zdaj je pogledala Adriana s topečim se pogledom in rekla: »Še nikoli nisem videla nagega moškega.«

»Jonquil!« je vzkliknilo njegovo lordovstvo ogorčeno. »Upam, da ne! Za to je še zadosti časa!«

Ta pogovor je sicer odvrnil pozornost lady Fenneltree od Rozinih protestnih klicev, Adriana pa je spravil v novo paniko.

Zdaj je bil prepričan, da bo izvirna ideja lorda Fenneltree sprožila katastrofo. Ne glede na vse drugo, lady Fenneltree ne bo ravno vriskala od navdušenja, ko se ji bo zjasnilo, da je mladi moški, ki je čisto nag napadel lovsko druščino, že nekaj dni njen gost. Še enkrat je pojasnil lordu svoje dvome, ta pa je vztrajal pri prvotnem načrtu.

»Kaj ne bi bilo najbolje, ko bi jo z Rozi popihala?« ga je rotil Adrian. »Zagotavljam vam, da bo lady Fenneltree bruhala ogenj in žveplo kot vulkan, če bo vse skupaj izvedela.«

»Nesmisel,« je dejal lord spokojno. »Ko bo doživela veličasten vstop v dvorano, ji bo od samega navdušenja zmanjkalo besed.«

Adrian si ni mogel predstavljati, da bi lady Fenneltree ob čemer koli na svetu zmanjkalo besed.

»Ampak ko bo zvedela, kdo sem,« je ugovarjal, »in vse tisto o Rozi z breskvami in pavjim perjem . . .« Glas mu je pošel. Predstava, da utegne lady Fenneltree vse to zvedeti, ga je popolnoma porazila.

»Nikar ne skrbite,« je dejal lord Fenneltree prijazno. »Kar naprej vas nekaj skrbi. To sem že večkrat ugotovil in rečem vam, da to ni dobro za živce. Prav gotovo ste opazili, da je moja žena pri priči dorasla vsaki priložnosti. V hipu ko bo stopila Rozi v dvorano, si bo rekla, da v nobeni hiši ne blizu ne daleč ni prišel slon v plesno dvorano. In povem vam, prijatelj dragi, da tega večera ne bo nikoli pozabila.«

Glede tega se lord res ni zmotil, četudi ni šlo vse čisto tako, kot si je bil zamislil.

Prišel je veliki dan in vsa hiša je hrumela od dejavnosti. Plesna dvorana, v katero naj bi Rozi stopila, je bila petdeset metrov dolga in dvajset široka. Vanjo si prišel s stranske terase skozi masivne hrastove duri. Nad vratnimi loputami je visel kot lastovičje gnezdo balkon, na katerem naj bi igrala godba. Stiriindvajset orjaških lestencev v dveh dolgih vrstah je razsvetljevalo dvorano, žareli so kot narobe obrnjena božična drevesca.

Tla so bila čudovito zglajena in so sijala kot temno morje in na drugem koncu dvorane, nasproti masivnih duri, so stale dolge, belo pogrnjene mize. Na njih so ležali krožniki z mrzlimi srnjimi hrbti; jastogi v aspiku, podobnim velikim rdečim muham v jantarju; nastavki s sadjem; orjaške pastete z jesensko rjavo skorjo, nadevane s perutnino, fazani in jerebicami; prekajene jegulje na gredi zelenega peteršilja in kreše; losos, obdan z majonezo in črnimi biserčki kaviarja; in v sredi, kot pičce de resistance cel pujsek, čudovito okrašen in z rdečim jabolkom v gobcu.

Okoli teh poslastic so stale velike posode s punčem, srebrna vedra, polna steklenic šampanjca, cele baterije rdečega in belega vina za gospode in presnega pomarančnega, limonovega, breskovega soka ter različnih sladoledov namenjenih temu, da bodo osvežili dame po napornih valčkih in polonezah. Delo v hiši je postajalo bolj vročično. Adrian je stal ali v hlevu in dajal Rozi nauke in svarila glede njenega nastopa ali pa se je splazil v plesno dvorano in z naraščajočim strahom, ki mu je stiskal želodec, strmel v odlično zglajeni parket.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO GRAFIČNO PODJETJE DELO LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA AGENCIJA LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 1 — TELEFON 21-896 MALI OGLASI 22-657 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463 ZA ZUNANJE NAROČNIKE 23-522, POŠTNI PREDAL 29 — EKSPEDIT TELEFON 321-489 — BRZOJAVNI NASLOV DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA LJUBLJANA 501-02-601-20012 — MESEČNA NAROČNINA 32 DIN — ZA ZASEBNIKE NAROČNINA 30 DIN — POSEBNE NAROČNINE: — PETEK 4 DIN, SOBOTA 4 DIN, PONEDELJEK 3 DIN PETEK IN SOBOTA 7 DIN — ROKOPISOV NE VRAČAMO — OPROŠČENO PROMETNEGA DAVKA PO PRISTOJNEM SKLEPU 421 — 2/72

telefon dežurnega urednika 20-646

MALI OGLASI

FIAT 850 special, letnik 1969, oktobra, prevoženih 51.000 km, registriran do 25. oktobra, poceni in ugodno prodam. Ogled od 14. do 16. ure. Naslov: Vinko Čepec, Glavarjeva 19. 17713-3

OSEBNI avto austin 1500, letnik 70, prevoženih 49.000 km ugodno prodam. Ogled pri Vidic, Tolstojeva 22, Ljubljana. 50673-3

AUSTIN 1300, okt. 71, garažiran 20.000 prodam. Informacije dop. tel. 53-985 pop. 53-211. 17630-3

ZASTAVO 750, letnik 1970, prevoženih ca. 38.000 km, brezhiben prodam za 17.500 din. Ogled vsak dan od 18. do 19. Benedetič, Zelena pot 23, Ljubljana — Trnovo. 17625-3

AVTO BMW, 700 ccm, obnovljen, registriran poceni prodam. Muhič, Radomlje, Triglavska 2 (blok pri kinu). 17621-3

AVTO fiat 750 letnik 70 prodam. Pavla Šuštar, Kleče 30, Ljubljana. 17605-3

OBVESTILA

Poizvedba o **GRBAC CVETKU-FLORJAN**, roj. 6. 3. 1913. Zelo bom hvaležna tistemu, ki mi bo o njem kaj sporočil. O njem vem

le to, da so ga 8. 4. 1945 odpeljali iz Mariborskih zaporov. Grbac Zofija, Orehovlje 69, 65291 Miren Nova Gorica. 5063-O

OLIB — OLIB — OLIB — NAJLEPŠI OTOK ZADRSKEGA OTOČJA. KOMPLETEN PENZION od 26. maja do 24. junija — 45 din, od 25. junija do 2. septembra — 51 din. Rezervacije so obvezne. Naslov: Odmaralište »Zrenjanin«, 57296 OLIB.

Raziskovalna skupnost Slovenije vabi na zbor raziskovalcev in interesentov, ki bo obravnaval program dejavnosti instituta »Jožef Stefan« za obdobje 1973—76. Zbor bo v torek, 5. 6. 1973 ob 17. uri v sejni sobi Instituta »Jožef Stefan«, Jamova 39. 5073-O

TURISTIČNA AGENCIJA

transturist

Enkratna priložnost!

Enajstdnevno letovanje v GDANSKU, enem najlepših mest na Poljskem. V času letovanja izleti po Baltiški rivieri z ogledi Gdanska, Sopota, Gdynie, gradu Malborka in spomenika na Vesterplati. Med potjo dvodnevno bivanje v Krakowu, možnost izleta v Oswiecim ter enodnevno bivanje v Warszawi in Budimpešti.

Celotno potovanje traja 18 dni. Odhod 15. 7. 1973. Pohitite s prijavami!

Podrobnejše informacije in prijave v vseh poslovalnicah TRANSTURISTA in CREINE. O

PREDAVANJA

SLOVENSKO ZDRAVNISKO DRUSTVO, vabi na predavanje »Patocenoza, novi pojam o historijskom istraživanju bolesti«, ki bo danes, 5. 6. ob 18. uri v Domu slovenskih zdravnikov, Ljubljana, Komenskega 4. Predaval bo univ. prof. dr. med. Grmek, sodelavec mednarodne Akademije za zgodovino znanosti v Parizu. 5064-P

ŠOLSTVO

VZGOJITELJSKA ŠOLA LJUBLJANA,
Poljanska c. 22

razpisuje

Vpis v 1. razred za šolsko leto 1973/74 120 učenk

Pogoji za sprejem so:

uspešno končana osnovna šola z oceno iz tujega jezika (angleški ali nemški jezik), preizkušnja posluha, preizkušnja splošnih sposobnosti in zdravniški pregled na šolski poliklinik.

Preizkušnja posluha in splošnih sposobnosti bo 27. in 28. junija, zdravniški pregled pa bo 29. in 30. junija 1973.

Vse kandidatke naj se zglase v sredo, 27. junija ob 8. uri na Poljanski cesti št. 22.

Prijave za vpis (obrazec DZS 1,20), kolkovane z 2 din, originalno spričevalo o končani osnovni šoli, prošnjo z važnejšimi življenjepisnimi podatki ter po možnosti mnenje šole o interesih in sposobnostih kandidatke, predložite Vzgojiteljski šoli do 22. junija 1973.

Zaradi obveznega zdravniškega pregleda prinesite s seboj potrjeno zdravstveno izkaznico.

Prijave za dijaški dom vzgojiteljske šole sprejema »Dom Majde Vrhovnik« Tabor 12. 5072-S

GRADBENI les, fasadne lestve, pločne, deske, punte bankine, elemente 2 metrske in mešalec, 100 l z garancijo prodam. Harbaš, Cesta Vrhovci 10, št. 23, Ljubljana Brdo. Ogled od 8. do 12. ure vsak dan. 17442-4

PROMETNI tehnik nujno išče opremljeno sobo v bližini centra Ponudbe pod »Takoj«. 17618-6

STRUŽIM, lakiram parket z inozemskimi in domačimi laki. Tel. 344-101. Frandolič, Cerkova 2 (bivša 310-109). 17582-8

MONTIRAM TV antene za I. in II. program. Zamenjam stare kable. Naročila tel. 22-405. 17576-8

BRUSIM in lakiram parket. Tel. 317-046 od 6. do 15. ure. 17606-8

VAJENCA sprejmemo. Elektromehanika, Vodnikova 84, Ljubljana. 17508-1

Dr. VANDA RANGUS, Pavšičeva 31 »SAVNA« naročajte po tel. 55253. 1652-8

DVE španjelki, črne barve, 6 tednov stari prodam. Cena 5000 ND. Tel. 58746. 17650-4

R-4, letnik 1967, 26.000 km po generalni, nove gobolsi in amortizerji (boce), dobro ohranjen ugodno prodam. Javite se po telefonu 313-366/38 med 7. in 10. uro ali po 15. uri na Vodnikovi 286 (Radovič). 17637-3

DNE 20. 5. 1973 ob 21.20 se je pripetila prometna nesreča na Škofljici, v kateri je izgubil življenje Jože Gruden iz Škofljice 33. Prosim očividce nesreče se javijo Mariji Gruden, Škofljica 33. 17640-8

ODDAM lepo sobo, poseben vhod, kopalnica, sončna, I. nadstropje, v širšem centru pri Poljanski cesti. Ponudbe pod »Predplačilo«. 17643-6

ZAKONCA brez otrok iščeta opremljeno sobo in kuhinjo s kopalnico. Ponudbe pod »Dobro plačava«. 17641-6

SOLIDEN mlad par brez otrok, išče opremljeno sobo ali garsonjero s kopalnico. Dobro plačava. Ponudbe pod »Takoj«. 17642-6

IZVAJAM privatna dela. Polaganje tapet, ter pleskarske storitve. Tel. 321-702. 17644-8

POZOR! Ami-8, francoski brezhiben prodam. Tel. 62386. 17645-3

DVA mladoporočenca išČeta sobo, z možnostjo kuhanja in pranja kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Julija. 17646-6

VIKEND hišico na morju, Slovensko primorje vzamem v najem za mesec julij. Ponudbe pod »Dobro plačam«. 17604-6

ŠKODO 1969 prodam za 13.000 din. Celovška 179/62 tel. 57-835. 17600-3

ZLOŽLJIV, globok otroški voziček, skoraj nov ugodno prodam. Mirko Kovač, Privoz 9, Ljubljana. 17601-4

VSELJIVO 5-sobno stanovanje za Bežigradom takoj prodam. Vprašajte po tel. 314-147 popoldne. 17543-7

SOSTANOVALKO sprejmem. Martinc, Šišenska 48. Poseben vhod. Avtobus 7, postaja Zg. Šiška. 17585-6

MIREN fant išče sobo kjerkoli v Ljubljani. Grem tudi za sostanovalca. Ponudbe pod »Ključavničar«. 17386-6

ŠKOTSKE ovčarje z rodovnikom prodam. Naslov: Vinko Mrzlikar, Ljubljana, Triglavska 47, telefon 342-655. 17587-4

MOŽ in žena brez otrok išČeta sobo v Ljubljani. Ponudbe pod 12. junija. 17594-6

IŠČEM ogrevano sobo s souporabo kopalnice. Grem tudi kot sostanovalka. Ponudbe pod »Nujno«. 17591-6

DOBRO ohranjen pletilni stroj, znamke »REGINA« prodam po ugodni ceni. Jožica Vozel, Šmarje-Sap 112. 17565-4

ABSOLVENTKA išče ogrevano sobo, gre tudi za sostanovalko. Ponudbe pod »Predplačilo«. 17596-6

KUHINJSKE elemente s hladilnikom in jedilni kot prodam. Ogled popoldne. Lesar, Poklukarjeva 9 17598-4

ODLIČNO ohranjeno motorno kolo »HOREX«, 350 ccm prodam. Scopolijeva 16/c, tel. 55-456. 17450-3

Dom upokojencev TABOR Ljubljana

Zaradi povečanih kapacitet doma

objavljamo

prosta delovna mesta:

1. **4 medicinske sestre ali bolničarke**
2. **8 strežnic in negovalk**
3. **4 kuhinjske pomočnice**
4. **čistilko**

Nastop službe je mogoč takoj ali po dogovoru. Kandidatke naj se zglasijo v Domu upokojencev, Tabor 10. 5071

Odbor za delovna in druga razmerja

TOZD Tovarne filca MENGEŠ

razpisuje

prosto delovno mesto:

VODJE komercialnega oddelka

POGOJI:

srednja strokovna izobrazba, 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v komercialni službi, aktivno znanje vsaj enega tujega jezika.

Kandidati morajo imeti ustrezne moralno-politične kvalitete.

Prijave z dokazili in kratkim življenjepisom sprejema sekretariat TOZD Tovarne filca Mengeš, Blejčeva 4, do 14. 6. 1973. 5091

Pri osmrtnici

Ivanka Otolan

se mora pravilno glasiti

IVANKA OTOLANI

POPRAVEK

Pri oglasu podjetja za proizvodnjo avtomobilov in njihovih sestavnih delov CIMOS-Koper, ki je bil objavljen v »Delu« dne 2. junija, je v prvem delu pod točko 5. pravilno:

VODJO sektorja proizvodnje avto delov.

sedem srečnih tednov 777 + 1 nagrada tovariš marles

SREČNEŽI TEGA TEDNA SO:

1. nagrada, kuhinja Marles Venera

Alojz Šinkovec, Vodenska 34, 61420 Trbovlje

2. nagrada, deset jedilnih kotičkov Marles:

Lojzka Pelhan, Savska c. 20/a, 64000 Kranj; Miro Birk, Gorenjska c. 16, 64240 Radovljica; Lojze Rous, Verd 5, 61360 Vrhnika; Polda Golob, Neža 21, 61420 Trbovlje; Oti Levec, Vide Pregarčeve 30, 61000 Ljubljana; Majda Kalan, Poljanska 52, 61000 Ljubljana; Zdenka Urh, Senovo 120, 68281 Senovo; Jelka Plaznik, Log 7, 61430 Hrastnik; Branka Vrtačnik, Lucija 25, 66320 Portorož; Ivana Feregotto, Kosovelova 1, 65220 Tolmin.

3. nagrada, sto knjig »Olimpijske igre 1972«

Katjuša Belingar, Študentsko naselje, bl. 3, 61000 Ljubljana; Ana Režek, Ane Zihrlove 4, 61000 Ljubljana; Iva Jurca, Splitska 15, 61000 Ljubljana; Valentina Demšar, Log 3, 64220 Škofja Loka; Ana Žust, Dol. Logatec 270, 61370 Dol. Logatec; Sandra Cerkvenik, Dol. Vreme 6, 55217 Vremski Britof; Anica Štader, Garibaldijeva 1, 66330 Piran; Dragica Kavčič, Ptujska 13, 69240 Ljutomer; Lidija Bartol, Koblarji 43, 61332 Stara cerkev; Bernarda Ščurk, Vetrišče 25, 65000 Nova Gorica; Pavla Cvetežar, Klenik 3, 61252 Vače; Breda Konte, Resljeva c. 33, 61000 Ljubljana; Jelka Fabjan, Avber 15, 66210 Sežana; Florjan Semprimožnik, Slape 12, 61221 Motnik; Vera Bartulič, Zidanškova 18, 63000 Celje; Mira Laznik, Trg Svobode 9, 62390 Ravne na Koroškem; Vera Leban, Bača pri Modreju 15, 65216 Most na Soči; Mateja Lipušček, Gotska 6, 61000 Ljubljana; Loga Zalar, Gregorčičeva 10, 64000 Kranj; Jože Franko, Stranska 7, 61230 Domžale; Franc Škerget, Partizanska 22, 69250 Gor. Radgona; Vida Konič, Ptujska 28, 61000 Ljubljana; Drago Bajželj, Kogojeva 10, 61000 Ljubljana; Ferdo Lukek, Savska c. 23, 64270 Jesenice; Eržen Rudi, IX. korpusa 10, 65280 Idrija; Fanika Vošnjak, Breg 28, 63313 Polzela; Nevenka Murovec, IX. korpusa 84, Solkan pri Novi Gorici; Angelca Javorič, Zasavska 10, 61420 Trbovlje; Ana Vuga, Kidričeva 16, 65000 Nova Gorica; Livija Zgubin, Kolodvorska 4, 65000 Nova Gorica; Marija Kovačič, Scopolijeva 43, 61000 Ljubljana; Milena Milutinovič, Kraška 2/a, 66310 Izola; Saška Lozar, Trg prekomorskih brigad 7, 61000 Ljubljana; Alojz Melanšek, Šalek 23, 63320 Velenje; Marija Javernik, Vuhred 68, 62365 Vuhred; Stanka Budni, Talcev 25, 62000 Maribor; Alojzija Božič, Gregorčičeva 39, 65280 Idrija; Jože Hvala, Bitnje 15, 64264 Boh. Bistrica; Zvonko Perčič, Dolenjska c. 129, 61000 Ljubljana; Matjaž Levičnik, Moškričeva 42, 61000 Ljubljana; Anica Turk, Za Jačko, 61370 Logatec; Mara Podržaj, Sp. Slivnica 62, 61290 Grosuplje; Lapajne Nika, Adamičeva 44, 68000 Novo mesto; Edi Narat, Glonarjeva 3, 62000 Maribor; Dimitrij Pahor, Rimska 9, IX. korpusa 46, 66330 Piran; Damjan Mikanovič, Bazoviška 4, 66210 Sežana; Jelka Ferjan, Pleteršnik 3, 61000 Ljubljana; Erna Kobal, Goriče 46, 64204 Golnik; Sreča Hribar, Zadružniška 25, 61234 Mengeš; Julijana Noč, Podgornikova 3, 61000 Ljubljana; Fredi Reiher, Groharjeva 5, 62000 Maribor; Hermina Sešek, Grablovičeva 40, 61000 Ljubljana; Gaber Milka, Puštal 30, 64220 Škofja Loka; Nadja Pohlen, Bertoki 22, 66000 Koper; Slavica Brežavšček, Erjavčeva 17, 65000 Nova Gorica; Kristina Hribar, Vošnjakova 4, 61000 Ljubljana; Fanika Šmigovec, 94/D Radeče; Ernest Spanžev, Dobja vas 7, 62391 Prevalje; Zvonka Plevnik, Ptujska 70, 62000 Maribor; Mateja Jakša, Gača 3, 61231 Črnuče; Marica Pavzin, Log 3, 66230 Postojna; Franči Tancar, Obrežna steza 2, 61000 Ljubljana; Nada Obersnel, Oblakova 15, 62000 Maribor; Antonija Sitar, Šmihel 52, 68000 Novo mesto; Katarina Požun, 68280 Brestanica 121; Silva Pelan, Ilirska 12/e, 61000 Ljubljana; Matej Mikuž, Lukovica, 61351 Brezovica pri Ljubljani; Jožica Šmid, Kocenova 2, 63000 Celje; Jože Pavlin, Polhovica 12, 68310 Šentjernej; Erna Povalej, Ljubljanska 26, 63000 Celje; Jelka Hvale, Rožna pot 11, 66000 Koper; Jelka Novak, Knezovci 34/a, 61000 Ljubljana; Ivanka Hajdinac, Betnavska 112, 62000 Maribor; Zora Konc, Nazorjeva 6, 64000 Kranj; Sonja Pilepič, Povšetova 104/D, 61000 Ljubljana; Marija Hojan, Šmartinska 135 B, 61000 Ljubljana; Polonca Kramar, Pražakova 7, 61000 Ljubljana; Vinko Zupančič, Celovška 375, 61210 Ljubljana; Janežič Elizabeta, Ropretova pot 18, 61234 Mengeš; Metka Zierer, Kajuhova 19, 62000 Maribor; Albin Brečko, Zasavska c. 10, 61420 Trbovlje; Anica Gospod, Kopitarjeva 11, 62000 Maribor; Tomaž Brezic, Želimlje 16, 61292 Ig pri Ljubljani; Goršič Niko, Črtomirova 24, 61000 Ljubljana; Silva Lapanja, Stegnje 18/a, 61000 Ljubljana; Gorazd Gabrič, Nasipi 3, 61420 Trbovlje; Lado Nikšič, Spodnja Besnica 15, 64201 Zg. Besnica; Hermina Veselko, Partizanska 34, 62392 Mežica; Igor Žgajnar, Podgorska II., 61330 Kočevje; Darko Iskra, Godič 79, 61242 Stahovica; Nataša Bertoncelj, Godešič 50, 64220 Škofja Loka; Anica Curovič, Bazoviška 3, 65000 Nova Gorica; Anica Dornik, Astra, Titova 79, 61000 Ljubljana; Danica Koren, Klenik 10, 61252 Vače pri Litiji; Betka Lekše, Videm 7, 61380 Cerknica; Andreja Bidovec, Podmilščakova 25, 61000 Ljubljana; Mimi Mehle, Tratnikova 14, 61210 Ljubljana; Jožica Nerad, Finžgarjeva 8, 64248 Lesce; Minka Šubic, Opekarska 5, 61360 Vrhnika; Branka Grašič, Pod Pohorjem 13, Razvanje, 62311 Hoče.

Sporočamo žalostno vest da je umrla naša najdražja sestra, teta, svakinja, sestrična

JANA CIZELJ

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 6. junija 1973 ob 17.45 uri iz Ciril-Metodove mrliške vežice na Žalah

Sestre Anica, Zofka, Julka, Kristina, bratje Albin, Edo, Ivan z družinami, nečaki in nečakinje z družinami

Po dolgi in mučni bolezni nas je nenadoma zapustil predragi, dobri mož, oče in stari oče

IVAN ČIBAŠEK

upokojenec

Na lastno željo pokojnika bo upepeljen.

Ožji svojci se poslovimo od njega (brez cvetja) v četrtek, 7. junija 1973 ob 10.30 uri v Jurijevi mrliški vežici na Žalah

Za njim žalujejo: žena Tonči, sin Janez z družino, hčerka Majda z družino, brat in sestre z družinami

Ljubljana, Lauterbrunnen, 3. junija 1973

Dotrpel je naš dragi oka

MARJAN LESKOVIC

višji zobotehnik

On njega se bomo poslovili v sredo, dne 6. junija 1973 ob 15. uri iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah

Za njim žalujejo: žena Zalka, sinova Peter z ženo Tjani, in Marjan ter sestre in bratje

Ljubljana, 3. junija 1973

ČASOPISNO IN GRAFIČNO PODJETJE »DELO« LJUBLJANA, Titova 35

vabi

k sodelovanju delavce za prosta delovna mesta:

1. **PRODAJNEGA STATISTIKA**
v sektorju ekonomskih analiz in organizacije
2. **ČISTILCE — STREŽNIKE**
za delo v proizvodnji

POGOJI:

pod 1.: nepopolna srednja šola, prednost imajo kandidati s končano srednjo šolo;
pod 2.: odslužena vojaščina in starost do 40 let.

Če ste se pripravljeni vključiti v delovni kolektiv z urejenimi delovnimi pogoji, pošljite svojo ponudbo v kadrovsko splošni sektor podjetja, Ljubljana, Titova 35.

Zavod za medicinsko rehabilitacijo — ZDRAVILIŠČE LAŠKO

razpisuje

prosto vodilno delovno mesto

VODJE splošnega sektorja

POGOJI:

— da ima višjo šolsko izobrazbo pravne ali ekonomske smeri,
— 3-letne delovne izkušnje,
— znanje enega svetovnega jezika,
— ustrezne strokovno-organizacijske in moralno politične kvalitete.

Poskusna doba je 3-mesečna.

Kandidati naj prijave in potrebna dokazila pošljejo komisiji za delovna razmerja zavoda najkasneje do 20. junija 1973. 5088

Dopisna delavska univerza Ljubljana
Parmova 39

objavlja

naslednja prosta delovna mesta:

1. **lektorja**
pogoj: diploma druge stopnje filozofske fakultete in 2 leti prakse
2. **vodje razmnoževalnice**
pogoj: končana srednja grafična šola ali poklicna šola grafične stroke in 5 let prakse
3. **administratorke**
pogoj: končana srednja ekonomska ali 4-letna administrativna šola
4. **pomožnega delavca**

Za vsa delovna mesta je predvideno poskusno delo. Ponudbe sprejema tajništvo DDU Ljubljana, Parmova 39. 5070

PODJETJE
» M E D E X «
export import
LJUBLJANA, Miklošičeva 30

objavlja

prosto delovno mesto

administrativne referentke

POGOJI:

1. Končana dveletna administrativna ali ustrezna srednja šola
2. Najmanj 3 leta delovnih izkušenj
3. Delo traja za določeno dobo

Osebni dohodki po pravilniku o OD.

Pismene ponudbe pošljite na naslov Medex, Ljubljana, Miklošičeva 30.

Objava velja do zasedbe delovnega mesta. 5069

Razpisna komisija gostinskega podjetja **» Š E S T I C A «** LJUBLJANA Cankarjeva 2

razpisuje

prosto delovno mesto

VODJE gospodarsko finančnega sektorja

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

— srednja strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri
— 10 let delovnih izkušenj v gospodarsko finančnih delih
— 5 let na vodilnih mestih v finančno gospodarskem sektorju
— splošna družbena in politična razgledanost
— poskusno delo je tri mesece.

objavlja

prosto delovno mesto

GLAVNEGA BLAGAJNIKA

POGOJI:

— ekonomski ali administrativni tehnik ali popolna srednja šola
— obvladanje strojepisja
— 5 let delovnih izkušenj v računovodstvu
— poskusno delo je tri mesece.

Rok za prijave z navedbo dosedanjih zaposlitev in strokovne izobrazbe je 15 dni od objave razpisa. 5074

IZOLIT
montažno podjetje
LJUBLJANA
Bratov Rozmanov 4

za izvajanje toplotnih, hidro, zvočnih in drugih izolacij, klimatskih naprav, izvajanje investicijskih v tujini in zastopanje tujih firm

vabi

k sodelovanju nove sodelavce, in sicer:

več VK, KV in PU IZOLATORJEV in KLEPARJEV
več NK DELAVCEV

z možnostjo priučitve za poklic izolatorja na tečajih, ki jih organizira podjetje.

Pogoj: 3-mesečna poskusna doba.

Podjetje izvaja izolacijska dela tudi v tujini. 5068

ČGP DELO
TOZD — ČASOPISI LJUBLJANA

objavlja

prosta delovna mesta:

1. **RAZNAŠALCA** časopisa Delo za Savsko naselje
2. **PRODAJALCE** časopisov v kioskih
3. **OBRAČUNSKEGA REFERENTA** v naročninskem oddelku za določen čas

POGOJI:

1. popolna osemletka
2. popolna osemletka, praksa v prodaji časopisov
3. srednja šola, praksa

Pismene ponudbe sprejema do 6. junija 1973 ČGP DELO, Sekretariat, Ljubljana, Tomšičeva 3.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

Jože Rus

posestnik

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 6. junija 1973 ob 16. uri izpred hiše žalosti Plešivica 63 na pokopališče Notranje gorice

Žalujoči:

sinovi France, Andrej, Stane, hčerke Ani, Mici, Malka z družinami in drugo sorodstvo

Plešivica, 4. junija 1973

Stanovskim tovarišem sporočamo, da je odšel k Bogu po zasluženo plačilo

p. Peter Krmelj

gvardijan v Vipavskem Križu

Njegov pogreb je bil v Vipavskem Križu v ponedeljek, 4. junija 1973

Blagega dolgoletnega člana se bomo spominjali pri sv. daritvah in molitvah.

SLOVENSKO DUHOVNISKO DRUSTVO

Po težki in hudi bolezni nas je zapustila draga žena in teta

Ivana Prijatelj

roj. DROBNIČ

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 5. junija 1973, ob 16. uri izpred hiše žalosti Dolnje Retje št. 4 na pokopališče v Velike Lašče

Žalujoči:

mož Ivan in drugo sorodstvo

Dolnje Retje, Ljubljana, Velike Poljane, Želimlje, Škofja Loka, Tržič, 3. junija 1973

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat in stric

Franci Jesih

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 6. junija 1973, ob 16. uri izpred pokopališča v Bizoviku. Do pogreba leži na Žalah v Petrovi mrliški vežici.

Žalujoči:

žena Marija, hčerki Silvi in Sonja, mama, sestri z družinama in drugo sorodstvo

Bizovik, 4. junija 1973

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma za vedno zapustil v 71. letu starosti dragi mož, očim, brat, bratranec in svak

Rok Starin

upokojenec

Od njega smo se poslovili v soboto, dne 2. junija na Žalah. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in prijateljem, kakor tudi darovalcem cvetja, posebno pa še KO ZZB NOV »Malči Beličč za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoči:

žena Frančiška, Ivo z ženo Štefko, brat Štefan in drugo sorodstvo

Ljubljana, 4. junija 1973

»ALPINA«, TOVARNA OBUTVE ŽIRI

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE NEPRIČAKOVANO UMRL NAŠ DOLGOLETNI DELAVEC

LEOPOLD KRANJC

KVALIFICIRANI ČEVLJAR

OD DOLGOLETNEGA ČLANA KOLEKTIVA SE BOMO POSLOVILI V TOREK, 5. JUNIJA, OB 16. URI IZPRED HIŠE ŽALOSTI NA GOROPEKAH

DOBREGA TOVARIŠA IN SODELAVCA BOMO OHRANILI V NAJLEPŠEM SPOMINU

KOLEKTIV TOVARNE OBUTVE »ALPINA« ŽIRI

ŽIRI, 4. JUNIJA 1973

Občinski sindikalni svet Velenje

sporoča žalostno vest, da je preminil dolgoletni sodelavec

FRANC ČEPIN

bivši tajnik

Pogreb pokojnika bo v torek, 5. junija 1973, ob 16. uri na pokopališče v Podkraju pri Velenju

Zvestega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Občinski sindikalni svet Velenje

Velenje, 4. junija 1973

Po dolgi bolezni je dotrpel

ALEKSANDER DERKAČEV

naš dolgoletni sodelavec in prvi predsednik delavskega sveta podjetja Centromerkur

Na zadnjo pot ga bomo pospremili v sredo, 6. junija 1973, ob 13. uri iz Jakobove mrliške vežice na Žalah

Zaslužnega sodelavca in dobrega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Delovni kolektiv, samoupravni organi in družbeno-politične organizacije podjetja Centromerkur

---

Sporočamo, da je nenadoma preminil član delovnega kolektiva, tovariš

FRANC JESIH

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 6. junija 1973 ob 16. uri izpred pokopališča v Bizoviku

Do pogreba leži na Žalah v Petrovi mrliški vežici

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Kolektiv Javna skladišča, Ljubljana

Ljubljana, 3. junija 1973

Umrl je pisatelj

LOJZE ZUPANC

zvesti sodelavec naše založbe

Za svoje pomembno ustvarjanje na področju leposlovja za mladino je dvakrat prejel Levstikovo nagrado

Ohranili ga bomo v trajnem spominu

Založba Mladinska knjiga

Ljubljana, 4. junija 1973

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec

MARJAN LESKOVIC

višji zobotehnik

Pogreb bo v sredo, 6. junija 1973, ob 15. uri na Žalah
Ostaja nam lep spomin na zvestega in neutrudljivega delavca.

DELOVNA SKUPNOST ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUBLJANA

Po hudi bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi sine

TOMAŽEK ŠČUKOVT

Pogreb dragega Tomažka bo 5. junija ob 17. uri na koprskem pokopališču

Žalujoči:

mamica Nerina, očka Boris in bratec Samo ter ostalo sorodstvo

Koper, 4. junija 1973

UMRL JE PISATELJ

LOJZE ZUPANC

ŽALNA SEJA BO V TOREK, 5. JUNIJA OB 12. URI V DRUŠTVENIH PROSTORIH

DRUŠTVO SLOVENSKIH PISATELJEV

V 80. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra nepozabna sestra, teta in svakinja

AMALIJA HREN

gospodinja

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 6. junija 1973, ob 17. uri na novomeškem pokopališču v Ločni

Žalujoči:

brat Franc, nečakinja Marija v imenu drugega sorodstva

Novo mesto, Žužemberk, Ljubljana, Domžale, Zagradec, 4. junija 1973

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

KONRAD FLADUNG

PKV elektrolizer

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič«, Kidričevo
Osnovna organizacija sindikata

Nenadoma je preminil naš ljubi mož, oče, sin in brat

JOŽE DOLŽAN

komercialist

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 6. junija 1973, ob 17. uri na Žalah

Do pogreba leži v Nikolajevi vežici

Žalujoča žena Sonja, sinovi Jože z družino, Janez in Andrej, mama, sestre Jelka, Vera in Regina z družinami, družina Schoss ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Kamnik, Bled, 4. junija 1973

Po daljši bolezni je umrl naš dolgoletni sodelavec

IVAN ČIBAŠEK

šofer — upokojenec

Dobrega tovariša in vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Ribarstvo export, Ljubljana

SREDI DELA NAS JE NEPRIČAKOVANO ZAPUSTILA NAŠA DOLGOLETNA SODELAVKA

SLAVKA BRATINA

KNJIGOVODKINJA V DIREKCIJI ZA FINANČNI SEKTOR

NA NJENO MNOGO PREZGODNJO, POSLEDNJO POT JO BOMO POSPREMILI V TOREK, DNE 5. JUNIJA 1973, OB 17. URI IZ JOŽEFOVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH

DOBRO IN VESTNO SODELAVKO BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

KOLEKTIV IN SINDIKALNA ORGANIZACIJA TURISTIČNEGA IN AVTOBUSNEGA PODJETJA KOMPAS JUGOSLAVIJA

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil

JOŽE DOLŽAN

Pogreb dragega pokojnika bo v Ljubljani v sredo, 6. junija 1973, ob 17. uri iz Nikolajeve kapele na Žalah

Žalujoči:

mama, sestra Jelka por. Zavodnik, sestra Vera por. Pšeničny, sestra Regina por. Žvan in drugo sorodstvo

Ljubljana, Šentvid, Kamnik, Bled, Maribor, Žerovnica, Podnart

---

Sporočamo žalostno vest, da je dotrpela naša draga

ANA RIBNIKAR

Ribnikarjeva mama

Pogreb drage pokojnice bo v torek, dne 5. junija 1973, ob 16. uri iz hiše žalosti Golnik, na pokopališče v Križe

Žalujoči:

sinovi in hčere z družinami, brat in sestra, svakinja, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo

Golnik, 3. junija 1973

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE NENADOMA ZAPUSTIL NAŠ VESTNI SODELAVEC

JOŽE DOLŽAN

TAJNIK SVETA KS KOZARJE

OD ZVESTEGA SODELAVCA SE BOMO POSLOVILI V SREDO, 6. JUNIJA 1973, ob 17. URI NA ŽALAH

DO POGREBA LEŽI V NIKOLAJEVI VEŽICI

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI KOZARJE
TERENSKI ODBOR SZDL KOZARJE
ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV KOZARJE
TERENSKA ORGANIZACIJA ZKS
IN DRUGE MNOŽIČNE ORGANIZACIJE

LJUBLJANA, 4. JUNIJA 1973

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE SREDI NEUMORNEGA DELA NENADOMA ZAPUSTIL NAŠ SODELAVEC

JOŽE DOLŽAN

VODJA ODDELKA ZA NABAVO

OD DRAGEGA POKOJNIKA SE BOMO POSLOVILI V SREDO, DNE 6. JUNIJA 1973, OB 17. URI IZPRED NIKOLAJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH

DELOVNA SKUPNOST PODJETJA »HOJA« LJUBLJANA
SINDIKALNA ORGANIZACIJA PODJETJA
OSNOVNA ORGANIZACIJA ZVEZE KOMUNISTOV

KRUTA REALNOST KAMBOŠKE VOJNE — Na tisoče mater je moralo tako kot ta, ki jo kaže slika, v naglici pobrati otroke in tisto nekaj malega, kar lahko nosiš s seboj in zapustiti porušene ali požgane domove ali pa se umakniti pred grožnjo množičnega bombardiranja, ki ne izbira ciljev in načrtno ne razločuje vojakov od civilistov. Telefoto: UPI

TUDI TO JE OSTANEK PONESREČENEGA LETALA — Prebivalci pariškega predmestja, v katerega je padel nesrečni TU-144, opazujejo sedež, ki se je po silni eksploziji ujel na telefonski kabel nekaj sto metrov od kraja nesreče. Telefoto: UPI

JOPIČ, KI JE PRILETEL Z NEBA — Francoski orožnik je našel letalski jopič, za katerega so prepričani, da je pripadal enemu od članov nesrečne posadke šestih mož, ki so opravili zadnjo vožnjo sovjetskega zračnega velikana. Telefoto: UPI

ŠEJK V LONDONU — Vladar Bahreina, Issa Ben Salman-Al-Khalifa na obisku pri britanskem premieru Edwardu Heathu na slovitem Downing Streetu 10. Odkar grozi Zahodni Evropi energetska kriza, so obiski vladarjev »petrolejskih« dežel zelo dobrodošli.

Skrben demanti iz SZ

Sovjetsko ogrožanje Kitajske »golo natolcevanje«

MOSKVA, 4. jun. (AP) — Sovjetsko veleposlaništvo v Washingtonu je prejšnji teden v »pooblaščenem« sporočilu zavrnilo trditve o sovjetskem ogrožanju Kitajske kot »golo natolcevanje«.

V skrbno formuliranem demantiju sovjetsko veleposlaništvo odklanja namige, da je ameriška diplomatska intervencija leta 1969 preprečila atomski napad na Kitajsko.

Zanimivo v washingtonskem sporočilu pa je, da sovjetsko veleposlaništvo v tem demantiju ne zanika poročil, da so Američani v tej zvezi napravili diplomatsko demaršo.

Istovetne ocene

Delegaciji ZK Slovenije in Hrvaške: gospodarska vprašanja reševati dosledno, na podlagi ustavnih sprememb

OTOČEC, 4. jun. (Tanjug). Na Otočcu pri Novem mestu sta se danes sešli delegaciji ZK Slovenije in ZK Hrvaške ter se pogovarjali o družbenopolitičnem položaju in dejavnosti ZK.

V imenu ZK Hrvaške so se pogovorov udeležili: predsednica CK ZK Hrvaške Milka Planinc, predsednik sabora SRH Jakov Blažević, predsednik izvršnega sveta SRH dr. Ivo Perišin, sekretar izvršnega komiteja CK ZKH Josip Vrhovec, namestnik sekretarja izvršnega komiteja CK ZKH dr. Dušan Dragosavac, član izvršnega komiteja CK ZKH Milan Mišković ter član izvršnega komiteja CK ZKH Petar Fleković.

V imenu ZK Slovenije so se pogovorov udeležili: predsednik CK ZK Slovenije France Popit, predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher, predsednik izvršnega sveta SRS Andrej Marinc, predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič, sekretar sekretariata CK ZKS Franc Šetinc in član sekretariata CK ZKS Vlado Janžič.

O političnem položaju in dejavnosti ZK sta poročala sekretar sekretariata CK ZK Slovenije Franc Šetinc in sekretar izvršnega komiteja CK ZK Hrvaške Josip Vrhovec.

O aktualnih družbenogospodarskih vprašanjih sta poročala predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Andrej Marinc in predsednik izvršnega sveta SR Hrvaške dr. Ivo Perišin.

Udeleženci pogovorov so izmenjali izkušnje s področja organizacijskega in idejnopolitičnega usposabljanja ter krepitve vloge ZK. Posebej so poudarili, da se mora ZK bolj organizirati in zavzeti za to, da bi tekoča gospodarska vprašanja, a tudi dolgoročne probleme gospodarskega razvoja, reševali dosledno, v skladu s krepitvijo vloge in položaja združenega dela ter na podlagi uveljavljanja načel ustavnih sprememb.

Samo tako, je bilo rečeno v razpravi, bomo dosegli, da bodo začetni uspehi procesa stabilizacije gospodarstva postali trajen in sestavni del dolgoročnih ciljev družbenogospodarskega razvoja na samoupravnih temeljih.

Obsežna izmenjava mnenj je potrdila istovetnost ocen in stališč do obravnavanih tem.

V posebej določene kraje

Varnostni ukrep pakistanske vlade zaradi »kršitev zakonitosti«

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Pakistansko veleposlaništvo v Beogradu je danes objavilo sporočilo svoje vlade o nedavnem odloku, da bodo bivše visoke državne funkcionarje iz Bengalije preselili v posebej določene kraje v Pakistanu. V sporočilu ta ukrep pojasnjujejo tako, da so ti ljudje še naprej zlorabljali olajšave, ki so jih imeli kot bivši državni uslužbenci Bengalije. Rečeno je, da jih je veliko zadnje mesece protizakonito zapustilo Pakistan in uporabilo nedovoljene kanale.

V skladu s tem odlokom vlade so 211 bivših državnih uslužbencev iz Bengalije preselili do repatriacije v Bangladeš v občine Varsak, Kadirabab in Landi. Sporočilo navaja, da preseljeni bengalski državni uslužbenci ne bodo ločeni od družin.

Namen tega sporočila je, kot je posebej poudarjeno, prenesti pripombe pakistanske vlade o napihovanju te zadeve in pojasniti pakistansko ravnanje, ki naj bi bilo le »razumen varnostni ukrep proti nadaljnjim kršitvam zakonitosti.«

Sojenje Bošku Vidakoviću

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem, se bo jutri začelo sojenje 54-letnemu upokojencu Bošku Vidakoviću iz Beograda, obtožencu, da je zagrešil kaznivo dejanje sovražne propagande. Obtoženi Vidaković je do konca leta 1966 opravljal dolžnosti pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve.

Zdravniška stavka

MILANO, 4. jun. (AP) — V torek in sredo bo stavkalo kakih 35 tisoč italijanskih zdravnikov. Na tisoče bolnikov v približno 1200 bolnišnicah po vsej Italiji bo praktično ostalo brez zdravniške nege. Med splošno stavko bodo sprejemali le najnujnejše primere.

Mehika članica SEV?

Ta ideja se je porodila med obiskom mehiškega predsednika v Moskvi

ŽENEVA, 4. jun. (AP) — Mehiški minister za trgovino in industrijo Mendoza je izjavil, da se Mehika namerava pridružiti svetu za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). Kakor je rekel na tiskovni konferenci, se je ta misel porodila med pogovori, ki sta jih imela mehiški predsednik Echeverria in on prejšnji mesec s sovjetskimi voditelji v Moskvi. Z včlanjenjem v SEV bi Mehika ponovno potrdila politiko odprtega sodelovanja.

Jajce: razneslo je peč

Dva delavca v »Elektro Bosni« dobila hude opekline

JAJCE, 4. jun. (Tanjug) — Davi okrog 6. ure in 30 minut je v »Elektro Bosni« v Jajcu eksplodirala peč številka 4 za pridobivanje ferosilicija.

Dva delavca sta dobila opekline po vsem telesu in so ju s helikopterjem prepeljali na vojaško-medicinsko akademijo v Beogradu, trije delavci pa so bili ob eksploziji laže ranjeni.

Vzroke nesreče še raziskujejo. Znano je le, da je prišlo do eksplozije razstopljene mase ferosilicija in da se je ta masa razlila okrog peči št. 4.

Vratuša prispel v Prago

Vodi jugoslovansko delegacijo na 27. rednem zasedanju SEV

PRAGA, 4. junija (Tanjug) — Podpredsednik ZIS Anton Vratuša je danes prispel v Prago. Vodi jugoslovansko delegacijo, ki bo sodelovala na 27. rednem zasedanju sveta za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). Zasedanje se bo začelo jutri in bo trajalo do 8. junija. Delegacije vseh včlanjenih držav, razen NDR in Kube, vodijo šefi vlad. V jugoslovanski delegaciji sta tudi član ZIS in stalni predstavnik Jugoslavije v SEV Marko Orlandić in pomočnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve Milovan Marković. Na praškem letališču je delegacijo sprejel predsednik vlade ČSSR Lubomil Štrougal.

Protokol o večji menjavi

Blagovna menjava med SFRJ in Mongolijo letos 2 milijona dolarjev

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Tu so podpisali protokol o blagovni menjavi med Jugoslavijo in Mongolsko ljudsko republiko v letu 1973. Z jugoslovanske strani je ta dokument podpisal podsekretar v zveznem sekretariatu za zunanjo trgovino V. Vaniček, z mongolske pa O. Dorž, prvi namestnik ministra za zunanjo trgovino.

Sporazum določa, da bo obseg blagovne menjave v letošnjem letu dosegel vrednost nad dva milijona dolarjev. SFRJ bo izvažala v Mongolijo bombažne votke za preproge, obleko, obutev, zdravila in kemične izdelke. V Mongoliji pa bo kupovala surovine, kože, kameljo dlako, krzna, meso divjačine, mesne konzerve itd.

„Želimo mir!“

Nguyen Loung: SFRJ smo hvaležni za vso podporo - ZDA in Saigon kršita mir - »Izbrali smo pot neuvrščenosti«

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Odpravnik poslov veleposlaništva začasne južnovietnamske revolucionarne vlade v Beogradu Nguyen Loung se je v imenu južnovietnamskega ljudstva in narodnoosvobodilne fronte začasne revolucionarne vlade zahvalil jugoslovanskim narodom in vladi za vsestransko pomoč in podporo pri osvobodilnem boju vietnamskega ljudstva. Zahvalil se je tudi jugoslovanskim sredstvom javnega obveščanja, ker objektivno prikazujejo osvobodilni boj vietnamskega ljudstva in širijo resnico o tem boju.

Nguyen Loung je na današnji tiskovni konferenci, ki je bila ob četrti obletnici ustanovitve začasne revolucionarne vlade republike Južnega Vietnama, dejal, da je Jugoslavija podprla in da še vedno podpira vietnamsko ljudstvo. »Hvaležni smo za tako pomoč in podporo, za izkazano pozornost in razumevanje ter naklonjenost našemu osvobodilnemu boju, boju za svobodo in neodvisnost«, je rekel Nguyen Loung.

Izjavil je, da je podpis pariškega mirovnega sporazuma zmaga vietnamskega ljudstva. Ta zmaga ni pomembna le za Vietnamce, temveč za vse narode po svetu, ki se bojujejo za mir, družbeni napredek, proti imperializmu. Pomen zmage, je poudaril, je še toliko večji, če analiziramo vso prehojeno pot in agresivno vojno, ki so jo ZDA vojevale v Vietnamu.

Zatem je opozoril, da ZDA in saigonska vlada kršita mirovni sporazum, in rekel, da si začasna revolucionarna vlada v Južnem Vietnamu iskreno želi miru in se zavzema za dosledno uresničevanje vseh klavzul pariškega sporazuma.

Nguyen Loung je rekel, da je začasna revolucionarna vlada članica družine neuvrščenih držav. Omenil je, da se bo njegova vlada udeležila četrte konference neuvrščenih v Alžiru, ki je po njegovem mnenju izredno pomembna. Začasna revolucionarna vlada si je izbrala pot neuvrščenosti in njena naloga je prispevati h krepitvi take politike in uspehu alžirske konference. Neuvrščenost ustreza interesom vseh narodov, ki se bojujejo za neodvisnost in svobodo, je končal Loung.

Po tiskovni konferenci je Nguyen Loung priredil coctail za novinarje in predstavnike veleposlaništev več prijateljskih držav.

Program za razvoj

BRAZZAVILLE, 4. jun. (TASS) — Kongovska stranka dela (KPR) je objavila program za naslednjo etapo razvoja dežele. Program izraža težnje po uresničitvi popolne gospodarske neodvisnosti Konga, končni cilj naslednje etape razvoja dežele pa je, položiti temelje socialistični družbi V ta namen je nujno potrebna enotnost vseh demokratičnih sil s KPR na čelu, je povedano v uvodnem delu programa KPR.

Večja blagovna menjava

AMAN, 4. jun. (AFP) — Blagovna menjava med Jordanijo in Irakom se je lani v primerjavi z letom 1971 podvojila. Jordanski izvoz v Irak se je povečal za 4,5 milijona, uvoz pa za okrog 2 milijona dolarjev. Zaradi spopada jordanskih oblasti s Palestinci je bila jordansko-iraška trgovina leta 1971 praktično ustavljena a so jo februarja letos obnovili.

Zadnje vesti

Pogovori I. Gandhi - Whitlam

Indijski tisk pripisuje avstralskemu obisku velik politični pomen

NEW DELHI, 4. jun. (Tanjug) — Danes so se v New Delhiju začeli indijsko-avstralski razgovori med premieroma Indiro Gandhi in Goughom Whitlamom, ki je sinoči prispel na večdnevni obisk v Indijo.

Pričakujejo, da se bodo pogovarjali o dvostranskih stikih med državama in o aktualnih mednarodnih problemih in še posebej o tistih, ki zadevajo ta del sveta.

Tukaj pričakujejo, da bosta oba premiera posebno pozornost posvetila realizaciji ideje, da bi spremenili Indijski ocean v »cono miru«. Pogovori se bodo prav tako nanašali — kakor poudarjajo v krogih blizu vladi — na odnose obeh držav s Kitajsko, o pariškem mirovnem sporazumu o Vietnamu, o napovedani francoski jedrski eksploziji na Pacifiku in odnosih na podkontinentu.

V komentarjih o tem obisku, ki mu pripisujejo velik politični pomen, še posebej poudarjajo pozitivni vpliv zunanje politike nove avstralske vlade na odnose v Aziji in pacifiškem področju. Po prvem pogovoru je predsednica vlade Indira Gandhi ocenila srečanje z avstralskim premierom za »iskreno in prijateljsko«.

Belgijska delegacija v Beogradu

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Nocoj je prispela v Beograd sedemčlanska interparlamentarna skupina Belgije, ki jo vodi Roland Gillet. Med večdnevnim bivanjem v Jugoslaviji se bodo gostje iz Belgije pogovarjali s člani jugoslovanske skupine interparlamentarne unije, obiskali bodo nekaj mest ter gospodarskih, kulturnih in turističnih centrov.

Akademija ob dnevu krvodajalca

LJUBLJANA, 4. junija — Nocoj je bila v Križankah slovesna akademija ob 20-letnici prostovoljnega krvodajalstva v Sloveniji in ob dnevu krvodajalca — 4. juniju. Na prireditvi so nastopili umetniki ljubljanske Opere in Drame ter pevski zbor kulturno-umetniškega društva Horjul. Križanke so bile polno zasedene in udeleženci so nagradili nastopajoče z dolgotrajnim ploskanjem.

Poljski novinarji na obisku

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Skupina gospodarskih komentatorjev zveze novinarjev Poljske je prispela na 10-dnevni obisk zvezi novinarjev Jugoslavije. Poljski novinarji bodo obiskali več industrijskih in drugih gospodarskih organizacij v Srbiji, Bosni in Hercegovini ter Črni gori, poleg tega bodo vodili pogovore s predstavniki družbenopolitičnih organizacij v teh republikah.

Norveški kralj na obisku v ZRN

BONN, 4. jun. (DPA) — Norveški kralj Olaf V. je prispel danes na petdnevni uradni obisk v ZR Nemčijo.

Ljubičić v Etiopiji

KAIRO, 4. jun. (Tanjug) — Zvezni sekretar za narodno obrambo general armade Nikola Ljubičić in člani delegacije JLA so dopoldne odpotovali iz Kaira v Adis Abebo. V Egiptu so bili na dvodnevnem prijateljskem obisku.

Chnoupek v Varšavi

VARŠAVA, 4. jun. (Reuter) — Češkoslovaški zunanji minister Bohuslav Chnoupek je danes odpotoval na tridnevni obisk v Varšavo. Kot so izjavili v poljskem glavnem mestu, sodi ta obisk med intenzivne dvostranske stike. Češkoslovaški minister se bo s svojim poljskim kolegom Olszowskim pogovarjal o dolgoročnih sporazumih med državama.

Telegrami

Sestreljen helikopter

SAIGON — Predstavnik saigonskega vojaškega poveljstva je izjavil, da so topničarji osvobodilnih sil v nedeljo sestrelili saigonski vojaški helikopter. Vseh šest članov posadke se je ubilo. Helikopter je bil zrušen severno od Tay Ninha.

Prepovedane poroke

KAIRO — Libijska vlada je objavila odlok, ki prepoveduje Libijcem poročati se z ženskami iz drugih arabskih držav, razen v izjemnih primerih, ko izdajo dovoljenje državne oblasti. Odlok so sprejeli zato, ker so oblasti ugotovile, da so zakoni med tisoči Libijcev in žensk iz drugih arabskih držav »nakopali libijski družbi precejšnje probleme«.

Egiptovski listi smejo v Sudan

KAIRO — Sudanska vlada je dovolila prodajati v Sudanu vse egiptovske liste. Zadnjih 18 mesecev v deželi niso smeli prodajati nekaterih egiptovskih listov in publikacij. V kartumskih kioskih ni bilo mogoče kupiti niti »Al Ahrama«.

Varstvo okolja v Sredozemlju

BEJRUT — Včeraj se je v Bejrutu začela mednarodna konferenca o varstvu okolja v Sredozemlju. Na konferenci razpravljajo o tem, kako zagotoviti, da Sredozemsko morje ne bi postalo »mrtvo morje«. Konference, ki bo trajala tri dni, se udeležujejo predstavniki več kot 100 držav vsega sveta.

»Lunohod« končal misijo na Luni

MOSKVA — Sovjetska agencija je sporočila, da je samohodno vozilo »Lunohod 2« opravilo svojo misijo na Luni, po kateri se je ta robot sprehajal od januarja. Čeprav niso prej napovedali, kdaj se bo robotov sistem izčrpal, daje nepričakovano sporočilo o končani misiji »Lunohoda« sklepati, da se je robot dokončno iztrošil ali pokvaril.

Po osmih letih

SAIGON — Ameriška vojaška odprava je odkrila ostanke ameriškega pilota, katerega letalo je treščilo na Zemljo pred osmimi leti v Južnem Vietnamu. To je prvo takšno odkritje odprave, ki je začela delati po sklenitvi sporazuma o miru v Vietnamu.

Simpozij o terorizmu

RIM — Na Siciliji se je začel mednarodni simpozij o terorizmu. Udeležujejo se ga predstavniki 20 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije. Na simpozij so prišli tudi predstavniki Izraela in arabskih držav, kar je vzbudilo posebno pozornost pri novinarjih in opazovalcih. Več kot 30 kriminologov, pravnikov in visokih sodnih funkcionarjev razpravlja o »terorizmu in političnih zločincih«.

Avtobus v prepad

MEXICO — Blizu mehiškega glavnega mesta je zavozil s ceste avtobus poln potnikov, in strmoglavil kakih 40 metrov globoko na dno soteske. Ob življenje je bilo pet potnikov, ranjenih pa je 27.

Slike z Venere in Merkurja

PASADENA — Napovedujejo, da bo »Mariner 10«, ki ga bodo izstrelili 3. novembra, poslal na Zemljo na tisoče dragocenih posnetkov z Venere in Merkurja, kakor tudi posnetke, ki bodo kazali Zemljo in Luno iz velikanske razdalje. Dvojni teleskopski televizijski sistem na »Marinerju« bo začel snemati v daljavi 400.000 km od Zemlje in 150.000 km od Lune.

Protest mater

PARIZ — Dve avstralski materi z otrokoma v naročju sta prišli v Pariz, da bi v francoskem parlamentu izročili pismo s podpisi 2000 avstralskih žena, ki protestirajo, ker namerava francoska vlada poleti nadaljevati jedrske poskuse na Pacifiku.

Pa še to:

MODRI PREDSEDNIK — Pomočnik republiškega sekretarja za finance Marjan Ekart je na včerajšnjem posvetu predsednikov komisij za ugotavljanje izvora premoženja v Mariboru dejal, da ga je eden od predsednikov občinske komisije za ugotavljanje izvora premoženja prosil za določeno pojasnilo. Pripisal pa je, naj mu odgovori na njegov zasebni naslov, ker si ne bi rad nakopal cele občinske garniture na glavo.

Previdnost je mati modrosti.

VREMENSKO POROČILO

Prognostična karta za 5. junij 1973 ob 7. uri

Vreme in temperatura 4. junija 1973

kraji	ob 7. uri vreme	stopinj	ob 13. uri vreme	stopinj
Ljubljana	oblačno	16	ploha	18
Planica	oblačno	12	oblačno	21
Brnik	oblačno	14	po nevihti	21
Kredarica	oblačno	4	v oblakih	5
Maribor	oblančo	17	rahlo dežuje	18
Sl. Gradec	oblačno	16	rahlo dežuje	17
Celje	oblačno	17	rahlo dežuje	18
Novo mesto	oblačno	17	oblačno	18
Koper	oblačno	20	oblačno	19
Reka	oblačno	20	—	—
Pulj	oblačno	20	oblačno	22
Hvar	rahlo dežuje	18	oblačno	21
Dubrovnik	oblačno	17	oblačno	20
Zagreb	oblačno	18	oblačno	22
Beograd	rahlo dežuje	21	oblačno	25
Sarajevo	rahlo dežuje	15	oblačno	18
Titograd	oblačno	18	oblačno	21
Skopje	oblačno	19	oblačno	25
Celovec	—	—	—	—
Gradec	—	—	—	—
Dunaj	oblačno	16	oblačno	19
Benetke	nevihta	18	jasno	24
Milano	jasno	17	jasno	27
Genova	pooblačno	20	jasno	23
München	jasno	11	sončno	20
Zürich	jasno	10	jasno	21
Rim	pooblačno	19	sončno	25
Pariz	pooblačno	10	oblačno	18
Berlin	pooblačno	12	sončno	21
Stockholm	oblačno	15	oblačno	20
Moskva	sončno	14	sončno	24

Temperature morja

Danes popoldne: Koper 21, Šibenik 20, Senj 21, Dugi otok 19, Palagruž 20.

SLOVENIJA

Ponoči razjasnitve. Jutri deloma sončno, v popoldanskem času še posamezne nevihte.. Zjutraj bo po nekaterih kotlinah megla. Najnižje nočne temperature bodo okoli 10, v Primorju 15, najvišje dnevne okoli 22, v Primorju 26.

IZGLEDI ZA SREDO

Deloma sončno vreme.

JUGOSLAVIJA

Precej oblačno bo in manjše krajevne padavine.

VREMENSKA SLIKA

Hladna fronta se zadržuje nad osrednjo Jugoslavijo. Z jugovzhodnimi vetrovi doteka nad naše kraje hladnejši in vlažen zrak, ki povzroča občasne padavine, hkrati pa se krepi greben visokega zračnega pritiska.

Beg v podjetja

Če bi na kratko strnili ocene, ki so jih podali sekretarji komitejev občinskih konferenc ZKS na nedavni seji medobčinskega sveta ZKS Ljubljane v Višnji gori, bi lahko bili z gospodarskim položajem v skoraj vseh občinah širše ljubljanske regije v glavnem zadovoljni. Kot so povedali sekretarji, je v večini delovnih organizacij gospodarska situacija še kar zadovoljiva, le malo je še kolektivov, ki gospodarijo z izgubo. Razveseljivo je bilo slišati, da se nelikvidnost zmanjšuje, nekatere delovne organizacije so se že lotile modernizacije proizvodnje, rekonstrukcij in investicij, ki vodijo v sodobnejšo proizvodnjo. Pravzaprav je najhujši problem, ki tišči zlasti lesno-predelovalno in deloma tudi tekstilno industrijo, pomanjkanje repromateriala ali surovin.

Morda so te ocene še premalo poglobljene in so letošnji pozitivni rezultati nekoliko varljivi, saj večkrat slišimo, da premagujemo nelikvidnost le navidezno, s kratkoročnimi posojili na tri, štiri ali šest mesecev. Toda ne glede na takšne ali drugačne ocene smo lahko s tem, kar smo slišali v Višnji gori o gospodarskem položaju, še kar zadovoljni.

Če je bila ocena letošnjih gospodarskih gibanj zadovoljiva, pa ne bi smeli ostati brezbrižni ob nekaterih pojavih, ki jih je vse bolj čutiti v tako imenovani negospodarski sferi. Skoraj vsi sekretarji so izrekli resno opozorilo glede nizkih osebnih dohodkov v prosveti, sodstvu, zdravstvu in sploh v upravnih službah. Osebni dohodki so že skoraj pol leta zamrznjeni, medtem pa cene vztrajno lezejo navzgor.

Zaskrbeti nas morajo pojavi, da sposobni strokovnjaki vedno bolj odhajajo iz prosvete, sodstva, iz LM in javne uprave, saj dobe v gospodarstvu takoj mnogo boljše osebne dohodke. Slišali smo, da se je v nekaterih občinskih sodiščih nakopičilo že toliko nerešenih vlog, da bo sodišče lahko začelo postopek šele čez dve ali celo čez tri leta, ob tem pa je sodnikov vedno manj. In kaj naj rečemo k podatku, da ima na občini mlad referent z višjo izobrazbo le 1800 ali komaj 1600 dinarjev osebnih dohodkov na mesec? Če k temu dodamo še težnje, da se delavci z višjimi dohodki odrekajo povišicam v prid delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, kar vodi v uravnilovko, potem je nedvomno, da je nagrajevanje zaposlenih v negospodarski sferi resnično pereče, pot do rešitve pa ne lahka.

IGOR PREŠERN

GRADBIŠČE GLEDALIŠČA NA PROSTEM — Gradijo ga v Škofji Loki na grajskem vrtu, kjer bo 4. julija tradicionalni izseljeniški piknik. Foto: F. Perdan

Brez ovir

Ribnica: obsežni načrti »Hydrovoda« - Izpolnjene zahteve varnosti pri delu

RIBNICA, 4. jun. Komunalno podjetje »Hydrovod« Kočevje-Ribnica je lani novembra zgradilo novo poslopje za skladišče, servis in upravo. Tako je izpolnilo vse zahteve za varnost pri delu in je odpadla stalna nevarnost, da bi mu delovni inšpektor prepovedal poslovati.

Lani je podjetje »Hydrovod« z rekonstrukcijo 147 m dolgega odseka vodovoda med Gorenjsko cesto v Ribnici in Bregom uredilo preskrbo starega Brega z vodo, s pomočjo stanovanjskega podjetja pa so dokončali vodovod za novo naselje ob Majnikovi cesti v Ribnici.

Letos je podjetje »Hydrovod« za Ribnico pripravilo obsežen delovni progam. Povezalo bo posamezne odseke vodovodov v Trubarjevi in Partizanski ter Struški in Kolodvorski ulici, obnovilo bo vodovod na Ljubljanski cesti, naredilo odcep vodovoda v Podgorski ulici, podaljšek do novega Brega, zaradi vse večjih potreb po kvalitetni pitni vodi v Ribnici pa bo podjetje »Hydrovod« uredilo tudi novi zajetji Žlebič in Izber.

J. J.

Frizersko tekmovanje

MARIBOR, 4. jun. — V kavarni Astoria so tekmovali moški in ženski frizerji za prvenstvo kolektiva brivsko frizerskega podjetja Maribor. Pri moških frizerjih je zmagala Jelka Klemenčič pri ženskih frizerjih pa Jožica Klipšteter.

M. K.

Nagrada „Suhi krajini“

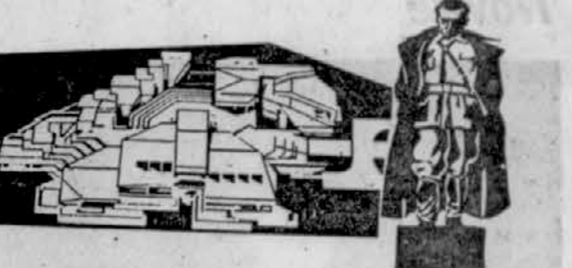
Pionirski odred v Žužemberku najboljši v Sloveniji

ŽUŽEMBERK, 4. jun. — Pionirski odred na osnovni šoli Žužemberk v Suhi krajini bo v sredo popoldne prejel najvišje jugoslovansko pionirsko priznanje — kipec »kurirja Jovice«, ki ga podelijo vsako leto najboljšemu pionirskemu odredu v republiki.

Pionirski odred, ki šteje 450 pionirjev ne deluje samo v okviru šole, temveč se je tvorno vključil tudi v dejavnost ožjega in širšega okolja, sodeluje pa tudi z raznimi krajevnimi organizacijami.

Na šoli deluje 10 krožkov in šolsko športno društvo.

SLAVKO DOKL

Za spominski dom borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu so prispevali:

KO ZRVS Stara cerkev — Ljubljana 354 din; Prevoz — Brežice 5.500; aktiv ZMS Krka — Grosuplje 1.162 din; aktiv ZMS osnovne šole Louisa Adamiča — Grosuplje 943,20 din; Jožica Cop, Šentvid pri Stični 100; občinski odbo. ZZB NOV Izola 1.430 din; KO SZDL Šalovci 2.250 din; KIK pomurski obrat Agromercur — Murska Sobota (kolektiv) 2.175,85 din; osnovna šola Vitomarci 150 din; KO ZRVS Rakek 760 din; KO ZRVS Loška dolina 820 din; osnovna šola Kranjska gora 1.225 din; OOS GP Granit Slov. Bistrica 1.155 din; konfekcija Lisca — Senovo 2.020 din; Delavska knjižnica — Ljubljana .40 din, OSS Narodna univerzitetna knjižnica — Ljubljana — 130 din, Poklicna grad. šola I. Kavčiča — Ljubljana 3.265 din; OOS Mestni vodovod Ljubljana 1.245 din; KO ZZB NOV Gornja Tribuša 1000 din; OOS pri komiteju MK ZKS Ljubljana — 720 din; ZZB NOV občine Ljubljana Moste-Polje 100 din; proračun občine Ormož 500 din; KO SZDL Grad 3.045 din; Dom JLA Novo mesto 159,25 din; Atmos Hoče 4.000 din; Bolnišnica za ginek. in poroc. Kranj OOS — 500 din; carinarnica Maribor 2.700 din; obč. kom ZMS Grosuplje 500 din; KO ZZB NOV Tezno — Maribor 850 din; OOS VVZ »Ane Ziherl« Ljubljana 200 din; OOS Univerzal Ljubljana 1.000 din; Vino — Kranj OOS 1.600 din; uprava javne varnosti Nova Gorica 5.745 din; Ivan Rec Pragersko 50 din; Franc Sukovec, Slov. Bistrica 50 din; Slavica Tubar, Zg. Polskava 100 din; OOS UJV Novo mesto 1.600 din; pionirski odred OŠ Vavta vas 413 din; KO SZDL Bakovci — Murska Sobota 1.000 din; mladinski aktiv Lipovci — Beltinci 100. din; SZDL Lipovci 100 din; KO SZDL Cankova 1896 din; KO SZDL Čepinci — Šalovci 2.491 din; KO SZDL Šalovci 386,10 din; Rudolf Faltar — Celje 65 din; KO SZDL Ženovlje — Murska Sobota 1.824 din; Jožef Rudolf, Strmec — Črni Vrh 50 din, KO ZZB NOV — Struževo — Kranj 370 din; občinski odbor ZZB NOV Ljutomer 1.280 din; KO ZZB NOV Bitnje — Kranj 500 din; krajevna skupnost Lendava 2.843 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor — Tezno 13 152,20 din; KO ZZB NOV Rotovž — Talci — Maribor 4.000 din; obč. odbor ZZB NOV Izola 1.200 din; osnovna šola Trnovska vas 1550 din, OOS Nadzorništvo prog — Zalog 34, din; Stanko Bračič — Slov. Bistrica 50 din; KO ZZB NOV Strekljevec — Črnomelj 867.90 din; knjižnica J. Mazovca — Ljubljana — 90 din; OOS osnovne šole Škofljica 230 din; (člani delovne skupnosti 190, otroci 40), OOS Mercator PE Rožnik — Ljubljana 690 din; glasbena šola Franc Šturm Ljubljana 560 din; izvršni svet skupščine SRS — Ljubljana 3.223,30 din; Združenje VVI Lokavec 2.107 din; tovarna pohištva LIPA — Ajdovščina 3.267,10 din; Just Ivan — Slov. Bistrica 50 din; Stanov. podj. Trbovlje 300 din; otroški vrtec — Golnik 500 din; klinične bolnice za TBC — Golnik 5 000 din; osnovna šola Predoslje 500 din; osnovna šola Vavta vas 441,40 din; SAP Ljubljana PE Avtošpedicija Gramex 10.000 din; krajevna skupnost Vnanje Gorice 500 din; Anton Kerničnik — Kamnik 100 din; Marica Škobar — Trst 145 din; ONPZ ONIX — Ljubljana 300 din; OKPD Maribor — Rogoza 500 din; Mariborske pivarne 1 500 din; KO ZRVS »Ivan Cankar« — Maribor 500 din; pionirski odred osnovne šole bratov Ribarjev — Brežice 624 din, KO ZZB NOV Stadion Ljubljana 240 din; osnovna organizacija IMKO — kolektiv — Ljubljana 730 din; OOS tajništva skupnosti mesta Ljubljana 445 din; OOS Vesna film Ljubljana 500 din; OOS Motel Petrol — Čatež 891 din; ZZB NOV Predoslje — Kranj 290 din; LIO Mušenik Črna na Koroškem 470 din; ZZB NOV Vel. Lašče 120 din; obč. odbor ZZB NOV Laško 42 din, krajevna skupnost Lendava 1.705 din; kmetijski šolski center M. Sobota 330 din; kmetijski šolski center Murska Sobota (kolektiv) 600 din; osnovna šola Ivana Spolenjaka — Ptuj 1.342,50 din; OOS — cestnih delavcev Murska Sobota 560 din; KO ZZB NOV Podlipa — Vrhnika 345 din; KO ZZB NOV Dragatuš 2.498 din; Center strokovnih šol — Ljubljana 7.775 din; ZZB NOV Podgorica — Šentjakob 425 din; OOS Mavrica — Ljubljana 1.400 din; TIS — Novo mesto (kolektiv) 52,15 din; IGM Zagorje 6.000 din; Parna pekarna Črnomelj 100 din; splošno mizarstvo Grosuplje 1.000 din; OOS Iskra Kranj — elektromehanika 500 din; Delavska univerza Maribor 500; Projekt Maribor 1.1,10 din; ESS Maribor 300 din; Komunalni zavod Maribor 2.000 din; šola Slavko Šlander — Maribor 1.000 din; avtobusni promet Maribor 3.000 din gostinsko podjetje Moste — Ljubljana 1.000 din; Ljubljanski živilski trg 500 din; OOS — energetika Ljubljana 1.180 din; Zdravstveni dom Ljubljana PE Medvode (kolektiv) 285 din; Alojz Vezjak — Poljčane 50 din; slušatelji seminarja R. OOS Slov. Bistrica 330 din; OOS Železniška postaja Slov. Bistrica 220 din; Olga Zorman — Slov. Bistrica 50 din. OOS Zavod SRS za varstvo pri delu 1.295 din; ZZB NOV občine Ormož 13.914,30 din; KO SZDL Petrovci — Prekmurje 3.443 din; kolektiv osnovne šole Kapela 520 din; SZDL Gančani (M. Sobota) 1.160 din; obč. odbor ZZB NOV — Lendava 1.643 din; Angela Firšgar — Pragersko 50 din; osnovna šola Dob pri Domžalah 250 din, OOS Tehnocommerce — Ljubljana 160 din. OOS — SDK podružnica Ljubljana 501 (kolektiv) 2200 din Združenje VVI Ajdovščina 1.203 din; ZZB NOV Ajdovščina 1.113 din; ZZB NOV Kranj — Center 175 din; Vida Šaferalter, Slov. Bistrica — 50 din; Jožica Slezinger Gor. Polskava 50 din; ITAS — Kočevje 5.001,25 din; osnovna šola Šmarje — Sap 219 din Avtorevoz — Ivančna gorica 850 din; OOS TIP—TOP — Krka 300 din; protesorji in dijaki gimnazije Ajdovščina 96. din; obč. konf. ZM — aktiv SIP — Žalec 500 din; obč sodišče Žalec 500 din; Univerzal — Lendava 4.180 din; Zveza slepih Novo mesto 10,25 din Gimnazija Novo mesto 798 din; VVZ Ivana Glinška — Maribor 210 din; gimnazija pedagoške smeri Maribor 1.000 din; Kočna — Kamnik 7 500 din; osnovna šola Prežihov Voranc — Ravne na Koroškem 830 din; INTES — pekarna »Vinko Reš« — Ptuj 2.000 din; obč. odbor ZZB NOV Murska Sobota 1.000 din; steklarna »Boris Kidrič« Slov. Bistrica 5.000 din, Adela Fidler Slov. Bistrica 50 din; KK SZDL »Malči B.« — Vič 1.000 din; učne delavnice Ljubljana 2.500 din; TIP—TOP Ljubljana 10 800 din; mizarska zadruga Ljubljana — Vič 1.000 din; OOS Avtoobnova Ljubljana 3.000 din, Kovinska industrija IG — Ljubljana 10 000 din; OOS zavod SRS — za statistiko — Ljubljana 2.460 din; krajevna skupnost Lendava 140 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor 9.766 din; (za krajevno organ. »Joco Zagernik«) OSS Ljudska potrošnja Brežice 1.400 din; Franc Bautner, Bistrica ob Sotli 300 din; zdravstveni dom — Celje DE Brežice 287 din; ZZB NOV Šmarje 766 din; Gozdni obrat Črmošnjice — Semič 865 din, KO ZZB NOV Prežihov Voranc — Maribor 3.018 din; OO ZK OŠ Črnuče — Ljubljana 60 din; Osnovna šola Davorina Jenka, Cerklje na Gorenjskem 1.043,30 din. Skupno zbranih prispevkov do 30. 5. 1973 je 2.213.171,05 din. Odbor za granjo spominskega doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu se zahvaljuje za prispevke in prosi darovalce, da prostovoljne prispevke nakažejo na tekoči račun štev 50100-678-46402 Odbor za gradnjo doma v Kumrovcu pri RO ZZB NOV Slovenije PRISPEVAJTE K GRADITVI SPOMINSKEGA DOMA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE V KUMROVCU — DOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN NARODNOSTI.

Kaj tare Gorjane?

Želja: razmah turizma — Pomoč TD! — Neurejeni komunalni problemi

GORJE, 4. jun. — Kar lepo število ljudi se je zbralo na nedavni javni tribuni, ki jo je sklicala krajevna skupnost v Gorjah, da bi se pogovorili o vseh problemih, ki tiščijo Gorjane, nakazani pa so bili tudi problemi, ki niso le ozko vaški, ampak splošni občinski ali pa še širši!

Tudi v Gorjah želijo malo več turizma, ki jim ga omogoča bližina Bleda, sedaj pa tudi Zatrnika. Zato pa morajo poskrbeti za ležišča in gostišča. Za sedaj imajo le eno, ki že privablja dosti gostov, predvsem izletnikov z Bleda, potrebnih pa je več gostišč. Žal, pa je ravno narobe, saj zapirajo celo taka, ki so bila že vpeljana, kot na primer pri »Kuraltu«. Očuvati bo treba primerne prostore za gradnjo večjega gostišča ali celo motela. Saj je prometna lega Gorij edinstvena, še zlasti če bodo stekle triglavske žičnice. Vendar bo pri tem moralo polagati več delavnosti tudi turistično društvo, saj mora biti nosilec te pobude.

Seveda pa je še vrsta neurejenih komunalnih problemov od kanalizacije, prestavitve glavne ceste skozi Sp. Gorje do vodovodov v okoliliških naseljih.

B. BENEDIK

Priznanja

Na Jesenicah so jih podelili na zaključni prireditvi ob mesecu mladosti

JESENICE, 4. jun. Na zaključni prireditvi ob praznovanju meseca mladosti, ki je bila 2. junija, je Občinska konferenca zveze mladine Slovenije za leto 1973 podelila 15 priznanj posameznikom, društvom ter organizacijam, ki so bili lani in letos najbolj prizadevni pri delu z mladimi.

Priznanja so prejeli naslednji prizadevni mentorji: Greta Samar, učiteljica na osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah; Viktor Volčini, podpredsednik taborniške organizacije; Teodor Kreuzer, ravnatelj osnovne šole na Koroški Beli; Franc Vovk, direktor GIP Gradis — enota Jesenice in Angelca Pleš, strokovni sodelavec pri DU Jesenice. Kolektivna priznanja so prejeli: DPD Svoboda Hrušica, DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica, pionirski odred Kranjska gora, mladinski pevski zbor Blaž Arnič Jesenice in filmska skupina Odeon. Kot najbolj prizadevni posamezniki pa so prejeli priznanja: Mirko Smiljič, predstavnik JLA v predsedstvu OK ZMS Jesenice, Simona Zupan, učenka osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice; Mile Zrnić, predsednik komisije za družbeno-ekonomske odnose pri predsedstvu OK ZMS, Ivan Lah, član predsedstva OK ZMS in Draga Zugwitz, dijakinja ekonomske srednje šole na Jesenicah.

BRANKO BLENKUŠ

Razbita čakalnica v Bršljinu

BRŠLJIN, 4. junija — Pokrita avtobusna čakalnica, ki jo je postavilo podjetje Novoteks, je postala tarča nočnih vandalov. Čakalnica je bila zasteklena z močnimi šipami, ki pa niso bile tako močne, da bi kljubovale vandalski sli neznanih ponočnjakov. Razen prometnih znakov in klopi v parkih ter javnih luči, sedaj več niti večje komunalne naprave niso varne pred uničevalci.

Proslava krvodajalcev

ZAGORJE, 4. junija — Občinski odbor RK Zagorje je popoldne pripravil proslavo krvodajalcev. Priložnostni kulturni program so izvedli podmladkarji RK osemletke »Toneta Okrogarja« in baletna skupina glasbene šole. Trinajstim krvodajalcem so izročili priznanja za 15-kratno darovanje krvi, šestim za več kot desetkratno in stodvainšestdesetim za 5-kratno darovanje krvi.

P. B.

Kmalu nov jez na Krki

Jutri bodo pričeli s temeljito obnovo novomeškega jezu

NOVO MESTO, 4. jun. — Več mesecev so trajale priprave, da se bo končno le začelo z obnovo »Seidlovega« jezu v Novem mestu, zaradi katerega je nivo Krke ob polotoku padel za poldrugi meter in spravil na površino vso novomeško kanalizacijo.

Od načelnika za gospodarske in družbene dejavnosti pri občinski skupščini Novo mesto Marjana Simiča smo zvedeli, da bodo v sredo dopoldne začeli s temeljito obnovo jezu. Stal bo 400.000 dinarjev, sredstva pa bosta prispevali občinska skupščina Novo mesto in Splošna vodna skupnost Dolenjske iz Novega mesta. Ta bo prevzela gradbena dela, z delovno silo in s posebno gradbeno mehanizacijo pa bo pomagala tudi JLA.

Veliko pripravljenost, da bi rešili to težavno vprašanje, je pokazal tudi delovni kolektiv Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki bo v rekordno kratkem času pripravil zahtevano količino lesa, ki ga je drugače težko dobiti.

S tem seveda še ne bo povsem rešena problematika jezov na Krki in vodostaja reke. Da bi načrtno urejali ta vprašanja, bodo v kratkem ustanovili posebno komisijo — sestavljali jo bodo strokovnjaki — ki bo pregledala jezove na Krki in določila prioriteto obnovitvenih del. Med najbolj ogrožene sodi tudi jez v Rumanji vasi pri Straži, ki ga bo, kot kaže, obnovila tudi Vodna skupnost Dolenjske, saj je bilo tako pred leti objubljeno.

SLAVKO DOKL

Miha Potočnik 70-letnik

Pred kratkim je dopolnil 70 let Adalbert Potočnik — ime Miha je bolj v rabi — sodelavec Zemljepisnega muzeja v pokoju. Dobrih 20 let je učiteljeval po Sloveniji, najdlje v Zagorju. Rad je hodil v planine, a zgolj občudovanje lepot ga ni zadovoljilo. Želel je, da bi ta svet prikazal v malem, ga prenesel na karto. Le-teh, zlasti planinskih, je tedaj primanjkovalo in želja je zato še hitreje prešla v dejanje. Tako je kot prva nastala karta Zasavja in dolenjskega gričevja, ki je kmalu pošla. Sledile so karte Savinjske doline, Gornjega gradu z okolico, Mozirje in mnogih drugih.

Ob kartah se je budila misel še na tretjo razsežnost, na oblikovanje slovenske zemlje v reliefu. Prvi relief je zajel Zagorje z bližnjo okolico. Še so nastajale karte, toda reliefi so odslej prevladovali.

Po osvoboditvi je bil Miha Potočnik kartograf pri Planski komisiji, kmalu pa ga je pokojni prof. Melik pritegnil h Geografskemu inštitutu na univerzi in zatem k novo ustanovljenemu Zemljepisnemu muzeju, kjer je ostal do upokojitve. Sedaj je bil lahko ves dan pri svojem najljubšem delu; vrstile so se nove karte, predvsem pa reliefi, med temi Cerkniško polje, Savinjske Alpe in drugi. Leta 1962 je končal svoje največje delo, relief Slovenije in obrobnih pokrajin v merilu 1:100000, s 50-metrskimi ekvidistancami; v relief, ki je 2,65 m dolg in 2 m širok, je bilo vloženih pet let drobnega, vztrajnega dela. Mnogo je delal tudi za muzeje. Tu so reliefi za Muzej ljudske revolucije v Ljubljani, za muzeje v Slovenjem Gradcu, Dravogradu, Ptuju, Metliki, Škofji Loki, Idriji, za Vojni muzej v Beogradu in tako naprej Sedaj je na vrsti relief Rožnika v merilu 1:10000, z 10-metrskimi ekvidistancami, hkrati pa restavriranje močno poškodovanega odlitka prvega reliefa, ki prikazuje slovensko zemljo, to je Lergetporerjeve Gorenjske iz l. 1887.

Neizpolnjen pa je ostal Potočnikov načrt za veliki relief Slovenije v merilu 1:10000, zamišljen v 25-metrskih ekvidistancah. Dolg bi bil nekako 26, širok 20 m. Materialni razlogi so preprečili uresničitev, misel na relief pa v sedemdesetletniku še ni zamrla.

Prav je zato, da se spomnimo delavca, ki je s svojim delom, v katerem nima mnogo vrstnikov, dal lep prispevek s spoznavanju naše slovenske zemlje.

V. P.

Spet s čolnom po Blejskem jezeru

BLED, 4. jun. — Blejski čolnarji so zopet odvezali svoje čolne in spet začeli voziti goste. Številna delegacija čolnarjev je dobila danes zjutraj na radovljiški občini, ko je obiskala predsednika Stanka Kajdiža zagotovilo, da se bo zadeva uredila. Ne bodo sicer umaknili motorne čolne z jezera, pač pa zagotovili režim voženj in cene in uredili še nekatere druge probleme. S tem je čolnarska stavka na Bledu končana.

B. BENEDIK

Opozorilo sadjarjem!

Suho in toplo vreme izredno ugodno vpliva na širjenje in razvoj jablanove plesni. Letos se je jablanova plesen močno pojavila v vseh intenzivnih nasadih, predvsem na sorti jonathan. Tako vreme pa je ugodno tudi za razvoj listnih uši.

Sadjarjem priporočamo, da poškropijo nasade proti jablanovi plesni z mešanico 0,06 % Benlate in 0,06 % Karathana v prahu ali z 0,07 % Enovit Metilom in 0,06 % Karathanom. Te mešanice zelo dobro učinkujejo tako proti jablanovi plesni kot tudi proti škrlupu.

Če nasadi niso močneje ogroženi po jablanovi plesni jih lahko poškropimo z 0,2 % Dithanom M-45 ali Antracolom ali Ortocidom ob dodatku 0,12 % Karathana ali 0,2 % Afugana ali Cosana.

Proti listnim ušem dodamo, kjer je to potrebno, še 0,2 % Gusathion ali Lebaycid ali 0,1 % Metasystox ali Ultracid.

V ribezovih nasadih opažamo prve pojave ribezove plesni. Proti ribezovi plesni priporočamo 0,12 % Karathan ali 0,2 % Afugan.

Kmetijski inštitut Slovenije

»Slana« paprika

NOVO MESTO, 4. junija — Čeprav je ponudba češenj vsak dan večja, je treba odšteti za kilogram 15 ali 16 dinarjev. Podobno je z jagodami. Tako vrtne kot gozdne so danes prodajali po 20 do 22 dinarjev. Prvič so danes na živilskem trgu prodajali letošnjo zeleno papriko, ki je stala 30 dinarjev. Gospodinje so jo v glavnem le ogledovale. Precej je bilo lepih kumar po 20 dinarjev; po enaki ceni je bil tudi paradižnik. Grah v stročju je bil po 10 dinarjev, prav tako novi krompir.

Cene pri vseh prodajalcih so bile zelo izenačene, kar kaže na tiho dogovarjanje ali vsaj zgledovanje.

P. ROMANIČ

Kmetijski obeti

Zasebnim kmetom v litijski občini so letos za modernizacijo proizvodnje namenili še več posojil kot pa lani

LITIJA, 4. jun. Na območju litijske kmetijske zadruge so lani omogočili številnim zasebnim kmetom najetje posojil za modernizacijo proizvodnje. Predlani so iz hranilno kmetijske službe podelili 747.000 dinarjev, lani pa že 1 milijon 653.000 dinarjev posojil. Letos je za te namene predvidenih 2 milijona 812.000 dinarjev.

Kmetom so odobrili posojila oziroma kredit za nabavo mehanizacije, za gradnjo in popravila gospodarskih poslopij, nakup zemljišč, nakup osnovne črede in za nasade jagodičevja. Ker je treba k vsem podeljenem posojilom prišteti še lastno udeležbo vseh kmetov, ki obnavljajo svoja poslopja ali kupujejo osnovno čredo, je pričakovati, da bo do konca tega leta vloženo za intenziviranje zasebne kmetijske proizvodnje skupaj 11 milijonov dinarjev. Seveda pa podatki niso popolni, ker nekateri kmetje kupujejo stroje ali obnavljajo hleve in gradijo iz svojih sredstev.

Kaže tudi, da bo prihodnja leta še več sredstev za investicije v zasebno kmetijstvo, čeprav bo tudi litijska kmetijska zadruga v skladu s predlogi republiških organov dajala ugodnosti pri dodeljevanju posojil proizvodnim in strojnim skupnostim kmetom. Hkrati zadruga pospešuje in daje prednost kreditiranju za nakup plemenske živine in za urejanje nasadov jagodičevja, za kar je mogoče dobiti celo stoodstotna posojila pod najbolj ugodnimi pogoji.

Vendar je videti, da kmetje predvsem najemajo posojila za nakup strojev in gradnjo hlevov, za kar morajo prispevati 50 do 70 odstotkov lastnih sredstev. Potrebe po mehanizaciji so tolikšne, da so nekateri kmetje pripravljeni prodajati celo nedopitano živino.

MILAN VIDIC

Pet obsojenih medvedov

Toliko jih bodo lovci letos odstrelili v ribniški občini

RIBNICA, 4. jun. — Gibanje in stalež divjačine v ribniški dolini nadzorujejo lovske družine Sodražica, Ribnica, Velike Poljane, Dolenja vas in Loški potok. Letos predvidevajo večji odstrel jelenjadi, ki se je zelo razmnožila in povzroča veliko škodo po njivah in sadovnjakih. Še posebno so prizadete moderne preusmerjene kmetije, zato so letos lovci dovolili odstrel šestnajstih jelenov, košut in mladičev.

Močno pa je upadel stalež medvedov. V prejšnjih letih so imeli v ribniški dolini veliko težav z napadalnimi medvedkami; ko so jih postrelili, pa so poginili tudi mladiči. Drugi vzrok manjšega števila je večja selitev medvedov v druge revirje, zato bodo letos odstrelili le pet medvedov.

JANEZ JANČAR

Zvedeli smo

Podelili bodo bralne značke

● LITIJA — Danes ob 10. uri dopoldne, bo v dvorani na Stavbah slavnostna podelitev Cicibanove in Levstikove bralne značke za učence osnovne šole »Dušan Kveder-Tomaž« in njenih sedmih podružničnih šol. Pri kulturnem programu bodo poleg mladinskega pevskega zbora pod vodstvom Darinke Slimšek sodelovale še dramska igralka Elvira Kraljeva, akademska slikarka Cita Potokarjeva in pisateljica Branka Jurca. Popoldne se bodo slovenske umetnice predstavile na podobni prireditvi učencem v Šmartnem pri Litiji.

M. D.

Folklorni nastop

● ŠMARTNO PRI LITIJI — Kulturna skupnost Litija in šolsko kulturno društvo »Zvonček« iz Šmartna prirejata danes ob 20. uri gostovanje akademske folklorne skupine »France Marolt« iz Ljubljane. Folkloristi bodo v šmarski kinodvorani izvedli večer jugoslovanskih plesov. To bo tudi zaključna prireditev »Zvončka« ob prvi obletnici njegovega delovanja.

B. Ž.

Imenovanje

● JESENICE — Dosedanji sodnik in predsednik občinskega sodišča Jesenice Anton Žitko je bil imenovan za okrožnega sodnika v Kranju. Glede na to so na zadnji seji občinskega zbora za vršilca dolžnosti predsednika občinskega sodišča na Jesenicah imenovali sodnika Tomaža Kamarja.

B. B.

Bolnica terja obnovo

Jesenice: investicijski program predvideva izgradnjo prizidka

JESENICE, 4. jun. — Na zadnji seji obeh zborov občinske skupščine so med drugim sprejeli tudi investicijski program jeseniške splošne bolnice. Zdaj ima jeseniška bolnica 343 postelj, kar pa ne zadošča več. Tudi sama zgradba, njena notranja ureditev, je postala dokaj neprimerna, hkrati pa bolnici primanjkuje ostalih prostorov, predvsem specialističnih ambulant.

Investicijski program predvideva gradnjo prizidka bolnice in nujno notranje ureditev prostorov. Tako naj bi dobili novo kuhinjo, bolnišnično lekarno in še nekatere druge prostore. Denar naj bi zbrali na podlagi nedavnega sporazuma, ko so se občine in skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev odločili, da bodo zbirali sredstva za investicije v zdravstvu. Med drugim naj bi skupščine občin prispevale 8 odstotkov vseh investicij.

DARINKA SEDEJ

Gorenjske ceste krpajo

Delavci Cestnega podjetja Kranj hite s polaganjem asfalta

JESENICE, 4. jun. — Zima letos glavne gorenjske ceste ni huje poškodovala. Bolj so bile poškodovane ceste od Potok do Korenskega sedla, prav posebno pa ceste od Podkorena do Rateč in od Bleda do Soteske. S popravili asfalta so letos pričeli pozno, ker je bila asfaltna baza v Naklem v remontu. Sedaj delavci posameznih enot Cestnega podjetja Kranj hite, da bi zakrpali ceste še pred poletno turistično sezono, ko je na Gorenjskem največji promet na cestah. Pokvarjeni del ceste proti Bohinju, Jezrskem in do Hrušice so v glavnem že popravili, ta čas pa nadaljujejo s popravilom proti Kranjski gori.

B. B.

oglašujte v dnevniku DELO

Dežurne službe Kinematografi Obvestila Predavanja

Kinematografi

SPORED ZA TOREK

KINO CENTER, KRANJ: amer. barvni film ZDRAVNIKI IN NJIHOVE ŽENE, ob 16. in 18. uri. Amer barvni film BOTER, ob 20. uri.
KINO STORŽIČ, KRANJ: zahodno nem. CS vestern, OSCEOLA, ob 16., 18. in 20. uri.
KINO DOM, KAMNIK: franc. — nem. barvni CS film NEMIRNE NOČI LADY HAMILTON, ob 18. in 20. uri.
KINO RADIO, JESENICE: angl. — italij. barvni film NEKAJ SE PLAZI V MRAKU, ob 17 in 19 uri.
KINO PLAVŽ, JESENICE: danski barvni film V PEKLU MAMIL, ob 18. in 10. uri.
KINO RADOVLJICA: francoski barvni kriminalni film NEZNANEC JE PRISEL Z DEZJEM, ob 20. uri.
KINO DELAVSKI DOM, TRBOVLJE: slovenski barvni VV film KO PRIDE LEV, ob 18. in 20. uri.
KINO SVOBODA, TRBOVLJE: ameriški barvni film VROČI PESEK OTOKA SYLTA, ob 17. in 19. uri.
KINO SORA ŠKOFJA LOKA: angleški barvni film ROP PO NAROČILU BRITANSKE TAJNE SLUŽBE, ob 20. uri.
KINO KRKA, NOVO MESTO: francoski barvni film DOVOLJENJE ZA UBIJANJE, ob 18. in 20. uri.
KINO DELAVSKI DOM, ZAGORJE OB SAVI: italijanski barvni VV film — drama SONČNICE, ob 18. uri. Ameriški barvni film — grozljivka OKUSI KRI DRAKULE, ob 20 uri.
KINO DOM JLA, NOVO MESTO: japonski film TRDNJAVA SMRTI, ob 18. in 20. uri.

LJUBLJANA

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: ob 16., 18. in 20. uri: franc.-ital. film CASTA DIVA. Režija: Carmine Gallone. Glav. vl.: Antonella Lualdi, Maurice Ronet, Nadia Gray, Fausto Tozzi. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.
KINO UNION: »ANNIE GIRARDOT je, kot smo pričakovali, soočila z vlogo v tem filmu prenekatero žensko usodo . . .« (Express, Paris) Franc. VV ljub. drama OGENJ LJUBEZNI. Filmski festival Cannes 1972. Režiser: Serge Korber. Igrajo še: Bernard Fresson, Claude Jade in drugi. Tednik št. 22. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
POLETNI KINO DOM JLA: amer. barv. CS krim. AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE. Režija: David Greene. Igrajo: Michael York, Jeremy Kemp, Nigel Davenport in dr. Tednik št. 21. Predstava ob 20.30. Samo danes!
KINO KOMUNA: ob 15. uri: PODVIGI SLAVNEGA POPAJA, amer. risanke z dodatom (Tom in Jerry, Mister Magoo) JACK LEMMON in BARBARA HARRIS v amer. komediji VOJNA MED MOŠKIMI IN ŽENSKAMI. Prod.: CCF, 1972. Režiser: Melville Shavelson. Brez tednika! Predstave ob 17., 19 in 21 uri. Ob 10 uri MATINEJA amer. barv. CS vesterna KAVBOJI z Johnom Wayne-om in skupino otrok. Zvišane cene!
KINO SLOGA: amer. film NEPOZABNI KOMIKI, izbor najboljših kratkih filmov Charlie-ja Chaplina in Stanlija & Olija. Tednik št. 21 Predstave ob 16., 18. in 20 uri.
KINO VIČ: JERRY LEWIS vas vabi na večer smeha in zabave — v amer. barv. komediji ŠERIF NA DIVJEM ZAHODU. Prod.: Paramount. Režiser: Norman Taurog. Igrajo še: Dean Martin, Lori Nelson in drugi. Tednik št. 20. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
KINO ŠIŠKA: PREMIERA amer.-ital. barvne CS krim. drame TRDOKOŽEC (Tough Guy). Film iz življenja boksarjev. Prod.: Cinegai, 1972. Glasba: Carlo Deo. Fotografija: Gabor Pogany. Scenarij: Armando Crispino. Režiser: Franco Prosperi. Glavne vloge: Robert Blake, Catherine Spaak, Ernest Borgnine, Tomas Milian in drugi. Tednik izredna številka: Brandt v Jugoslaviji. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
KINO SAVA: amer.-ital. barv. CS pust. vestern MRTVEGA PROSI — ZIVEGA UBIJ. Režija: Joseph Warren. Igrajo: Klaus Kinski, Victoria Zinny, Paul Sullivan in dr. Kratki filmi. Predstavi ob 17. in 19. uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstav.
KINO KRIŽANKE: amer. CS barv. film KONJE STRELJAJO, MAR NE? Režija Sidney Pollack. Igrajo: Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York, Gig Young, Red Buttons. Pretresljiva podoba o težki gospodarski krizi, ki je v tridesetih letih zajela Ameriko in zajela v svoj dramatičen vrtinec množice ljudi. Priporočamo. Predstave samo ob 20 uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom.

HALA TIVOLI
ZAVOD ING. STANKA BLOUDKA LJUBLJANA CELOVŠKA CESTA 25

MINI CASINO z novimi športnimi avtomati in atraktivnimi najnovejšimi flipperji na 1 din vas vabi vsak dan od 9 do 21 ure v Halo Tivoli poleg letnega bifeja.

ZLATI KLUB vam nudi možnost, da pripravite vaše telo na prihajajočo poletno sezono. Z uporabo vseh naprav v ZLATEM KLUBU boste postali vitki, zagoreli po telesu, vzdržljivi in gibki; tako boste kopanje in sončenje poleti doživeli brez običajne zadrege. Danes vabimo ženske od 8. do 14. in 15 do 21 ure, jutri popoldne in v četrtek dopoldne pa moške. Vabljeni! Za pojasnila pa lahko pokličete ZLATI KLUB po tel.: 317-468 v času, ko je odprt.

Stopoteka

POMLAD V STOPOTEKI še traja vsak torek, sredo in četrtek od 20. do pol enih. Vstopnina je 10 dinarjev, dekleta pa imajo kar 50 odstotkov popusta. Garderoba je brezplačna, mlajši od 18. leta pa nimajo vstopa!

Mladinski center Zgornja Šiška

je odprt od 16 ure dalje. Na voljo sta šah in namizni tenis, odprta pa sta tudi MINI CASINO in BIFE.

INFORMATIVNI URAD za mladino bo redno deloval od 17 do 20. ure. Pridete lahko osebno ali pa kličete po tel. na št.: 55-106

RADIO ŠTUDENT

11.45 Glasba, 12.00 Poročila, obvestila; 12.10 Aktualnosti; 12.30 Glasba; 14.30 Poročila, obvestila; 14.35 Glasba

RADIO TRBOVLJE

16.00 Napoved programa; 16.05 glasba; 16.30 Reklame in obvestila; Poročila; 16.20 narodnozabavna 16.45 Tedenski športni pregled; 16.55 Jugotonove plošče; 17.10 Iz diskoteke Radia Trbovlje.

Posebno obvestilo pridelovalcem koruze!

Novo sporočilo o močnem pojavu švedske muhe na posevkih koruze smo prejeli iz Ljutomera.

Kritičen čas za koruzo je od vznika pa do pojava šestega lista. V tem času je nalet prve generacije švedske mušice, ki odlaga jajčeca iz katerih se razvijejo ličinke, katere se hranijo z najnežnejšimi deli rastline koruze.

Znaki prisotnosti švedske muhe so zviti zlepljeni in deformirani listi pri mladih rastlinah. Listi so preluknjani, venejo in se sušijo. Če imajo rastline uničen rastni vrh — srčiko, so uničene ali jim propade glavno steblo, poženejo pa stranska stebla in koruza raste grmičasto.

Pridelovalcem koruze svetujemo, da pregledajo svoje posevke in čim opazijo na rastlinah prve zgoraj opisane znake naj takoj poškropijo koruzo z enim naslednjih insekticidov: nuvacron 20 % EC v količini 1 liter na hektar; lebaycid E-50 % — 1,5 l/ha; dipterex SL-50 % — 1,5 kg/ha; ultracid E-40 % — 1 l/ha

Koruzi je potrebno dati čim ugodnejše rastne pogoje, da hitreje preživi kritičen čas. Posevki naj bodo čisti in dobro prehranjeni. Škropimo le koruzo do 5 oziroma 6 listov.

Kmetijski inštitut Slovenije

„Zakrpana" kriza

Čeprav je pogajalec George Piercy iz naftne družbe Standard Oil še v petek popoldne zanikal novico (ki jo je sporočil naftni minister Saudske Arabije Ahmed Zaki Jamani), da so se predstavniki zahodnih naftnih družb že sporazumeli z državami izvoznicami nafte o novih cenah črnega zlata, je že naslednji dan prišla iz konferenčne dvorane v Ženevi novica, da je sporazum vendarle dosežen.

Kdo je moral popustiti, oziroma, kdo je koliko pridobil, je prvo vprašanje, ki si ga po napornih, ves teden trajajočih pogajanjih, sedaj že lahko zastavimo.

Države izvoznice so na četrto rundo pogajanj prišle z jasno zahtevo (11,1-odstotno zvišanje sedanjih cen surove nafte), ki so jo, morda tudi zaradi slabih izkušenj s prejšnjih pogajanj, obilno podkrepile z bojevitimi izjavami o možni delni zaplembi naprav zahodnih naftnih družb. Naftne družbe pa v Ženevi niso nameravale ponuditi več kot na predhodnih treh sestankih, namreč 8,1 odstotka. Sporazum je prinesel naslednji izid: cena surove nafte se bo takoj povečala za 6,1 odstotka, s tem, da se bo do konca letošnjega leta skupno podražila za 11,9 odstotka. Države izvoznice so zahtevano ceno presegle, popustile pa so le pri zahtevi, naj se nafta takoj podraži za 11,1 odstotka. V sporazumu pa sta za države OPEC še dve pomembni določili. Kalkulacije naftnih cen bodo odslej popravljali (v skladu s spremembami v svetovnem monetarnem sistemu) vsak mesec (prejšnje določilo se je nanašalo na tri mesece) in, kar se zdi najpomembneje, dosegle so dogovor, da se bodo cene surove nafte v primeru devalvacij in drugih denarnih sprememb avtomatsko spreminjale.

Če pod povedano potegnemo črto, je precej jasno, da so države izvoznice nafte pri pogovorih potegnile debelejši konec. Hkrati pa velja povedati tudi naslednje.

Če se bo dolar, katerega vrednost v zadnjem času izredno niha in ki velja kot plačilno sredstvo za nafto (neglede na to, ali jo kupujejo Američani, zahodna Evropa ali Japonska), v bližnji prihodnosti umiril, potem lahko sporazumu prerokujemo daljšo življenjsko dobo. V kolikor pa se bodo takšna nihanja še nadaljevala, lahko močno dvomimo, ali bo sporazum dosegel svoj namen. V njem je sicer resda rečeno, da se bo cena nafte menjala v skladu z valutnimi spremembami (kar je za države izvoznice nafte ugodno), vendar dvomimo, da bodo naftne družbe, zaradi tega, ker bo, recimo vrednost dolarja padla, pripravljene plačevati vedno višjo ceno za surovo nafto. Takšen položaj bi najbrž privedel do novih pogajanj ter najbrž do nove naftne krize. Če pa vemo, da že sedanja kriza ni lahka (štiri največje ameriške naftne družbe, med njimi »Shell«, so zaradi pomanjkanja bencina v ZDA sklenile omejiti prodajo tega goriva, »Texaco« na 45 litrov po vozniku), bi bila prihodnja kriza najbrž veliko hujša.

In obratno, Stephen Wakefield, pomočnik ameriškega notranjega ministra za energijo in rudarstvo, je v svojem nedavnem govoru povedal, da povečevanje uvoza nafte predstavlja nevarnost za stabilnost ameriškega dolarja. Očitno je torej, da naftnih zdravše ni konec. B. MAŠANOVIĆ

HERBLOCK SVETLA STRAN

»Oglejmo si še svetlo stran te zadeve — morda pa odvrača pozornost ljudi od inflacije.«

»The International Herald Tribune«, Pariz

Zlomljeni lok tupoljeva

Nad pariškim letališčem Le Bourget je treščilo na tla letalo Tu-144, ponos sovjetskega letalstva - Po splošni sodbi je nesrečo zakrivil pilot - Nesreča ne bo onemogočila nadaljnjih letov

OD NAŠEGA PARIŠKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 4. jun. — Milijoni televizijskih gledalcev so sinoči pozno v noč strmeli v pošastni in hkrati fantastični prizor, ki se je znova in znova vračal na zaslon: elegantna silhueta letala drsi lahkotno in tiho skozi zrak, ob tem še njen lok nagloma prevesi navzdol. Trenutek negotovosti, na zaslonu je že videti hkrati nebo, letalo in zemljo. Zdaj se ptica za trenutek zravna, a skoraj v istem hipu začne zadnji del letala razpadati, najprej levi, potem desni, ne naglo in odsekano, ampak skoraj počasi, razločno, kot bi trup nevidna orjaška roka strla med prsti. Potem eksplozija, najprej se razleti zadnji del letala, ki se je odlomil, trenutek pozneje še prednji. Oba strmoglavita in s tal bruhneta v oblaku ogenj in dim.

To je vse. Prizor, ki ga je posnela ekipa francoske televizije, traja morda trideset sekund ali malo več. Laiku se zdi občutek pošastne tesnobe in nemoči v obvladovanju lastnega napredka, za strokovnjake pa je ta dokument, za katerega je takoj prosila tudi sovjetska ambasada v Parizu, neprecenljiva priča včerajšnje nesreče sovjetskega nadzvočnega potniškega letala TU—144.

Piloti in drugi poznavalci skoraj brez izjeme domnevajo, da je nesrečo zakrivila pilotova napaka, v katero ga je vpeljala prevelika trdnost. Letalski miting na Le Bourget ni samo parada za publiko, ampak predvsem priložnost za konstruktorje, da pokažejo, kaj zmorejo njihova letala. Ob takih priložnostih navadno piloti napno moči svojih strojev do skrajnosti. Domnevajo, da je tudi pilot orjaškega tupoljeva hotel pokazati, kako okretno je njegovo letalo, a pri tem je napravil tako oster manever, da ga letalo ni preneslo in se je uprlo. Skratka, »pilot se je spravil v položaj, iz katerega se ni mogel več izvleči«, kot je rekel glavni poskusni pilot concorde André Turcat, ki je videl nesrečo na lastne oči, tako kot sicer 350.000 gledalcev.

Vse drugo je bilo stvar neizprosne logike. Letalo je v preostrem vzponu izgubilo hitrost in začelo padati. Piloti navadno v takem primeru puste letalo nekaj časa strmoglavo padati, potem pa ga počasi, v velikem loku vzravnajo. Toda TU—144 je bil že tako blizu tal, da to ni bilo mogoče. Pilot ga je vzravnal tako sunkovito, da trup ni vzdržal pritiska in se je preprosto zlomil. Sele potem je sledila eksplozija, ki je razmetala kose letala po Goussainvillu, kot bi jih nekdo pusul, med hiše, na poti, vrtove in njive.

Zdaj je znana tudi uradna bilanca te katastrofe: 14 mrtvih in 28 ranjenih. Med tistimi 14 tudi veh članov posadke. Vendar med njimi ni bilo Alekseja Tupoljeva, sina slavnega konstruktorja letala, kot se je sprva govorilo. Tupoljev je bil na letališču in je takoj po nesreči odhitel v Goussainville.

To malo naselje blizu severne avtomobilske ceste, ki leži v podaljšku vzletne steze, a kakih 10 kilometrov daleč, je bilo po nesreči videti tako, kot bi ga opustošil uragan. Tam, kjer je letalo treščilo na tla, je 15 metrov široka in poldrug meter globoka brazda. Nekaj hiš je popolnoma porušenih. Povsod leže razmetani deli letala. En del je padel na otroški vrtec, v katerem na srečo ni bilo nikogar. Velik del krila, ki je počasi pripluval na tla, je obležal na travniku. Na telefonskih žicah bringlja rumen in rdeč sedež. Pod razbitinami in med njimi mrtvi in ranjeni, med njimi tudi otroci. Enajstletno Martino je kos motorja presekal na dvoje, da je bila na mestu mrtva. Trupel pilotov pa praktično ni več.

Žalost, silna žalost, a tudi ogorčenje. To ni prva letalska nesreča na letalskih mitingih na letališču Le Bourget. Pred 12 leti se je zrušil ameriški bombnik B1 58, ki je bil pred tem z dvakratno hitrostjo zvoka preletel Atlantik. Štiri leta pozneje še en tak bombnik. Leta 1963 britanski hawker hustler z navpičnim vzletom, leta 1967 francoski akrobatski fuga magister, dve leti pozneje njegov italijanski sorodnik G 91.

Prebivalci Goussainvilla so že večkrat protestirali, vendar zaman. Toda prireditelji, letalci, piloti in strokovnjaki trdijo, da so letalski mitingi nujno potrebni, da lahko letala pokažejo svoje sposobnosti. Nesreče ne morejo zaustaviti napredka. »Pilotska morala veleva, da se zaradi nesreč poleti ne smejo ustaviti«, je izjavil eden od prireditelјev in pojasnil, da je bil to eden izmed razlogov, da se je miting kljub nesreči nadaljeval. Drugi razlog pa je bil praktične narave. Če bi se miting takoj končal, bi se vsulo na cesto proti Parizu 10.000 avtomobilov, ki bi popolnoma blokirali vsa reševalna prevozna sredstva. Tako pa so bili gasilci čez dve minuti na kraju nesreče. »Mislim, da ta nesreča ne bo zavrla sovjetskega programa«, je izjavil glavni poskusni pilot concorde André Turcat. »Mislim, da so dovolj močni, da bodo to prenesli. Tako kot bi tudi mi, če bi se kaj takega zgodilo »concorde«. Podobno misli tudi vodja sovjetske delegacije Sergej Andrijahov. TU—144 bo gotovo prišel tudi na prihodnji pariški salon (ta bo 1975), a takrat bo priletel že s potniki.

Vsi ne mislijo tako. Slišati je mnenja, da bodo morali Sovjeti zelo natančno preučiti vzroke nesreče in preveriti, ali ni bila morda nesreče le kriva napaka v letalu. To pa, tako domnevajo nekateri, utegne toliko zavleči njihov program, da bo celo concorde poletel pred tupoljevom. Concorde naj bi prvič poletel na rednih progah sredi leta 1975, medtem ko so Rusi računali, da bodo lahko začeli komercialne polete že nekaj mesecev prej. Velikansko srečo v nesreči je imela prav tista televizijska ekipa, ki je že več dni snemala reportažo o sovjetskem nadzvočnem letalu in kronati jo je nameravala s posnetki iz zraka. Sklenjeno je bilo, da bodo televiziji poleteli v nedeljo, torej včeraj. Toda včeraj dopoldne so Sovjeti nenadoma sporočili, da je polet preložen. Reportaža se je vseeno končala z mojstrovino, žal čisto drugačno, kot je bilo predvideno.

ANDREJ NOVAK

„Prvi iz serije"

»Tu-144« so ravno začeli serijsko izdelovati — Konstruktorjev sin meni, da še ni pripravljen za redne proge

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

MOSKVA, 4. junija — Katastrofa sovjetskega potniškega letala »TU-144« v Parizu vsekakor sodi med hujše nesreče, ki so zadele sovjetsko letalstvo. Po tukajšnji navadi spominjajo na nesrečo v današnjih časopisih le trije stavki na zadnji strani »Pravde«. Seveda ni v njih zaslediti niti enega podatka ali imena mrtvih članov posadke. Omenjeno je le, da »vzroke nesreče še raziskujejo«.

»TU—144« ni bilo navadno letalo. Gre za sovjetski model potniškega letala, hitrejšega od zvoka, za katerega je kazalo, da je že davno premagal francoski »concorde«. »TU—144« so pravkar začeli serijsko izdelovati in čez kaki dve leti naj bi ga dali na sovjetskih notranjih progah v reden potniški promet.

»TU—144« se je drugič pojavil v Parizu. Pred dvema letoma je bil šele preizkusni model, tokrat pa je bil prvi iz serije, namenjene »Aeroflotu«. Pa vendar »TU—144« ni bil še povsem izdelano letalo. Aleksej Andrejevič Tupoljev, sin slavnega letalskega konstruktorja Andreja Tupoljeva je novinarjem izjavil, preden je »TU—144« poletel proti Parizu:

»Ne, »TU—144« še ni pripravljen sprejeti potnike na rednih progah. Motorji prve serije še niso opravili preizkusa.«

Sovjetsko nadzvočno potniško letalo doseže 2300 do 2500 km na uro in lahko sprejme 140 potnikov ter napravi brez vmesnega postanka 6500 km. Zato je bilo namenjeno za proge na sovjetski Daljni vzhod.

Aleksej Tupoljev je v zvezi s tem prvim serijskim modelom še menil, da se obeta letalom tega tipa velika prihodnost. Na vprašanje, kako si pojasnjuje, da so se nekatere letalske družbe odrekle francosko-britanskega »concorda«, pa je odgovoril, da lahko vsakdo pač kupi tisto, kar mu je všeč. »Tržišče za taka velika letala je velikansko. Seveda pa je uspeh odvisen od izdelanosti modela.«

Nesreča sovjetskega letala, za katerega pravijo, da je bilo v njem združeno vse najboljše, kar je doseglo domače letalstvo, bo vsekakor vplivala na uporabo tega tipa letal na rednih progah. Začenjajo se meseci raziskav o vzrokih zadnje katastrofe.

ALEKSANDER NOVAČIČ

Urugvaj: politiki izrinjeni

Predsednik Bordaberry bo vodstvo javnih služb zaupal oficirjem

BUENOS AIRES, 4. jun. (Tanjug) — Urugvajski predsednik Bordaberry se je odločil, da bo ključne javne službe — državne banke, carino, pošte, pristanišča itd. — zaupal častnikom, tako da bi preprečil novo krizo v državi.

Bordaberry je ta sklep sporočil v obliki posebnega odloka v skladu s pooblastili, ki jih ima, odkar je bilo razglašeno izredno stanje. Šef države se je v Urugvaju doslej pred takimi akcijami moral posvetovati s parlamentom, Bordaberry pa je ukrepal na svojo roko, ker v kongresu nima več potrebne večine.

Tako se je vloga vojaških poveljnikov v življenju urugvajskega naroda izrazito povečala. Proces se je začel že pred meseci, tako da so vojaški šefi zdaj že prevzeli ključno vlogo ne samo v načrtovanju razvojnega programa Urugvaja, temveč tudi v uresničevanju drugih temeljnih, za ves Urugvaj pomembnih odločitev.

Politiki so se zaradi zadnjega Bordaberryjevega sklepa morali umakniti z odločilnih položajev v državni upravi, čeprav so prej imeli vse poglavitne resore v svojih rokah. Edina, vendar dokaj močna trdnjava njihovega vpliva, je ostal kongres.

Rifai tajno v Damasku

Jordanija poskuša ponovno navezati diplomatske stike s Sirijo?

BEJRUT, 4. jun. (AFP) — Jordanski premier Zeid Rifai se je prejšnji torek nekaj ur tajno mudil v Damasku. Za ta obisk, ki ga v Damasku in Amanu niso uradno potrdili, se je zvedelo včeraj iz več dobro obveščenih bejrutskih virov. Rifaja, ki so ga imenovali za prvega ministra jordanske vlade pred nekaj dnevi, je sprejel tudi sirski predsednik general Hafez el Asad. To je prvo jordansko-sirsko srečanje na tako visoki ravni v zadnjih dveh letih.

Opazovalci ocenjujejo, da ta obisk kaže na pripravljenost Jordanije, da obnovi sodelovanje z arabskimi državami in naredi konec izoliranosti, v kateri se je znašla po krizi, ki so jo izzvali spopadi s Palestinci leta 1970 in 1971. Sirija je ostro obsojala Aman zaradi napada na fedajine in zato je pred dvema letoma pretrgala diplomatske stike z Jordanijo. Pogovori med predsednikom Asadom in premierom Rifajem pa obetajo, da bo morda prišlo tudi do navezave diplomatskih stikov med državama.

Ustavni spor v Čilu

Spopad med Allendejem in kongresom zaradi zakona o reformah ustave

SANTIAGO, 4. jun. (Tanjug) — V Čilu se je razvnel spor med vlado predsednika Allenda in kongresom, v katerem ima opozicija prepričljivo večino. Najnovejši povod za spor je bil predsednikov sklep, da ne bo razglasil pomembnih ustavnih reform, ki jih je sprejel kongres.

Vodilna opozicija krščanskodemokratska stranka je izdala sporočilo, v katerem zahteva, naj predsednik Allende razpiše plebiscit o spornem zakonu ustavnih reform. Če ne bo privolil v plebiscit, pa mora, kot opozarjajo krščanski demokrati, razglasiti, da so sprejete ustavne reforme veljavne. Te reforme se nanašajo na pobudo vlade narodne enotnosti, da bi v čilskem gospodarstvu uveljavila močan družbeni sektor. V bistvu gre za ustanovitev treh sektorjev gospodarstva — državnega, mešanega in zasebnega. Opozicija je temeljito spremenila vladni zakonski projekt o strukturalni spremembi čilskega gospodarstva. Lahko bi rekli, da je izdelala nov zakon in ravno zaradi tega, ker je ta zakon izglasoval tudi kongres, je vladno akcijo popolnoma nevtralizirala. Zato je razumljivo, da Allende novega zakona noče razglasiti.

Iran — drugi na svetu

BAGDAD, 4. jun. (AFP) — Iran je po zalogah surove nafte na drugem mestu v svetu, takoj za Saudsko Arabijo, je zapisal bagdadski list Al Siaša. Zaloge nafte znašajo po sedanjih ocenah 75 milijard sodčkov, pred podržavljenjem pa so navajali, da gre za 50 milijard sodčkov.

Poldrugo stoletje Grčije

1453—1821: Grčija je del otomanskega cesarstva. V 19. stoletju se začne prebujati nacionalizem in leta 1821 se upor Grkov proti turški nadvladi posreči.

1832: Po dogovoru na londonski konferenci postane Grčija neodvisna kraljevina, varuštvo nad njo pa prevzamejo Velika Britanija, Francija in Rusija. Prestol ponudijo Ludviku I. Bavarskemu, ta pa ga odstopi svojemu 17-letnemu sinu Ottu.

1833: Otto zasede prestol. Na pritisk veteranov iz bojev za neodvisnost mora odobriti ustavo. Med krimsko vojno se pridruži Rusiji, da bi dobil več ozemlja od Turčije, vendar so ga Britanci in Francozi prisilili v nevtralnost. V deželi nastanejo nemiri in uporna vojska odstavi kralja — obdrži pa monarhijo.

1863: Varuhinje Grčije najdejo novega kralja v 17-letnem danskem princu Viljemu, ki sede na grški prestol kot George I. Nastane »nova monarhija«. V tem času dobi Grčija več dobrih državnikov, izmed katerih izstopa Venizelos, po eni strani zagovornik grške ekspanzije, po drugi strani pa spreten politični administrator in organizator državnega življenja.

1913: Umorjen kralj George I. Pred tem si je Grčija v balkanskih vojnah pridobila jugovzhodno Makedonijo. Na prestol pride kralj Konstantin I. Dolga leta se upira, da bi Grčija stopila v vojno na strani antante.

1917: Venizelos prisili Konstantina k odstopu. Nasledi ga drugi sin Aleksander. Grčija stopi v vojno na strani antante in dobi za to »privoljenje«, da se pozneje spopade s Turčijo.

1920: Aleksander umre, Konstantin se vrne v Atene.

1921—1922: Grško-turška vojna je katastrofa za Grčijo. General Plastiras stopi na čelo antirojalistične revolucije, prisili Konstantina k odstopu. Na prestol sede njegov prvi sin George II. Zaradi notranjih nemirov revolucionarni komite generala Plastira v decembru 1923 zahteva, naj kralj zapusti deželo, dokler ne bo odločeno o usodi monarhije: 25. marca 1924 razglasijo republiko.

1924—1935: Republika. — Rojena v težavah, sprta z vsemi sosedi. Državni udari se kar vrstijo. Venizelos ima zunaj velike uspehe, normalizira odnose s sosedi, vendar zabrede v hude gospodarske težave. Vrstijo se vmesne vlade, naposled pa novembra 1935 s plebiscitom obnovijo monarhijo. Kralj George II. se vrne v Atene. General Metaksas z njegovim privoljenjem uvede diktaturo. Ko Mussolinijeva vojska čez Albanijo udari v Grčijo, se Metaksas uspešno brani, naposled pa se mora vdati, ko Hitler pride na pomoč Italijanom.

Med drugo svetovno vojno nastane v Grčiji močna komunistična gverila (EAM — ELAS). Komunisti po vojni nočejo razpustiti svojih čet. Zahodne sile podprejo neokomunistična gibanja v Grčiji, leta 1946 s plebiscitom pokličejo kralja v deželo. Leta 1947 umre George II. nasledi ga brat Pavel.

Komunisti ne sodelujejo na volitvah, zato zmagajo rojalisti. Izbruhne državljanska vojna, v kateri partizani (vodi jih Markos Vafiades) zasedejo velik del dežele in ustanovijo začasno vlado.

1947: S »Trumanovo doktrino« ZDA prevzamejo od Britancev »skrb« za Grčijo ter z veliko materialno in finančno pomočjo zlomijo odpor komunistov.

1955: Oblast prevzame Nacionalna radikalna unija Konstantina Karamanlisa, ki vodi državo do leta 1963. Karamanlisova vladavina se bolj kot s političnim delom proslavi s fašističnimi metodami policijskega pritiska.

1964: Umre kralj Pavel. Na prestol sede njegov 24-letni sin Konstantin. Nekaj mesecev prej na volitvah zmaga Unija centra G. Papandrea. Konstantin mu nenehno meče polena pod noge ter ga naposled odstavi. Osemnajst mesecev ima Grčija manjšinske vlade, ki ne morejo delati zaradi nasprotovanja večinske Unije centra. Nazadnje Konstantin zaupa mandat vodji manjšinske Nacionalne radikalne unije Kanelopulu, ki razpusti parlament in razpiše volitve za 28. maj 1967. Vnaprej je jasno, da bo spet zmagala Unija centra.

21. aprila 1967: Vojska s polkovnikom Papadopulom na čelu izvede državni udar Kralj se pridruži puču, ker meni, da bo skupaj z vojsko uvedel »močan« režim. Polkovniki mu pokažejo hrbet.

Decembra 1967: Konstantin poskusi nasprotni udar s pomočjo nekaj generalov. Udar spodleti in Konstantin zbeži v Rim.

1. junija 1973: Po izjalovljenem poskusu prevrata v mornarici in uporu na križarki »Velos«, ki je priplula v Italijo, polkovniki dobijo pravi izgovor za spopad s kraljem. Razglasijo republiko.

Nova „papadokracija"

Atenski polkovniki so bili pretrd oreh za neizkušenega kralja Konstantina — Kakšna je vojska, ki si je zdaj omislila drugo grško republiko?

V svoji sodobni zgodovini je Grčija zdaj že drugič republika. Čudni zapleti zgodovine so hoteli, da je dežela, ki velja za zibelko demokracije, sprejela tujce za kralje in jih celo s plebisciti vabila nazaj, kadar so jih domači politiki pregnali. Tudi po koncu druge svetovne vojne, po tistem, ko je Grčijo trgala državljanska vojna in ko so zahodne velesile storile vse, samo da ne bi na jugu Balkana zmagala »komunistična nevarnost«, so Atene sprejele kralja, ki je bil med vojno v izgnanstvu. Potem je vse do leta 1964 vodila državo desnica. Monarhiji je bilo to všeč, da pa se ne bi zgodilo kaj presenetljivega, se je še temeljito oprla na vojsko.

Grška vojska je nastala iz tiste armade, ki se je ob podpori Velike Britanije in predvsem ZDA bojevala s partizani in naposled tudi zmagala. Te oborožene sile so organizirane po ameriškem zgledu, leta 1952 so se z vstopom Grčije v NATO popolnoma integrirale z vojaško infrastrukturo te organizacije. Grški vojaški načrti so del načrtov NATO, vojska je organizirana, oborožena in izurjena po ameriških vzorih, oficirski kader se šola v ameriških in atlantskih vojaških šolah. Zato je Grčija leta in leta dobivala velikansko denarno pomoč od ZDA: več kot dve milijardi dolarjev, od katerih je šlo za vojsko 1,3 milijarde.

Glede na geografski položaj Grčije je njena vojska od vsega začetka zelo pomemben del v NATO. Obenem je tudi armada, ki je nastala iz krvavega obračuna z narodnoosvobodilno vojsko, zato je bila ves čas podpora režimom s kraljem vred, torej tudi ves čas močno prisotna v političnem življenju države.

Taka vojska je morala biti zmerom pripravljena na spopad z »zunanjim« in »notranjim« sovražnikom. Tako so že leta 1950 pod vodstvom NATO izdelali načrt »Prometej«, po katerem naj bi v kritičnem trenutku vojska prevzela oblast. Načrt so le izpopolnjevali in izvedli so ga 21. aprila 1967 — ko je kazalo, da bo na parlamentarnih volitvah znova zmagala Unija centra, ki je bila od leta 1964 na oblasti ter obenem trn v peti kraljevski hiši in vojski. Zadnjič so načrt »Prometej« dokončno izpilili leta 1965. Zato ni čudno, če je 21. aprila 1967 deloval tako brezhibno.

Grški vojaški udar torej ni bil udar latinskoameriške ali afriškega tipa, ko je že čez nekaj ur mogoče presenečenje oziroma nasprotni udar. Se pravi, da so Papadopulovi kolegi dobro vedeli, kaj hočejo in kako bodo to izvedli. V tem so se razlikovali od rojalističnih oficirjev stare šole (britanske ali francoske), ki so spletkarili okoli kralja, ga hujskali proti naprednim politikom in nazadnje tudi pripravljali udar.

Rojalistični oficirji s kraljem vred so bili zato 21. aprila 1967 zelo presenečeni. Mladi in politično neizkušeni kralj, ki ga je oče venomer opozarjal, naj računa z vojsko, se je pridružil pučistom, ker mu je to trenutno prav prišlo. Danes lahko rečemo, da bi bilo zaman, če bi po 21. aprilu 1967 skušal pozvati vojsko k lojalnosti, saj bi lahko računal le na »dvorne generale«, ki nimajo pravega stika z vojsko.

GIORGIOS PAPADOPULOS: Prvi predsednik druge republike

Konstantin je imel po ustavi velika pooblastila, saj je kot kralj npr. poveljeval oboroženim silam in razpuščal parlament, zato je po udaru računal, da ga bodo pučisti »vzeli za svojega«. Kmalu je spoznal, da se je uštel, vendar ga je še tako zaneslo, da je poskusil izvesti nasprotni udar. Decembra 1967 je z nekaj generali izvedel »puč« in ukazal prvim pučistom, naj se vdajo. Toda polkovniki so bili močnejši: kralj je v naglici z družino sedel v letalo in odletel v Rim. Že to dokazuje, za kako močnega so ga imeli ljudje okoli Papadopula: mirno so ga pustili iz Grčije, saj so vedeli, da ne more biti nevaren.

Polkovniški režim je sprva pustil kralja pri miru, ker je imel dovolj drugih problemov doma. Po korenitem obračunu z najnevarnejšimi političnimi nasprotniki se je lotil gospodarskega utrjevanja države in pri tem dosegel lepe uspehe. Pri tem je zanemaril vse politično življenje oziroma ga sploh ni dopustil. Resnične vrnitve v demokracijo v današnji Grčiji še ni pričakovati in prav zato je nerazumljiva igra kralja ter nekaterih nekdanjih politikov, ki so računali z vrnitvijo na staro. Namesto da bi se povezali s pravo, čeprav komaj nastajajočo opozicijo med študenti in delavci, so začeli govoriti o tem, da je kralj »simbol zakonitosti«, kakor da bi samo s tem, da bi se Konstantin vrnil, v Grčiji zavladala demokracija ...

Polkovniki so očitno komaj čakali na to, da se kralj zaplete »ukvarjati s politiko«: ko je Konstantin začel zbirati okoli sebe razne upokojene generale in nekdanje ministre in ko je uporna križarka »Velos« priplula v Fiumicino, je bilo polkovnikom dovolj kralja. Našli so lep izgovor in se ga znebili. S tem so vsaj za nekaj časa odvrnili pozornost Grkov od resničnih problemov in se še bolj utrdili na svojem položaju.

STANE IVANC

Industrijski kombinat
SVIT KAMNIK

razpisuje
prosto delovno mesto

DIREKTORJA PODJETJA

POGOJI:

visoka ali višja strokovna izobrazba ene naslednjih smeri: pravne, ekonomske, komercialne, kemijske ali strojne, s petletno prakso na vodilnih delovnih mestih v gospodarskih organizacijah ter aktivnim znanjem enega svetovnega jezika.

Poleg splošnih pogojev se od kandidata zahtevajo tudi moralno politične kvalitete.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovni izobrazbi sprejema razpisna komisija do 20. junija 1973. 5075

UNIVERZA V LJUBLJANI
INSTITUT »JOŽEF STEFAN«
LJUBLJANA, Jamova 39

objavlja prosta delovna mesta:

1. VEČ ELEKTROTEHNIKOV — šibki tok,
ki želijo razširiti in poglobiti svoje znanje na področju reaktorske tehnike, analogne tehnike in servomehanizmov;

2. VK ali KV RADIOMEHANIKA
za delo v oddelku za elektroniko

Praksa ni pogoj, zaželeno pa je nadaljnje izobraževanje, katerega omogočamo vsem našim sodelavcem.

3. VEČ NK DELAVCEV

4. VEČ SNAŽILK
za delo v odseku za gradnje in vzdrževanje;

5. SODELAVCA ali SODELAVKO
v razmnoževalnici

s končano poklicno šolo grafične stroke ali vsaj z opravljenim internim izpitom iz te stroke.

Za vsa delovna mesta pod 1. in 2 traja poskusno delo 6 mesecev, za ostala delovna mesta traja poskusno delo 3 mesece.

Za pripravnike traja pripravniška doba eno leto.

Prijave sprejema sekretariat instituta 15 dni po objavi oglasa. 5076

Za spominski dom borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu so prispevali:

KO ZRVS Stara cerkev — Ljubljana 354 din; Prevoz — Brežice 5.500; aktiv ZMS Krka — Grosuplje 1.162 din; aktiv ZMS osnovne šole Louisa Adamča — Grosuplje 943,20 din; Jožica Čop, Šentvid pri Stični 100; občinski odbo. ZZB NOV Izola 1.430 din; KO SZDL Šalovci 2.250 din; KIK pomurski obrat Agromercur — Murska Sobota (kolektiv) 2.175,85 din; osnovna šola Vitomarci 150 din; KO ZRVS Rakek 760 din; KO ZRVS Loška dolina 820 din; osnovna šola Kranjska gora 1.225 din; OOS GP Granit Slov. Bistrica 1.155 din; konfekcija Lisca — Senovo 2.020 din; Delavska knjižnica — Ljubljana 140 din; OOS Narodna univerzitetna knjižnica — Ljubljana — 130 din, Poklicna grad. šola I. Kavčiča — Ljubljana 3.265 din; OOS Mestni vodovod Ljubljana 1.245 din; KO ZZB NOV Gornja Tribuša 1000 din; OOS pri komiteju MK ZKS Ljubljana — 720 din; ZZB NOV občine Ljubljana Moste-Polje 100 din; proračun občine Ormož 500 din; KO SZDL Grad 3.045 din; Dom JLA Novo mesto 159,25 din; Atmos Hoče 4.000 din; Bolnišnica za ginek. in poroc. Kranj OOS — 500 din; carinarnica Maribor 2.700 din; obč. kom. ZMS Grosuplje 500 din; KO ZZB NOV Tezno — Maribor 850 din; OOS VVZ »Ane Ziherl« Ljubljana 200 din; OOS Univerzal Ljubljana 1.000 din; Vino — Kranj OOS 1.000 din; uprava javne varnosti Nova Gorica 5.745 din; Ivan Rec Pragersko 50 din; Franc Sukovec, Slov. Bistrica 50 din; Slavica Tubar, Zg. Polskava 100 din; OOS UJV Novo mesto 1.600 din; pionirski odred OŠ Vavta vas 413 din; KO SZDL Bakovci — Murska Sobota 1.000 din; mladinski aktiv Lipovci — Beltinci 100. din; SZDL Lipovci 100 din; KO SZDL Cankova 1896 din; KO SZDL Čepinci — Šalovci 2.491 din; KO SZDL Šalovci 386,10 din; Rudolf Fajtar — Celje 65 din; KO SZDL Ženovlje — Murska Sobota 1.824 din; Jožef Rudolf, Strmec — Črni Vrh 50 din; KO ZZB NOV — Struževo — Kranj 370 din; občinski odbor ZZB NOV Ljutomer 1.280 din; KO ZZB NOV Bitnje — Kranj 500 din; krajevna skupnost Lendava 2.843 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor — Tezno 13.152,20 din; KO ZZB NOV Rotovž — Talci — Maribor 4.008 din; obč. odbor ZZB NOV Izola 1.200 din; osnovna šola Trnovska vas 1550 din; OOS Nadzorništvo prog — Zalog 340 din; Stanko Bračič — Slov. Bistrica 50 din; KO ZZB NOV Strekljevec — Črnomelj 867.90 din; knjižnica J. Mazovca — Ljubljana — 90 din; OOS osnovne šole Škofljica 230 din; (člani delovne skupnosti 190, otroc 40), OOS Mercator PE Rožnik — Ljubljana 690 din; glasbena šola Franc Šturm, Ljubljana 560 din; izvršni svet skupščine SRS — Ljubljana 3.223,30 din; Združenje VVI Lokavec 2.107 din; tovarna pohištva LIPA — Ajdovščina 3.267,10 din; Just Ivan — Slov. Bistrica 50 din; Stanov. podj. Trbovlje 300 din; otroški vrtec — Golnik 500 din; klinične bolnice za TBC — Golnik 5.000 din; osnovna šola Predosije 500 din; osnovna šola Vavta vas 441.40 din; SAP Ljubljana PE Avto — spedicija Gramex 10.000 din; krajevna skupnost Vnanje Gorice 500 din; Anton Karničnik — Kamnik 100 din; Marica Škobar — Trst 145 din; ONPZ ONIX — Ljubljana 300 din; OKPD Maribor — Rogoza 500 din; Mariborske pinarne 1 500 din; KO ZRVS »Ivan Cankar« — Maribor 500 din; pionirski odred osnovne šole bratov Ribarjev — Brežice 624 din; KO ZZB NOV Stadion Ljubljana 240 din; osnovna organizacija IMKO — kolektiv — Ljubljana 730 din; OOS tajništva skupnosti mesta Ljubljana 445 din; OOS Vesna film Ljubljana 500 din; OOS Motel Petrol — Čatež 891 din; ZZB NOV Predoslje — Kranj 290 din; LIO Mušenik Črna na Koroškem 470 din; ZZB NOV Vel. Lašče 120 din; obč. odbor ZZB NOV Laško 42[illegible] din, krajevna skupnost Lendava 1.705 din; kmetijsko šolski center M. Sobota 930 din; kmetijski šolski center Murska Sobota (kolektiv) 600 din; osnovna šola Ivana Spolenjaka — Ptuj 1.343,50 din; OOS — cestnih delavcev Murska Sobota 560 din; KO ZZB NOV Podlipa — Vrhnika 345 din; KO ZZB NOV Dragatuš 2.[illegible]98 din; Center strokovnih šol — Ljubljana 7.775 din; ZZB NOV Podgorica — Šentjakob 425 din; OOS Mavrica — Ljubljana 1.400 din; TIS — Novo mesto (kolektiv) 52,15 din; IGM Zagorje 6.000 din; Parna pekarna Črnomelj 100 din; splošno mizarstvo Grosuplje 1.000 din; OOS Iskra Kranj — elektromehanika 500 din; Delavska univerza Maribor 500; Projekt Maribor 1.1[illegible],10 din; ESS Maribor 200 din; Komunalni zavod Maribor 2.000 din; šola Slavko Šlander — Maribor 1.000 din; avtobusni promet Maribor 3.000 din, gostinsko podjetje Moste — Ljubljana 1.000 din; ljubljanski živilski trg 500 din; OOS — energetika Ljubljana 1.[illegible]80 din; Zdravstveni dom Ljubljana PE Medvode (kolektiv) 285 din; Alojz Vezjak — Poljčane 50 din; slušatelji seminarja IC OOS Slov. Bistrica 330 din; OOS Železniška postaja Slov. Bistrica 220 din; Olga Zorman — Slov. Bistrica 50 din, OOS Zavod SRS za varstvo pri delu 1.295 din; ZZB NOV občine Ormož 13.914,30 din; KO SZDL Petrovci — Prekmurje 3.443 din; kolektiv osnovne šole Kapela 520 din; SZDL Gančani (M. Sobota) 1.160 din; obč. odbor ZZB NOV — Lendava 1.643 din; Angela Firžgar — Pragersko 50 din; osnovna šola Dob pri Domžalah 250 din; OOS Tehnocommerce — Ljubljana 160 din. OOS — SDK podružnica Ljubljana 501 (kolektiv) 2200 din; Združenje VVI Ajdovščina 1.203 din; ZZB NOV Ajdovščina 1.113 din; ZZB NOV Kranj — Center 175 din; Vida Šaferalter, Slov. Bistrica — 50 din; Jožica Šlezinger, Gor. Polskava 50 din; ITAS — Kočevje 5.001,25 din; osnovna šola Šmarje — Sap 219 din, Avtorevoz — Ivančna gorica 850 din; OOS TIP—TOP — Krka 300 din; profesorji in dijaki gimnazije Ajdovščina 96. din; obč. konf. ZM — aktiv SIP — Žalec 500 din; obč. sodišče Žalec 500 din; Univerzal — Lendava 4.180 din; Zveza slepih Novo mesto 10,25 din; Gimnazija Novo mesto 798 din; VVZ Ivana Glinška — Maribor 210 din; gimnazija pedagoške smeri Maribor 1.000 din; Kočna — Kamnik 7 500 din; osnovna šola Prežihov Voranc — Ravne na Koroškem 820 din; INTES — pekarna »Vinko Reš« — Ptuj 2.000 din; ob. odbor ZZB NOV Murska Sobota 1.000 din; steklarna »Boris Kidrič« Slov. Bistrica 5.000 din, Adela Fidler, Slov. Bistrica 50 din; KK SZDL »Malči B.« — Vič 1.000 din; učne delavnice Ljubljana 2.500 din; TIP—TOP Ljubljana 10 800 din; mizarska zadruga Ljubljana — Vič 1.000 din; OOS Avtoobnova Ljubljana 3.000 din; Kovinska industrija IG — Ljubljana 10.000 din; OOS zavod SRS — za statistiko — Ljubljana 2.460 din; krajevna skupnost Lendava 140 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor 9.766 din; (za krajevno organ. »Joco Zagernik«) OSS Ljudska potrošnja Brežice 1.400 din; Franc Bautner, Bistrica ob Sotli 300 din; zdravstveni dom — Celje DE Brežice 265 din; ZZB NOV Šmarje 766 din; Gozdni obrat Črmošnjice — Semič 865 din; KO ZZB NOV Prežihov Voranc — Maribor 3.018 din; OO ZK OS Črnuče — Ljubljana 60 din; Osnovna šola Davorina Jenka, Cerklje na Gorenjskem 1.043,30 din. Skupno zbranih prispevkov do 30. 5. 1973 je 2.213.171,05 din. Odbor za gradnjo spominskega doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu se zahvaljuje za prispevke in prosi darovalce, da prostovoljne prispevke nakažejo na tekoči račun štev 50100-678-46402 Odbor za gradnjo doma v Kumrovcu pri RO ZZB NOV Slovenije. PRISPEVAJTE K GRADITVI SPOMINSKEGA DOMA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE V KUMROVCU — DOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN NARODNOSTI.

Opozorilo sadjarjem!

Suho in toplo vreme izredno ugodno vpliva na širjenje in razvoj jablanove plesni. Letos se je jablanova plesen močno pojavila v vseh intenzivnih nasadih, predvsem na sorti jonathan. Tako vreme pa je ugodno tudi za razvoj listnih uši.

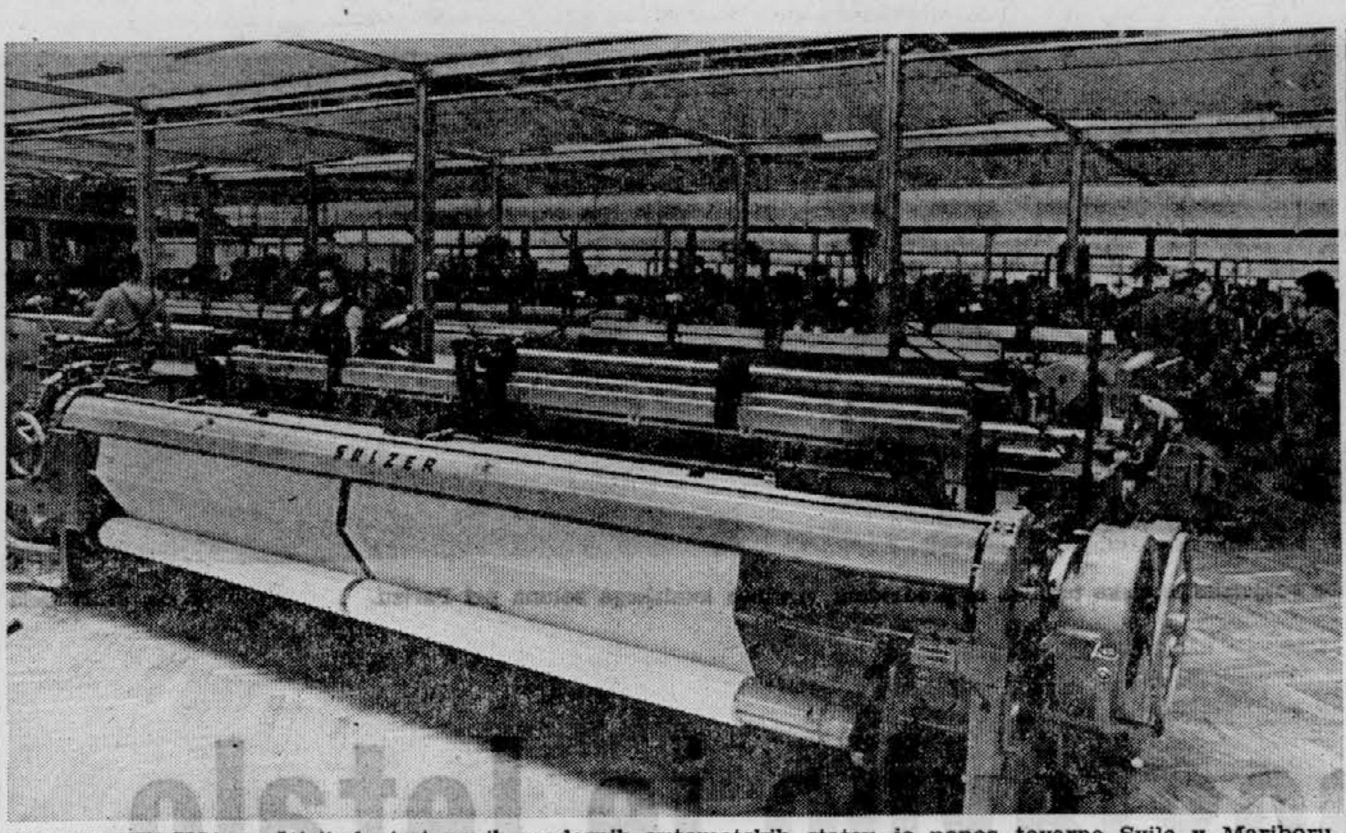
Sadjarjem priporočamo, da poškropijo nasade proti jablanovi plesni z mešanico 0,06 % Benlate in 0,06 % Karathana v prahu ali z 0,07 % Enovit Metilom in 0,06 % Karathanom. Te mešanice zelo dobro učinkujejo tako proti jablanovi plesni kot tudi proti škrlupu.

Če nasadi niso močneje ogroženi po jablanovi plesni jih lahko poškropimo z 0,2 % Dithanom M-45 ali Antracolom ali Ortocidom ob dodatku 0,12 % Karathana ali 0,2 % Afugana ali Cosana.

Proti listnim ušem dodamo, kjer je to potrebno, še 0,2 % Gusathion ali Lebaycid ali 0,1 % Metasystox ali Ultracid.

V ribezovih nasadih opažamo prve pojave ribezove plesni. Proti ribezovi plesni priporočamo 0,12 % Karathan ali 0,2 % Afugan.

Kmetijski inštitut Slovenije

MODERNIZACIJA — Štiriindvajset novih modernih avtomatskih statev je ponos tovarne Svile v Mariboru. Delovni kolektiv Svile, ki šteje 700 zaposlenih, bo še naprej moderniziral svoj strojni park in še izboljšal kvaliteto svojih izdelkov. Že sedaj načrtujejo nakup 32 novih statev. Foto: Bogo Čerin

Zdravnikov ni!

Mariborski medobčinski svet ZKS o zdravstvu — Jemanje kuvert in črna zasebna praksa prepovedani — TOZD

MARIBOR, 4. jun. Medobčinski svet ZK Maribor je pred dnevi sklical pogovor predstojnikov in sekretarjev zdravstvenih ustanov mariborske regije, na katerem so razpravljali o uresničevanju akcijskih programov v zdravstvu po pismu predsednika ZKJ. V uvodnih besedah je Matija Maležič, direktor komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Maribor, poudaril, da je 90,67 odstotkov vseh zavarovancev pristopilo k samoupravnemu sporazumu o financiranju mariborske in ptujske bolnišnice. Zdravstveni delavci so se vključili v akcijo ob referendumu za združitev delavskega in kmečkega zavarovanja.

Zdravstveni delavci so opozorili na kritično pomanjkanje zdravnikov splošne prakse in zdravnikov — specialistov. V mariborskem zdravstvenem domu manjka okrog 30 zdravnikov. Nič bolje ni v mariborski bolnišnici, kjer manjka večje število specialistov. Zdravniki splošne prakse so po republiških podatkih za polovico bolj obremenjeni, kot je republiško povprečje. Zdravstvenih delavcev ne dobijo zaradi pomanjkanja stanovanj in nizkih osebnih dohodkov. Mariborska občina v zadnjih osmih letih ni dala nobenega stanovanja za ZD Maribor.

Odločno so zatrdili in zapisali tudi v svojih internih aktih, da imajo jemanje kuvert in črno zasebno prakso svojih sodelavcev za hudo kršitev delovnih dolžnosti, ki ima za posledico tudi izključitev iz delovne organizacije.

Udeleženci so se zavzeli za nadaljnjo funkcionalno integracijo zdravstvenih delovnih organizacij in menili, da bo treba uresničiti že sprejete sklepe o skupnem sestajanju kolegijev zdravstvenih domov in bolnišnic v regiji.

Primarij dr. Srečko Koren, predsednik socialno-zdravstvenega zbora skupščine SRS, je dejal, da bodo potrebni tudi v zdravstvu hitrejši premiki pri ustanavljanju TOZD, pri čemer pa je seveda treba upoštevati tako strokovni kot teritorialni princip.

M. KOS

oglašujte v dnevniku DELO

Ponovno „da“ za komunalo

Uspela referenduma o samoprispevku v Ptuju in Kidričevem

PTUJ, 4. jun. — Skoraj 9000 občanov ptujske krajevne skupnosti je na včerajšnjem referendumu odločalo o uvedbi samoprispevka za komunalno urejanje. Volilci so prisluhnili potrebam in željam, za uvedbo samoprispevka pa je glasovalo 67,18 odstotkov občanov. V naslednjih petih letih bodo na območju krajevne skupnosti Ptuj zbrali 7,000.000 dinarjev, ki jih bodo porabili za sofinanciranje nekaterih najbolj nujno potrebnih komunalnih objektov.

Referendum so uspešno zaključili tudi v Kidričevem, kjer so občani prav tako odločali, ali bodo prispevali del denarja za komunalno urejanje.

DANILO UTENKAR

Jasen „recept“

Enotna stališča o povezovanju zdravstva v Pomurju — Zatika se samo pri združevanju razdrobljenih lekarn

MURSKA SOBOTA, 4. jun. Svet pomurskih občin in medobčinski svet ZKS za Pomurje sta pripravila danes na pobudo predstavnikov zdravstva in socialnega zavarovanja razširjeno sejo, na kateri so proučili dosedanja prizadevanja za združitev lekarn in povezovanje splošne ter stacionarne zdravstvene službe na tem območju.

Iz referata Milana Benkiča, predsednika komisije za pripravo predloga o združitvi lekarniških enot v Pomurju, pa tudi iz razprave, predstavnikov posameznih lekarn, je bilo razvidno, da kolektivi soglašajo z integracijo. Komisija je sicer svoj prvotni sklep o ustanovitvi enotne lekarniške službe na pobudo prizadetih kolektivov spremenila, ker je prevladala težnja o formiranju samostojnih TOZD v posameznih občinah. Temu predlogu, ki pa se ne ujema z občimi prizadevanji za združitev razdrobljene lekarniške službe v močne organizacije združenega dela, po ugotovitvi udeležencev botruje zgolj nerazčiščeno vprašanje samostojnega razpolaganja teh enot s presežki njihovih dohodkov.

Ker pa gre tudi ob tem vprašanju za nalogo širšega družbenega pomena, so zadolžili komisijo, naj v nekaj dneh pripravi nov predlog in ga predloži občinskim skupščinam, da bi se na svojih prvih sejah opredelile kot ustanoviteljice lekarniških enot na svojih območjih za integracijo.

Ob tem so poudarili, da danes, ko se je v znamenju načela ekonomičnega gospodarjenja, racionalnosti in strokovnih prednosti integrirala že večina od skupnega števila 130 lekarniških enot v naši republiki v močne centre, ne gre tudi v tej regiji odlašati z združitvijo lekarn. Tem bolj, ker so lekarne sestavni del zdravstvene službe, ki je tudi na tem območju na poti povezovanja.

V imenu komisije pomurskega zdravstvenega doma je poročal dr. Jože Šumak, ki je dejal, da je prevladal med tremi variantami predlog o ustanovitvi enotne samoupravne skupnosti s štirimi TOZD: za bolnišnično dejavnost, za osnovno zdravstveno in zobozdravstveno službo, za dejavnost lekarn in za skupne službe.

Dr. Štefan Varga, direktor soboške bolnišnice, je poročal o graditvi novih objektov v Rakičanu. Dejal je, da denar, ki ga zbirajo delovne organizacije in občani, enako pa tudi prispevki republike, pritekajo redno. To pa je pogoj za uspešno graditev nove bolnišnice v Rakičanu, kjer bodo konec tega leta dogradili nov internistični oddelek.

BORO BOROVIČ

Miha Potočnik 70-letnik

Pred kratkim je dopolnil 70 let Adalbert Potočnik — ime Miha je bolj v rabi — sodelavec Zemljepisnega muzeja v pokoju. Dobrih 20 let je učiteljeval po Sloveniji, najdlje v Zagorju. Rad je hodil v planine, a zgolj občudovanje lepot ga ni zadovoljilo. Želel je, da bi ta svet prikazal v malem, ga prenesel na karto. Le-teh, zlasti planinskih, je tedaj primanjkovalo in želja je zato še hitreje prešla v dejanje. Tako je kot prva nastala karta Zasavja in dolenjskega gričevja, ki je kmalu pošla. Sledile so karte Savinjske doline, Gornjega grada z okolico, Mozirje in mnogih drugih.

Ob kartah se je budila misel še na tretjo razsežnost, na oblikovanje slovenske zemlje v reliefu. Prvi relief je zajel Zagorje z bližnjo okolico. Še so nastajale karte, toda reliefi so odslej prevladovali.

Po osvoboditvi je bil Miha Potočnik kartograf pri Planski komisiji, kmalu pa ga je pokojni prof. Melik pritegnil h Geografskemu inštitutu na univerzi in zatem k novo ustanovljenemu Zemljepisnemu muzeju, kjer je ostal do upokojitve. Sedaj je bil lahko ves dan pri svojem najljubšem delu; vrstile so se nove karte, predvsem pa reliefi, med temi Cerkniško polje, Savinjske Alpe in drugi. Leta 1962 je končal svoje največje delo, relief Slovenije in obrobnih pokrajin v merilu 1:100000, s 50-metrskimi ekvidistancami; v relief, ki je 2,65 m dolg in 2 m širok, je bilo vloženih pet let drobnega, vztrajnega dela. Mnogo je delal tudi za muzeje. Tu so reliefi za Muzej ljudske revolucije v Ljubljani, za muzeje v Slovenjem Gradcu, Dravogradu, Ptuju, Metliki, Škofji Loki, Idriji, za Vojni muzej v Beogradu in tako naprej. Sedaj je na vrsti relief Rožnika v merilu 1:10000, z 10-metrskimi ekvidistancami, hkrati pa restavriranje močno poškodovanega odlitka prvega reliefa, ki prikazuje slovensko zemljo, to je Lergetporerjeve Gorenjske iz l. 1887.

Neizpolnjen pa je ostal Potočnikov načrt za veliki relief Slovenije v merilu 1:10000, zamišljen v 25-metrskih ekvidistancah. Dolg bi bil nekako 26, širok 20 m. Materialni razlogi so preprečili uresničitev, misel na relief pa v sedemdesetletniku še ni zamrla.

Prav je zato, da se spomnimo delavca, ki je s svojim delom, v katerem nima mnogo vrstnikov, dal lep prispevek k spoznavanju naše slovenske zemlje.

V. P.

Nagli pregledi

Specialistična ambulantna služba Maribora mora delati nad republiškimi normativi — Seveda trpi kakovost

MARIBOR, 4. jun. Specialistično ambulantno službo na območju skupnosti zdravstvenega zavarovanja Maribor vsaj v doglednem času ne bomo mogli spraviti v sodoben okvir, so ugotovili na današnjem zasedanju skupnosti zdravstvenega zavarovanja Maribor.

Problem je namreč v tem, da primanjkuje tako strokovnjakov specialistov kot tudi prostorov. Z dograditvijo obeh bolnišnic, tako v Mariboru kot Ptuju se bo vsaj prostorska stiska nekoliko omila, vendar bo kljub vsemu še ostal problem strokovnjakov.

Specialistično ambulantna služba v splošni bolnišnici Maribor je lani opravila 880.776 pregledov ali 2970 na dan. Skoraj v vseh ordinacijah je storilnost visoko nad republiškim poprečjem in republiškimi normativi. K temu moramo dodati tudi to, da delo, za katero je po republiškem normativu potrebno 6171 ambulantnih ur, opravijo mariborski zdravniki v 3875 urah, seveda pa gre to na račun slabše opravljenega pregleda, torej v škodo pacienta. Vendar drugače ne gre, saj manjka samo za hospitalno in specialistično ambulantno dejavnost 50 zdravnikov, od tega 33 specialistov. Zdravniki so zelo slabo nagrajevani, tako, da delajo zdravniki nadure po 25,50 dinarja na uro, kar nedvomno ne vpliva najbolj stimulativno. Seveda so ti podatki samo iz mariborske bolnišnice, nič boljša, če ne celo slabša, pa je tudi slika iz ptujske bolnišnice.

Trenutno štipendira mariborska bolnišnica 50 študentov, vendar bo minilo še precej časa, preden bodo lahko nastopili službo. Prostorsko stisko pa bodo delno rešili z dograditvijo tretje etape nove bolnišnice.

JOŽE JERMAN

200 let Fecro - Gorenje

Slavnostna seja delavskega sveta ob jubileju tovarne

SLOVENJ GRADEC, 4. jun. V umetnostnem paviljonu, kjer je razstava likovnikov skupine 72, je bilo danes zasedanje delavskega sveta tovarne Gorenje — Fecro, ki praznuje 200-letnico obstoja.

Predsednik občinske konference SZDL Oto Sekavčnik, je kronološko orisal razvoj te delovne organizacije od začetkov leta 1773 pa do današnjih dni.

Na seji so soglasno potrdili predlog kolektiva, da kandidirajo generalnega direktorja Gorenja Ivana Atelška za letošnjo nagrado AVNOJ. Ob zaključku zasedanja delavskega sveta Gorenje — Fecro so izročili spominske plakete najzaslužnejšim sodelavcem.

TOMO VRUNČ

Zanimanje za cvetlice

MARIBOR, 4. jun. — Sinoči so v prostorih mariborskega sejmišča zaprli sedmo mednarodno razstavo cvetlic. Razstava je bila odprta od 25. maja in si jo je v tem času ogledalo nad 21.000 obiskovalcev.

B. Č.

Pogrebi danes

● MARIBOR — Ana Hlede, 66-letna upokojenka, ob 15.30; Ludvik Ježovnik, 80-letni upokojenec, ob 15. uri; Alojzija Sernec, 76-letna upokojenka, ob 14.30.

Zvedeli smo

Poročili so se

● MARIBOR — Slavko Rokavec, avtomehanik in Brigita Breznik, trgovska pomočnica; Franc Novak, sobeslikar in Danica Fleisinger, trgovska pomočnica; Simon Jelenko, strojni tehnik in Božena Lukačič, študentka; Mirko Rubelj, ključavničar in Verica Kotolenko, navijalka; Miloš Gril, priučeni strugar in Pavla Majer, trgovska pomočnica.

M. K.

Druga izmena otrok na Punatu

● MARIBOR — V nedeljo zvečer je odpotovala iz Maribora s štirimi avtobusi druga izmena predšolskih otrok v mladinski počitniški dom Punat na otoku Krku. Letovanje za 207 otrok organizira občinski odbor Rdečega križa Maribor v svojem mladinskem počitniškem domu. Z otroci je odpotovalo 18 vzgojiteljev, 3 medicinske sestre in zdravnica. Otroci bodo v Punatu okoli tri tedne.

M. K.

Nova lokacija?

● MARIBOR — Zvedeli smo, da v Mariboru preučujejo možnosti, da bi našli novo lokacijo za pedagoško akademijo. Slišimo spet o zamisli, da bi pedagoško akademijo postavili ob Koroški cesti na zemljišču, kjer so včasih bile gramoznice. V tem primeru pa bo treba seveda to zemljišče temeljito geološko pregledati in ugotoviti, kakšni bi bili morebitni dodatni stroški. Strokovne službe pa bodo morale pripraviti spremembo urbanističnega programa.

M. K.

Novo v trgovinah

● MURSKA SOBOTA — V domu tehnike trgovskega podjetja Potrošnik v Kocljevi ulici so dobil stroj »Univerzalka« tip TPS-9 krožna žaga z brusilno ploščo, skobelnikom, rezkarjem in drobilcem koruze.

B. B.

Frizersko tekmovanje

MARIBOR, 4. jun. — V kavarni Astoria so tekmovali moški in ženski frizerji za prvenstvo kolektiva brivsko frizerskega podjetja Maribor. Pri moških frizerjih je zmagala Jelka Klemenčič pri ženskih frizerjih pa Jožica Klipšteter.

M. K.

Srečanji rojakov

MURSKA SOBOTA, 4. junija — Letos bosta obe pomurski srečanji naših izseljencev minili v znamenju 20 letnice delovanja slovenske izseljenske matice. Zato bodo na prvem srečanju, ki bo 22. julija, torej ob dnevu vstaje, v Mačkovcih na Goričkem, med drugim sodelovale vse kulturne skupine, ki so doslej nastopale na teh prireditvah. V začetku julija so slovenska izseljenska matica izdala Rodno grudo, revijo za izseljence, ki bo tokrat posvečena Pomurju.

B. B.

Razstava

CELJE, 4. junija — Podružnica Ljubljanske banke, ki je prevzela pokroviteljstvo nad letošnjim mladinskim festivalom, je v pionirskem domu pripravila razstavo hranilnikov, literature in poročil o varčevanju, ki so jo odprli v petek. Prikazani so hranilniki iz mnogih evropskih držav, Amerike in centralne Afrike. Obiskovalci bodo dobili zanimiv vpogled v varčevanje in njegove pripomočke, ki segajo od najstarejšega grškega ohranjenega hranilnika iz leta 300 pred našim štetjem, do sodobnih mehaničnih hranilnikov.

H.

Dežurne službe — Kinematografi — Obvestila — Predavanja

Kinematografi

SORED ZA TOREK

KINO ROGAŠKA SLATINA: italijanski barvni film DRAKULA 17. in 20 uri.

KINO PARK, MURSKA SOBOTA: ameriški barvni film DVA BREZ ŽENE ob 18. in 20. uri.

KINO GLEDALIŠČE: ob 15.30 vzhodno nemško — sovjetski VV film GOYA. V glavnih vlogah: Donatas Banionis, Olivera Katarina, Fred Düren, Tatjana Lolowa. Cene zvišane! Ob 18. in 20.15 uri ameriška kriminalna drama IZPOVEDUJEM SE. Režiser Alfred Hitchcock. V glavnih vlogah: Montgomery Clift, Anne Baxter, Karl Malden, O. E. Hasse.

KINO UNION: ob 15.30 in 17.45 italij. barvni CS pustolovski film ALI BABA IN SVETA KRONA. V glavnih vlogah: Rod Flash, Bella Cortez. Ob 20. uri predstava odpade.

KINO PARTIZAN: ob 15. uri predstava za upokojence z ameriško kriminalno dramo IZPOVEDUJEM SE. Ob 17 45 in 20. uri franc. — italij. barvni kriminalni film KORZIŠKO MAŠČEVANJE. V glavnih vlogah: Jean Xanne, Senta Berger.

KINO UDARNIK: ob 15 30 17.45 in 20. uri danska VV barvna komedija ŠOLA ZA GODNICE. V glavnih vlogah: Dirch Passer, Axel Storbye. FILM NI PRIMEREN ZA OTROKE!

KINO POBREŽJE: Zaprto!

LJUBLJANA

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: ob 16., 18. in 20. uri: franc.-ital. film CASTA DIVA. Režija: Carmine Gallone. Glav. vl.: Antonella Lualdi, Maurice Ronet, Nadia Gray, Fausto Tozzi. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

KINO UNION: »ANNIE GIRARDOT je, kot smo pričakovali, soočila z vlogo v tem filmu prenekatero žensko usodo . . « (Express, Paris) Franc. VV ljub. drama OGENJ LJUBEZNI. Filmski festival Cannes 1972. Režiser: Serge Korber. Igrajo še: Bernard Fresson, Claude Jade in drugi. Tednik št. 22. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

POLETNI KINO DOM JLA: amer. barv. CS krim. AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE. Režija: David Greene. Igrajo: Michael York, Jeremy Kemp, Nigel Davenport in dr. Tednik št. 21. Predstava ob 20.30. Samo danes!

KINO KOMUNA: ob 15. uri: PODVIGI SLAVNEGA POPAJA, amer. risanke z dodatom (Tom in Jerry, Mister Magoo) JACK LEMMON in BARBARA HARRIS v amer. komediji VOJNA MED MOŠKIMI IN ŽENSKAMI Prod. CCF, 1972. Režiser: Melville Shavelson. Brez tednika! Predstave ob 17., 19. in 21 uri. Ob 10 uri MATINEJA amer. barv. CS vesterna KAVBOJI z Johnom Wayne-om in skupino otrok. Zvišane cene!

KINO SLOGA: amer. film NEPOZABNI KOMIKI, izbor najboljših kratkih filmov Charlie-ja Chaplina in Stanlija & Olija. Tednik št. 21. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO VIČ: JERRY LEWIS vas vabi na večer smeha in zabave — v amer. barv. komediji ŠERIF NA DIVJEM ZAHODU. Prod.: Paramount. Režiser: Norman Taurog. Igrajo še: Dean Martin, Lori Nelson in drugi. Tednik št 20. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO ŠIŠKA: PREMIERA amer.-ital. barvne CS krim. drame TRDOKOŽEC (Tough Guy). Film iz življenja boksarjev. Prod.: Cinegai, 1972. Glasba: Carlo Deo. Fotografija Gabor Pogany. Scenarij: Arman do Crispino. Režiser: Franco rosperi. Glavne vloge: Robert Blake, Catherine Spaak, Ernest Borgnine, Tomas Milian in drugi. Tednik izredna številka: Brandt v Jugoslaviji. Predstave ob 16. 18 in 20. uri.

KINO SAVA: amer.-ital. barv. CS pust. vestern MRTVEGA PROSI — ŽIVEGA UBIJ. Režija: Joseph Warren. Igrajo: Klaus Kinski, Victoria Zinny, Paul Sulivan in dr. Kratki filmi. Predstavi ob 17. in 19 uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstav.

KINO KRIŽANKE: amer. CS barv. film KONJE STRELJAJO, MAR NE? Režija: Sidney Pollack. Igrajo: Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York, Gig Young, Red Buttons. Pretresljiva podoba o težki gospodarski krizi, ki je v tridesetih letih zajela Ameriko in zajela v svoj dramatičen vrtinec množice ljudi. Priporočamo. Predstave samo ob 20 uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom.

Dežurna lekarna

Murska Sobota: Kocljeva 2, tel. 21-293, redni delovni čas od 7. do 19. ure. Izdaja zdravil na recepte (nujni primeri) od 19. do 7. ure tudi ob nedeljah in praznikih.

Dežurni zdravnik

Maribor — v mestu: dr. Srečko Rutar; okoliška dežurna služba: dr. Edvard Glaser in dr. Marko Lovrič; ambulantna dežurna služba: dr. Karolina Godina; pediatrična dežurna služba: dr. Edita Schaubach.

Celje: Redna dežurna služba od 14.—7. ure: dr. Škoflič Anton. Dodatna dopoldanska dežurna služba od 14.—20. ure: dr. Sterle Nada. Telefon do 20. ure: 22-334, od 20 —7. ure 22-335.

Murska Sobota: dr. Anica Gregoro — Kastelic (zdravstveni dom, tel 21-525), redni delovni čas od 7.—14.30 ure.

HALO TIVOLI — ZAVOD ING. STANKA BLOUDKA LJUBLJANA CELOVŠKA CESTA 25

MINI CASINO z novimi športnimi avtomati in atraktivnimi najnovejšimi flipperji na 1 din vas vabi vsak dan od 9. do 21 ure v Halo Tivoli poleg letnega bifeja.

ZLATI KLUB vam nudi možnost, da pripravite vaše telo na prihajajočo poletno sezono. Z uporabo vseh naprav v ZLATEM KLUBU boste postali vitki, zagoreli po telesu, vzdržljivi in gibki; tako boste kopanje in sončenje poleti doživeli brez običajne zadrege. Danes vabimo ženske od 8. do 14. in 15 do 21. ure, jutri popoldne in v četrtek dopoldne pa moške. Vabljeni! Za pojasnila pa lahko pokličete ZLATI KLUB po tel.: 317-468 v času, ko je odprt.

Stopoteka

POMLAD V STOPOTEKI še traja vsak torek, sredo in četrtek od 20. do pol enih. Vstopnina je 10 dinarjev, dekleta pa imajo kar 50 odstotkov popusta. Garderoba je brezplačna. mlajši od 18. leta pa nimajo vstopa!

RADIO ŠTUDENT

11.45 Glasba, 12.00 Poročila, obvestila; 12.10 Aktualnosti; 12.30 Glasba; 14.30 Poročila, obvestila; 14.35 Glasba.

Mladinski center Zgornja Šiška

je odprt od 16 ure dalje. Na voljo sta šah in namizni tenis, odprta pa sta tudi MINI CASINO in BIFE

INFORMATIVNI URAD za mladino bo redno deloval od 17. do 20. ure. Pridete lahko osebno ali pa kličete po tel. na št.: 55-106.

Posebno obvestilo pridelovalcem koruze!

Novo sporočilo o močnem pojavu švedske muhe na posevkih koruze smo prejeli iz Ljutomera.

Kritičen čas za koruzo je od vznika pa do pojava šestega lista. V tem času je nalet prve generacije švedske mušice, ki odlaga jajčeca iz katerih se izležejo ličinke, katere se hranijo z najnežnejšimi deli rastline koruze.

Znaki prisotnosti švedske muhe so zviti zlepljeni in deformirani listi pri mladih rastlinah. Listi so preluknjani, venejo in se sušijo. Če imajo rastline uničen rastni vrh — srčiko, so uničene ali jim propade glavno steblo, poženejo pa stranska stebla in koruza raste grmičasto.

Pridelovalcem koruze svetujemo, da pregledajo svoje posevke in čim opazijo na rastlinah prve zgoraj opisane znake naj takoj poškropijo koruzo z enim naslednjih insekticidov: nuvacron 20 % EC v količini 1 liter na hektar; lebaycid E-50 % — 1,5 l/ha; dipterex SL-50 % — 1,5 kg/ha; ultracid E-40 % — 1 l/ha

Koruzi je potrebno dati čim ugodnejše rastne pogoje, da hitreje preživi kritičen čas. Posevki naj bodo čisti in dobro prehranjeni. Škropimo le koruzo do 5 oziroma 6 listov.

Kmetijski inštitut Slovenije

Spet s čolnom po Blejskem jezeru

BLED, 4. jun. — Blejski čolnarji so zopet odvezali svoje čolne in spet začeli voziti goste. Številna delegacija čolnarjev je dobila danes zjutraj na radovljiški občini, ko je obiskala predsednika Stanka Kajdiža zagotovilo, da se bo zadeva uredila. Ne bodo sicer umaknili motorne čolne z jezera, pač pa zagotovili režim voženj in cene in uredili še nekatere druge probleme. S tem je čolnarska stavka na Bledu končana

B. BENEDIK

Kalne vode Pomurja

Skupnost za varstvo okolja se bo ostro zavzela za zaščito voda, ki še niso onesnažene — Poziv jugoslovansko-avstrijski komisiji za reko Muro

MURSKA SOBOTA, 4. jun. Upravni odbor skupnosti za varstvo okolja v Pomurju, ki je v kratkem času svojega obstoja požela za svoja prizadevanja lepa priznanja tudi v merilu republike, je na današnji seji pri oblikovanju svojega programa dela za prihodnje obdobje postavil na prvo mesto problem onesnažene reke Mure in njenih pritokov.

Med drugim bodo pripravili v kratkem sestanek ribiških organizacij Pomurja in sosednje Hrvaške, da bi posredovali jugoslovansko-avstrijski komisiji za Muro novo, strokovno utemeljeno zahtevo, po odločnih ukrepih proti nadaljnjemu onesnaževanju danes že domala mrtve reke.

Skupnost za varstvo okolja se bo pri vseh pristojnih dejavnikih ostro zavzela za ukrepe za zaščito še čistih voda na tem območju — tako mineralne, kot pitne vode. Prav tako bo skupaj s krajevnimi skupnostmi in turističnimi organizacijami še pred poletjem uredila na vseh turističnih postojankah v Pomurju napisne table in posode za odpadke, ker so te najbolj obiskane točke, po ugotovitvi vodstva skupnosti, glavna legla nesnage.

Sicer pa so člani upravnega odbora ugotovili, da je skupnost za varstvo okolja v Pomurju dobro zastavila svoje delo, zato bodo nadaljevali predvsem s prirejanjem simpozijev — tako na področju varstva urbanega okolja ter gospodarjenja z gozdovi in zelenimi površinami, dalje na področju varstva okolja in graditve cest, glede uporabe biocidov v kmetijstvu ter zaščite naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov v Pomurju.

Razen tega bo ob že navedenih ukrepih za zaščito reke Mure skupnost za varstvo okolja v Pomurju odločno zahtevala od organov oblasti ukrepe za zavarovanje zraka pred nadaljnjim onesnaževanjem z izpušnimi plini ter s plini iz kurišč. Pri uresničevanju tega programa bo, po besedah dr. Nikolaja Lanščaka, predsednika skupnosti za varstvo okolja, ta organizacija še naprej sodelovala s sorodnimi dejavniki, predvsem z rdečim križem, z gozdarji, kmetijci, ribiči, lovci, z gasilci ter z mladino in šolami. Veliko si obetajo tudi od sodelovanja s krajevnimi skupnostmi in predvsem s skupščinami občin ter njihovimi organi. Prav na podlagi tega sodelovanja bodo sprejele nove naloge ekološka komisija, komisija za urbano okolje ter komisija za propagando in vzgojo.

BORO BOROVIČ

Uspela krvodajalska akcija v Velenju

Od 29. maja do 1. junija je bila v občini Velenje krvodajalska akcija, ki je presegla vsa pričakovanja, saj se je prijavilo kar 1412 ljudi, ki so skupno darovali nad 300 litrov krvi. Najbolj so se izkazali v tovarni gospodinjske opreme Gorenje iz Velenja, kjer se je že prvi dan prijavilo kar 485 krvodajalcev, drugi dan pa 340.

V. K.

Zmaga in poraz

Na 20. evropskem prvenstvu v boksu Jugoslovan Asanović (do 51 kg) izpadel, Jovanović (do 57 kg) v četrtfinalu

BEOGRAD, 4. jun. — Na 20. evropskem prvenstvu v boksu sta med Jugoslovani danes nastopila samo dva boksarja: v kategoriji do 51 kg je Asanović po pričakovanjih izgubil s sovjetskim reprezentantom Lodinom, in sicer že v 1. rundi s tehničnim k. o., medtem ko je v kategoriji do 57 kg Jovanović po točkah s 5:0 premagal Ondreja (ČSSR).

Njegov nasprotnik v četrtfinalu bo tekmovalec ZRN Weller, ki je v današnjem popoldanskem tekmovanju premagal Angleža Lyncha.

Adem Asanović je kmalu po začetku boja dobil več močnih udarcev 27-letnega Lodina. Eden izmed udarcev, v 1. 37. min. je bil tako hud, da je moral sodnik našemu boksarju šteti, takoj nato pa je bil Asanović še enkrat v knockdownu. Potlej je sodnik prekinil neenako borbo.

Zoran Jovanović je taktično dobro boksal, svojega tekmeca je večkrat zadel z desnimi direkti in zbiral točke. Tudi potem, ko se je mlademu zastopniku ČSSR vlila kri iz nosa, je le-ta boksal odprto, kar je Jovanović spretno izkoristil.

Že sinoči je Beneš (do 63,5 kg) premagal Angleža Cola s t. k. o., ker je trener njegovega tekmeca med odmorom med 1. in 2. rundo predal borbo. Benešev nasprotnik v četrtfinalu bo Romun Dobrescu. Sinoči je med našimi zmagal še branilec naslova v kategoriji do 81 kg, olimpijski zmagovalec Mate Parlov, ki je premagal Škota Imrieja v 2. minuti prve runde s tehničnim k. o. Nasprotnik Parlova v četrtfinalu bo Anglež Knight, ki je sinoči premagal Avstrijca Prücklerja.

IVER DNEVA

Priznanje Žitniku

Partizan Srbije je slovesno podelil nagrade »25. maj« nekaterim organizacijam in posameznikom, ki imajo posebne zasluge za razvoj te telesnokulturne organizacije v Srbiji. Med drugimi je dobil zlato značko s priznanjem znani športni delavec iz Ljubljane Luce Žitnik.

KOŠARKA

Tesna zmaga Brazilcev

SAO PAOLO, 4. jun. — V nadaljevanju mednarodnega košarkarskega turnirja za »Pokal guvernerja« je Brazilija premagala Italijo s 76:72 (41:41). V drugi tekmi je mestna selekcija Sao Paola presenetljivo premagala ekipo ZDA z 90:85. Moreno je sam dosegel 41 točk.

ROKOBORBA

Dve kolajni iz Helsinkov

HELSINKI, 3. jun. — Na evropskem prvenstvu v grško-rimski rokoborbi so Jugoslovani zasedli dve tretji mesti (Damjanović in Frgić), tri četrta (Nišavić, Tabački in Semeredi), eno peto (Petković) in eno šesto mesto (Skušek)

V kategoriji do 68 kg je Damjanović v 5. kolu po točkah premagal Romuna Hupca, v 6. kolu pa je izgubil z Bolgarom Nedevom po točkah 1:3, tako da se je moral zadovoljiti z bronasto kolajno.

V razredu do 57 kg je Frgić v 5. kolu premagal Weila (ZRN), ki so ga sodniki diskvalificirali, v 6. kolu pa je izgubil z Bolgarom Trajkovom s tušem v 4.08 min. Frgić je osvojil bronasto kolajno

V kategoriji do 74 kg je Tabački v 5. kolu premagal Romuna Popa s tušem (6.59), v 6. kolu pa je izgubil z Macho (ČSSR) s tušem (5.33) in zasedel 4. mesto

V skupini do 90 kg so Nišavića diskvalificirali med borbo z Rezancevom (SZ), tako da je zasedel 4. mesto.

Semeredi (nad 100 kg) je 4., Skušek (do 52 kg) pa 6.

V kategoriji do 82 kg je Petković v 5. kolu izgubil z Bolgarom Ivanovom po točkah (5:9) in zasedel 5. mesto.

NOVO NA TUJEM

LOS ANGELES — Brazilsko nogometno moštvo Santos je v ZDA premagalo mehiško enajsterico Guagalajara z 2:1 (2:0). Drugi zadetek za Brazilce je dosegel Pele.

FIRENCE — Angleško nogometno moštvo Newcastle je osvojilo angleško italijanski pokal. Angleži so v finalu premagali Fiorentino z 2:1 (1:0).

Le en remi

Na medconskem šahovskem turnirju Gligoriču pol točke, Rukavini nič

LENINGRAD, 3. jun. — Začel se je prvi medconski šahovski turnir, na katerem med osemnajstimi šahisti nastopata tudi naša velemojstra Gligorić in Rukavina. Drugi turnir pa se bo začel 20. julija v Braziliji.

V prvem kolu leningrajskega turnirja je Gligorić remiziral z Američanom Byrnejem, Rukavina pa je izgubil z Dancem Larsenom.

Drugi rezultati: Cuellar : Uhlmann 0:1, Tukmanov : Korčnoj 0:1, Hübner : Tajmanov remi, Smejkal : Talj remi, partije Torre : Kuzmin, Radulov : Quinteros, Estevez : Karpov pa so bile prekinjene.

Ker morajo po določilih FIDE igralci iz istih držav odigrati medsebojne partije pred devetim kolom, kol ne igrajo po običajnem vrstnem redu. Jutri se bodo srečali: Korčnoj : Cuellar, Tajmanov : Tukmanov, Karpov : Hübner, Kuzmin : Estevez, Talj : Torre, Quinteros : Smejkal, Larsen : Radulov, Byrne : Rukavina in Uhlmann : Gligorić.

Vse bliže cilju

Čeprav gre pri NK Maribor ta čas marsikaj navzkriž, enajsterica pridno nabira točke in se približuje zastavljenemu cilju — osvojitvi drugega mesta. Odločilna

Maribor

bo sicer tekma s Šibenikom prihodnjo nedeljo ob morju, v kateri bi morali Mariborčani iztržiti vsaj točko. Toda že sedaj lahko rečemo, da so se fantje v danih možnostih zares potrudili in s svojimi dosežki celo presegli pričakovanja najbolj optimističnih simpatizerjev.

Segesta je bila preslab tekmec, da bi lahko vijoličasti pokazali svojo trenutno vrednost. Mariborčani so že v 12. minuti vodili z 2:0 in razumljivo je, da se igralci ob izredno soparnem vremenu v nadaljevanju niso več tako trudili kot v začetku. Ko ne bi bilo nekaterih manjših spodrsljajev v obrambi in že ustaljene neučinkovitosti pred nasprotnikovimi vrati, bi bil lahko vtis o nedeljskem srečanju v Ljudskem vrtu še boljši. Prosen je bil znova najboljši igralec na igrišču, presenetljivo dobro pa je igral tudi Arnejčič.

Ocene: **Vabič 7, Petrič 6, Grbavac 6, Bradvič 6, Bolfek 7, Djuričić 6, Ražič 7, Arnejčič 8, Horjak 6, Prosen 8, Binkovski — (Vučekovič 6).**

P. KANCLER

Ob peto mesto?

Napovedi Sobočanov, da bodo naposled obračunali z neprijetnim nasprotnikom Varteksom ter razveselili gledalce, se niso uresničile. Tekmo so po tradiciji do-

Mura

bili Varaždinci, čeprav so imeli domačini dovolj lepih priložnosti celo za zmago.

Mura je sicer dobro začela in bila nekaj časa zelo nevarna, vendar je bila za Sobočane usodna nepreviđnost pri prostem strelu. Po vodstvu gostov so Sobočani v nadaljevanju prišli bolj do veljave, vendar so gostje s pametno in požrtvovalno igro v obrambi uspešno zaustavljali jalove napade domačinov pred kazenskim prostorom.

S to tekmo so si Sobočani najbrž zapravili peto mesto, ki so ga precej časa držali, čeprav se bodo v zadnjih dveh kolih srečali s Slobodo in Jedinstvom, s tekmecema z dna razpredelnice.

Ocene: **Cirkvenčič 6, Gavrilovič 6, Husar 5, Satler 5 (Škrbič —), Kopač 6, Posavec 6, Košak 5, Kranjc 7, Purgaj 6 (Glažar —), Pintarič 6, Kološa 6.**

F. MAUČEC

I. liga v številkah

Strelci

24 — Santrač, 22 — Lazarević, 18 — Bajević, 16 — Nadoveza, 15 — Bukal, 14 — Halilhodžić, Karasi, 13 — Radović, 11 — Cerić, Vukotić, Ivezić, Musemić, 10 — Nikezić itd. Strelci Olimpije: 7 — Popivoda, 4 — Rogić, 3 — Oblak, Srok, Šišić, Bečejac, Rožić, 2 — Ameršek, 1 — Glišić, Raševič (avtogol).

Enajstmetrovke

V 31. kolu ni bilo nobene enajstmetrovke. Doslej je bilo dosojenih 42 najstrožjih kazni, realiziranih pa 33.

Najvišji rezultat

V 31. kolu je bil najvišji rezultat Sarajevo : Željezničar 2:4. Absolutno najvišji Sutjeska : Bor 5:3 (15. kolo).

Najučinkovitejše kolo

V 31. kolu je bilo doseženih 18 golov, največ sploh pa jih je bilo doseženih v 7. kolu, in sicer 31, kar je 3,44 golov na tekmo.

Domači : gostje

V 31. kolu so domači štirikrat zmagali, štirikrat remizirali in enkrat izgubili. Razlika v zadetkih 10:8 za domače. Doslej so domači 162-krat zmagali, 80-krat remizirali in 37-krat izgubili.

Največ gledalcev

V 31. kolu je bilo 61.000 gledalcev, doslej največ jih je bilo v 25. kolu, in sicer 118.000. Doslej si je tekmo ogledalo 2,109.000 gledalcev.

Etapa Oblaku

V 31. kolu napovedovanja prvoligaških rezultatov je Oblak premagal Popivodo z 11:10. Zdaj vodi Popivoda z 224:217.

Lestvici

NA TUJEM

1.	C. zv.	16	6	7	3	21:10	19
2.	Velež	16	4	8	4	18:16	16
3.	Željez.	16	6	2	8	23:22	14
4.	Bgd.	15	3	7	5	17:15	13
5.	Part.	15	2	7	6	14:19	11
6.	Sar.	15	2	5	8	11:23	9
7.	Voj.	15	3	2	10	13:11	8
8.	Slob.	15	0	8	7	10:21	8
9.	Borac	16	2	4	10	5:14	8
10.	Spart.	16	3	2	11	16:32	8
11.	Vard.	15	1	5	9	13:29	7
12.	Din.	16	0	7	9	9:28	7
13.	Rad.	15	2	2	11	6:24	6
14.	Bor	16	1	4	11	11:34	6
15.	Olim.	15	1	3	11	7:23	5
16.	Čelik	16	0	0	11	4:31	5
17.	Sutj.	15	0	2	13	8:32	2
18.	Hajd.	16	1	0	15	5:34	2

DOMA

1.	Part.	16	14	2	0	32:12	30
2.	C. zv.	15	13	2	0	42:14	28
3.	Bgd.	16	12	4	0	32:12	28
4.	Hajd.	15	12	2	1	37:12	26
5.	Vel.	15	12	2	1	27:9	26
6.	Sar.	16	10	4	2	37:19	24
7.	Vard.	16	9	6	1	22:9	24
8.	Željez.	15	10	3	2	23:9	23
9.	Slob.	16	8	7	1	19:6	23
10.	Rad.	16	8	7	1	16:6	23
11.	Sutj.	16	8	5	3	21:16	21
12.	Voj.	16	7	6	3	24:13	20
13.	Čelik	15	8	4	3	18:9	20
14.	Olim.	16	7	5	4	24:11	19
15.	Bor	15	7	5	3	19:15	19
16.	Din.	15	8	4	3	17:12	18
17.	Borac	15	6	5	4	18:9	17
18.	Spart.	15	3	7	5	13:15	13

Modri in rdeči trak Dela

Oblak in Popivoda

V ocenjevanju našega uredništva za rdeči in modri trak nogometašev Olimpije še naprej vodita Oblak in Popivoda. **Vrstni red za rdeči trak (najvišja povprečna ocena):** Oblak 7,37, Šišić 7,13, Dogandžić 6,96, Popivoda 6,93, Rogić 6,66, Šoškić 6,65, Sarap 6,63, Ameršek 6,55, Rožič 6,00 itd. **Vrstni red za modri trak (seštevek ocen):** Popivoda 215, Dogandžić 202, Šoškić 193, Ameršek 190, Rogić 180, Oblak 177, Rožič 162, Šišić 157, Sarap 146 itd.

Ne samo tujci

Na Hanžekovićevem memorialu v atletiki vrsta lepih bojev pa tudi dobrih rezultatov — Najboljši Poljakinji

ZAGREB — Hanžekovićev memorial v Zagrebu je v nedeljo postregel z vrsto lepih bojev in tudi dobrih rezultatov. Na srečo naše atletike le-te niso prispevali le tuji gostje, ampak tudi nekateri domači atletinje in atleti.

Če bi iskali trenutno najboljši dosežek zagrebškega tekmovanja, bi morali to lovoriko nedvomno prisoditi Ireni Szewinski (Poljska), ki je s 23.1 prispevala letos tretji rezultat na svetu in prvega v Evropi, bolje sta tekli le Boyle (Avstralija) 22.8 in van Straaten (Južna Afrika) 22.9. Takorekoč v isti vrsti je treba imenovati drugo poljsko veteranko, Terezo Nowak, ki je tekla 100 m z ovirami 13.3, kar je drugi letošnji rezultat na svetu za Američanko Johnson (13.2) in prvi v Evropi.

Naslednji pa bi bili že metalki kopja Urbančič in Jaworska. Nataša je kar dvakrat spet presegla 60 m, čeprav svojih rekordnih 62.12 m tokrat ni izboljšala. Svetovna peterica je sedaj naslednja: **63.36 Schmidt (ZDA), 62.12 Urbančič (Jugoslavija), 59,94 Jaworska (Poljska), 59.01 Rivers (Avstralija), 57.60 Fuchs (NDR).**

Med atleti je blestel Alberto Juantorena (Kuba) z državnim rekordom 45.6, kar je za zdaj 4. do 6. rezultat na svetu, boljši so bili le tekači ZDA Brown, Newhouse in Peoples.

Seveda bi ne bilo preveč, če bi od tujih tekmovalcev ne omenili tudi zmagovalca na 1500 m Romuna Ghipuja, zmagovalca memorialne panoge Leszeka Wodzinskega in morda še koga.

Še bolj pa nas zanima jugoslovanska bera. Razen že omenjene Urbančičeve, je zopet prepričala drobna sprinterka številka ena, Jelica Pavličić. Njenih 23.5 na 200 m ni le desetinko sekunde slabše od njenega državnega rekorda, ampak predstavlja tudi mednarodno vreden rezultat. Če smo že pri atletinjah, velja pohvala tudi Franzottijevi in Fočićevi za skoka več kot 6 m v daljavo in pri slednji tudi za 13.9 na ovirah, vse namreč govori v prid novemu rekordu v peteroboju Fočićeve in to z rezultatom, ki bo tudi mednarodno marsikaj veljal.

Ko govorimo o naših atletih, bi veljalo omeniti najboljše letošnje izide v Jugoslaviji na 400 m ovire (Stefanović 51.7), 300 m zapreke (Kotnik 8:43.6, kakor tudi v metu kladiva — Stiglić 67.80 m. Iz slovenskega zornega kota smo posebej veseli uspeha Milana Kotnika (rojen 1950) iz Maribora, ki je dosegel drugi najboljši slovenski rezultat v stiplu, medtem ko je jugoslovanska deseterica sedaj naslednja:

8:35.3	Span	(Ljubljana)	1964
8:40.2	Jukić	(ASK)	1972
8:42.8	Tomić	(Crv. zvezda)	1971
	Jokić	(Partizan)	1972
8:43.0	Maksimović	(C. zvezda)	1972
8:43.6	Kokić	(Slavonija)	1965
	Kotnik	(Maribor)	1973
8:45.6	Hafner	(Ljubljana)	1961
	Mitić	(Želj. Niš)	1968
8:46.2	Vojvodić	(Slavonija)	1970

Milan Kotnik ima še naslednje osebne rekorde: 800 m 1:51.0 (1972), 1500 m 3:50.9 (1973), 5000 m 14:44.0 (1972) in 10000 m 30:20.2 (1973). Nedvomno tekač, ki bo skupaj s Svetom zapolnil vrzel, ki je nastala na dolgih progah in stipl-čezu po odhodu Važića, Červana in Špana.

Nadalje se je izkazal Grošeta kot najboljši Jugoslovan tekmovanja v Zagrebu. Majhna primerjava — gladko je premagal Mladinovića iz Sarajeva, ki je teden dni prej tekel 10.4, tokrat pa 11.1. Joško Alebić je dobro nadomestil Sušnja na 400 m in se je s 46.5 približal na desetinko sekunde svojemu osebnemu rekordu. Ne bi smeli prezreti tudi Matija Koširja (Maribor) v skoku v daljavo, kjer je bil tretji z osebnim rekordom 7.37 m, kar je četrti slovenski skok vseh časov. Prijetno je presenetil tudi novi član kluba 60 m v kladivu, Vladimir Srdjanov iz Novega Sada, ki je z 61.84 dosegel šesti rezultat vseh časov v državi.

Seveda pa bi lahko govorili tudi o negativni listi, kjer smo bili še enkrat več razočarani nad Nikolićevo, kjer nismo zadovoljni s tekači na 5000 m, ki so se preveč štedili za finiš itd. Seznam ni tako kratek in če mu prištejemo še tiste, ki iz tega ali onega razloga sploh niso nastopili, je tudi negativna stran bilance dokaj obsežna. Za uspeh na kvalifikacijskih tekmovanjih evropskega pokala v Lisboni (moški) in Reki (ženske) bo treba formo mnogih reprezentantov še dobro piliti, ponekod pa pripeljati v izbrano moštvo Jugoslavije tudi svežo kri.

MARKO ROŽMAN

Močna udeležba

Na Zorkovem memorialu v Mariboru kompletne ekipe, ki so tekmovale v nedeljo v Zagrebu - Začetek ob 16.30

MARIBOR, 4. jun. — Atletski štadion ŽAK Maribor je bil danes že poln gostujočih atletov in atletinj, ki bodo jutri, v torek, od 16.30 dalje tekmovali na 13. Zorkovem memorialu.

Pri ogrevanju na štadionu so bile kompletne ekipe, ki so nastopile v nedeljo v Zagrebu, in sicer s Kube, Poljske, ZR Nemčije in Madžarske ter nekateri naši reprezentanti, ki so se danes s posebnim avtobusom odpeljali iz Zagreba v Maribor.

Prvotno javljeni spored tekmovanja je bil na željo gostov razširjen še s tekom na 110 m ovire, kar so prireditelji sprejeli seveda z veseljem, saj bo med drugim štartal tudi zagrebški zmagovalec Wodzynski (Pol). Spored bo torej naslednji:

MOŠKI: 110 m ovire, 100, 200, 400, 1500 in 3000 m, troskok, palica, kladivo.

ŽENSKE: 100 m ovire, 100, 400 in 1500 m, višina, daljava, disk in kopje. Razen tega bo na sporedu še tek na 2000 m z ovirami za mladinke.

Čeprav bodo zaradi odlične mednarodne zasedbe zanimive prav vse discipline, bodo še posebej kvalitetni naslednji nastopi: pri moških tek na 100 metrov, kjer je favorit seveda bivši svetovni rekorder na tej progi Ramirez s Kube, tek na 400 m, kjer bo prisoten Kubanec Juantorena (v Zagrebu 45,6), tek na 3000 m, v katerem bo močna domača konkurenca, na čelu s Korico.

V ženski konkurenci bodo v središču pozornosti odlične poljske atletinje: bivša olimpijska prvakinja na 200 m Szewdinska, finalistka iz Münchna na 100 m ovire Nowakova, evropska prvakinja iz Helsinkov v metu kopja Jaworska. Tekmovale bodo tudi odlične domače atletinje, med njimi Fočićeva, Franzotijeva in Baboškova.

Z. V.

30 delov dobite zastonj!

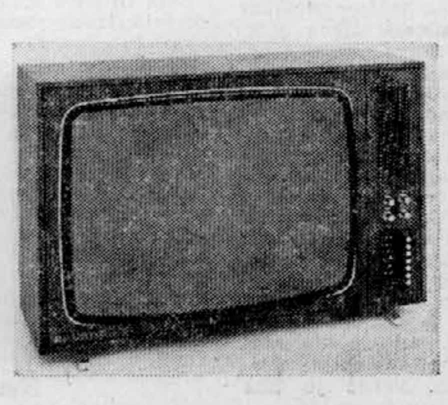
Črno-beli televizor PANORAMA ARIES ima 300 sestavnih delov — elektronk, tranzistorjev, diod uporov, kondenzatorjev itd. 30 delov dobite takorekoč zastonj, če izkoristite 10 odst. sezonskega popusta, ki ga daje Iskra za ta znani televizor. Enak popust velja tudi za Iskrin barvni televizor PANORAMA 73, ki ima 1200 sestavnih delov, torej 120 zastonj.

10% popusta do 10.000 din kredita

ISKRA

Panorama Aries

Iskrine televizorje PANORAMA dobite v vseh njenih prodajalnah in drugih trgovinah z elektrotehničnimi izdelki.

Črno-beli televizor PANORAMA ARIES — 10 elektronk, 7 tranzistorjev, 21 diod, 1 integrirano vezje, avtomatska sinhronizacija in stabilizacija slike.

Pilić v finalu

V polfinalu na mednarodnem teniškem prvenstvu Francije je premagal Panatto s 6:4, 6:3, 6:2 - Čaka ga Nastase

PARIZ, 4. junija (po telefonu) — Z zmago nad Italijanom Adrianom Panatta s 6:4, 6:3, 6:2, se je Jugoslovan Nikola Pilić uvrstil v finale mednarodnega teniškega prvenstva Francije. Jutri popoldne bo Pilićev nasprotnik v finalu Romun Ilia Nastase.

Pilić je razmeroma lahko dobil prva dva niza, v tretjem pa je veliko mlajši, 22-letni Italijan pri stanju 3:2 izgubil živce in Pilić je gladko zmagal.

Igra ni bila kdo ve kako spektakularna, taktično pa izvrstna. Nasprotnika sta nosila veliko psihološko breme, ki pa ga je več kot deset let mlajši Panatta očitno teže prenašal. Levičar Pilić je imel izreden servis, po igrišču se je zelo dobro gibal in je ujel večino kratkih žog tik za mrežo.

Po velikem uspehu je Pilić izjavil: **»Vse tri nize sem igral briljantno. Panatta je bil težak nasprotnik, na sedmih turnirjih je igral v finalu. Zelo lepo je biti star 33 let in igrati v finalu na Roland Garossu.**

O taktiki, ki jo je izbral za današnji dvoboj, je Pilić dejal: **»Igra je bila zelo taktična. Vso noč sem premišljeval, kako naj igram. Odločil sem se za popolnoma drugačno taktiko kot v igri z Bertoluccijem. To mi je prineslo zmago. Ko sem v tretjem nizu vodil s 4:2, sem vedel, da lahko zmagam.«**

O Romunu Nastaseju, s katerim bo igral v finalu, meni Pilić: **»Z Nastasejem sem vedno igral tesno na pet nizov, pa najsi je zmagal eden ali drugi. Nastase je eden najbolj talentiranih igralcev na svetu, toda počutim se zelo dobro, zato mislim, da je izid finala povsem odprt.«**

V drugem polfinalnem dvoboju je Nastase premagal Američana Gormana s 6:3, 6:4, 6:1. Na tribunah je bilo več kot 10.000 gledalcev.

A. NOVAK

Veselje ob zlatu Mirjane

Našo teniško igralko čaka pot v Hamburg, kjer bosta dva turnirja

PARIZ, 4. jun. (po telefonu) — Del za tenis navdušene jugoslovanske pariške kolonije je sinoči proslavil prvo mesto jugoslovanske teniške prvakinje Mirjane Jaušovec v mladinski konkurenci mednarodnega prvenstva Francije — z večerjo, na kateri je šla zlata kolajna Mariborčanke od rok do rok. Jaušovčeva je bila spričo velikega uspeha zelo vesela, njen trener Vlado Krch pa je bil zadovoljen, ker je Mirjani tako letos že uspela prva velika zmaga.

Iz Pariza pelje Jaušovčevo pot v Hamburg, kjer bo igrala na dveh turnirjih. Prvi se začne v sredo in je mednarodno prvenstvo mesta, drugi turnir pa je mednarodno prvenstvo ZRN, eden največjih turnirjev na svetu in prvi turnir za Grand prix, na katerem bo Jaušovčeva nastopila v članski konkurenci. To je zanjo tudi veliko priznanje, saj so jo zahodnonemški organizatorji glede na njene dobre igre na letošnjem tekmovanju za pokal Federation v Bad Homburgu, uvrstili med udeleženke brez kvalifikacijskih bojev.

A. NOVAK

VZHODNA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Preveč samozavestni

RUDAR : DRAVINJA 3:1 (1:0)

VELENJE — Stadion ob jezeru, gledalcev 450, sodnik Grbec iz Ljubljane.

STRELCI: 1:0 — Smailović (13), 2:0 — Rakić (63), 3:0 — Karli (73), 3:1 — Ziebarth (90).

RUDAR: Blagus, Papež, Lipar, Sitar, Rakić, Šmid, Softić, Vizovišek, Topčič, Smailović (Karli).

DRAVINJA: Paskev, Vrhovšek, Hlastec, Ziebarth, Krope, Cerenak, Sirc, Tominšek, Penav, Berdnik, Sternad, Belinšek.

Borbeni gostje so z dobro obrambo onemogočili Rudarja, ki je bil prepričan o visoki zmagi. Velenjčani so bili sicer boljši in so več napadali.

R. ŽEVART

Podcenjevali goste

SLIVNICA : OPEKAR 1:1 (0:0)

SLIVNICA — Igrišče Slivnice, gledalcev 300, sodnik Šeško (Celje).

STRELCA: 0:1 — Romih (73), 1:1 — Rajtmajer (82).

SLIVNICA: Kobale, Furh, Kremavc I, Simonič, Kac, Avguštin, Korenjak, B. Kremavc, Virt, Rojko, Rajtmajer.

OPEKAR: Lubej, Borovnik, Bajs, Gojković, Godec, Breznik, Jevševar, Romih, Sabec, Gradišnik, Bauer.

Domačini so podcenjevali borbene goste, ki so zasluženo osvojili točko. Igra je bila hitra in zanimiva.

F. VAVPOTIČ

Trije izključeni

STEKLAR : OLIMP 2:0 (0:0)

ROGAŠKA SLATINA — Igrišče Steklarja, gledalcev 250, sodnik Pavc (Mb).

STRELCA: 1:0 — Jutriša (50), 2:0 — Sabljak (63).

STEKLAR: Kosovec, Šmit, Cesarec, Cerovski, Farkaš, Babojelić, Miklavžič, Gradeski (Jutriša), Sabljak, Lorber, Kudelič.

OLIMP: Brglez, Čretnik, Majcen, Conradi, Flis, Koštomaj, Župerl, Ubovič, Kač, Prevolnik, Knez.

Do 75. min. je igra potekala v prijateljskem vzdušju, zatem pa se je sprevrgla v grobosti. Sodnik je v 75. min. upravičeno izključil Majcna in Jutrišo, pet minut kasneje pa zaradi nešportnega vedenja še Koštomaja. Igralci Olimpa so imeli v prvih petih minutah dve izredni priložnosti.

J. TIŠMA

Toča golov

BELTINCI : KOVINAR 8:2 (4:1)

BELTINCI — Igrišče Beltinec, gledalcev 300, sodnik Stanjko (Maribor).

STRELCI: 1:0 — Horvat II. (2), 1:1 — Vrbajac (15), 2:1 — Horvat II. (31), 3:1 — Pintarič (34), 4:1 — Horvat II. (36 — 11 m), 5:1 — Maučec (48), 6:1 — Gjerek (51), 7:1 — Maučec (64), 8:1 — Horvat II. (71 — 11 m), 8:2 — Hribernik (82).

BELTINCI: Bavčar, Forjan, Horvat I., Šebjan, Sreš, Šemen (Vučak), Gjerek, Horvat III., Pintarič, Pešti (Maučec), Horvat II.

KOVINAR: Štor, Drobne, Plejnič, Karmuzelj I., Sivka, Jerovšek, Karmuzelj II., Puhner, Hribernik, Vrbajac.

Gostje, ki so nastopili le z desetimi igralci, niso bili dorasel nasprotnik domačinom, ki so brez težav zabeležili visoko zmago. Od treh enajstmetrovk so domačini izkoristili le dve.

F. MAUČEC

Komaj izenačili

BRANIK : ŠMARTNO 1:1 (0:1)

MARIBOR — Stadion na Taboru, gledalcev 400, sodnik More (Lj).

STRELCA: 0:1 — Lakner (32), 1:1 — Kamenski (83).

BRANIK: Djurić, Dajčman, Bačnik, Žunko, Gazvoda, Kamenski, Groznik, Fajfar, Živko, Dobrijević, Babič.

ŠMARTNO: Podgoršek, Berdnik, Andoljšek Pokleka, Podgoršek II, Polak, Hribernik, Prašnikar, Lakner, Omladič.

V derbiju VCNL sta se ekipi Branika in Šmartnega razšli z neodločenim izidom, čeprav so domači nogometaši igrali ves čas pred gostujočimi vrati. Gostje so prešli v vodstvo v enem svojih redkih nasprotnih napadov, Braniku pa je uspelo izenačiti šele v finišu.

I. MIHEVC

Derbi Rakičanu

BAKOVCI : RAKIČAN 1:2 (1:1)

BAKOVCI — Igrišče Bakovec, vreme sončno, gledalcev 250, sodnik Lackovič (Maribor).

STRELCI: 0:1 — Pintarič (38), 1:1 — Šajnović (43 — 11 m), 1:2 — Opec (78).

BAKOVCI: Sreš, Meolic, Papič, Vohar, Štiblar, Slana, Novel, Vigali, Vogrinec, Sajnović, Fister.

RAKIČAN: Horvat, Jenko, čar, Potočnik, Opec.

Pomurski derbi se je končal z zasluženo zmago Rakičana. Domačini so imeli v prvem polčasu več od igre, medtem ko so bili požrtvovalni gostje boljši v nadaljevanju.

F. MAUČEC

dobra knjiga najboljši prijatelj

I. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Prazni mreži

VOJVODINA : DINAMO 0:0

NOVI SAD — Stadion Vojvodine, gledalcev 8000, sodnik Kostovski (Skopje), vreme ugodno za igro.

VOJVODINA: Kovačević, Aleksić, Bošković, Cvetković, Rutonjsić, Jurčič, Ivezić, Novoselac, Kustodić, Nikezić, Ličinar.

DINAMO: Dautbegović, Valec, Jovičević, Kuže, Miljković, Blašković, Novak, Lalić, Mujkić, Vabec, Rora.

V prvem polčasu smo videli izredno slab nogomet, ki nikakor ni v čast nasprotnikoma s takšno tradicijo kot sta Vojvodina in Dinamo. Vratarja praktično nista imela posla.

V drugem polčasu sta moštvi zaigrali nekoliko bolje, vendar še vedno ne v stilu prvoligašev. Domačini niso več napadali, vendar se je Dinamu na čelu z vratarjem Dautbegovićem uspešno branil. Če ne bi moral sodnik v 80. minuti zaradi udarca izključiti Lalića, o tekmi ne bi bilo kaj mnogo pisati.

Dobra tekma

VARDAR : VELEŽ 1:0 (1:0)

SKOPJE — Mestni štadion, gledalcev 10.000, sodnik Rauš (Varaždin).

STRELEC: 1:0 — Dimitrovski (10)

VARDAR: Mutibarić, Ančevski, Andrejevski, V. Spasovski, Mečkarov (Janevski) Plačkov, Krstevski, Balevski, Uzunov, Dimitrovski, M. Spasovski.

VELEŽ: Marić, Ristić, Prskalo, Čolić, Glavović, Halilhodžić, Primorac, Pecelj Hadžiabdić, Vukoje.

Pred pričetkom tekme je bila na štadionu majhna slovesnost. Vratar Mutibarić je odigral svojo zadnjo tekmo pred odhodom v JLA, hkrati pa je bila to njegova štiristota tekma v dresu Vardarja.

Po dveh zaporednih porazih so domačini takoj na začetku krenili v napad. Po nekaj zamujenih priložnostih sta brata Spasovski pripravila lepo priložnost, ki jo je z močnim udarcem izkoristil Dimitrovski. Do odmora so imeli domačini še nekaj priložnosti, vendar je Marić branil izredno dobro.

M. MICKOVIĆ

Dosegli šest golov

SARAJEVO : ŽELJEZNIČAR 2:4 (1:3)

STRELCI: 0:1 — Bratić (3), 1:1 — Šaran (22), 1:2 — Bukal (32), 1:3 — Jelušić (41), (1:4 — Bukal (74), 2:4 — Rašević (80).

SARAJEVO — Stadion na Koševu, gledalcev 12.000, sodnik R. Ristić (Bgd), vreme toplo, igrišče dobro za igro.

SARAJEVO: Muftić, Tešan, Muzurović, Šljivo, Demir, Rašević, Šarn, Pirić, Musemić- Cerić, D. Simić.

ŽELJEZNIČAR: Ibrahimović, Deraković, Bečirspahić, Bratić, Saračević, Hadžiabdić, Jelušić, Janković, Bukal, Eskojević, Šerbo.

Željezničar je nepričakovano povedel že v 3. min. V 22. min. je Šaran po napaki vratarja Ibrahimovića izenačil. V 32. min. je Bukal izvedel prosti strel. Žoga se je od živega zidu odbila ponovno do Bukala, ki je takoj vnovič silovito streljal. Žoga je zadela vratnico in se odbila v mrežo. Na 3:1 je 4. min. pred koncem polčasa povišal Jelušić.

V nadaljevanju se razmerje sil ni spremenilo. Željezničar je povišal svoje vodstvo na 4:1, v 80. min. pa je Rašević z drugim zadetkom za Sarajevo dosegel končni rezultat srečanja. Nogometaši Željezničarja so igrali resnično dobro in njihova zmaga je več kot zaslužena.

K. KAMERIĆ

Kozara : Orijent 3:0 p. f.

ZAGREB — Tekmovalna komisija II. zvezne nogometne lige je prvenstveno tekmo Kozara : Orijent, ki je bila prekinjena pri rezultatu 2:1, registriralo s 3:0 za Kozaro. Incident so povzročili gostje.

Pionirski troboj obmejnih mest

NOVA GORICA — Letos je bilo na pobudo italijanske Gorice že drugo srečanje pionirskih atletskih reprezentanc Gorice, Celovca in Nove Gorice. Letošnje tekmovanje je bilo v Celovcu, v skupnem seštevku pa je bila prva Gorica s 93 točkami pred Celovcem 87 in Novo Gorico 80 točk. Novogoričani so s svojim nastopom vsekakor zadovoljili, reprezentanco pa so sestavljali pionirji in pionirke osnovnih šol iz Nove Gorice, Šempetra, Dobrovega, Solkana in Kanala. Odlične so bile zlasti novogoriške pionirke, ki so osvojile prvo mesto.

Najboljše uvrstitve članov ekipe Nove Gorice: **pionirji** — 100 m: 4. Eržen (NG) 12,1, 400 m: 5. Pelan (Š) 58,7, 1500 m: 4. Korošec (NG) 4:46,9, daljava: 2. Furlan (Š) 552, višina: 2. Lapajne (NG) 173, krogla: 3. Simčič (D) 10,69, ekipno: 1. Gorica 53, 2. Celovec 43, 3. Nova Gorica 35, **pionirke** — 60 m: 4. Savle (Š) 8,4, 800 m: 2. Morenčič (D) 2:36,6, 400 m: 1. Jurič (D) 65,4, daljava: 4. Jež (NG) 451, višina: 2. Benedetič (D) 148, krogla: 1. Nakrst (Š) 10,68, ekipno: 1. Nova Gorica 45, 2. Celovec 44, 3. Gorica 40 točk.

E. H.

SPORTNA NAPOVED

Dvanajst pravilnih

1.	Vojvodina — Dinamo	0
2.	Radnički — Hajduk	1
3.	Sloboda — C. zvezda	0
4.	Vardar — Velež	1
5.	Sarajevo — Željezničar	2
6.	Beograd — Spartak	0
7.	Sutjeska — Čelik	1
8.	Olimpija — Bor	0
9.	Napredak — Trepča	0
10.	Orijent — Zagreb	0
11.	Split — Rijeka	0
12.	Igman — Budućnost	0

Devet pravilnih

9.	Sloga — Šumadija	2

Alžirija : Brazilija 0:2 (0:1)

ALŽIR, 4. jun. — Nogometna reprezentanca Brazilije je na gostovanju po Afriki in Evropi odigrala prvo tekmo z Alžirijo in jo premagala z 2:0 (1:0). Strelca sta bila Rivelinho in Cesar. Gledalcev je bilo okrog 25.000.

Boškov določil igralce

BEOGRAD — Zvezni kapetan naše nogometne reprezentance V. Boškov je določil 15 igralcev za jutrišnjo tekmo za trening proti drugoligašu Zagrebu. Na seznamu so tile: **Marić, Mešković, Stepanović, Rajković, Bogičević, Kozić, Pavlović, Holzer, Petković, Bajević, Bjeković, Jerković, Oblak, Karasi, Surjak.**

Zaradi poškodb niso vzeti v poštev Krivokuča, Džajić, Aćimović, Vladić, Katalinski, zato bosta na preskušnji Kozić in Šurjak.

FORTE DEI MIRMI — V 15. etapi kolesarske dirke profesionalcev »Po Italiji« je zmagal kolumbijski kolesar Martin Rodriguez, ki je 150 km dolgo progo od Firenc do Forte dei Marmija prevozil v 3:41,12. Skozi cilj je privozil tri sekunde pred skupino kolesarjev, v kateri je bil tudi Merckx, ki ima 6 minut in 39 sekund prednosti pred zasledovalci.

MEXICO — Absolutni svetovni boksarski prvak Foreman (ZDA) bo 1. septembra v Tokiu branil naslov proti J. Kingu Ramonu (Portoriko), ki je na svetovni lestvici 10.

KRUTA REALNOST KAMBOŠKE VOJNE — Na tisoče mater je moralo tako kot ta, ki jo kaže slika, v naglici pobrati otro ke in tisto nekaj malega, kar lahko nosiš s seboj in zapustiti porušene ali požgane domove ali pa se umakniti pred grožnjo množičnega bombardiranja, ki ne izbira ciljev in načrtno ne razločuje vojakov od civilistov. Telefoto: UPI

TUDI TO JE OSTANEK PONESREČENEGA LETALA — Prebivalci pariškega predmestja, v katerega je padel nesrečni TU-144, opazujejo sedež, ki se je po silni eksploziji ujel na telefonski kabel nekaj sto metrov od kraja nesreče. Telefoto: UPI

JOPIČ, KI JE PRILETEL Z NEBA — Francoski orožnik je našel letalski jopič, za katerega so prepričani, da je pripadal enemu od članov nesrečne posadke šestih mož, ki so opravili zadnjo vožnjo sovjetskega zračnega velikana. Telefoto: UPI

SEJK V LONDONU — Vladar Bahreina, Issa Ben Salman-Al-Khalifa na obisku pri britanskem premieru Edwardu Heathu na slovitem Downing Streetu 10. Odkar grozi Zahodni Evropi energetska kriza, so obiski vladarjev »petrolejskih« dežel zelo dobrodošli.

Skrben demanti iz SZ

Sovjetsko ogrožanje Kitajske »golo natolcevanje«

MOSKVA, 4. jun. (AP) — Sovjetsko veleposlaništvo v Washingtonu je prejšnji teden v »poobla-ščenem« sporočilu zavrnilo trditve o sovjetskem ogrožanju Kitajske kot »golo natolcevanje«.

V skrbno formuliranem demantiju sovjetsko veleposlaništvo odklanja namige, da je ameriška diplomatska intervencija leta 1969 preprečila atomski napad na Kitajsko.

Zanimivo v washingtonskem sporočilu pa je, da sovjetsko veleposlaništvo v tem demantiju ne zanika poročil, da so Američani v tej zvezi napravili diplomatsko demaršo.

Istovetne ocene

Delegaciji ZK Slovenije in Hrvaške: gospodarska vprašanja reševati dosledno, na podlagi ustavnih sprememb

OTOČEC, 4. jun. (Tanjug). Na Otočcu pri Novem mestu sta se danes sešli delegaciji ZK Slovenije in ZK Hrvaške ter se pogovarjali o družbenopolitičnem položaju in dejavnosti ZK.

V imenu ZK Hrvaške so se pogovorov udeležili: predsednica CK ZK Hrvaške Milka Planinc, predsednik sabora SRH Jakov Blažević, predsednik izvršnega sveta SRH dr. Ivo Perišin, sekretar izvršnega komiteja CK ZKH Josip Vrhovec, namestnik sekretarja izvršnega komiteja CK ZKH dr. Dušan Dragosavac, član izvršnega komiteja CK ZKH Milan Mišković ter član izvršnega komiteja CK ZKH Petar Fleković.

V imenu ZK Slovenije so se pogovorov udeležili: predsednik CK ZK Slovenije France Popit, predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher, predsednik izvršnega sveta SRS Andrej Marinc, predsednik republiške konference SZDL Slovenije Mitja Ribičič, sekretar sekretariata CK ZKS Franc Šetinc in član sekretariata CK ZKS Vlado Janžič.

O političnem položaju in dejavnosti ZK sta poročala sekretar sekretariata CK ZK Slovenije Franc Šetinc in sekretar izvršnega komiteja CK ZK Hrvaške Josip Vrhovec.

O aktualnih družbenogospodarskih vprašanjih sta poročala predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Andrej Marinc in predsednik izvršnega sveta SR Hrvaške dr. Ivo Perišin.

Udeleženci pogovorov so izmenjali izkušnje s področja organizacijskega in idejnopolitičnega usposabljanja ter krepitve vloge ZK. Posebej so poudarili, da se mora ZK bolj organizirati in zavzeti za to, da bi tekoča gospodarska vprašanja, a tudi dolgoročne probleme gospodarskega razvoja, reševali dosledno, v skladu s krepitvijo vloge in položaja združenega dela ter na podlagi uveljavljanja načel ustavnih sprememb.

Samo tako, je bilo rečeno v razpravi, bomo dosegli, da bodo začetni uspehi procesa stabilizacije gospodarstva postali trajen in sestavni del dolgoročnih ciljev družbenogospodarskega razvoja na samoupravnih temeljih.

Obsežna izmenjava mnenj je potrdila istovetnost ocen in stališč do obravnavanih tem.

Vratuša prispel v Prago

Vodi jugoslovansko delegacijo na 27. rednem zasedanju SEV

PRAGA, 4. junija (Tanjug) — Podpredsednik ZIS Anton Vratuša je danes prispel v Prago. Vodi jugoslovansko delegacijo, ki bo sodelovala na 27. rednem zasedanju sveta za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). Zasedanje se bo začelo jutri in bo trajalo do 8. junija. Delegacije vseh včlanjenih držav, razen NDR in Kube, vodijo šefi vlad. V jugoslovanski delegaciji sta tudi član ZIS in stalni predstavnik Jugoslavije v SEV Marko Orlandić in pomočnik zveznega sekretarja za zunanje zadeve Milovan Marković. Na praškem letališču je delegacijo sprejel predsednik vlade ČSSR Lubomil Štrougal.

V posebej določene kraje

Varnostni ukrep pakistanske vlade zaradi »kršitev zakonitosti«

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Pakistansko veleposlaništvo v Beogradu je danes objavilo sporočilo svoje vlade o nedavnem odloku, da bodo bivše visoke državne funkcionarje iz Bengalije preselili v posebej določene kraje v Pakistanu. V sporočilu ta ukrep pojasnjujejo tako, da so ti ljudje še naprej zlorabljali olajšave, ki so jih imeli kot bivši državni uslužbenci Bengalije. Rečeno je, da jih je veliko zadnje mesece protizakonito zapustilo Pakistan in uporabilo nedovoljene kanale.

V skladu s tem odlokom vlade so 211 bivših državnih uslužbencev iz Bengalije preselili do repatriacije v Bangladeš v občine Varsak, Kadirabab in Landi. Sporočilo navaja, da preseljeni bengalski državni uslužbenci ne bodo ločeni od družin.

Namen tega sporočila je, kot je posebej poudarjeno, prenesti pripombe pakistanske vlade o napihovanju te zadeve in pojasniti pakistansko ravnanje, ki naj bi bilo le »razumen varnostni ukrep proti nadaljnjim kršitvam zakonitosti.«

Ljubičić v Etiopiji

KAIRO, 4. jun. (Tanjug) — Zvezni sekretar za narodno obrambo general armade Nikola Ljubičić in člani delegacije JLA so dopoldne odpotovali iz Kaira v Adis Abebo. V Egiptu so bili na dvodnevnem prijateljskem obisku.

Chnoupek v Varšavi

VARŠAVA, 4. jun. (Reuter) — Češkoslovaški zunanji minister Bohuslav Chnoupek je danes odpotoval na tridnevni obisk v Varšavo. Kot so izjavili v poljskem glavnem mestu, sodi ta obisk med intenzivne dvostranske stike. Češkoslovaški minister se bo s svojim poljskim kolegom Olszowskim pogovarjal o dolgoročnih sporazumih med državama.

Telegrami

Sestreljen helikopter

SAIGON — Predstavnik saigonskega vojaškega poveljstva je izjavil, da so topničarji osvobodilnih sil v nedeljo sestrelili saigonski vojaški helikopter. Vseh šest članov posadke se je ubilo. Helikopter je bil zrušen severno od Tay Ninha.

Prepovedane poroke

KAIRO — Libijska vlada je objavila odlok, ki prepoveduje Libijcem poročati se z ženskami iz drugih arabskih držav, razen v izjemnih primerih, ko izdajo dovoljenje državne oblasti. Odlok so sprejeli zato, ker so oblasti ugotovile, da so zakoni med tisoči Libijcev in žensk iz drugih arabskih držav »nakopali libijski družbi precejšnje probleme«.

Egiptovski listi smejo v Sudan

KAIRO — Sudanska vlada je dovolila prodajati v Sudanu vse egiptovske liste. Zadnjih 18 mesecev v deželi niso smeli prodajati nekaterih egiptovskih listov in publikacij. V kartumskih kioskih ni bilo mogoče kupiti niti »Al Ahrama«.

Varstvo okolja v Sredozemlju

BEJRUT — Včeraj se je v Bejrutu začela mednarodna konferenca o varstvu okolja v Sredozemlju. Na konferenci razpravljajo o tem, kako zagotoviti, da Sredozemsko morje ne bi postalo »mrtvo morje«. Konference, ki bo trajala tri dni, se udeležujejo predstavniki več kot 100 držav vsega sveta.

»Lunohod« končal misijo na Luni

MOSKVA — Sovjetska agencija je sporočila, da je samohodno vozilo »Lunohod 2« opravilo svojo misijo na Luni, po kateri se je ta robot sprehajal od januarja. Čeprav niso prej napovedali, kdaj se bo robotov sistem izčrpal, daje nepričakovano sporočilo o končani misiji »Lunohoda« sklepati, da se je robot dokončno iztrošil ali pokvaril.

Po osmih letih

SAIGON — Ameriška vojaška odprava je odkrila ostanke ameriškega pilota, katerega letalo je treščilo na Zemljo pred osmimi leti v Južnem Vietnamu. To je prvo takšno odkritje odprave, ki je začela delati po sklenitvi sporazuma o miru v Vietnamu.

Simpozij o terorizmu

RIM — Na Siciliji se je začel mednarodni simpozij o terorizmu. Udeležujejo se ga predstavniki 20 držav, med njimi tudi iz Jugoslavije. Na simpozij so prišli tudi predstavniki Izraela in arabskih držav, kar je vzbudilo posebno pozornost pri novinarjih in opazovalcih. Več kot 30 kriminologov, pravnikov in visokih sodnih funkcionarjev razpravlja o »terorizmu in političnih zločincih«.

Avtobus v prepad

MEXICO — Blizu mehiškega glavnega mesta je zavozil s ceste avtobus, poln potnikov, in strmoglavil kakih 40 metrov globoko na dno soteske. Ob življenje je bilo pet potnikov, ranjenih pa je 27.

Slike z Venere in Merkurja

PASADENA — Napovedujejo, da bo »Mariner 10«, ki ga bodo izstrelili 3. novembra, poslal na Zemljo na tisoče dragocenih posnetkov z Venere in Merkurja, kakor tudi posnetke, ki bodo kazali Zemljo in Luno iz velikanske razdalje. Dvojni teleskopski televizijski sistem na »Marinerju« bo začel snemati v daljavi 400.000 km od Zemlje in 150.000 km od Lune.

Protest mater

PARIZ — Dve avstralski materi z otrokoma v naročju sta prišli v Pariz, da bi v francoskem parlamentu izročili pismo s podpisi 2000 avstralskih žena, ki protestirajo, ker namerava francoska vlada poleti nadaljevati jedrske poskuse na Pacifiku.

Pa še to:

MODRI PREDSEDNIK — Pomočnik republiškega sekretarja za finance Marjan Ekart je na včerajšnjem posvetu predsednikov komisij za ugotavljanje izvora premoženja v Mariboru dejal, da ga je eden od predsednikov občinske komisije za ugotavljanje izvora premoženja prosil za določeno pojasnilo. Pripisal pa je, naj mu odgovori na njegov zasebni naslov, ker si ne bi rad nakopal cele občinske garniture na glavo.

Previdnost je mati modrosti.

Protokol o večji menjavi

Blagovna menjava med SFRJ in Mongolijo letos 2 milijona dolarjev

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Tu so podpisali protokol o blagovni menjavi med Jugoslavijo in Mongolsko ljudsko republiko v letu 1973. Z jugoslovanske strani je ta dokument podpisal podsekretar v zveznem sekretariatu za zunanjo trgovino V. Vaníček, z mongolske pa O. Dorž, prvi namestnik ministra za zunanjo trgovino.

Sporazum določa, da bo obseg blagovne menjave v letošnjem letu dosegel vrednost nad dva milijona dolarjev. SFRJ bo izvažala v Mongolijo bombažne votke za preproge, obleko, obutev, zdravila in kemične izdelke. V Mongoliji pa bo kupovala surovine, kože, kameljo dlako, krzna, meso divjačine, mesne konzerve itd.

Sodelovanje z Gano

AKRA, 4. jun. (Tanjug) — Tu so se danes začela pogajanja vladnih delegacij o gospodarskem sodelovanju med Jugoslavijo in Gano. Našo delegacijo vodi na pogajanjih pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino Novak Poleksić, gansko pa namestnik predsednika odbora za gospodarske stike s socialističnimi državami Kvesi Amoako Ata.

Naša delegacija je že imela pogovore v ministrstvu za zunanje zadev, industrijo, trgovino in turizem, finance in gospodarsko načrtovanje.

Manj obveznosti za Madagaskar

PARIZ, 4. jun. (Tanjug) — Francija in Madagaskar sta danes revidirala odnose, ki so jih določali sporazumi iz leta 1960. Ta francoska kolonija je tako razbremenjena mnogih obveznosti, ki jih je imela poprej do bivše metropole. Kot je izjavil zunanji minister Raciraka, se je začelo novo obdobje, za katero bodo značilni neodvisnost, suverenost in dostojanstvo.

Mehika članica SEV?

Ta ideja se je porodila med obiskom mehiškega predsednika v Moskvi

ŽENEVA, 4. jun. (AP) — Mehiški minister za trgovino in industrijo Mendoza je izjavil, da se Mehika namerava pridružiti svetu za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV). Kakor je rekel na tiskovni konferenci, se je ta misel porodila med pogovori, ki sta jih imela mehiški predsednik Echeverria in on prejšnji mesec s sovjetskimi voditelji v Moskvi. Z včlanjenjem v SEV bi Mehika ponovno potrdila politiko odprtega sodelovanja.

Zdravniška stavka

MILANO, 4. jun. (AP) — V torek in sredo bo stavkalo kakih 35 tisoč italijanskih zdravnikov. Na tisoče bolnikov v približno 1200 bolnišnicah po vsej Italiji bo praktično ostalo brez zdravniške nege. Med splošno stavko bodo sprejemali le najnujnejše primere.

Kosigin v ČSSR

MOSKVA, 4. jun. (TASS) — Sovjetski premier Kosigin je danes odpotoval v ČSSR. Vodil bo sovjetsko delegacijo na 27. zasedanju sveta za vzajemno gospodarsko pomoč, ki se bo začelo jutri v Pragi.

Sojenje Bošku Vidakoviću

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem, se bo jutri začelo sojenje 54-letnemu upokojencu Bošku Vidakoviću iz Beograda, obtoženemu, da je zagrešil kaznivo dejanje sovražne propagande. Obtoženi Vidaković je do konca leta 1966 opravljal dolžnosti pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve.

oglašujte v dnevniku
DELO

Jajce: razneslo je peč

Dva delavca v »Elektro Bosni« dobila hude opekline

JAJCE, 4. jun. (Tanjug) — Davi okrog 6. ure in 30 minut je v »Elektro Bosni« v Jajcu eksplodirala peč številka 4 za pridobivanje ferosilicija.

Dva delavca sta dobila opekline po vsem telesu in so ju s helikopterjem prepeljali na vojaško-medicinsko akademijo v Beogradu, trije delavci pa so bili ob eksploziji lažje ranjeni.

Vzroke nesreče še raziskujejo. Znano je le, da je prišlo do eksplozije raztopljene mase ferosilicija in da se je ta masa razlila okrog peči št. 4.

Dunaj: načelno soglasje

Končuje se 4-mesečni posvet o konferenci za zmanjšanje čet v Evropi

DUNAJ, 4. jun. (Tanjug) — Posvetovanja delegacij držav članic severnoatlantskega pakta in varšavskega sporazuma o pripravah na konferenco za zmanjšanje števila čet v Evropi — posvetovanja so se začela 31. januarja na Dunaju — gredo h koncu.

Kot se je zvedelo, delegacije pripravljajo zaključni komunike o posvetovanjih in vsaj načeloma so uskladili mnenja o dnevnem redu, datumu in kraju konference.

K ugodnemu ozračju zaključnih posvetovanj so pripomogle tudi uspešno končane priprave na evropsko konferenco o varnosti, ki so potekale v Helsinkih.

Srečanje I. Gandhi - Whitlam

Pogovor v New Delhiju teče o dvostranskih in mednarodnih stikih

NEW DELHI, 4. jun. (Tanjug) — Tu so se davi začeli indijsko - avstralski razgovori med predsednikoma Indiro Ghandi in Goughom Whitlamom. Avstralski premier je dopotoval na večdnevni obisk v Indijo sinoči.

Pogovarjal se bo o dvostranskih stikih med državama in o nekaterih žgočih mednarodnih vprašanjih, zlasti tistih, ki zadevajo ta del sveta.

Po prvem pogovoru je predsednica Indira Ghandi ocenila srečanje z avstralskim premierom za »iskreno in prijateljsko«, premier Whitlam pa je izjavil, da sta govorila o političnih in gospodarskih vprašanjih.

„Želimo mir!“

Nguyen Loung: SFRJ smo hvaležni za vso podporo - ZDA in Saigon kršita mir - »Izbrali smo pot neuvrščenosti«

BEOGRAD, 4. jun. (Tanjug) — Odpravnik poslov veleposlaništva začasne južnovietnamske revolucionarne vlade v Beogradu Nguyen Loung se je v imenu južnovietnamskega ljudstva in narodnoosvobodilne fronte začasne revolucionarne vlade zahvalil jugoslovanskim narodom in vladi za vsestransko pomoč in podporo pri osvobodilnem boju vietnamskega ljudstva. Zahvalil se je tudi jugoslovanskim sredstvom javnega obveščanja, ker objektivno prikazujejo osvobodilni boj vietnamskega ljudstva in širijo resnico o tem boju.

Nguyen Loung je na današnji tiskovni konferenci, ki je bila ob četrti obletnici ustanovitve začasne revolucionarne vlade republike Južnega Vietnama, dejal, da je Jugoslavija podpirala in da še vedno podpira vietnamsko ljudstvo. »Hvaležni smo za tako pomoč in podporo, za izkazano pozornost in razumevanje ter naklonjenost našemu osvobodilnemu boju, boju za svobodo in neodvisnost«, je rekel Nguyen Loung.

Izjavil je, da je podpis pariškega mirovnega sporazuma zmaga vietnamskega ljudstva. Ta zmaga ni pomembna le za Vietnamce, temveč za vse narode po svetu, ki se bojujejo za mir, družbeni napredek, proti imperializmu. Pomen zmage, je poudaril, je še toliko večji, če analiziramo vso prehojeno pot in agresivno vojno, ki so jo ZDA vojevale v Vietnamu.

Zatem je opozoril, da ZDA in saigonska vlada kršita mirovni sporazum, in rekel, da si začasna revolucionarna vlada v Južnem Vietnamu iskreno želi miru in se zavzema za dosledno uresničevanje vseh klavzul pariškega sporazuma.

Nguyen Loung je rekel, da je začasna revolucionarna vlada članica družine neuvrščenih držav. Omenil je, da se bo njegova vlada udeležila četrte konference neuvrščenih v Alžiru, ki je po njegovem mnenju izredno pomembna. Začasna revolucionarna vlada si je izbrala pot neuvrščenosti in njena naloga je prispevati h krepitvi take politike in uspehu alžirske konference. Neuvrščenost ustreza interesom vseh narodov, ki se bojujejo za neodvisnost in svobodo, je končal Loung.

Po tiskovni konferenci je Nguyen Loung priredil coctail za novinarje in predstavnike veleposlaništev več prijateljskih držav.

Program za razvoj

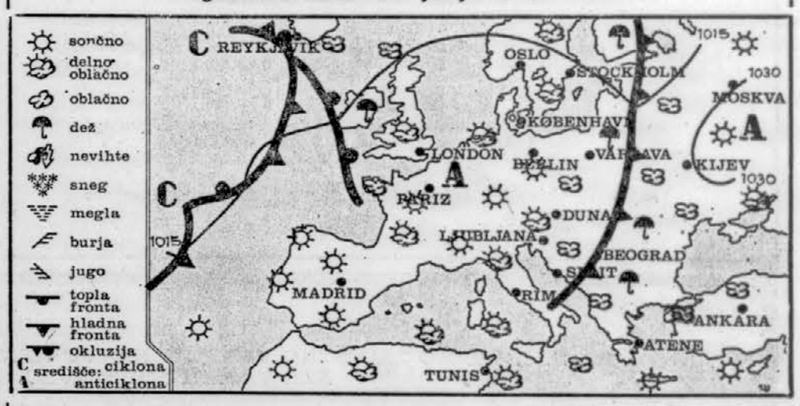
BRAZZAVILLE, 4. jun. (TASS) — Kongovska stranka dela (KPR) je objavila program za naslednjo etapo razvoja dežele. Program izraža težnje po uresničitvi popolne gospodarske neodvisnosti Konga, končni cilj naslednje etape razvoja dežele pa je, položiti temelje socialistični družbi V ta namen je nujno potrebna enotnost vseh demokratičnih sil s KPR na čelu, je povedano v uvodnem delu programa KPR.

Večja blagovna menjava

AMAN, 4. jun. (AFP) — Blagovna menjava med Jordanijo in Irakom se je lani v primerjavi z letom 1971 podvojila. Jordanski izvoz v Irak se je povečal za 4,5 milijona, uvoz pa za okrog 2 milijona dolarjev. Zaradi spopada jordanskih oblasti s Palestinci je bila jordansko-iraška trgovina leta 1971 praktično ustavljena a so jo februarja letos obnovili.

VREMENSKO POROČILO

Prognostična karta za 5. junij 1973 ob 7. uri

Vreme in temperatura 4. junija 1973

kraji	ob 7. uri vreme	stopinj	ob 13. uri vreme	stopinj
Ljubljana	oblačno	16	ploha	18
Planica	oblačno	12	oblačno	21
Rmik	oblačno	14	po nevihti	21
Kredarica	oblačno	4	v oblakih	5
Maribor	oblančo	17	rahlo dežuje	18
Sl. Gradec	oblačno	16	rahlo dežuje	17
Celje	oblačno	17	rahlo dežuje	18
Novo mesto	oblačno	17	oblačno	18
Koper	oblačno	20	oblačno	19
Reka	oblačno	20	—	—
Pulj	oblačno	20	oblačno	22
Hvar	rahlo dežuje	18	oblačno	21
Dubrovnik	oblačno	17	oblačno	20
Zagreb	oblačno	18	oblačno	22
Beograd	rahlo dežuje	21	oblačno	25
Sarajevo	rahlo dežuje	15	oblačno	18
Titograd	oblačno	18	oblačno	21
Skopje	oblačno	19	oblačno	25
Celovec	—	—	—	—
Gradec	—	—	—	—
Dunaj	oblačno	16	oblačno	19
Benetke	nevihta	18	jasno	24
Milano	jasno	17	jasno	27
Genova	poloblačno	20	jasno	23
München	jasno	11	sončno	20
Zürich	jasno	10	jasno	21
Rim	poloblačno	19	sončno	25
Pariz	poloblačno	10	oblačno	18
Berlin	poloblačno	12	sončno	21
Stockholm	oblačno	15	oblačno	20
Moskva	sončno	14	sončno	24

Temperature morja

Danes popoldne: Koper 21, Sibenik 20, Senj 21, Dugi otok 19, Palagruž 20.

SLOVENIJA

Ponoči razjasnitve. Jutri deloma sončno, v popoldanskem času še posamezne nevihte.. Zjutraj bo po nekaterih kotlinah megla. Najnižje nočne temperature bodo okoli 10, v Primorju 15, najvišje dnevne okoli 22, v Primorju 26.

IZGLEDI ZA SREDO

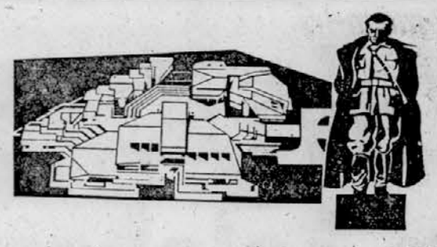
Deloma sončno vreme.

JUGOSLAVIJA

Precej oblačno bo in manjše krajevne padavine.

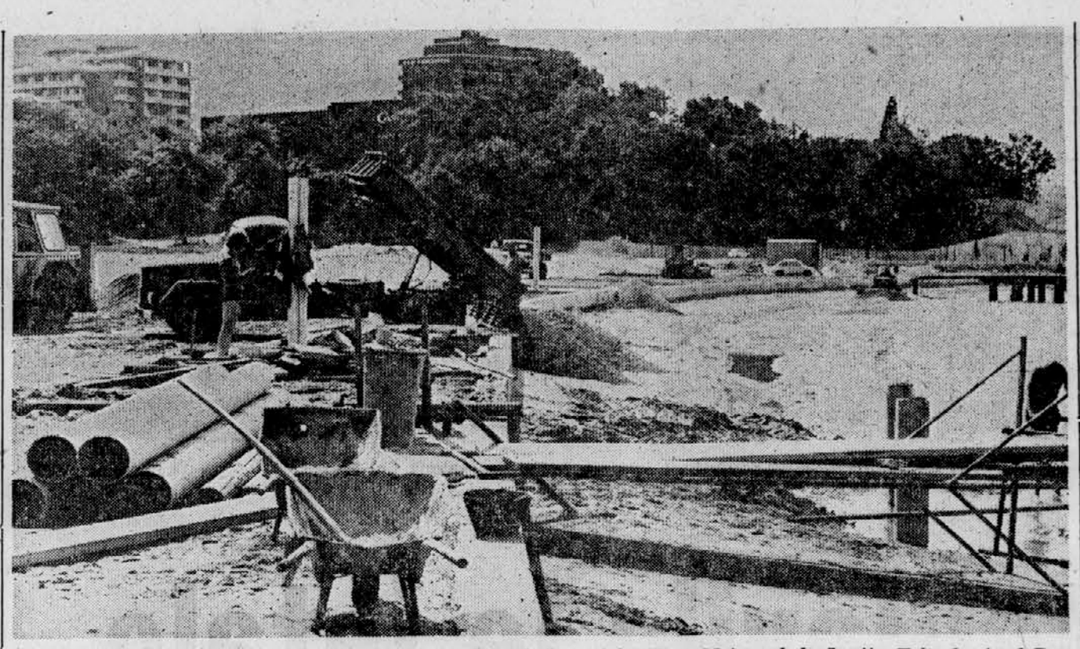
VREMENSKA SLIKA

Hladna fronta se zadržuje nad osrednjo Jugoslavijo. Z jugovzhodnimi vetrovi doteka nad naše kraje hladnejši in vlažen zrak, ki povzroča občasne padavine, hkrati pa se krepi greben visokega zračnega pritiska.

Za spominski dom borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu so prispevali:

KO ZRVS Stara cerkev — Ljubljana 354 din; Prevoz — Brežice 5.500; aktiv ZMS Krka — Grosuplje 1.162 din; aktiv ZMS osnovne šole Louisa Adamča — Grosuplje 943,20 din; Jožica Cop, Šentvid pri Stični 100; občinski odbo. ZZB NOV Izola 1.430 din; KO SZDL Šalovci 2.250 din; KIK pomurski obrat Agromercur — Murska Sobota (kolektiv) 2.175,85 din; osnovna šola Vitomarci 150 din; KO ZRVS Rakek 760 din KO ZRVS Loška dolina 820 din; osnovna šola Kranjska gora 1.225 din; OOS GP Granit Slov. Bistrica 1.155 din; konfekcija Lisca — Senovo 2.020 din; Delavska knjižnica — Ljubljana 140 din; OSS Narodna univerzitetna knjižnica — Ljubljana — 130 din, Poklicna grad. šola I. Kavčiča — Ljubljana 3.265 din; OOS Mestni vodovod Ljubljana 1.245 din; KO ZZB NOV Gornja Tribuša 1000 din; OOS pri komiteju MK ZKS Ljubljana — 720 din; ZZB NOV občine Ljubljana Moste-Polje 100 din; proračun občine Ormož 500 din; KO SZDL Grad 3.045 din; Dom JLA Novo mesto 159,25 din; Atmos Hoče 4.000 din; Bolnišnica za ginek. in poroc. Kranj OOS — 500 din; carinarnica Maribor 2.700 din;obč kom ZMS Grosuplje 500 din; KO ZZB NOV Tezno — Maribor 850 din; OOS VVZ »Ane Ziherl« Ljubljana 200 din; OOS Univerzal Ljubljana 1.000 din; Vino — Kranj OOS 1.000 din; uprava javne varnosti Nova Gorica 5.745 din; Ivan Rec Pragersko 50 din Franc Sukovec, Slov. Bistrica 50 din; Slavica Tubar, Zg Polskava 100 din; OOS UJV Novo mesto 1.600 din; pionirski odred C.š Vavta vas 413 din; KO SZDL Bakovci — Murska Sobota 1.000 din; mladinski aktiv Lipovci — Beltinci 100. din, SZDL Lipovci 100 din; KO SZDL Cankova 1896 din; KO SZDL Cepinec — Šalovci 2.491 din; KO SZDL Šalovci 386,10 din; Rudolf Fajtar — Celje 65 din; KO SZDL Ženovlje — Murska Sobota 1.824 din; Jožef Rudolf, Strmec — Črni Vrh 50 din, KO ZZB NOV — Struževo — Kranj 370 din; občinski odbor ZZB NOV Ljutomer 1.280 din; KO ZZB NOV Bitnje — Kranj 500 din; krajevna skupnost Lendava 2.843 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor — Tezno 13.152,20 din; KO ZZB NOV Rotovž — Talci — Maribor 4.008 din; obč. odbor ZZB NOV Izola 1.200 din; osnovna šola Trnovska vas 1550 din, OOS Nadzorništvo prog — Zalog 340 din; Stanko Bračič — Slov. Bistrica 50 din; KO ZZB NOV Strekljevec — Črnomelj 867,90 din; knjižnica J. Mazovca — Ljubljana — 90 din OOS osnovne šole Škofljica 230 din; (člani delovne skupnosti 19e, otroc 40), OOS Mercator PE Rožnik — Ljubljana 690 din; glasbena šola Franc Šturm, Ljubljana 560 din; izvršni svet skupščine SRS — Ljubljana 3.223,30 din; Združenje VVI Lokavec 2.107 din; tovarna pohištva LIPA — Ajdovščina 3.267,10 din; Just Ivan — Slov Bistrica 50 din; Stanov. podj. Trbovlje 300 din: otroški vrtec — Golnik 500 din; klinične bolnice za TBC — Golnik 5.000 din osnovna šola predosije 500 din; osnovna šola Vavta vas 441,40 din; SAP Ljubljana PE Avto — speditcija Gramex 10.600 din: krajevna skupnost Vnanje Gorice 500 din; Anton Karničnik — Kamnik 100 din; Marica Škobar — Trst 145 din; ONPZ ONIX — Ljubljana 300 din: OKPD Maribor — Rogoza 500 din: Mariborske pisarne 1.500 din; KO ZRVS »Ivan Cankar« — Maribor 500 din; pionirski odred osnovne šole bratov Ribarjev — Brežice 624 din, KO ZZB NOV Stadion Ljubljana 240 din; osnovna organizacija IMKO — kolektiv — Ljubljana 730 din; OOS tajništva skupnosti mesta Ljubljana 445 din; OOS Vesna film Ljubljana 500 din; OOS Motel Petrol — Čatež 891 din; ZZB NOV Predoslje — Kranj 290 din; LIO Mušenik Črna na Korškem 470 din; ZZB NOV Vel. Lašče 120 din; obč. odbor ZZB NOV Laško 420 din, krajevna skupnost Lendava 1.705 din; kmetijski šolski center M. Sobota 930 din; kmetijski šolski center Murska Sobota (kolektiv) 600 din; osnovna šola Ivana Spolenjaka — Ptuj 1.343,50 din; OOS — cestnih delavcev Murska Sobota 560 din; KC ZZB NOV Podutpa — Vrhnika 345 din; KO ZZB NOV Dragatuš 2.598 din; Center strokovnih šol — Ljubljana 7.775 din ZZB NOV Podgorica — Šentjakob 425 din; OOS Mavrica — Ljubljana 1.400 din; TIS — Novo mesto (kolektiv) 52,15 din IGM Zagorje 6.000 din; Parna pekarna Črnomelj 100 din: splošno mizarstvo Grosuplje 1.000 din; OOS Iskra Kranj — elektromehanika 500 din; Delavska univerza Maribor 500; Projekt Maribor 1.710 din; ESS Maribor 200 din; Komunalni zavod Maribor 2.000 din; šola Slavko Šlander — Maribor 1.000 din; avtobusni promet Maribor 3.000 din, gostinsko podjetje Moste — Ljubljana 1.000 din; ljubljanski živilski trg 500 din; OOS — energetika Ljubljana 1.180 din; Zdravstveni dom Ljubljana PE Medvode (kolektiv) 285 din; Alojz Vezjak — Poljčane 50 din; slušatelji seminarja K OOS Slov Bistrica 330 din; OOS Žeželniška postaja Slov Bistrica 220 din; Olga Zorman — Slov Bistrica 50 din, OOS Zavod SRS za varstvo pri delu 1.295 din; ZZB NOV občine Ormož 13.914,30 din; KO SZDL Petrovci — Prekmurje 3.443 din: kolektiv osnovne šole Kapela 520 din; SZDL Gančani (M. Sobota) 1.160 din; obč. odbor ZZB NOV — Lendava 1.643 din: Angela Firšgar — Pragersko 50 din; osnovna šola Dob pri Domžalah 250 din, OOS Tehnocommerce — Ljubljana 160 din, OOS — SDK podružnica Ljubljana 501 (kolektiv) 2200 din Združenje VVI Ajdovščina 1.203 din; ZZB NOV Ajdovščina 1.113 din; ZZB NOV Kranj — Center 175 din; Vida Šaferalter, Slov. Bistrica — 50 din; Jožica Slezinger, Gor Polskava 50 din; ITAS — Kočevje 5.001,25 din; osnovna šola Smarje — Sap 219 din, Avto revoz — Ivančna gorica 850 din; OOS TIP—TOP — Krka 300 din; profesorji in dijaki gimnazije Ajdovščina 96. din; obč kont ZM — aktiv SIP — Žalec 500 din; obč sodišče Žalec 500 din: Un verzal — Lendava 4.180 din; Zveza slepih Novo mesto 10,25 din: Gimnazija Novo mesto 798 din; VVZ Ivana Glinška — Maribor 210 din; gimnazija pedagoške smeri Maribor 1.000 din; Kočna — Kamnik 7.500 din; osnovna šola Prežihov Voranc — Ravne na Koroškem 820 din; INTOS — pekarna »Vinko Reš« — Ptuj 2.000 din; ob. odbor ZZB NOV Murska Sobota 1.000 din; steklarna »Boris Kidrič« Slov. Bistrica 5.000 din, Adela Fidler, Slov Bistrica 50 din; KK SZDL »Malči Beg — Vič 1.000 din; učne delavnice Ljubljana 2.500 din; TIP—TOP Ljubljana 10.300 din; mizarska zadruga Ljubljana — Vič 1.000 din; OOS Avtoobnova Ljubljana 3.000 din; Kovinska industrija IG — Ljubljana 10.000 din; OOS zavod SRS — za statistiko — Ljubljana 2.468 din; krajevna skupnost Lendava 140 din; občinski odbor ZZB NOV Maribor 9.766 din; (za krajevno organ. »Joco Zagernika«) OSS Ljudska potrošnja Brežice 1.400 din; Franc Bautner, Bistrica ob Sotli 300 din; zdravstveni dom — Celje DE Brežice 265 din; ZZB NOV Smarje 766 din; Gozdni obrat Črmošnjice — Semič 865 din; KO ZZB NOV Prežihov Voranc — Maribor 3.018 din OO ZK OS Črnuče — Ljubljana 60 din; Osnovna šola Davorina Jenka, Cerklje na Gorenjskem 1.043,30 din. Skupno zbranih prispevkov do 30. 5. 1973 je 2.213.171,05 din. Odbor za gradnjo spominskega doma borcev NOV in mladine Jugoslavije v Kumrovcu se zahvaljuje za prispevke in prosi darovalce, da prostovoljne prispevke nakažejo na tekoči račun štev. 50100-678-46402 Odbor za gradnjo doma v Kumrovcu pri RO ZZB NOV Slovenije. PRISPEVAJTE K GRADITVI SPOMINSKEGA DOMA BORCEV NOV IN MLADINE JUGOSLAVIJE V KUMROVCU — DOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN NARODNOSTI.

VEČJA PLAZA — V Portorožu končujejo podaljšek plaže pod hotelom Metropol do Lucije. Tako bo imel Portorož nekaj kilometrov dolgo peščeno plažo, na kateri bo veljala tudi enotna cena.

Foto: F. Hmeljak

Zgodovinski Rut

Nedeljska proslava ob 260-letnici tolminskih kmečkih uporov - Goriški muzej je izdal o tej vasici publikacijo

RUT, 4. jun. — V okviru 260-letnice tolminskih kmečkih uporov in tolminskega občinskega praznika je bila v nedeljo pozno popoldne proslava v gorski vasici Rut nad Baško grapo na Tolminskem. Pripravili so jo osnovni šoli iz Podbrda in Mosta na Soči ter Goriški muzej iz Nove Gorice.

Učenci podbrške šole, ki nosi ime rutarskega rojaka Simona Kosa, ki so ga italijanski fašisti ustrelili 15. decembra 1941 po znanem drugem tržaškem procesu, so pripravili recitacijo pod vodstvom prof. Marte Berginc o kmečkih uporih, ki se je dopolnjevala z nastopom pevcev mostarske šole, pod vodstvom Mirana Klaveza.

Po kulturnem programu učencev je ravnatelj goriškega muzeja Branko Marušič predstavil zgodovinsko berilo o vasi Rut, ki jo je izdal Muzej. Gre za objavljena ali neobjavljena gradiva o tej vasici, saj je bilo o tem kraju že precej člankov in razprav, vse od leta 1953, ko je v celovški »Slovenski pčelici« vipavski rojak Štefan Kociančič objavil prvi članek o tem nekdanjem nemškem otoku sredi slovenske zemlje. Rut, ki ga še sedaj domačini po domače imenujejo Nemški Rut, so namreč v 13. stoletju naselili Nemci iz Tirolske, ki pa so se v sedanjem razvoju pomešali s sosednjim slovenskim prebivalstvom, sprejeli njihovo kulturo, navade in jezik. Prav zaradi tega je ta kraj vzbudil tolikšno zanimanje zgodovinarjev in kronistov, tako naših kot nemških. Rut ima tudi bogato zgodovino med obema vojnama in med NOB.

Berilo o Rutu je že druga tovrstna publikacija Goriškega muzeja. Prvo so izdali že leta 1971 o Bovcu. Ker je bil odziv bralcev na prvo berilo ugoden, kar je pričakovati tudi za berilo o Rutu, bo Goriški muzej tudi v bodoče izdajal podobne publikacije o krajih na severnem Primorskem.

P. POTOČNIK

Novi predsednik

PIRAN, 4. jun. — Odborniki piranske občinske skupščine so konec prejšnjega tedna izvolili za novega predsednika občinskega zbora odbornika Rudija Benka.

Načrt razvoja

Nova Gorica: čimprej je treba izdelati srednjeročni program razvoja celotne regije — Še večje sodelovanje

NOVA GORICA, 4. jun. — Medobčinski svet severnoprimorskih občin je na svoji zadnji seji sprejel štatut sveta in sklepal o izhodiščih za svoje delo v tem in prihodnjem letu. S tem je postavljena formalno pravna osnova za njegovo delo.

Po sprejetem štatutu bo svet lahko obravnaval vsa vprašanja s področja gospodarstva, urbanizma, komunale, kulture, sociale, ki so skupnega interesa za celotno regijo. Pri obravnavi zadev s svojega področja pa bo sodeloval z medobčinskim svetom ZK in drugimi družbenimi dejavniki. Povezoval pa se bo tudi s sosednimi regionalnimi telesi.

V rapravi o izhodiščih za delo sveta so zlasti poudarjali potrebo po čimprejšnji izdelavi srednjeročnega programa razvoja celotne regije. Že zdaj pa terjajo razmere preučitev integracijskih gibanj in stalno spremljanje gospodarskih pojavov. S področja negospodarstva pa bo svet zlasti preučeval možnosti odprtja dislociranih oddelkov višjih in visokih šol v regiji ter usklajeval načrte pooblaščenih občin na področju poklicnega in srednješolskega izobraževanja. Posebej bo skrbel za normalen potek graditve goriške bolnišnice in za izboljšanje terenske zdravstvene službe.

L. KANTE

Nevihtna noč na Bovškem

Močan dež na Tolminskem brez hudih posledic — Koristen za polje

BOVEC, 4. junija — Minulo noč je na Tolminskem in Bovškem občasno deževalo. »Ponoči je padlo 12,8 milimetrov dežja. Ponekod so med gromom silovito padale velike deževne kapljе. Toda na srečo ni padala toča,« nam je danes dopoldne povedal bovški meteorolog Viktor Prelec.

Tudi na severnem Primorskem, ki je znano kot eno največjih padavinskih območij države, je dež koristil, saj se je na tukajšnjih vrtovih že sušila solata. Sicer pa je že v nedeljo popoldne v nekaterih krajih na Tolminskem deževalo. Pred nevihtno nočjo, ki na srečo razen občasnega izpada električnega toka ni prinesla večje škode, je bilo dva dni zelo soparno, utrudljivo vreme.

A. P.

Pometena Ilirska Bistrica

Skrbno pripravljena akcija uspešna - Sodelovanje občanov in podjetij

ILIRSKA BISTRICA, 4. jun. — Iniciativni odbor za varstvo okolja, hortikulturno društvo Vrtnica in še nekatere druge organizacije, ki skrbijo za ureditev mesta, so pred dnevi s posebnimi pismi obvestile vse občane, gospodarske in druge organizacije na območju občine, da naj se vključijo v že tradicionalno vsakoletno akcijo čiščenja in urejanja mesta.

Akcijo lahko ocenimo za uspešno. Bila je skrbno pripravljena, poskrbljeno je bilo tudi za odvoze večjih množin smeti.

Prav pa bi bilo, da čisto mesto ne bi bilo le rezultat občasnih akcij, ampak, da bi vsak domačin stalno skrbel za primerno podobo svoje okolice, ne da bi ga bilo treba na to posebej opozarjati.

J. VALENČIČ

Tečaj za monterje gozdnih žičnic

Jugoslovanski kmetijski gozdarski center je v sodelovanju s slovenskim združenjem gozdarjev in Soškim gozdnim gospodarstvom Tolmin, pripravil na Lokvah v bližini Nove Gorice tečaj za monterje gozdnih žičnic, ki so ga pred dnevi uspešno zaključili.

Tečaja se je udeležilo 23 delavcev gozdno gospodarskih organizacij Slovenije, ki so se v Trnovskem gozdu dobrih 14 dni usposabljali za monterje gozdnih žičnic.

P. P.

Nippon kmalu odprt

Hotel Turist ureja prvo japonsko restavracijo v Ljubljani

LJUBLJANA, 4. junija — Na Trubarjevi cesti, v prostorih bivše gostilne Dalmacija, ureja že od lanskega decembra hotel Turist japonsko restavracijo Nippon.

V restavraciji z intimno japonsko glasbo, ikebano in dekorativnimi predmeti bo poseben tatami prostor, v katerega bodo gostje vstopali le sezuti, stregli pa jim bosta gejši. Servirali bodo predvsem japonsko hrano, ki jo bodo pripravljali pred gosti. Največ bo morskih jedi. V restavraciji bo zaposlenih 8 gostincev. Od teh bodo trije Japonci, ki jih je priskrbel Takaši Tokuhisa, učitelj karateja v Ljubljani.

Nova specializirana restavracija, ki bo verjetno sprejela prve goste še ta teden, bo predvidoma odprta od 12. do 15. ure in od 19. do 24. ure. Ob nedeljah bo zaprta.

J. ODAR

oglašujte v dnevniku DELO

Spomin na 4. junij

Občina Il. Bistrica slavi svoj praznik — Pohod po partizanskih poteh

ILIRSKA BISTRICA, 4. jun. — Prebivalci občine Il. Bistrica slavijo danes občinski praznik, v spomin na 4. junij leta 1942, ko je razjarjeni okupator požgal osem brkinskih vasi V spomin na tiste dni so pripravili številne prireditve in razna športna srečanja, ki bodo vse do dneva borcev.

Dopoldne je bila v hotelu Turist slovesna seja obeh zborov občinske skupščine. Predsednik skupščine Jože Grilj je na seji govoril o razvoju občine v zadnjih letih ter o nalogah pri nadaljnji krepitvi gospodarstva, turizma, kmetijstva in drugih panog. Odborniki in gostje iz sosednjih občin so si nato ogledali še tovarno organskih kislin in njeno novo tehnologijo. Praznik občine Il. Bistrica proslavljajo tudi v drugih delovnih organizacijah. Tako so v podjetju »Transport« sprejeli več mladih delavcev v ZK.

Taborniški odred »Snežniških ruševcev« pa je v ta namen organiziral pohod po partizanskih poteh v vasi Zabiče, Podgraje, Podstenj in druge, ki se ga je udeležilo okrog 200 mladincev in vojakov.

J. V.

Miha Potočnik 70-letnik

Pred kratkim je dopolnil 70 let Adalbert Potočnik — ime Miha je bolj v rabi — sodelavec Zemljepisnega muzeja v pokoju. Dobrih 20 let je učiteljeval po Sloveniji, najdlje v Zagorju. Rad je hodil v planine, a zgolj občudovanje lepot ga ni zadovoljilo. Želel je, da bi ta svet prikazal v malem, ga prenesel na karto. Le-teh, zlasti planinskih, je tedaj primanjkovalo in želja je zato še hitreje prešla v dejanje. Tako je kot prva nastala karta Zasavja in dolenjskega gričevja, ki je kmalu pošla. Sledile so karte Savinjske doline, Gornjega gradu z okolico, Mozirje in mnogih drugih.

Ob kartah se je budila misel še na tretjo razsežnost, na oblikovanje slovenske zemlje v reliefu. Prvi relief je zajel Zagorje z bližnjo okolico. Še so nastajale karte, toda reliefi so odslej prevladovali.

Po osvoboditvi je bil Miha Potočnik kartograf pri Planski komisiji, kmalu pa ga je pokojni prof. Melik pritegnil h Geografskemu inštitutu na univerzi in zatem k novo ustanovljenemu Zemljepisnemu muzeju, kjer je ostal do upokojitve. Sedaj je bil lahko ves dan pri svojem najljubšem delu; vrstile so se nove karte, predvsem pa reliefi, med temi Cerkniško polje, Savinjske Alpe in drugi. Leta 1962 je končal svoje največje delo, relief Slovenije in obrobnih pokrajin v merilu 1:100000, s 50-metrskimi ekvidistancami; v relief, ki je 2,65 m dolg in 2 m širok, je bilo vloženih pet let drobnega, vztrajnega dela. Mnogo je delal tudi za muzeje. Tu so reliefi za Muzej ljudske revolucije v Ljubljani, za muzeje v Slovenjem Gradcu, Dravogradu, Ptuju, Metliki, Škofji Loki, Idriji, za Vojni muzej v Beogradu in tako naprej. Sedaj je na vrsti relief Rožnika v merilu 1:10000, z 10-metrskimi ekvidistancami, hkrati pa restavriranje močno poškodovanega odlitka prvega reliefa, ki prikazuje slovensko zemljo, to je Lergetporerjeve Gorenjske iz l. 1887.

Neizpolnjen pa je ostal Potočnikov načrt za veliki relief Slovenije v merilu 1:10000, zamišljen v 25-metrskih ekvidistancah. Dolg bi bil nekako 26, širok 20 m. Materialni razlogi so preprečili uresničitev, misel na relief pa v sedemdesetletniku še ni zamrla.

Prav je zato, da se spomnimo delavca, ki je s svojim delom, v katerem nima mnogo vrstnikov, dal lep prispevek s spoznavanju naše slovenske zemlje.

V. P.

Spet s čolnom po Blejskem jezeru

BLED, 4. jun. — Blejski čolnarji so zopet odvezali svoje čolne in spet začeli voziti goste. Številna delegacija čolnarjev je dobila danes zjutraj na radovljiški občini, ko je obiskala predsednika Stanka Kajdiža zagotovilo, da se bo zadeva uredila. Ne bodo sicer umaknili motorne čolne z jezera, pač pa zagotovili režim vožnj in cene in uredili še nekatere druge probleme. S tem je čolnarska stavka na Bledu končana.

B. BENEDIK

Letos tudi po ključu

Delitev dohodka iz prometnega davka: največ Piran, najmanj Izola

PIRAN, 4. jun. — Odborniki piranske občinske skupščine so te dni glasovali za odlok o pomoči socialno ogroženim kmetom, udeležencem NOB.

V občini je zdaj osem takšnih kmetov, med njimi so štirje taki, ki bodo letos stari 60 let.

Odborniki so s svojimi glasovi pooblastili obalni svet Koper, naj ustanovi solidarnostni stanovanjski sklad. Omenitu velja sklep o podaljšanju družbenega dogovora o delitvi sredstev med zavodom za turizem v Portorožu in igralnico ter med tremi obalnimi občinami. Tudi za letos velja, da si bodo občine Piran, Izola in Koper iz prometnega davka zbrani dohodek delile po ključu: 67 odstotkov Piranu, 20 odstotkov Kopru in 13 odstotkov Izoli, vendar ob tem velja omeniti, da bo piranska občina iz svojega deleža namenila milijon dinarjev za gradnjo višinskega vodovoda.

Z. D.

Frizersko tekmovanje

MARIBOR, 4. jun. — V kavarni Astoria so tekmovali moški in ženski frizerji za prvenstvo kolektiva brivsko frizerskega podjetja Maribor. Pri moških frizerjih je zmagala Jelka Klemenčič pri ženskih frizerjih pa Jožica Klipšteter.

M. K.

Križišče na rešetu

KOPER, 4. jun. — Tu je bila lokacijska obravnava za del ceste od križišča Ankaran do Slavčka. Republiški organi so se namreč odločili za delno rešitev obalne ceste, ker ni bilo mogoče kot je znano, doseči soglasja o poteku celotne trase do Sečovelj, zlasti ne na odseku Koper—Izola. Današnja razprava pa je pokazala, da je bilo tudi k tej kratki trasi toliko pripomb, da razprave ni bilo mogoče skleniti.

Po najnovejši varianti naj bi namreč zgradili do leta 1975 cestni odsek križišče Ankaran—Slavček kot štiripasovnico, ki bi tekla bolj ali manj po trasi sedanje ceste, na ankaranskem križišču bi uredili veliko vozlišče, ki naj porazdeli promet v vse štiri smeri, podobno detelijco pa bi zgradili tudi pri Slavčku.

Vzporedno s tem bi rekonstruirali šmarsko cesto. Toda, ker ni še rešen nadaljnji potek obalne ceste in ker še ni odločeno, kje naj bi speljali v morje Badaševico, tudi ni mogoča odločitev o ureditvi križišča pri Slavčku. Zato bo pristojni republiški organ izdal lokacijsko dovoljenje samo za del ceste od križišča Ankaran do tu.

Z. B.

Razstava hranilnikov

CELJE, 4. junija — Podružnica Ljubljanske banke, ki je prevzela pokroviteljstvo nad letošnjim mladinskim festivalom, je v pionirskem domu pripravila razstavo hranilnikov, literature in poročil o varčevanju, ki so jo odprli v petek. Prikazani so hranilniki iz mnogih evropskih držav, Amerike in centralne Afrike. Obiskovalci bodo dobili zanimiv vpogled v varčevanje in njegove pripomočke, ki segajo od najstarejšega grškega ohranjenega hranilnika iz leta 300 pred našim štetjem, do sodobnih mehaničnih hranilnikov.

D. H.

Vsak dan čompe

V Logu Čezsoškem živi 100 vaščanov kot ena družina — Skoraj 80-letni Bergin čev stric se spominja hudih časov

V vasi Srpenica v Soški dolini se primorski stil hiše že meša z alpskim. Tu so zime že bolj hladne kot niže v dolini, poletja pa tudi niso tako vroča. Naslednja vas na poti proti Bovcu je Žaga (že čisto v alpskem slogu), za njo pa Log Čezsoški, kjer okoli 100 vaščanov živi kot ena družina. Ob večerih posedajo pred vaško gostilno in se pogovarjajo.

Bergin čev stric bo skoraj imel osem križev. Velja za krajevnega modrijana in ga vaščani najraje poslušajo.

»Že pred prvo svetovno vojno nas je revščina pognala v svet. Garali smo v Nemčiji in Franciji kot gradbeni delavci. To so bili hudi časi, vse do priključitve Primorske k Jugoslaviji.«

»Nad našo vasjo se dviga 1400 metrov visok Polovnik, kjer smo si uredili pašo za krave. Vse do leta 1950 smo jih tu pasli, delali smo sir in maslo. To smo prodajali, da smo lahko živeli. Posneto mleko in skuto pa smo jedli s krompirjem (čompe),« pripoveduje Bergin čev stric.

Sedaj so vsi, za delo sposobni vaščani, zaposleni. S kmetijstvom se ukvarjajo samo občasno. Na nekdanje hude čase pa ostaja le spomin. Vaščani pravijo, da ne mine dan, da se Bergin čev stric ne bi spomnil na čas, ko sta bila skuta in »čompe« ob polenti edina hrana na Bovškem, sedaj pa sta krajevna specialiteta.

PETER POTOČNIK

Srečanji rojakov v Pomurju

MURSKA SOBOTA, 4. junija — Letos bosta obe pomurski srečanji naših izseljencev minili v znamenju 20-letnice delovanja slovenske izseljenske matice. Zato oodo na prvem srečanju, ki bo 22. julija, torej ob dnevu vstaje, v Mačkovcih na Goričkem, med drugim sodelovale vse kulturne skupine, ki so doslej nastopale na teh prireditvah. V začetku julija so slovenska izseljenska matica izdala Rodno grudo, revijo za izseljence, ki bo tokrat posvečena Pomurju.

B. B.

BERGINČEV STRIC IZ LOGA ČEZSOŠKEGA (prvi z leve), nas je spomnil na čas, ko so bili na Bovškem še krompirjevi dnevi.

Foto: A. Potočnik

Dežurne službe Kinematografi Obvestila Predavanja

Kinematografi

SORED ZA TOREK

KINO IDRIJA:
ameriški film STANIO IN OLIO PRODAJATA MIŠOLOVKE, ob 17.45.
Ameriški barvni film PORTRET NIMFOMANKE ob 20. uri.

KINO SVOBODA, ŠEMPETER:
amer .barv. film V VRTINCU; ob 16 in 20. uri.

KINO SOČA, NOVA GORICA:
danski barvni film REKTOR V POSTELJI, ob 18. in 20. uri.

LJUBLJANA

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28:
ob 16., 18. in 20. uri: franc.-ital. film ČASTA DIVA. Režija: Carmine Gallone. Glav. vl.: Antonella Lualdi, Maurice Ronet, Nadia Gray, Fausto Tozzi. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo.

KINO UNION:
»ANNIE GIRARDOT je, kot smo pričakovali, soočila z vlogo v tem filmu prenekatero žensko usodo . . .« (Express, Paris). Franc. VV ljub. drama OGENJ LJUBEZNI. Filmski festival Cannes 1972. Režiser: Serge Korber. Igrajo še: Bernard Fresson, Claude Jade in drugi. Tednik št. 22. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

POLETNI KINO DOM JLA:
amer. barv. CS krim. AFERA METROPOLITANSKE POLICIJE. Režija: David Greene. Igrajo: Michael York, Jeremy Kemp, Nigel Davenport in dr. Tednik št. 21. Predstava ob 20.30. Samo danes!

KINO KOMUNA:
ob 15. uri PODVIGI SLAVNEGA POPAJA, amer. risanke z dodatom (Tom in Jerry, Mister Magoo)
JACK LEMMON in BARBARA HARRIS v amer. komediji VOJNA MED MOŠKIMI IN ŽENSKAMI. Prod.: CCF, 1972. Režiser: Melville Shavelson. Brez tednika! Predstave ob 17., 19. in 21. uri.
Ob 10. uri MATINEJA amer. barv. CS vesterna KAVBOJI z Johnom Wayne-om in skupino otrok. Zvišane cene!

KINO SLOGA:
amer. film NEPOZABNI KOMIKI, izbor najboljših kratkih filmov Charlie-ja Chaplina in Stanlija & Olija. Tednik št. 21 Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO VIC:
JERRY LEWIS vas vabi na večer smeha in zabave — v amer. barv. komediji SERIF NA DIVJEM ZAHODU. Prod.: Paramount. Režiser: Norman Taurog. Igrajo še: Dean Martin, Lori Nelson in drugi. Tednik št. 20. redstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO ŠIŠKA:
PREMIERA amer.-ital. barvne CS krim. drame TRDOKOŽEC (Tough Guy). Film iz življenja boksarjev. Prod.: Cinegai, 1972. Glasba: Carlo Deo. Fotografija: Gabor Pogany. Scenarij: Armando Crispino. Režiser: Franco rosperi. Glavne vloge: Robert Blake, Catherine Spaak, Ernest Borgnine, Tomas Milian in drugi. Tednik izredna številka: Brandt v Jugoslaviji. Predstave ob 16., 18. in 20. uri.

KINO SAVA:
amer.-ital. barv. CS pust. vestern MRTVEGA PROSI — ZIVEGA UBIJ. Režija: Joseph Warren. Igrajo: Klaus Kinski, Victoria Zinny, Paul Sulivan in dr. Kratki film! Predstavi ob 17. in 19. uri.
Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstav.

KINO KRIZANKE:
amer. CS barv. film KONJE STRELJAJO, MAR NE? Režija: Sidney Pollack. Igrajo: Jane Fonda, Michael Sarrazin, Susannah York, Gig Young, Red Buttons Pretresljiva podoba o težki gospodarski krizi, ki je v tridesetih letih zajela Ameriko in zajela v svoj dramatičen vrtinec množice ljudi. Priporočamo. Predstave samo ob 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred začetkom.

KINO TRIGLAV:
ob 16. in 20. uri: amer. barv. pust. film o avstralskem »Robinu Hoodu« NED KELLY. Igrata Mick Jagger in Marianne Faithfull
Ob 18. uri: nem. barv. VV komedija CHARLEYEV STRIC. Igrajo: Karel Gott, Gila von Weitershasen in Heidy Bohlen. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

HALA TIVOLI
ZAVOD ING. STANKA BLOUDKA LJUBLJANA CELOVŠKA CESTA 25
MINI CASINO z novimi športnimi avtomati in atraktivnimi najnovejšimi flipperji na 1 din vas vabi vsak dan od 9. do 21. ure v Halo Tivoli poleg letnega bifeja.
ZLATI KLUB vam nudi možnost, da pripravite vaše telo na prihajajočo poletno sezono. Z uporabo vseh naprav v ZLATEM KLUBU boste postali vitki, zagoreli po telesu, vzdržljivi in gibki; tako boste kopanje in sončenje poleti doživeli brez običajne zadrege. Danes vabimo ženske od 8. do 14. in 15. do 21. ure, jutri popoldne in v četrtek dopoldne pa moške. Vabljeni! Za pojasnila pa lahko pokličete ZLATI KLUB po tel.: 317-468 v času, ko je odprt.

stopoteka

POMLAD V STOPOTEKI še traja vsak torek, sredo in četrtek od 20. do pol enih. Vstopnina je 10 dinarjev, dekleta pa imajo kar 50 odstotkov popusta. Garderoba je brezplačna, mlajši od 18. leta pa nimajo vstopa!

RADIO STUDENT

11.45 Glasba; 12.00 Poročila, obvestila; 12.10 Aktualnosti; 12.30 Glasba; 14.30 Poročila, obvestila; 14.35 Glasba.

Mladinski center Zgornja Šiška

je odprt od 16. ure dalje. Na voljo sta šah in namizni tenis, odprta pa sta tudi MINI CASINO in BIFE.
INFORMATIVNI URAD za mladino bo redno deloval od 17. do 20. ure. Pridete lahko osebno ali pa kličete po tel. na št.: 55-106.

Posebno obvestilo pridelovalcem koruze!

Novo sporočilo o močnem pojavu švedske muhe na posevkih koruze smo prejeli iz Ljutomera. Kritičen čas za koruzo je od vznika pa do pojava šestega lista. V tem času je nalet prve generacije švedske mušice, ki odlaga jajčeca iz katerih se izležejo ličinke, katere se hranijo z najnežnejšimi deli rastline koruze.
Znaki prisotnosti švedske muhe so zviti, zlepljeni in deformirani listi pri mladih rastlinah. Listi so prelukn jani, venejo in se sušijo. Če imajo rastline uničen rastni vrh — srčiko, so uničene ali jim propade glavno steblo, poženejo pa stranska stebla in koruza raste grmičasto.
Pridelovalcem koruze svetujemo, da pregledajo svoje posevke in čim opazijo na rastlinah prve zgoraj opisane znake naj takoj poškropijo koruzo z enim naslednjih insekticidov: nuvacron 20 % EC v količini 1 liter na hektar; lebaycid 2,50 % — 1,5 l/ha; dipterex SL-50 % — 1,5 kg/ha; ultracid E-40 % — 1 l/ha.
Koruzi je potrebno dati čim ugodnejše rastne pogoje, da hitreje preživi kritičen čas. Posevki naj bodo čisti in dobro prehranjeni. Škropimo le koruzo do 5 oziroma 6 listov.

Kmetijski inštitut Slovenije

Opozorilo sadjarjem!

Suho in toplo vreme izredno ugodno vpliva na širjenje in razvoj jablanove plesni. Letos se je jablanova plesen močno pojavila v vseh intenzivnih nasadih, predvsem na sorti jonathan. Tako vreme pa je ugodno tudi za razvoj listnih uši.
Sadjarjem priporočamo, da poškropijo nasade proti jablanovi plesni z mešanico 0,06 % Benlate in 0,06 % Karathana v prahu ali z 0,07 % Enovit Metilom in 0,06 % Karathanom. Te mešanice zelo dobro učinkujejo tako proti jablanovi plesni kot tudi proti škrlupu.
Če nasadi niso močneje ogroženi po jablanovi plesni jih lahko poškropimo z 0,2 % Ditha-nom M-45 ali Antracolom ali Ortocidom ob dodatku 0,12 % Karathana ali 0,2 % Afugana ali Cosana.
Proti listnim ušem dodamo, kjer je to potrebno, še 0,2 % Gusathion ali Lebaycid ali 0,1 % Metasystox ali Ultracid.
V ribezovih nasadih opažamo prve pojave ribezove plesni. Proti ribezovi plesni priporočamo 0,12 % Karathan ali 0,2 % Afugan.

Kmetijski inštitut Slovenije